

Harold ROBINS

Legendarno remek-delo o novcu i moći, požudi i izdaji

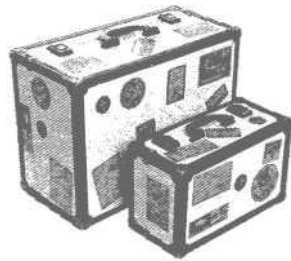
LOVCI NA SREĆU

- prvi deo -

Harold Robbins

LOVCI NA SREĆU

prvi deo -

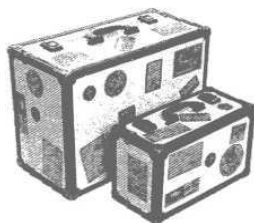
Naziv originala:

Harold Robbins THE CARPETBAGGERS

Prevela Maja Kostadinović

alnari

Beograd, 2009.

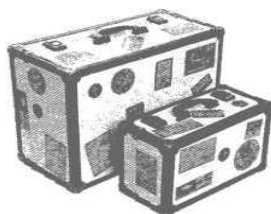

Za Bilija Tarvotera, sliku i priliku hrabrosti i inspiracije.

U spomen na Herberta Aleksandera.

Haroldov prijatelj i urednik, Herb Aleksander, osmislio je novu tvrdi i broširanu formu džepnog izdavaštva kako bi objavio ovaj roman.

Za Toma Doertija koji je nastavio njegov vredan posao.

Sadržaj

Prva knjiga

Džonas, 1925.

Druga knjiga

Priča o Nevadi Smit

Treća knjiga

Džonas, 1930.

Četvrta knjiga

Priča o Rini Marlou

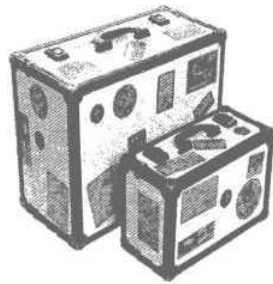
Predgovor

*...Vojsku Severa sledila je nova armija ljudi. Bilo ih je na stotine, ali su putovali pojedinačno. Došli su pešice, na mazgama, konjima, u klimavim zapregama ili naočitim čezama. Bili su raznolikj i poticali su iz mnogih nacija. Nosili su tamna odela, obično prekrivena sivom prašinom od putovanja, i tamne šešire širokog oboda kako bi se zaštitili od vrelog sunca. Na leđima, preko sedla ili na vrhu kola nosili su neizbežne, izbledele, šarene torbe, sačinjene od pohabanih ostataka tepiha, u kojima je bilo zbijeno sve što su na ovom svetu posedovali. Po ovim torbama su i dobili ime. Koferaši.**

...Dok su koračali prašnjavim putevima i ulicama iscrpljenog Juga, usta su im se pohlepno skupljala, a pogled lutao unaokolo tražeći, računajući i procenjujući vrednosti koje su preostale nakon ratnog pustošenja.

...Ipak, nisu svi bili rđavi, kao što ni svi ljudi nisu rđavi. Neki od njih zavoleli su zemlju u koju su došli radi pljačke, odlučili da ostanu i postali ugledni građani.

* *Carpetbag* torba od tepiha, *Carpetbagger* onaj koji nosi torbu od tepiha, ali i koferaš, politički pustolov.

DŽONAS, 1925.

PRVA KNJIGA

1

Sunce je počelo da tone sa neba ka beloj pustinji Nevade dok se Rino pomaljao iza mene. Polako sam nagnuo „vako“ i skrenuo ka istoku. Čuo sam vetar kako fijuče oko dvokrilca i iskezio se sam sebi. Starom će krenuti para na uši kada ugleda avion. Međutim, nema na šta da se požali. Nije ga on platio. Dobio sam ga na kocki.

Pomerio sam upravljačku palicu napred i polako se spustio na visinu od četiristo šezdeset metara. Leteo sam iznad Puta 32. Sa obe strane pustinja je jurila ka meni poput velike peščane oluje. Izjednačio sam nos aviona sa linijom horizonta i pogledao preko ivice. Bila je tu, nekih trinaest kilometara ispred mene. Nalikovala je zgurenoj, ružnoj, krastavoj žabi u pustinji. Fabrika.

KORD EKSPLOZIV

Ponovo sam nagnuo upravljač napred. Kada sam preleteo iznad fabrike, bio sam na visini od samo trideset metara. Načinio sam Imelmanov okret i pogledao unazad.

Već su svi bili na prozorima. Tamnopusi Meksikanci, Indijanke u šarenim haljinama i muškarci u kombinezonima izbledele plave boje. Skoro da sam im spazio beonjače dok su prestrašeno gledali za mnom. Ponovo se iskezih. Život im je ionako dovoljno dosadan. Neka iskuse malo pravog uzbuđenja.

Izvukao sam se pri vrhu okreta i popeo na sedamsto šezdeset metara visine. Zatim sam povukao upravljač i sunovratio se pravo ka krovu premazanom katranom.

Krešendo velikog „prat i vitni“ motora zaglušivao mi je sluh, dok mi je vetar cepao oči i lice. Zažmirio sam i stisnuo usne. Osećao sam kako mi krv jurca venama, srce divljački bije, a sokovi života ključaju u stomaku.

Moć, moć, moć! Ovde u visinama svet je poput igračke poda mnom. Ovde gde držim upravljač poput svog kurca u rukama i niko, čak ni moj otac, ne može mi reći da prekinem!

Crni krov fabrike ležao je na belom pesku poput devojke na belim čaršavima. Tamna mrlja njenih stidnih dlačica šapatom me dozivala u noći. Dah mi zastade u grlu. Majka. Nisam želeo da se okrenem. Želeo sam da idem kući.

Ping! Puče jedna od žica. Trepnuo sam i oblizao usne. Slankasti ukus suza dotače mi jezik. Sada sam već video bledunjavi šljunak na crnom krovu. Povukao sam upravljač i počeo da ispravljam avion. Izravnao sam ga na visini od dvesta pedeset metara i skrenuo u širokom luku ka polju iza fabrike. Leteo sam nasuprot vetru i izveo savršeno sletanje na sva tri točka. Iznenada sam bio umoran. Let od Los Andelesa dugo je trajao.

Dok se avion zaustavljao, Nevada Smit je koračao preko polja ka meni. Pritisnuo sam prekidače i motor se ugasio, iskašljavajući poslednje kapi goriva iz karburatora. Pogledao sam ga.

Nevada se nije menjao. Nije se promenio od kada sam ga prvi put ugledao kako prilazi tremu kuće. Tada sam imao pet godina. Koračao je čvrsto, prosto je klizio blago savijenih kolena, kao da nije svestan toga da više ne jaše konja. Majušne, bele bore krasile su mu krajeve očiju. To je bilo 1909. Pre šesnaest godina.

Igrao sam se u uglu trema, a otac je čitao nedeljne novine u velikoj stolici na ljuljanje pored ulaznih vrata. Bilo je oko osam sati ujutru. Sunce je već visoko odskočilo. Čuo sam zvuk konjskih kopita i došao napred da vidim ko je.

Čovek je silazio sa konja. Kretao se laganim, gracioznim koracima, koji mogu lako da obmanu ljude. Bacio je uzde preko grede za vezivanje konja i krenuo ka kući. Zastao je u dnu stepeništa i podigao pogled.

Moj otac je spustio novine i ustao. Bio je visok čovek Sto devedeset centimetara. Snažan. Rumenog lica, sprženog suncem. Pogledao je pridošlicu.

Nevada žmirnu ka njemu.

„Džonas Kord?“

Moj otac klimnu.

„Da.“

Čovek zabaci kaubojski šešir širokog oboda iza glave. Ukaza se kao gar crna kosa.

„Čuo sam da tražiš radnike.“

Oči mog oca ovo nisu potvrdile, ali ni odrekle.

„Šta znaš da radiš?“ upitao je.

Čovekov osmeh ostade bezizražajan. Pogled mu je polako skliznuo preko kuće ka pustinji. Potom je ponovo pogledao mog oca.

„Mogao bih da teram stado, ali ti nemaš stoku. Mogao bih da popravljam ogradu, ali nemaš ni nju.“

Moj otac nije progovarao par trenutaka.

„Rukuješ li dobro time?“, upitao je najzad.

Tek tada sam primetio revolver na čovekovom opasaču. Nosio ga je veoma nisko i čvrsto privezano. Ručka je bila crna i pohabana, međutim udarač i metal su, dobro nauljeni, sijali mutnim sjajem.

„Još sam živ“, odgovorio je.

„Kako se zoveš?“

„Nevada.“

„A prezime?“

Odgovor je stigao bez oklevanja.

„Smit. Nevada Smit.“

Otac nije ništa rekao. Ovoga puta čovek nije ni sačekao reakciju.

Pokazao je ka meni.

„To ti je sin?“ Otac klimnu. „Gde mu je majka?“

Otac ga pogleda, zatim me podiže u naručje. Fino sam se uklapao u pregib njegove ruke. Glas mu je bio bezosećajan.

„Preminula je pre nekoliko meseci.“

Čovek je piljio u nas.

„Tako sam i čuo.“

Otac je na trenutak piljio u njega. Osetio sam kako mu se mišići napinju poda mnom. Pre nego što sam shvatio šta se dešava, leteo sam preko ograde trema.

Čovek me uhvati jednom rukom i pribi uza sebe dok je padao na jedno koleno kako bi ublažio udarac. Ispustio sam dah i pre nego što sam uspeo da zaplačem, moj otac je ponovo progovorio.

„Nauči ga da jaše“, rekao je uz bleđi osmeh. Podigao je novine i ušao u kuću bez osvrtnja.

Držeći me jednom rukom, čovek zvani Nevada se uspravio. Spustio sam pogled. U drugoj ruci je držao revolver poput žive zmije, uperen u mog oca. Još dok sam gledao, revolver nestade u futroli. Pogledah Nevadu u lice.

Uputio mi je topao, nežan osmeh. Pažljivo me položio na zemlju.

„Pa, juniore“, reče. „Čuo si oca, hajdemo.“

Pogledao sam ka kući, ali otac je već ušao unutra. Tada to nisam znao, ali to je bio poslednji put da me otac držao u naručju. Kao da sam od tog trenutka postao Nevadin sin.

Već sam zakoračio iz pilotske kabine kada mi je Nevada prišao. Žmirnuo je ka meni.

„Vidim da si bio prilično zaposlen.“

Skočio sam na zemlju i spustio pogled na njega. Nisam mogao da se naviknem na to. Bio sam visok sto devedeset centimetara, poput oca, a on deset centimetara niži.

„Prilično“, priznadoh.

Nevada se podiže na prste i osmotri unutrašnjost kabine.

„Fino“, reče. „Odakle ti?“

Nasmeših se.

„Dobio sam ga na kocki.“ Uпитno me pogledao. „Ne brini“, brzo sam dodao. „Posle sam ga pustio da dobije pet stotina dolara.“

Zadovoljno je klimnuo. To je bila jedna od stvari kojima me Nevada naučio. Nikada ne napuštaj sto nakon što si dobio konja, a da ne dopustiš čoveku da povрати dovoljno da može sutra ponovo da se kocka. To neće umanjiti tvoju

pobedu, a naivčina će se osećati kao da je ipak nešto osvojio.

Posegnuo sam rukom ka unutrašnjosti kabine i izvukao podmetače za točkove. Dodao sam jedan Nevadi i obišao avion kako bih ga postavio ispred točka. Nevada je učinio isto sa druge strane.

„Tvom ocu se ovo neće dopasti. Upropastio si današnju proizvodnju.“

Ispravih se.

„Pretpostavljam da to neće biti od velikog značaja.“ Krenuo sam ka njemu. „Kako je čuo za to tako brzo?“

Nevada se nasmeši poznatim neveselim osmehom.

„Odveo si devojkicu u bolnicu. Poslali su po njene roditelje. Sve im je ispričala pre nego što je umrla.“

„Koliko traže?“

„Dvadeset hiljada.“

„Možeš ih ućutkati sa pet.“

Nije odgovorio. Umesto toga je pogledao ka mojim stopalima.

„Obuj cipele, pa da krenemo“, reče. „Otac te čeka.“

Krenuo je nazad preko polja, a ja pogledah svoja stopala. Topla zemlja je blagorodno delovala na moje nage prste. Na trenutak sam mrdao njima po pesku, a zatim se vratio do kabine i izvukao par meksičkih huaračosa. Navukao sam ih na noge i krenuo preko polja za Nevadom.

Mrzim cipele. Čovek u njima ne može da diše.

2

Podizao sam male oblake peska huaračosima dok sam koračao ka fabrici. Blagi, klinički miris sumpora koji se koristi za spravljanje baruta dolepršao mi je do nosa. Tako su mirisali i bolnički hodnici one noći kada sam je odveo tamo. Miris predvečerja tokom kojeg smo napravili bebu bio je potpuno drugačiji.

Te noći vazduh je bio prohladan i čist. Osećao se miris okeana, a kroz prozore male kuće u Malibuu čulo se razbijanje valova o grebene. Ali, u sobi nije bilo ničega osim uzbudljivog mirisa devojkice i njene želje.

Otišli smo u spavaću sobu i žurno se svlačili. Ona je bila brža. Već je bila na krevetu i posmatrala kako otvaram fioku i vadim pakovanje kondoma.

Njen glas je bio samo šapat u noći.

„Nemoj, Džoni. Hajde da ih ne koristimo ovaj put.“

Pogledah je. Mesečina sa Pacifika je ulazila kroz prozor. Samo njeno lice bilo je u senci. To što je izgovorila nekako je samo povećalo moju želju.

Kučka mora da je to osetila. Poljubila me.

„Mrzim ih, Džoni. Želim da te osetim u sebi.“ Oklevao sam na trenutak.

Povukla me na sebe. Šaputala mi je u uho. „Ništa se neće desiti, Džoni. Paziću.“

Više nisam mogao da čekam. Njen šapat se pretvorio u iznenadni vrisak bola. Ostao sam bez daha, a ona je i dalje urlala u moje uho:

„Volim te, Džoni. Volim te, Džoni.“

Volela me cele noći. Volela me tako mnogo da mi je pet nedelja kasnije rekla da moramo da se venčamo. Sedeli smo na prednjem sedištu mojih kola, za promenu, vraćajući se sa utakmice.

Pogledah je.

„Zašto?“

Pogledala je i ona mene. Tada se nije plašila. Bila je sigurna u sebe. Glas joj je bio gotovo drzak.

„Iz uobičajenog razloga. Postoji li drugi razlog zbog kojeg se momci i devojke venčavaju?“

Moj glas postade gorak. Znao sam da sam prevaren.

„Ponekada ljudi stupaju u brak zato što to žele.“

„Pa, ja želim da se udam.“ Približila mi se.

Odgurnuo sam je nazad na sedišta.

„Ja ne želim.“

Počela je da plače.

„Rekao si da me voliš.“

Nisam je pogledao.

„Muškarac će svašta reći dok jebe.“ Parkirao sam automobil na krivini i okrenuo se ka njoj. „Rekla si da ćeš biti pažljiva.“

Uzalud je brisala suze malom maramicom.

„Volim te, Džoni. Želim da rodim tvoju bebu.“

Čim mi je rekla, počeo sam da osećam gorčinu. U tome je problem kada je nekome ime Džonas Kord junior. Previše devojaka i njihovih majki je mislilo da se tako piše reč novac. Mnogo novca. Tako je bilo još od rata kada je moj otac izgradio carstvo prodajući barut. Pogledah je.

„Onda je stvar jednostavna. Rodi je.“

Izraz joj se promenio. Primakla mi se.

„Znači... znači... venčaćemo se?“

Bojažljivi izraz trijumfa u njenim očima brzo izblede kada sam odmahnuo glavom.

„Ne. Samo kažem da treba da rodiš bebu ako je toliko želiš.“

Ponovo se povukla. Iznenada, lice joj postade hladno. Glas joj je bio smiren i praktičan.

„Ne želim je baš toliko. Ne želim je bez prstena na domalom prstu. Moram je se osloboditi.“

Iskezih se i ponudih joj cigaretu.

„Sada pričaš kako treba, devojčice.“

Uzela je cigaretu, a ja sam je upalio.

„Ali, biće skupo“, reče.

„Koliko?“, upitah.

Uvukla je dim.

„Ima neki doktor u meksičkoj četvrti. Devojke pričaju da je dobar.“ Pogledala me upitno. „Dvesta dolara?“

„Okej, dobićeš ih“, rekoh brzo. Jeftino sam prošao. Prošla me koštala trista pedeset. Bacio sam cigaretu kroz prozor i upalio kola. Izašao sam na put i krenuo ka Malibuu.

„Hej, gde si pošao?“, upitala je.

Bacih pogled ka njoj.

„Do kuće na plaži“, odgovorio sam. „Valjalo bi da iz ove situacije izvučemo najviše što možemo.“

Počela je da se smeje i privila se uz mene. Pogledala me u oči.

„Pitam se šta bi majka rekla da zna koliko sam daleko otišla kako bih te se dočepala. Kazala mi je da iskoristim svaku smicalicu.“

Nasmejah se.

„To si i uradila.“

Odmahnula je glavom.

„Jadna majka. Isplanirala je celo venčanje.“

Jadna majka. Da je matora kučka držala jezik za zubima, možda bi joj ćerka danas bila živa.

Sledeće noći, oko jedanaest i trideset, počeo je da mi zvoni telefon. Tek što me uhvatio prvi san. Posegnuo sam rukom ka telefonu, proklinjući.

Začuo sam prestrašeni šapat. „Džoni, krvarim.“

San mi se rasprši u trenu.

„Šta nije u redu?“

„Danas sam bila u meksičkoj četvrti. Nešto nije u redu. Ne prestajem da krvarim i strašno se plašim.“

Uspravih se na krevetu.

„Gde si?“

„Prijavila sam se u hotel *Vestvud* po podne. Soba 901.“

„Vrati se u krevet. Odmah dolazim.“

„Molim te požuri, Džoni. Molim te.“

Vestvud se nalazi u centru Los Anđelesa, u njemu odsedaju trgovci. Niko me nije ni pogledao kada sam krenuo ka liftu bez zaustavljanja na recepciji. Zastao sam ispred sobe 901 i uhvatio se za kvaku. Nije bila zaključana. Ušao sam.

U životu nisam video toliko krvi. Bila je svuda. Na jeftinom tepihu, na stolici u kojoj je sedela kada me pozvala i na pokrivačima. Ležala je na krevetu. Lice joj je bilo bledo poput jastuka pod glavom. Oči su joj bile zatvorene, ali su se otvorile kada sam ušao. Usne joj se pomakoše, ali zvuka nije bilo. Sagnuo sam se.

„Ne pokušavaj da pričaš, dušo. Dovešću doktora. Biće ti dobro.”

Zatvorila je oči. Prišao sam telefonu. Nije bilo svrhe samo pozvati doktora. Moj otac neće biti srećan ako se porodično ime ponovo pojavi u novinama. Pozvao sam Makalistera. To je advokat koji rukovodi poslovima firme u Kaliforniji.

Batler ga je pozvao. Pokušao sam da zvučim smireno.

„Brzo mi trebaju doktor i ambulanta kola.”

Shvatio sam za manje od jednog trenutka zašto je moj otac zaposlio Maka. Nije gubio vreme na beskorisna pitanja. Pitao je gde, kada i ko. Nije pitao zašto. Glas mu je bio precizan.

„Doktor i ambulanta kola će biti tamo za deset minuta. Savetujem ti da odmah odeš. Nema svrhe da budeš umešan više nego što već jesi.”

Zahvalio sam mu se i spustio slušalicu. Bacio sam pogled ka krevetu. Oči su joj bile zatvorene. Činilo se da spava. Krenuo sam ka vratima. Oči joj se otvoriše.

„Nemoj da ideš, Džonase. Plašim se.”

Vratio sam se do kreveta i seo pored nje. Uzeo sam je za ruku. Ponovo je zatvorila oči. Ambulanta kola su stigla za deset minuta. Nije mi pustila ruku dok nismo stigli u bolnicu.

3

Ušao sam u fabriku. Buka i smrad me poklopiše kao čaura. Osetio sam trenutani prekid rada dok sam prolazio i začuo tihi žamor glasova koji me prati.

El hijo.

Sin. Tako su me zvali. Govorili su o meni sa ljubavlju i ponosom, kao što su njihovi preci govorili o deci svojih patrona. To im je davalo osećaj identiteta i pripadanja, zbog čega su lakše podnosili svoje uboge živote.

Prošao sam pored bačvi za mešanje, presa i kalupa i stigao do zadnjeg stepeništa koje vodi ka kancelariji mog oca. Počeo sam da se penjem i pogledao dole ka njima. Stotinu lica mi se nasmeši. Mahnuh im rukom i uzvratih osmeh, na isti način kao što sam to uvek činio, još od kada sam se kao dečak prvi put popeo uz te stepenice.

Prošao sam kroz vrata na vrhu stepenica. Buka je nestala čim su se zatvorila za mnom. Koračao sam kratkim hodnikom ka kancelariji mog oca.

Denbi je sedeo za svojim stolom, škrabao je nešto svojim uobičajenim lepršavim pokretima. Za stolom preko puta njegovog sedela je devojka i lupala po

tastaturi pisaće mašine svom snagom. Na kauču za posetioce su sedeli čovek i žena.

Žena je bila u crnini. Uvrtala je malu, belu maramicu u ruci. Pogledala me dok sam stajao na do vratku. Nisu morali da mi je predstave. Devojka je ličila na majku. Pogledao sam je u oči. Skrenula je pogled.

Denbi nervozno ustade.

„Otac te čeka.“

Nisam odgovorio. Otvorio je vrata kancelarije i ja prodoh pored njega. Vrata se za mnom zatvoriše. Predoh pogledom po kancelariji.

Nevada se naslonio na policu sa leve strane. Oči su mu bile do pola zatvorene, što je bilo karakteristično stanje pripravnosti za njega. Makalister je sedeo u stolici preko puta mog oca. Okrenuo se da me pogleda. Otac je sedeo iza masivnog stola od hrastovine i sebao pogledom. Osim toga, kancelarija je bila upravo onakva kakvu je pamtim.

Zidovi obloženi panelima od tamne hrastovine, teške kožne fotelje. Zelene somotske zavese na prozorima, i fotografija moga oca sa predsednikom Vilsonom na zidu iza stola. Pored mog oca nalazio se sto sa tri telefona, a odmah pored njega sto sa bocom vode, bocom burbona i dve čaše. Boca sa viskijem bila je puna do jedne trećine. To je značilo da je oko tri po podne. Pogledah na sat. Tri sata i deset minuta. Moj otac je pio flašu viskija na dan.

Zakoračio sam i stao ispred njega. Spustio sam pogled i suočio se sa njegovim besnim očima.

„Zdravo, oče.“

Njegovo lice postade još crvenije. Žile u vratu mu iskočiše dok je urlao.

„Da li je to sve što imaš da kažeš pošto si uništio današnju proizvodnju i isprepadao radnike na smrt svojim luđačkim vratolomijama?“

„U poruci je pisalo da treba da dođem što pre. Stigao sam što sam brže mogao, gospodine.“

Ali, bilo je kasno za objašnjenja. Besneo je. Moj otac je bio preke naravi. Jednog trenutka bi bio miran i tih, sledećeg bi urlao poput luđaka.

„Zašto nisi izašao iz te sobe kada ti je Makalister rekao? Zašto si išao u bolnicu? Znaš li šta si učinio? Protiv tebe može biti podneta tužba za saučesništvo u izvršenju abortusa.“

Sada sam već bio ljut. Poput oca, i ja sam imao preku narav.

„Šta je trebalo da učinim? Devojka je krvarila na smrt i bila uplašena. Zar je trebalo da izađem i ostavim je da umre sama?“

„Da. Da imaš imalo pameti, to bi i uradio. Devojka je ionako umrla. To što si ostao nije imalo nikakvog značaja. Sada ona kopilad napolju želi dvadeset hiljada dolara, ili zovu policiju! Misliš li ti da ja imam dvadeset hiljada dolara za svaku gaduru koju nabodeš? Ovo je već treća devojka ove godine sa kojom si uhvaćen!“

Nije ga doticalo to što je devojka umrla. Brinulo ga je dvadeset hiljada dolara. Iznenada sam shvatio da nije ni novac u pitanju. U pitanju je bilo nešto znatno dublje.

Odala ga je gorčina u glasu. Pogledah ga shvativši šta je u pitanju. Moj otac je stario i to ga je izjedalo iznutra. Verovatno ga je Rina opet pritiskala. Prošlo je više od godinu dana od raskošnog venčanja u Rinu i ništa se još nije desilo.

Okrenuo sam se ka vratima bez reči Otac zaurla za mnom.

„Gde si pošao?”

Pogledah ga.

„Nazad u L. A. Nisam ti potreban za donošenje odluke. Ili ćeš im platiti ili nećeš. Meni je nebitno. Osim toga, imam sastanak”

Obišao je sto i krenuo je za mnom.

„Zašto?”, doviknuo je. „Da bi napumpao još jednu devojku?”

Shvatio sam da je krajnje vreme za suočavanje. Bilo mi je dosta njegovih sranja.

„Prestani da se žališ, starče. Trebalo bi da ti bude drago što bar neko u ovoj porodici i dalje ima muda. U suprotnom bi Rina mogla da pomisli da sa svima nama nešto nije u redu!”

Lice mu se izobličilo od gneva. Podigao je obe ruke da me udari. Ukazaše mu se zubi dok je režao. Vene na čelu se pretvoriše u besne, crvene masnice. Iznenada, kao da je neko pritisnuo prekidač i ugasio svetlo, njegov izraz lica prosto nestade.

Zateturao se i nagnuo napred ka meni. Refleksno ispružih ruke i uhvatih ga. Na trenutak, pogled mu se razbistri. Pogledao me pravo u oči. Usne mu se pomakoše.

„Džonase sine moj.”

Zatim su mu se oči zamaglile, poklopio me celom težinom i skliznuo na pod. Spustio sam pogled ka njemu. Znao sam da je mrtav pre nego što ga je Nevada okrenuo i pokidao mu košulju.

Nevada je klečao na podu pored tela mog oca, Makalister je telefonom zvao doktora, a ja sam podizao flašu „džek danijelsa” kada je Denbi ušao u kancelariju.

Skupio se na vratima sa papirima u drhtavim rukama.

„Bože, Juniore”, izgovorio je užasnutim glasom. Podigao je pogled sa poda ka meni. „Ko će potpisati ugovore sa Nemačkom?”

Bacio sam pogled ka Makalisteru. Neprimetno je klimnuo.

„Ja ću ih potpisati”, odgovorih.

Na podu, Nevada je zatvarao oči moga oca. Spustio sam bocu viskija ne otvarajući je i ponovo pogledao Denbija.

„Prekini da me zoveš Juniore”, rekoh.

4

Dok je doktor stigao, podigli smo telo moga oca na kauč i pokrili ga ćebetom. Doktor je bio mršav, čvrst čovek, nosio je naočare debelih stakala i bio potpuno ćelav. Podigao je ćebe i pogledao ga. Zatim je spustio ćebe.

„Pa, mrtav je, to je sigurno.“

Nisam progovarao. Makalister je postavljao pitanja dok sam se ja ljuljao napred-nazad u oćevoj stolici.

„Zašto?“

Doktor je prišao stolu.

„Moždana embolija. Kap. Ugrušak krvi je stigao do mozga, rekao bih.“ Pogledao me. „Možete biti zahvalni na tome što se sve desilo tako brzo. Nije patio.“

Zaista je bilo brzo. Jednog trenutka otac mi je bio živ, sledećeg trenutka od njega nije ostalo ništa. Nije čak mogao ni da otera radoznanu muvu koja je gacala po ćebetu navućenom preko njegovog lica. I dalje sam ćutao.

Doktor uz napor sede u stolicu preko puta mene. Iz torbe je izvadio penkalo i papir. Položio je papir na sto. Otpozadi sam proćitao naslov ispisan masnim, crnim slovima. Smrtovnica. Penkalo zaškripa po papiru. Nakon nekoliko trenutaka je podigao pogled ka meni.

„Dobro. Da napišem da je uzrok smrti embolija, ili želite autopsiju?“

Odmahnuh glavom.

„Embolija je u redu. Autopsija nije neophodna.“

Doktor je ponovo počeo da piše. Završio je par minuta kasnije i predao mi potvrdu.

„Pogledajte da li su svi podaci taćni.“

Podigoh papir. Sve je bilo u redu. Zadivljujuće za doktora koji do danas nije video nikoga od nas. Međutim, svi u Nevadi znali su sve o Kordovima. Starost 67 godina. Naslednici: žena, Rina Marlou Kord; sin, Džonas Kord junior. Vratio sam mu papir.

„Sve je u redu.“

Podigao ga je i ustao.

„Moja sekretarica će vam poslati kopije.“ Oklevao je, kao da pokušava da se odlući da li da izjavi saućešće. Oćigledno je odlućio da to ne ućini, pošto je krenuo ka vratima bez reći.

Tada je Denbi ponovo ušao.

„Šta da radim sa ovim ljudima koji čekaju ispred? Da ih pošaljem kući?“

Odmahnuh glavom. Ionako bi se vratili.

„Pošalji ih unutra.“

Devojčini roditelji udoše. Izrazi lica su im odavali čudnu mešavinu tuge i saosećanja. Njen otac me pogleda.

„Žao mi je što se ne upoznajemo u srećnijim okolnostima, gospodine Korde.“

Pogledah ga. Izgledao je poput čestitog čoveka. Verovao sam da je to njegovo iskreno mišljenje.

„I meni je žao“, rekoš.

Njegova žena istog trenutka poče da jeca.

„To je užasno, užasno“, cvilela je, gledajući pokriveno telo moga oca na kauču.

Pogledah je. Čerka je ličila na nju, ali ta sličnost bila je samo površinska. Devojka je zračila iskrenošću, ova žena je bila rođena harpija.

„Zbog čega plačete?“, upitah. „Danas ste ga prvi put videli. Došli ste da mu tražite novac.“

Šokirano je piljila u mene. Glas još postade kreštav.

„Kako možete da kažete tako nešto? Vaš otac leži mrtav na kauču nakon onoga što ste učinili mojoj ćerki.“

Ustadoh. Nisam mogao da podnesem folirante.

„Nakon onoga što sam učinio vašoj ćerki?“, uzviknuh. „Vašoj ćerki nisam učinio ništa što ona nije želela. Da joj niste rekli da učini sve kako bi me se dočepala, danas bi verovatno bila živa. Ali ne, rekli ste joj da se domogne Džonasa Korda juniora po svaku cenu. Rekla mi je da ste već isplanirali venčanje!“

Muš se okrenuo ka njoj. Glas mu je drhtao.

„Znala si da je trudna?“ Uplašeno ga je pogledala.

„Ne, Henri, nisam. Nisam znala. Samo sam rekla da bi bilo lepo kada bi mogla za njega da se uda, to je sve.“

Usne mu se stisnuše. Na trenutak sam pomislio da će je udariti. Ali nije. Umesto toga se okrenuo ka meni.

„Žao mi je, gospodine Korde. Nećemo vam više smetati.“

Ponosno je krenuo ka vratima. Njegova supruga je požurila za njim.

„Ali, Henri“ vrisnula je. „Henri!“

„Zaveži!“, brecnuo se otvarajući vrata, skoro je gurajući napolje ispred sebe. „Dovoljno si govorila.“

Vrata se za njima zatvoriše, a ja se okrenuh ka Makalisteru.

„Još se nisam izvukao, zar ne?“ Odmahnuo je glavom. Razmišljao sam par trenutaka. „Bolje da odeš sutra do njega na posao. Mislim da će ti dati razrešenje. Deluje kao pošten čovek.“

Makalister se lagano nasmeši.

„Misliš da će pošten čovek tako postupiti?“

„To je jedina stvar koju sam naučio od svog oca.“ Nehotično sam pogledao ka

kauču. „Govorio je da svaki čovek ima svoju cenu. Za neke je to novac, za neke žena, za druge slava. Ali, poštenog čoveka ne moraš da kupuješ on te ništa ne košta.“

„Tvoj otac je bio praktičan čovek“, reče Makalister.

Zurio sam u advokata.

„Moj otac je bio sebičan, pohlepan kučkin sin koji je želeo da prigrabi ceo svet“, rekoh. „Mogu samo da se nadam da ću uspeti da zauzmem njegovo mesto.“

Makalister zamišljeno protrlja bradu.

„Bićeš ti u redu, mali.“

Pokazah ka kauču.

„On neće uvek biti tu da mi pomogne.“

Makalister je ćutao. Pogledah Nevadu. Sve vreme je bez reči stajao naslonjen na zid. Oči su mu svetlucale ispod kapaka. Izvadio je duvan iz džepa i počeo da zavija cigaretu. Ponovo pogledah Makalistera.

„Trebaće mi pomoć“, rekoh. Makalister me zainteresovano pogleda. I dalje je ćutao. „Trebaće mi savetnik, konsultant i advokat“, nastavio sam. „Da li si zainteresovan?“

Govorio je polako.

„Ne znam da li ću imati vremena, Džonase“, reče. „Imam prilično razvijenu praksu.“

„Koliko razvijenu?“

„Donosi mi šezdeset hiljada dolara godišnje.“

„Da li bi se za sto hiljada preselio u Nevadu?“

Odgovor je brzo stigao.

„Ako mi dopustiš da sastavim ugovor.“

Izvadio sam kutiju cigareta i ponudio ga. Uzeo je jednu, kao i ja. Kresnuo sam šibicu i pružio je ka njemu.

„Okej“, rekoh.

Zastao je i pogledao me upitno.

„Kako znaš da možeš to sebi da priuštiš?“

Pripalio sam svoju cigaretu i nasmešio se.

„Nisam znao dok nisi prihvatio posao. Tada sam bio siguran.“

Na licu mu se ukaza osmeh, a zatim brzo nestade. Prešao je na posao.

„Prvo moramo da sazovemo sastanak odbora direktora kako bi zvanično bio izabran za predsednika kompanije. Misliš li da će biti problema povodom toga?“

Odmahnuh glavom.

„Mislim da neće. Moj otac nije verovao u podelu. Devedeset procenata akcija je na njegovo ime. Prema testamentu, ja ih nasleđujem nakon njegove smrti.“

„Imaš li primerak testamenta?“

„Ne“, odgovorih. „Ali, Denbi verovatno ima. On čuva zapise o svemu što je moj otac ikada uradio.“

Pritisnuo sam dugme na telefonu i Denbi uđe.

„Donesi mi primerak testamenta moga oca“, naredio sam.

Par trenutaka kasnije testament mi je bio na stolu potpuno zvaničan, sa plavim pravničkim povezom. Gurnuh ga ka Makalistera. Brzo ga je otvorio.

„Sve je u redu“, reče. „Akcije su tvoje. Najbolje da ga odmah odnesemo na potvrdu.“

Upitno pogledah Denbija. Jedva je dočekaao da odgovori. Odmah je istrtljao.

„Sudija Haskell u Rinu ima ga u svojoj kartoteci.“

„Pozovi ga i reci mu da to odmah završi“, rekoh. Denbi pođe ka vratima. Zaustavih ga. „Kada završiš sa njim, pozovi direktore i reci im da organizujem sastanak odbora sutra u vreme doručka. U mojoj kući.“

Denbi izađe, a ja se okrenuh ka Makalisteru.

„Treba li još nešto da učinim, Mak?“

Odmahnuo je glavom.

„Ne. Bar ne odmah. Postoji samo jedan ugovor sa Nemačkom. Ne znam mnogo o tome, ali čuo sam kada je tvoj otac rekao da je u pitanju dobra prilika. To je neki novi proizvod Mislim da ga je nazvao plastika.“

Smrvio sam cigaretu u pepeljari na stolu.

„Neka ti Denbi da evidenciju o tome. Pogledaj to večeras i ispričaj mi sutra ujutru pre sastanka sa odborom. Ustaću u pet sati.“

Čudan izraz prelete Makalisterovim licem. Na trenutak ga nisam prepoznao. Tada sam shvatio. U pitanju je bilo poštovanje.

„Biću tamo u pet, Džonase.“

Ustao je i krenuo ka vratima. Pozvao sam ga pre nego što je stigao do njih.

„Kad si već kod toga, Mak, reci Denbiju da ti da spisak ljudi koji imaju akcije kompanije. Trebalo bi da znam njihova imena pre sastanka.“

Izraz poštovanja na njegovom licu se produbi.

„Da, Džonase“, reče izlazeći

Okrenuh se ka Nevadi i pogledah ga.

„Šta misliš?“ upitah.

Sačekao je par trenutaka pre nego što je odgovorio. Zatim je ispljunuo komadić papira za cigarete koji mu se zalepio za usnu.

„Mislim da se tvoj otac neće okretati u grobu.“

To me podsetilo. Skoro da sam zaboravio. Ustao sam, obišao sto i prišao kauču. Podigao sam cebe i pogledao ga.

Oči su mu bile zatvorene, a usta ljutita. Ispod kože desne slepoočnice, sve do kose, nazirala se plava mrlja. *To mora da je embolija*, pomislih.

U dubini duše sam poželeo da pustim koju suzu za njim. Ali, nije ih bilo. Suviše davno me napustio onoga dana na tremu kada me bacio ka Nevadi.

Čuo sam da se vrata otvaraju. Ispustio sam cebe i okrenuo se. Denbi je stajao na dovratku.

„Džejk Plat želi da vas vidi, gospodine.”

Džejk je bio upravnik fabrike. Glavna pokretačka snaga. Takođe je umeo da nanjuši kada se nešto dešava. Do sada je vest verovatno jurila fabrikom.

„Pošalji ga unutra”, rekoh.

Pojavio se na dovratku pored Denbija čim sam to izgovorio. Bio je visok, krupan čovek. Krupni su mu bili i koraci. Ušao je u kancelariju ispruženih ruku.

„Samo što sam čuo vesti.” Prišao je kauču i pogledao telo moga oca. Lice mu poprimi izraz rezervisan za irska bdenja. „Tužan je to gubitak. Tvoj otac je bio veliki čovek.” Žalosno je odmahnuo glavom. „Veliki čovek.”

Vratio sam se za sto. *Ti si veliki glumac, Džejk*, pomislih. Naglas sam, međutim, rekao:

„Hvala ti, Džejk.”

Okrenuo se ka meni, lice mu se razvedrilo pri pomisli da je gluma gotova.

„Želim da znaš da možeš da me pozoveš ako ti bilo šta treba, bilo šta”

„Hvala ti, Džejk”, ponovih. „Dobro je znati da imam uza sebe ljude kao što si ti.”

Mogao sam da vidim kako prosto raste zbog tih reči. Obratio mi se tihim, poverljivim glasom.

„Cela fabrika bruji o tome. Misliš li da bi trebalo nešto da im kažem? Znaš te Meksikance i Indijance. Preosetljivi su i živčani, treba ih smiriti.”

Pogledah ga. Verovatno je u pravu.

„To je dobra ideja, Džejk. Ali, mislim da je bolje da im se lično obratim.”

Džejk je morao da se složi sa mnom bilo da mu se to dopada ili ne. To je bilo njegovo pravilo. Uvek se slagao sa onim što šef predloži.

„To jeste bolje, Džonase”, reče skrivajući razočaranje. „Ako se osećaš dovoljno dobro.”

„Dobro mi je”, rekoh, krenuvši ka vratima.

Nevadin glas me prenu.

„Šta da radimo sa njim?”

Okrenuo sam se i shvatio da gleda ka kauču.

„Zovi pogrebne. Neka se oni pobrinu za njega. Reci im da želimo najbolji sanduk u državi.” Nevada klimnu. „Posle me sačekaj kod kola pa ćemo otići kući.” Izašao sam ne čekajući odgovor. Džejk je kaskao za mnom kada sam skrenuo u hodnik i izašao na stepenice koje vode u prizemlje fabrike.

Sve oči se upiljiše u mene kada sam kroz dovratak izašao na malu platformu

na vrhu stepeništa. Džejk podiže ruke. Tišina lagano zavlada prostorijom. Sačekao sam da se sve mašine zaustave pre nego što sam progovorio. Bilo je jezivo. Prvi put sam se našao u potpuno tihoj fabrici. Počeo sam da govorim. Moj glas je odjekivao kroz zgradu.

„*Mi padre ha muerto.*“ Govorio sam na španskom. Nisam ga znao dobro, ali to je bio njihov jezik, pa sam nastavio. „Ali, ja, njegov sin, i dalje sam ovde i nadam se da ću nastaviti njegov posao. Zaista je žalosno što ne može lično da izrazi svoju zahvalnost za sve što ste učinili kako bi ova kompanija bila uspešna. Nadam se da će vam značiti to što je neposredno pred smrt odobrio povećanje plata od pet posto za sve zaposlene u fabrici.“

Džejk me izbezumljeno zgrabi za ruku. Odgurnuo sam ga i nastavio.

„Najiskrenija želja mi je da od vas dobijem istu podršku koju ste dali mom ocu. Nadam se da ćete biti pažljivi sa mnom pošto moram mnogo da učim. Hvala vam, blagosloveni bili.“

Pošao sam niza stepenice, a Džejk pojuri za mnom. Radnici su se sklanjali dok sam prolazio. Uglavnom su ćutali. Poneko bi me dotakao u znak podrške dok sam prolazio. Dva puta sam video suze u nečijim očima. Bar je neko zaplakao za mojim ocem. Makar to bile suze nekoga ko ga nije poznavao.

Izašao sam iz fabrike na svetlost dana i trepnuo. Sunce je još sijalo. Maltene sam zaboravio da je dan. Kao da je prošla čitava večnost.

Veliki „pirs-erou“ bio je parkiran ispred vrata. Nevada je sedeo na vozačkom sedištu. Krenuo sam ka kolima. Zaustavila me Džejkova ruka. Okrenuh se ka njemu. Skoro da je cvileo.

„Zašto si morao to da učiniš, Džonase? Ne poznaješ te kopilane tako dobro kao ja. Daj im prst i uskoro će hteti celu ruku. Tvoj otac me uvek ganja da održim plate što nižim.“

Hladno sam ga posmatrao. Neki ljudi nisu učili dovoljno brzo.

„Zar nisi čuo šta sam rekao, Džejk?“

„Čuo sam, Džonase. O tome ti govorim. Ja...“

Presekoh ga.

„Mislim da nisi dobro čuo, Džejk“, rekoh blago. „Moje prve reči bile su *Mi padre ha muerto.* Moj otac je mrtav.“

„Da, ali...“

„To znači upravo ono što znači, Džejk. On je mrtav. Ali, ja nisam. Ovde sam i jedina stvar koju treba da zapamtiš jeste da imamo samo jednu sličnost. Ne trpim sranja od nekoga ko radi za mene. Kome se ne dopada kako radim može da se nosi odavde!“

Džejk je ovo brzo shvatio. Već je bio kod vrata automobila i otvarao ih.

„Nisam ništa loše mislio, Džonase. Samo sam...“

Nije bilo svrhe objašnjavati mu da ako platiš više, dobiješ više. Ford je to dokazao kada je prethodne godine povećao plate radnicima. Proizvodnja mu se utrostručila. Ušao sam u kola i pogledao fabriku. Crni, lepljivi katran na krovu mi privuče pažnju. Setih se pogleda iz aviona.

„Džejk“, reko. „Vidiš li krov?“

Okrenuo se i pogledao. Glas mu je bio zbunjen.

„Da, gospodine?“

Iznenada sam bio veoma umoran. Naslonio sam se na jastuke i zatvorio oči.

„Ofarbaj ga u belo“, reko.

5

Dremao sam dok je veliki „pirs“ gutao trideset kilometara koji odvajaju fabriku od nove kuće mog oca. S vremena na vreme, otvorio bih oči i letimično pogledao Nevadu koji me posmatrao u retrovizoru. Tada bi mi se oči ponovo zatvorile kao da su mi kapci od olova.

Mrzim svog oca, mrzim svoju majku, kada bih imao sestre i braću, mrzeo bih i njih. Ne, više ne mrzim oca. Više ne. Mrtav je. Mrtvi se ne mrze. Samo ih se sećate. Ne mrzim ni majku. Uostalom, ona mi i nije majka, već maćeha. Nikada je nisam ni mrzeo. Volim je.

Zato sam je i doveo kući. Želeo sam da se oženim sa njom. Ali, moj otac je rekao da sam suviše mlad. Devetnaest godina nije dovoljno za brak, rekao je. Međutim, on nije bio suviše mlad. Oženio se sa njom nedelju dana nakon što sam se vratio na koledž.

Rinu sam upoznao u kantri klubu, dve nedelje pre kraja raspusta. Upravo je došla sa istoka, iz nekog mesta u Masačusetsu koje se zvalo Bruklin. Nikada ranije nisam upoznao nekog sličnog. Sve devojke u Nevadi imaju tamnu kosu i preplanule su od sunca. Hodaju kao muškarci, pričaju kao muškarci, čak i jašu kao muškarci. Samo uveče možete biti sigurni da nisu muškarci pošto umesto „levis“ pantalona nose suknje. Čak su i na bazenima izgledale poput muškaraca, ravnih grudi i uskih kukova.

Ali, Rina je bila devojka od glave do pete. To vam nije moglo promaći. Posebno u kupaćem kostimu koji je nosila kada sam je prvi put video. Bila je vitka, ali je imala široka ramena, možda suviše široka za ženu. Grudi su joj bile čvrste i oble, dva kamena koja su strčala iz svilenkastog odela od žerseja koje je prkosilo modnim trendovima. Gledajući ih, prosto ste osećali njihovu medeno-mlečnu slatkoću u ustima. Bile su udobno smeštene visoko na rebrima koja su se sužavala u uzak struk, da bi odmah buknila u vitke, ali zaobljene kukove i zadnjicu.

Imala je dugačku, svetloplavu kosu koju je vezivala u rep, i u tome prkoseći

modi. Čelo joj je bilo visoko, a oči široko razmaknute i pomalo kose. Njihovo plavetnilo je oslikavalo sjaj leda. Nos joj je bio prav i ne preterano tanak, odajući finsko poreklo. Možda su jedina mana bila njena usta. Široka, ali ne i bujna, pošto joj usne nisu bile dovoljno pune. Bila su to strogo kontrolisana usta, postavljena čvrsto na šiljatu, odlučnu bradu.

Pohađala je švajcarsku školu. Osmeh joj se na licu razlivao polako. Bila je rezervisana na svoj način. Za dva dana je postigla da zbog nje visim sa lusterama. Imala je nežan, tih glas i strani naglasak koji je žuborio u ušima.

Deset dana kasnije, na plesu koji se u klubu priređuje svake subote uveče, shvatio sam koliko je želim. Plesali smo lagani valcer, čvrsto stisnuti. Svetio je bilo prigušeno i plavičasto. Iznenada je promašila korak Pogledala me i nasmešila se tim sporim osmehom.

„Veoma si snažan“, rekla je i privila se uz mene.

Osećao sam kako se vreline sa njenih prepona sliva u mene dok smo igrali. Najzad to više nisam mogao da podnesem. Uzeo sam je za ruku i poveo sa plesnog podijuma.

U tišini me pratila do kola. Ušli smo u veliki „djusenberga“, ubacio sam u brzinu i već smo jurili niz autoput. Noćni vazduh bio je topao u pustinji. Pogledah je krajičkom oka. Glavu je naslonila na sedište i zatvorila oči zbog vetra.

Skrenuo sam u voćnjak urmi i isključio motor. Još je bila naslonjena na sedište. Sagnuo sam se i poljubio je u usta.

Njene usne nisu ni davale ni uzimale. Poput izvora u pustinjskoj oazi. Bile su tu kada su mi bile potrebne. Posegnuo sam rukom ka njenim grudima. Uхватила me za šaku i zadržala je.

Podigao sam glavu i pogledao je. Otvorila je oči, ali su ipak bile skrivene, nisam ih video.

„Želim te“, rekoх.

Nije promenila izraz. Jedva sam joj čuo glas.

„Znam.“

Ponovo sam se približio. Ovoga puta me zaustavila dotakavši mi grudi rukom.

„Pozajmi mi svoju maramicu“, reče, uzimajući je iz mog džepa na grudima.

Zalepršala je beličasto u noći, a zatim nestala zajedno sa njenim rukama. Nije podigla glavu sa sedišta, nije govorila, samo me gledala tim skrivenim očima. Osetio sam njene prste na sebi i nagnuo se ka njoj, ali je nekako uspela da me spreči da se približim. Iznenada sam osetio sevajući bol u dnu kičme i poskočio u sedištu.

Izvadio sam cigaretu i zapalio je drhtavim prstima dok je ona zgužvala maramicu u loptu i izbacila je u noć. Uzela mi je cigaretu iz usta i stavila je među svoje usne.

„I dalje te želim“, rekoah.

Vratila mi je cigaretu i odmahнула glavom.

„Zašto?“ upitah.

Okrenula je lice ka meni. Bledo je sijalo u mraku.

„Zato što za dva dana idem kući. Zato što je tokom kraha berze 1923. godine moj otac izgubio sve. Zato što moram da pronađem bogatog muža. Ne smem ničim to da ugrozim.“

Piljio sam u nju par trenutaka, a zatim upalio motor. Izašao sam iz voćnjaka i krenuo kući. Ništa nisam rekao, ali sam imao sve odgovore. Ja sam bogat. Ili ću bar biti, jednoga dana.

Ostavio sam Rinu u sobi za primanje i otišao u radnu sobu svog oca. Kao i obično, radio je za stolom; lampa je osvetljavala papire. Podigao je pogled kada sam ušao.

„Da?“, upitao je, kao da sam službenik iz njegove kancelarije koji ga uznemirava usred nekog problema.

Dotakao sam prekidač i svetlost preplavi prostoriju.

„Želim da se oženim“, rekoah.

Na trenutak me pogledao kao da gleda iz velike daljine. I gledao je, ali se brzo vratio.

„Lud si“, reče bez emocija. Ponovo je bacio pogled na papire. „Idi u krevet i nemoj više da mi smetaš.“

I dalje sam stajao pred njim.

„Ozbiljan sam, tata“, rekoah. Nisam mu se tako obratio od detinjstva.

Polako je ustao.

„Ne dolazi u obzir“, reče. „Suviše si mlad.“

To je bilo sve što je rekao. Nikada mu ne bi palo na pamet da pita ko je u pitanju, šta, zašto. Ne. Samo 'Suviše si mlad'.

„Dobro, oče“, rekoah okrenuvši se ka vratima. „Zapamti da sam te pitao.“

„Sačekaj malo“, reče. Stao sam sa šakom na kvaci. „Gde je ona?“

„Čeka u sobi za primanje“, odgovorih.

Pogledao me oštroumno.

„Kada si to odlučio?“

„Večeras“, odgovorih. „Malopre.“

„Pretpostavljam da je u pitanju jedna od onih glupavih devojčica koje se pojave na igranci u klubu i sada čeka kao na iglama da upozna starog?“ upitao je.

Ustadoh u njenu odbranu.

„Uopšte nije takva. Ona zapravo ni ne zna šta sam došao da te pitam.“

„Hoćeš da mi kažeš da je nisi pitao da se uda za tebe?“

„Ne moram“, odgovorio sam, uz beskrajnu samouverenost svojih godina.

„Znam njen odgovor.“

Otac odmahnu glavom.

„Zar ne misliš da bi za svaki slučaj trebalo da je pitaš?“

Izašao sam i doveo Rinu.

„Rina, ovo je moj otac. Oče ovo je Rina Marlou.“

Rina učtivo klimnu. Ponašala se kao da je podne, a ne dva sata ujutru.

Otac je zamišljeno pogleda. Imao je znatiželjan pogled kakav ranije nisam vidao. Obišao je sto i ispružio ruku.

„Drago mi je, gospođice Marlou“, rekao je mekim glasom. Piljio sam u njega. Nikada ranije nije pružio ruku nijednom mom prijatelju.

Prihvatila je njegovu ruku.

„Drago mi je.“

Ne ispuštajući njenu ruku nastavio je pomalo zabavljeno.

„Moj sin želi da se oženi sa vama, gospođice Marlou, ali ja mislim da je suviše mlad. Zar niste i vi istog mišljenja?“

Rina me pogleda. Na trenutak sam uspeo da je pogledam pravo u oči. Bile su jasne i sjajne. Zatim je ponovo spustila kapke. Okrenula se ka ocu.

„Veoma mi je neprijatno, gospodine Korde. Hoćete li me, molim vas, odvesti kući?“

Nesposoban da progovorim, zapanjeno sam posmatrao oca kako je uzima za ruku i odvodi iz prostorije. Minut kasnije, začuo sam riku „djusenberga“ i besno pogledao unaokolo u potrazi za nečim na čemu ću iskaliti zlovolju. Najbliža mi je bila lampa na stolu. Tresnuh je o zid.

Dve nedelje kasnije, na koledžu, dobio sam telegram od oca.

*RINA I JA SMO SE JUTROS VENČALI. U NJUJORKU SMO U
VOLDFORD-ASTORIJI. SUTRA, NA BRODU LEVIJATAN,
KREĆEMO U EVROPU NA MEĐENI MESEC.*

Podigao sam slušalicu i nazvao ga.

„Nema veće budale od matore budale!“ urlao sam preko hiljadu kilometara žice koja nas je razdvajala. „Zar ne znaš da se za tebe udala samo zbog novca?“

Otac se nije naljutio. Čak se i zakikota.

„Ti si budala. Ona želi muškarca, a ne dečaka. Čak je insistirala da potpišemo prebračni ugovor pre venčanja.“

„Zaista?“ upitah. „Ko je sastavio ugovor? Njen advokat?“

Otac se ponovo zakikota.

„Ne. Moj.“ Glas mu naglo promeni boju. Dobio je snažnu i preteču notu. „Vrati se studijama, sine, i ne mešaj se u stvari koje te se ne tiču. Ovde je ponoć i spremam se da pođem u krevet.“

Veza se prekinula. Na trenutak sam glupavo piljio u slušalicu, a potom je

polako spustio. Nisam mogao da spavam te noći. Neprestano su mi pred očima igrale pornografske slike Rine i mog oca u divljem seksualnom plesu. Nekoliko puta sam se budio obliven hladnim znojem.

Nečija ruka me nežno prodrma. Polako sam otvorio oči. Najpre sam ugledao Nevadino lice.

„Probudi se, Džonase“, rekao je. „Stigli smo kući.“ Trepnuo sam ne bih li odagnao san.

Sunce je zalazilo iza velike kuće. Odmahnuo sam glavom i izašao iz automobila. Pogledao sam kuću. Bila mi je strana. Mislim da u njoj nisam proveo više od dve nedelje od kada je otac izgradio, a sada je bila moja. Kao i sve ostalo što je moj otac ikada izgradio.

Krenuo sam ka stepenicama. Rina je mislila na sve. Osim ovoga. Moj otac je bio mrtav. Krenuo sam da joj to saopštim.

6

Ulazna vrata se otvoriše dok sam prelazio preko verande. Otac je izgradio tradicionalnu južnjačku, plantažersku kuću. Doveo je Robera iz Nju Orleansa da vodi domaćinstvo. Rober je bio kreolski bader u tradicionalnom smislu te reči. Bio je pravi div, viši od mene za glavu, ali blag i efikasan proporcionalno svojoj veličini. Njegov otac i deđa su takođe bili batleri. Mada su bili robovi, naučili su ga da bude ponosan na svoj posao. Imao je šesto čulo kada su njegove dužnosti u pitanju. Nekako bi se uvek našao kraj vas kada vam je bio potreban.

Zakoračio je u stranu kako bi me pustio da prođem.

„Zdravo, gospodaru Korde.“ Pozdravio me mekim kreolskim izgovorom.

„Zdravo, Robere“, rekoš, okrenuvši se ka njemu dok je zatvarao vrata. „Pođi sa mnom.“

Pratio me u tišini ka radnoj sobi mojeg oca. Lice mu je bilo bezizražajno dok je zatvarao vrata za sobom.

„Da, gospodine Korde?“

Prvi put mi se obratio sa 'gospodine' umesto gospodaru'. Pogledah ga.

„Moj otac je preminuo“, rekoš.

„Znam“, izgovori on. „Gospodin Denbi je telefonirao.“

„Znaju li ostali?“ upitah.

Odmahnuo je glavom.

„Rekao sam gospodinu Denbiju da je gospođa Kord izašla. Nisam ništa rekao osoblju.“ Ispred vrata se začuo tihi zvuk. Rober je nastavio da priča dok se brzo kretao ka njima. „Pretpostavio sam da ćete želeti sami da saopštite vesti.“ Naglo je otvorio vrata.

Ispred nije bilo nikoga. Brzo je zakoračio napolje. Pratio sam ga. Neko je žurio uza stepenice koje su u polukrugu vodile od prizemlja na sprat.

Roberov glas bio je tih, ali pun autoriteta.

„Luiza!" Osoba zastade. Bila je to Rinina lična sluškinja. „Siđi dole", zapovedio je.

Luiza je sišla, oklevajući. Kada se približila ugledao sam njen užasnut izraz.

„Da, gospodine Robere?" glas joj je drhtao.

Prvi put mi je Rober dopustio da vidim kako zavodi red među poslugom. Kretao se gotovo usporeno, ali ošamario ju je snagom metka. Glas mu je bio pun prezira.

„Koliko puta sam ti rekao da ne prisluškuješ?"

Stajala je držeći se rukom za obraz. Suze su počele da joj klize niz obraze.

„Vraćaj se u kuhinju. Obračunaću se sa tobom kasnije."

Potrčala je ka kuhinji, i dalje se držeći za obraz. Rober se okrenu ka meni.

„Izvinjavam se zbog ovoga, gospodine Korde", izgovorio je glasom koji je ponovo postao dubok i nežan. „Moje sluge obično tako ne postupaju, ali nju je teško obuzdati."

Izvadio sam cigaretu i, trenutak pre nego što sam je stavio u usta, Rober kresnu šibicu. Duboko sam uvukao dim.

„U redu je, Robere. Mislim da neće još dugo biti sa nama."

Rober pažljivo ugasi šibicu i ostavi je u pepeljari.

„Da, gospodine."

Zamišljeno sam pogledao stepenice. Začudo, oklevao sam.

Čuo sam Roberov glas preko ramena.

„Gospođa Kord je u svojoj sobi."

Pogledah ga. Na licu je imao neprobojnu batlersku masku.

„Hvala ti, Robere. Idem gore da joj saopštim vest."

Krenuo sam uza stepenice. Njegov glas me zadrža.

„Gospodine Korde?" Okrenuo sam se i pogledao ga. Crno lice je sijalo. „U koliko sati da poslužim večeru, gospodine?"

Razmišljao sam par trenutaka.

„U osam", odgovorih.

„Hvala vam, gospodine", rekao je i krenuo ka kuhinji.

Nežno sam pokucao na Rinina vrata. Nije bilo odgovora. Otvorio sam ih i ušao. Glas je dopirao iz kupatila.

„Luiza, dodaj mi peškir."

Ušao sam u kupatilo i uzeo veliki peškir sa police iznad toaletnog stočića. Krenuo sam ka kabini baš kada je odgurnula klizna staklena vrata.

Svetlucala je zlatnom i belom bojom, dok joj se voda slivala niz telo. Stajala je,

na trenutak iznenađena. Većina žena bi pokušale nečim da se zaklone. Ali, ne i Rina. Pružila je ruku ka peškiru. Vešto se obmotala i zakoračila iz kabine.

„Gde je Luiza?“, upita, dok je sedala za toaletni sto.

„Dole“, odgovorio sam.

Počela je da suši lice drugim peškirom.

„Tvom ocu se ovo neće dopasti.“

„Neće nikada saznati“, rekoh.

„Kako znaš da mu ja neću reći?“

„Nećeš“, rekoh prkosno.

Tada je počela da oseća da nešto nije u redu. Pogledala me u ogledalu. Uozbiljila se.

„Da li se nešto desilo između tebe i tvog oca, Džonase?“ Posmatrala me na trenutak, u očima je još imala začuđen izraz. Dodala mi je mali peškir. „Budi dobar dečko, Džonase, i osuši mi leđa. Ne mogu da dohvatim.“ Nasmešila se u ogledalu. „Vidiš da mi je potrebna Luiza.“

Uzeo sam peškir i približio se. Pustila je da joj veliki peškir sklizne niz ramena. Skupljao sam biserne kapljice sa njene besprekorne kože. Miris parfema mi ispuni nozdrve, opor od njene toplote.

Poljubio sam je u vrat. Okrenula se, iznenađeno.

„Prekini, Džonase! Tvoj otac mi je jutros rekao da si pravi seksualni manijak, ali ne moraš da se trudiš da mi to dokazuješ!“

Pogledah je u oči. U njima nije bilo straha. Bila je sigurna u sebe. Polako se nasmeših.

„Možda je bio u pravu“, rekoh. „Ili je samo zaboravio kako je biti mlad.“

Podigoh je sa stolice ka sebi. Peškir pade još niže. Sada su ga držala samo naša stisnuta tela. Prekrio sam joj usta svojim usnama i posegnuo ka njenoj dojci. Bila je čvrsta i jedra, osećao sam kako ispod nje srce divlje kuca.

Možda grešim, ali na trenutak sam pomislio da osećam kako njena vatra poseže ka meni. Zatim se besno otrgla. Peškir se našao na podu.

„Jesi li poludeo?“ urlala je dok su joj se grudi njihale. „Znaš da tvoj otac svakoga trenutka može ući na vrata.“

Stajao sam mirno par sekundi, a zatim dopustio nakupljenom pritisku da izađe iz pluća u dugom, sporom izdahu.

„Nikada više neće proći kroz ta vrata“, rekoh.

Boja je polako napuštala njeno lice.

„Šta... šta to govoriš?“ mucala je.

Pogledah je pravo u oči. Prvi put sam video njihovu dubinu. Bila je uplašena. Kao i bilo ko drugi ko mora da se suoči sa nesigurnom budućnošću.

„Gospođo Kord“ rekoh polako, „vaš muž je mrtav.“

Zenice joj se divlje raširiše na trenutak, zatim je potonula ka stolici. Refleksno je podigla peškir i ponovo se obmotala.

„Ne mogu da verujem“, tupo je rekla.

„U šta ne možeš da poveruješ, Rina?“ upitah okrutno. „U to što je mrtav ili u to koliko si pogrešila što si se udala za njega, a ne za mene?“

Mislim da me nije čula. Pogledala me, suvih očiju, ali u njima je bilo nežne tuge saosećanja za koje je nisam smatrao sposobnom.

„Da li je patio?“ upitala je.

„Ne“, odgovorih. „Bilo je brzo gotovo. Kap. Jednog minuta je rikao kao lav, a sledećeg...“ pucnuo sam prstima. „Samo tako.“

I dalje me gledala u oči.

„Drago mi je zbog toga“, rekla je tiho. „Nisam želela da pati.“ Polako je ustala. Na oči joj se ponovo spustio veo. „Mislim da je bolje da sada odeš“, reče.

To je bila Rina koju sam poznavao, koju sam želeo da iskidam na komade. Udaljena, nedostižna, proračunata.

„Ne“, rekoh. „Još nisam završio.“

Piljila je nekud pored mene.

„Šta tu ima da se završava?“

Zgrabih je za ruku i povukoh nazad ka sebi.

„Mi nismo završili“, rekoh joj u lice. „Ti i ja. Doveo sam te kući one noći zato što sam te želeo. Ali, izabrala si mog oca zato što je to bio brži put do bogatstva. Mislim da sam dovoljno dugo čekao!“

Piljila je u mene. Više se nije plašila. Navikla je da se bori na tom terenu.

„Ne bi se usudio!“

U znak odgovora otrgao sam joj peškir. Okrenula se da pobegne iz kupatila, ali uhvatio sam je za ruku i povukao nazad. Drugom rukom sam je zgrabio za kosu i povukao joj glavu nadole kako bi se okrenula ka meni.

„Ne?“

„Vrištaću“, dahtala je promuklo. „Sluge će dotrčati!“

Iskezih se.

„Ne, neće. Pomisliće da plačeš od tuge. Rober ih je sve okupio u kuhinji. Niko neće doći, osim ako ih ja ne pozovem.“

„Čekaj!“, preklinjala je. „Molim te, čekaj. Zbog tvog oca?“

„Zašto bih čekao?“, upitah. „On nije čekao zbog mene.“ Podigao sam je i odneo u spavaću sobu. Grebala mi je lice nohtima i udarala pesnicama grudi.

Bacio sam je na krevet preko belog, satenskog pokrivača. Pokušala je da se otkotrlja na suprotnu stranu. Povukao sam je za rame i okrenuo. Ugrizla me za ruku i pokušala da se iskobelja kada sam je povukao. Pritisnuo sam joj butine kolenom i besno je ošamario. Udarac ju je oborio na jastuk. Video sam bele

tragove koje su ostavili moji prsti.

Zatvorila je oči na trenutak. Kada ih je ponovo otvorila, u njima je bilo divljine koju nikada ranije nisam video. Nasmejala se i zagrlila me rukama oko vrata, privukavši me sebi. Priljubila je usta uz moja. Osećao sam kako joj se telo pomera poda mnom.

„Jebi me, Džonase!“, dahtala mi je u usta. „Sada! Ne mogu više da čekam. Tako sam dugo čekala.“ Njeni prsti su mi klizili niz kičmu. Okrenula je lice ka jastuku, pokreti su joj postali pomamni. Jedva sam čuo njen žestoki, žurni šapat. „Požuri, Džonase. Požuri!“

Počeo sam da ustajem, ali nije mogla da sačeka da se skinem. Povukla me nazad i obavila se oko mene. Kao da je bila sačinjena od užarenog ugljevlja. Privukla je moju glavu na svoj vrat.

„Želim da ostanem trudna, Džonase“, šaputala mi je u uho. „Napumpaj me kao one tri devojke u Los Angelesu. Posadi život u meni!“

Pogledah je u lice. Pogled joj je bio bistar. Rugala mi se trijumfujući. U očima se nije ogledala strast koja se dešavala poda mnom. Ruke i noge se stegnuše oko mene. Nasmejala se, gledajući me pravo u oči.

„Učini da ostanem trudna, Džonase“, šaputala je. „Tvoj otac to nije mogao. Plašio se da će tebi neko nešto oduzeti!“

„Šta... šta?“ pokušao sam da ustanem ali, bila je poput izvora bez dna. Nisam uspeo.“

„Da, Džonase“, rekla je, smešeći se dok me je njeno telo proždiralo. „Tvoj otac nije želeo da rizikuje. Zato me naterao da potpišem predbračni ugovor. Želeo je sve da ostavi svom dragocenom sinu!“

Pokušao sam da ustanem, ali pokretala je noge na neki misteriozni način. Osmehivala se trijumfalno i rekla:

„Ali, ti ćeš me napumpati, zar ne, Džonase? Ko će znati osim nas? Delićeš bogatstvo sa svojim detetom, a ceo svet će verovati da je to dete tvoga oca.“

Podigla se ispod mene u potrazi za mojom životnom snagom. Otrgoh se u iznenadnom naletu besa baš u trenutku kada me je snaga napuštala. Pao sam na krevet, pored njenih nogu.

Agonija se završila. Otvorio sam oči. Ona je zabila je lice u jastuk i plakala. U tišini sam se osovio na noge i izašao iz sobe.

Dok sam koračao kroz hodnik do svoje sobe, razmišljao sam o tome koliko me otac voleo. Zaista voleo. Nisam to video, ali bilo je tako.

Voleo me. Ali, nikada dovoljno da to pokaže.

Kada sam stigao do sobe, suze su mi se slivale niz obraze.

7

Bio sam na malom indijanskom šarcu kojeg sam imao kada mi je bilo deset godina. Galopirao sam ludački preko dina. Panika me obuzimala, ali nisam znao od čega bežim. Bacio sam pogled preko ramena.

Otac me pratio na velikom čilašu. Jakna mu je bila raskopčana i vijorila je na vetru. Video sam da mu je lanac džepnog sata zategnut preko grudi. Čuo sam mu glas, čudan i jeziv na vetru.

„Vrati se, Džonase. Proklet bio, vrati se!“

Okrenuo sam se i mamuznuo šarca kako bi pojurio brže. Nemilosrdno sam koristio bič. Tanke crvene masnice poznavale su mu se po sapima. Postepeno sam počeo da izmičem.

Iznenada, niotkuda, pored mene se pojavio Nevada, jašući lagano svog velikog, crnog konja. Pogledao me smireno. Glas mu je bio tih.

„Vrati se, Džonase. Otac te doziva. Kakav si ti to sin?“

Nisam odgovorio, samo sam nastavio da teram konja. Pogledao sam preko ramena. Moj otac je zaustavio konja. Lice mu je bilo tužno.

„Brini se o njemu, Nevada.“ Slabo sam ga čuo pošto je bio daleko. „Brini se o njemu, ja nemam vremena.“ Okrenuo je čilaša i polako odgalopirao.

Zaustavio sam ponija i okrenuo se za njim. Smanjivao se i nestajao u daljini. Čak su i njegove konture gubile oblik zbog suza koje su mi briznule iz očiju. Želeo sam da doviknem za njim

„Ne idi, oče“. Ali, reči su mi zapele u grlu.

Uspravio sam se u krevetu, obliven znojem. Protresao sam glavom da odagnam odjek sna. Kroz otvoren prozor sam čuo konje u koralu sa zadnje strane kuće.

Prišao sam prozoru i pogledao. Sunce je pokazivalo da je pet sati ujutru. Senke su bile dugačke. U koralu, nekoliko pomoćnika se naslanjalo na ogradu, posmatrajući jahača koji je pokušavao da ukroti žilavog dorata. Žmirnuh ka suncu.

Brzo sam se okrenuo od prozora. Upravo mi je to bilo potrebno. To će istresti osećanje praznine iz mene i sprati gorki ukus koji sam osećao u ustima. Navukao sam „leviske“ i staru plavu košulju i izašao iz sobe.

Krenuo sam hodnikom ka zadnjim stepenicama. Tu sam sreo Robera. Nosio je poslužavnik sa čašom soka od narandže i džezvu punu vrele kafe. Nije bio iznenađen što me vidi.

„Dobro jutro, gospodine Džonase.“

„Dobro jutro, Robere“, odgovorih.

„Gospodin Makalister je došao. Uveo sam ga u radnu sobu.“

Na trenutak sam oklevao. Koral će morati da sačeka. Bilo je važnijih stvari

koje sam morao da obavim.

„Hvala ti, Robere“, rekoah krenuvši ka glavnim stepenicama.

„Gospodine Džonase“, dozvaao me je. Zastao sam i pogledao ga. „Ako ćete razgovarati o poslu, gospodine Džonase, uvek je bolje ako to činite punog stomaka.“

Pogledah ga, a zatim i poslužavnik. Klimnuo sam i seo na najviši stepenik Rober je položio poslužavnik pored mene. Uzeo sam čašu soka i iskapio je. Rober mi je sipao kafu i podigao poklopac sa tosta. Pijuckao sam kafu. Rober je bio u pravu. Prazninu sam osećao u stomaku. Sada je polako nestajalo. Uzeo sam parče tosta.

Ako je Makalister i primetio kako sam obučen, nije to komentarisao. Odmah je prešao na stvar.

„Deset procenata preostalih akcija je podeljeno na sledeći način“, reče rasporedivši papire po stolu. „Rina Kord i Nevada Smit imaju po dva i po procenta; dva procenta imaju sudija Samjuel Haskel i Petar Komak, predsednik Industrijske banke u Rinu. Jedan procenat ima Judžin Denbi.“

Pogledah ga.

„Kolika je vrednost akcija?“

„Po kom osnovu?“, upitao je. „Po dohotku ili neto vrednosti?“

„I jednom i drugom“, odgovorih.

Ponovo je pogledao papire.

„Na osnovu prosečne zarade u proteklih pet godina, akcije u manjinskom vlasništvu vrede četrdeset pet hiljada dolara; neto vrednost je oko možda šezdeset hiljada dolara.“ Zapalio je cigaretu. „Potencijal zarade korporacije opada od rata.“

„Šta to znači?“

„Nema toliko potražnje za našim proizvodom u mirnim vremenima, kao tokom rata“, odgovorio je.

I ja izvadih cigaretu i pripalih je. Počeo sam da sumnjam da je sto hiljada dolara godišnje suviše velika plata.

„Kaži mi nešto što ne znam“, rekoah.

Ponovo je pogledao papire, pa mene.

„Komakova banka je odbila da odobri zajam od dvesta hiljada dolara tvom ocu, za finansiranje nemačkog ugovora koji si juče potpisao.“

Polako sam spustio cigaretu u pepeljaru.

„Pretpostavljam da će me to uvaliti u nebrano grožđe?“

Makalister klimnu.

„Tako je.“

Moje sledeće pitanje ga iznenadilo.

„Pa, šta si učinio povodom toga?“

Pogledao me kao da mogu da čitam misli.

„Zašto misliš da sam išta učinio?"

„Bio si u kancelariji mog oca kada sam stigao tamo. Sigurno te nije zvao samo zbog potkupljivanja roditelja one devojke. To je mogao i sam da obavi. Osim toga, prihvatio si posao. Znači da si siguran da mogu da te platim."

Počeo je da se smeška.

„Organizovao sam dobijanje zajma kod kompanije *Pajonir nejšenel trast* iz Los Andelesa. I to na trista hiljada dolara za svaki slučaj."

„Dobro je", rekoh. „Imaću dovoljno novca da otkupim akcije od manjinskih vlasnika." Još je šokirano piljio u mene kada sam seo pored njega. „Sada mi ispričaj sve što si uspeo da saznaš o tom novom proizvodu za koji se zainteresovao moj otac. Kako si ga ono nazvao? Plastika?"

8

Rober je servirao doručak u ranč-stilu. Biftek i jaja, vrući dvopek. Pogledao sam unaokolo. Poslednji tanjir je odnesen i sada se Rober diskretno povukao, zatvarajući velika vrata za sobom. Iskapio sam kafu i ustao.

„Gospodo", rekoh, „ne moram da vam objašnjavam koliko sam šokiran s obzirom na to da sam se juče našao na čelu tako velike kompanije kao što je Kord eksploziv. Zato sam vas pozvao da dođete na doručak kako biste mi pomogli da učinim ono što je najbolje za kompaniju."

Začuo se Komakov tihi glas.

„Možeš računati na nas, sinko. Postupićemo ispravno."

„Hvala vam, gospodine Komak", rekoh. „Čini mi se da bismo prvo trebali da izaberemo novog predsednika. Nekoga ko će se posvetiti kompaniji na isti način kao što je to činio moj otac."

Pogledah ih. Denbi je sedeo na suprotnom kraju stola i vodio beleške. Nevada je zavijao cigaretu. Pogledao me smešeci se. Makalister je sedeo pored njega i ćutao. Haskel i Komak su ćutali. Sačekao sam da tišina postane teška. Postala je. Znao sam ko su mi prijatelji.

„Imate li neki predlog, gospodo?" upitah.

Komak me pogleda.

„Imaš li ti neki predlog?"

„Juče sam mislio da imam", rekoh. „Ali, odspavao sam i od jutros mi se čini da je to preveliki zalogaj za nekoga sa mojim iskustvom."

Prvi put tog jutra, Haskel, Komak i Denbi se razvedriše. Izmenili su brze poglede. Komak je prvi progovorio.

„To je prilično razborito od tebe, sinko", reče. „Šta misliš o tome da

predsednik bude sudija Haskel? Sada je u penziji, ali mislim da bi pristao da ti pomogne."

Okrenuh se ka sudiji.

„Da li biste to učinili, sudijo?"

Sudija se polako nasmeši.

„Samo dok ti je pomoć potrebna, dečko", reče. „Samo dok ti je potrebna."

Pogledah Nevadu. Sada se smešio širokim osmehom. Nasmeših se i ja njemu, a zatim se okrenuh ka ostalima.

„Da glasamo, gospodo?"

Denbi je tada prvi put progovorio.

„Prema povelji kompanije, predsednik može biti izabran samo na sastanku akcionara. I to velikom većinom glasova."

„Hajde da održimo sastanak akcionara", reče Komak. „Vlasnici velike većine akcija se nalaze u ovoj prostoriji."

„To je dobra ideja", rekoh, okrenuo sam se ka sudiji i nasmešio. „Ako ja mogu da glasam", dodadoh.

„Naravno da možeš, dečko", zatutnjao je sudija. Izvadio je papir iz džepa i predao mi ga. „Sve piše u testamentu tvoga oca. Jutros sam potvrdio njegovu punovažnost. Sada su te akcije zakonski tvoje."

Uzeo sam testament i nastavio.

„Dobro, sastanak odbora je zaključen, a otvoren je sastanak akcionara. Prva tačka na dnevnom redu je izbor predsednika i blagajnika kompanije kako bi se zamenio pokojni Džonas Kord."

Komak se nasmeši.

„Predlažem sudiju Samjuela Haskela."

Denbi brzo progovori. Suviše brzo.

„Podržavam predlog."

Klimnuh.

„Izbor sudije Haskela je obavljen. Ima li drugih predloga?"

Nevada ustade.

„Ja predlažem Džonasa Korda juniora", otezao je.

Nasmeših se.

„Hvala ti." Okrenuo sam se ka sudiji. Ledenim, smirenim glasom sam upitao. „Podržava li neko ovaj predlog?"

Sudija pocrvene. Pogledao je Komaka, zatim Denbija. Denbi je prebledeo.

„Podržava li neko ovaj predlog?" hladno sam ponovio.

Znao je da ih imam u šaci.

„Podržavam predlog", reča sudija slabašno.

„Hvala vam, sudijo", rekoh.

Nakon toga je sve teklo glatko. Otkupio sam njihove akcije za dvadeset pet hiljada dolara i odmah otpustio Denbija. Ako moram da imam sekretara, nisam želeo sitničarsku zmijurinu poput njega. Želeo sam sitničarsku zmijurinu sa sisama.

Rober je ušao u radnu sobu u kojoj smo Makalister i ja radili. Pogledah ga.

„Reci, Robere?”

Naklonio se s poštovanjem.

„Gospođica Rina želi da vas vidi u svojoj sobi.”

Ustao sam i protegao se. Pola dana sam sedeo za stolom i bilo je gore od bilo čega što sam ikada radio.

„Dobro. Odmah ću doći.” Makalister me upitno pogleda.

„Sačekaj me“, rekoh. „Neću dugo.”

Rober mi je pridrżao vrata. Popeo sam se na sprat i krenuo ka Rininoj sobi. Pokucao sam.

„Uđi”, rekla je.

Sedela je za stolom ispred ogledala. Luiza joj je češljala kosu velikom, belom četkom. Pogledala me u ogledalu.

„Htela si da me vidiš?”, upitah.

„Da”, odgovorila je. Okrenula se ka Luizi. „To je sve zasada”, rekla je. „Ostavi nas.” Devojka klimnu bez reči i pođe ka vratima. Rinin glas je dostiže. „Čekaj u prizemlju. Pozvaću te kada mi budeš potrebna.” Pogledala me i nasmešila se. „Ima naviku da prisluškuje.”

„Znam”, rekoh zatvorivši vrata. „Zbog čega si želela da me vidiš?”

Rina ustade. Crni negliže zavijori oko nje. Bio je providan pa sam video da nosi i crni donji veš. Pogledi nam se susretoše. Opet se nasmešila.

„Šta misliš o mojoj udovičkoj crnini?”

„Veoma veselo”, odgovorih. „Ali nisi me zbog toga pozvala.”

Uzela je cigaretu i zapalila je.

„Želim da odem odavde odmah posle sahrane.”

„Zašto?” upitah. „Ovo je tvoja kuća. Tebi ju je ostavio.”

Pogledi nam se susretoše kroz oblak dima koji je ispustila.

„Želim da otkupiš kuću od mene.”

„Odakle mi novac?”

„Naći ćeš ga već”, izgovorila je monotono. „Tvoj otac je uvek nalazio novac za stvari koje je želeo.”

Posmatrao sam je. Delovalo je kao da tačno zna šta radi.

„Koliko tražiš?”, upitah oprezno.

„Sto hiljada dolara”, mirno je odgovorila.

„Šta!”, uzviknuh. „Ne vredi više od pedeset pet.”

„Znam", reče. „Ali, daću ti i svoje akcije u kompaniji Kord eksploziv."

„Akcije ne vrede koliko ta razlika!" prasnuo sam. „Jutros sam kupio duplo više akcija za dvadeset pet hiljada!"

Ustala je i došla do mene. Hladno me posmatrala.

„Slušaj, Džonase", reče, „veoma sam razumna. Po zakonu koji je na snazi u Nevadi, imam pravo na jednu trećinu imovine tvoga oca, bez obzira na to što postoji testament. Mogla bih da osporim punovažnost testamenta vrlo lako, ako bih htela. Čak i da ne uspem, upleću te u parnicu koja će trajati pet godina. Šta bi se tada desilo sa svim tvojim planovima?"

Bez reči sam piljio u nju.

„Ako mi ne veruješ, zašto ne pitaš svog prijatelja advokata koji te čeka dole?“, dodala je.

„Već si proverila?" nagađao sam.

„Do đavola, naravno da sam proverila!“, brećnula se. „Sudija Haskel me nazvao čim se vratio u kancelariju!"

Uzdahnuo sam. Trebalo je da znam da matoro kopile neće dopustiti da stvari teku glatko.

„Nemam toliko novca", rekoh. „Nema ga ni kompanija."

„Znam", reče ona. „Biću razumna. Uzeću pedeset hiljada nakon sahrane i menice, koje je odobrila kompanija a kojima se obavezuješ da mi isplaćuješ po deset hiljada godišnje narednih pet godina."

Nije mi trebao pravnik da bih shvatio da je dobila dobar savet.

„Dobro", rekoh, okrenuvši se ka vratima. „Sidi dole. Makalister će pripremiti papire."

Ponovo se nasmešila.

„Ne mogu to da učinim."

„Zašto, pobogu?" zahtevao sam da znam.

„U žalosti sam", reče. „Kako bi izgledalo kada bi udovica Džonasa Korda sišla do kancelarije da obavi posao." Ponovo je sela ispred toaletnog stočića. „Kada papiri budu spremni, pošalji ih gore."

9

Bilo je sedamnaest časova kada smo izašli iz taksija ispred banke u centru Los Andelesa. Prošli smo kroz vrata i otišli do kancelarija u zadnjem delu zgrade. Makalister me proveo kroz još jedna vrata na kojima je pisalo PRIVATNO. To je bila recepcija upravnog odeljenja. Sekretarica nas osmotri.

„Gospodine Makalistere." Nasmešila se. „Mislili smo da ste u Nevadi."

„Bio sam", odgovorio je. „Da li je tu gospodin Moroni?"

„Proveriću", rekla je. „Ponekad ode iz kancelarije a da mi se uopšte ne javi." Izašla je kroz druga vrata.

Pogledah Makalistera.

„Takvu sekretaricu želim. Ima mozak i lep par sisa pride."

Nasmešio se.

„To će te koštati sedamdeset pet osamdeset dolara nedeljno. Takve devojke nisu jeftine."

„Sve što je dobro, mora dobro da se plati", rekoh.

Sekretarica se pojavi na dovratku, smešeći se.

„Gospodin Moroni će vas sada primiti, gospodine Makalistere."

Ušao sam za njim u kancelariju. Bila je velika. Zidovi su bili obloženi panelima od tamnog drveta. Na sredini se uzdizao ogroman sto, za njim je sedeo mali čovek, čelično sive kose i prepređenih tamnih očiju. Ustao je kada smo ušli u prostoriju.

„Gospodine Moroni", reče Makalister. „Ovo je Džonas Kord."

Moroni ispruži ruku. Jaje prihvatih. Nije to bila uobičajeno meka bankarska ruka. Bila je gruba, a stisak čvrst. Ta ruka je odavala mnogo godina teškog rada i to ne za stolom.

„Drago mi je, gospodine Korde", rekao je blagim italijanskim akcentom.

„Zadovoljstvo je moje, gospodine", rekao sam učtivo.

Mahnuo je ka foteljama ispred stola i mi sedosmo. Makalister je odmah prešao na posao. Kada je završio, Moroni se nagnuo preko stola i pogledao me.

„Žao mi je zbog vašeg oca", reče. „Čuo sam da je bio veoma neobičan čovek." Klimnuh.

„Istina je, gospodine."

„Shvatate, naravno, da to umnogome menja stvari?"

Pogledah ga.

„Ne bih da izigravam formalistu, gospodine Moroni, ali zajam je odobren kompaniji Kord eksploziv, a ne mom ocu ili meni."

Moroni se nasmeši.

„Dobar bankar zajmi novac kompanijama, ali uvek dobro proveri čoveka koji stoji iza tih kompanija."

„Moje iskustvo je ograničeno, gospodine, ali čini mi se da je glavni cilj dobrog bankara da obezbedi dobar zalog za zajam. To je neodvojiv deo sporazuma koji ste potpisali sa gospodinom Makalisterom."

Moroni se ponovo nasmešio. Zavali se u naslon stolice i uzeo cigaru. Zapalio je i pogledao me kroz oblak dima.

„Gospodine Korde, reci te mi šta mislite koja je glavna obaveza pozajmljivača."

Pogledah ga.

„Da profitira od zajma koji je dao.“

„Rekao sam pozajmljivač, gospodine Korde, a ne onaj ko daje zajam.“

„Znam, gospodine Moroni“, rekoh. „Ali, da ne smatram da sigurno mogu da ostvarim profit sa novcem koji ćete mi pozajmiti, ne bi bilo svrhe da ga uopšte uzimam.“

„Kako očekujete da ostvarite profit?“, upitao je. „Koliko dobro poznajete svoje poslove, gospodine Korde?“

„Ne tako dobro kao što bi trebalo, gospodine Moroni. Ne tako dobro kao što ću ih poznavati sledeće nedelje, sledećeg meseca ili sledeće godine. Međutim, jedno znam. Budućnost dolazi, a sa njom vrli novi svet. Biće prilika za zgrtanje novca kakve nisu postojale u vreme mog oca. Imam nameru da ih iskoristim.“

„Pretpostavljam da mislite na novi proizvod koji ćete dobiti ugovorom sa Nemačkom?“

„Delimično“, rekoh, mada na taj ugovor nisam ni pomislio dok ga on nije spomenuo.

„Koliko znate o plastici?“ upitao je.

„Vrlo malo“, priznadoh.

„Zašto ste sigurni da vredi?“

„Djupont i Istman se interesuju za pravo proizvodnje u Americi. Nešto za šta su oni zainteresovani sigurno vredi. Tu je, zatim, ugovor kojim vi nama pozajmljujete novac da kupimo ta prava. Čim ovde raščistim par stvari, imam nameru da provedem nekoliko meseci u Nemačkoj kako bih naučio sve što može da se nauči o plastici.“

„Ko će voditi kompaniju za to vreme?“ upita Moroni. „Mnogo šta se može desiti za par meseci.“

„Gospodin Makalister, gospodine“, rekoh. „Već je pristao da se priključi kompaniji“

Neka vrsta poštovanja prelete bankarevim licem.

„Znam da se moji direktori verovatno neće složiti sa mnom, gospodine Korde, ali odlučio sam da vam odobrim zajam. On sadrži izvesne elemente spekulacije koji se ne poklapaju sa onim što se obično smatra sigurnim bankarstvom, ali kompanija *Pajonir nejšenel trust* izgrađena je na takvim zajmovima. Mi smo prva banka koja je pozajmila novac producentima filmske industrije. Nema ničeg spekulativnijeg od toga.“

„Hvala vam, gospodine Moroni“, rekoh.

Podigao je telefonsku slušalicu.

„Donesite ugovor o zajmu sa kompanijom Kord i ček“

„Primetićete da vam je kredit proširen na petsto hiljada dolara, iako ugovor

glasi na trista hiljada." Nasmehio mi se. „To je jedan od mojih bankarskih principa, gospodine Korde. Ne verujem u tesno budžetiranje klijenata. Ponekad samo nekoliko dolara čini razliku između uspeha i neuspeha."

Iznenada sam shvatio da mi se dopada ovaj čovek Samo kockar može da prepozna kockara. Ovaj čovek je imao kockarsku dušu. Uzvratio sam mu osmeh.

„Hvala vam, gospodine Moroni. Nadajmo se da ću zaraditi dosta novca i sebi i vama.“ Nagnuo sam se i potpisao ugovor.

„Siguran sam da hoćete", reče Moroni i dodade mi ček preko stola.

Podigao sam ga i predao Makalisteru bez pogleda. Ustao sam.

„Ponovo vam se zahvaljujem, gospodine Moroni. Žao mi je što moram odmah da vas napustim, ali moram večeras da se vratim u Nevadu."

„Večeras? Ali, nema vozova do sutra ujutru."

„Imam svoj avion, gospodine Moroni. Tako smo došli. Bićemo kod kuće večeras u devet."

Moroni obiđe sto. Delovao je zabrinuto.

„Vodite računa kako letite, gospodine Korde", reče. „Najzad, upravo smo vam dali veliku sumu novca."

Nasmejah se naglas.

„Ne brinite, gospodine Moroni. Avion je siguran koliko i automobil. Osim toga, ako nam se išta desi, zaustavite isplatu čeka."

Obojica se nasmejaše. Nervoza prelete Makalisterovim licem, međutim, nije ništa rekao, što mu je samo služilo na čast.

Rukovali smo se i Moroni nas je ispratio do vrata.

„Srećno", rekao je dok smo izlazili.

Na kauču je sedeo neki čovek. Polako je ustao. Shvatio sam da je u pitanju Baz Dalton, čovek od koga sam dobio avion na kocki.

„Zdravo, Baze", obratih mu se. „Zar se ne pozdravljaš sa prijateljima?"

Osmeh mu se razli licem.

„Džonase!", uzviknuo je. „Šta ti, do đavola, tražiš ovde?"

„Grebem se za neku lovu", rekoh, rukujući se sa njim. „Ti?"

„Isto", odgovorio je utučeno. „Ali, zasada nemam sreće."

„Zašto?" upitah.

Baz sleže ramenima.

„Imam ugovor za prevoz pošte od Los Andelesa do San Franciska. Dvanaest meseci, deset hiljada mesečno. Ali, moraću da ga otkažem. Ne mogu da dobijem zajam za kupovinu tri aviona koja su mi potrebna. Banka misli da je stvar suviše rizična."

„Koliko ti treba?"

„Oko dvadeset pet hiljada", reče on. „Dvadeset za avione i pet za troškove dok

ne stigne prvi ček.“

„Imaš li ugovor sa sobom?"

„U džepu mi je", reče, izvukavši ga.

Pregledao sam ga.

„Meni se čini da je u pitanju dobar posao."

„I jeste", odgovorio je. „Sve sam razradio. Kada se oduzmu troškovi i amortizacija, zarada je pet hiljada mesečno. Evo proračuna."

Brojevi su mi delovali u redu. Nisam imao pojma koliko košta održavanje aviona. Pogledao sam Moronija.

„Da li ste ozbiljno mislili ono što ste malopre rekli? O dodatnom kreditu? Bez dodatnih uslova?"

Nasmešio se.

„Bez dodatnih uslova."

Okrenuo sam se nazad ka Bazu.

„Dobićeš novac pod dva uslova", rekoh. „Ja dobijam pedeset procenata akcija u tvojoj kompaniji i hipoteku na avione amortizovanu u periodu od dvanaest meseci, i jedno i drugo isplativo kompaniji Kord eksploziv."

Bazovo lice razvuče se u kez.

„Sklopili smo posao!"

„Dobro", rekoh. Okrenuo sam se ka gospodinu Moroniju. „Da li biste bili ljubazni da se pozabavite detaljima u moje ime? Moram večeras da se vratim kući."

„Biće mi drago, gospodine Korde." Nasmešio se.

„Neka zajam bude na trideset hiljada dolara", rekoh.

„Hej, čekaj malo", ubaci se Baz. „Tražio sam samo dvadeset i pet."

„Znam", rekoh, pogledavši ga sa osmehom. „Ali, danas sam nešto naučio."

„Šta to?", upita Baz.

„Nije dobro za posao pozajmiti čoveku tek toliko novca da mora da se stiska. To je veliki rizik. Ako stvarno želiš da uspe, pozajmi mu dovoljno novca da može da odradi posao bez brige."

Moj otac je imao najveću sahranu u ovom delu države. Došao je čak i guverner. Zatvorio sam fabriku, mala crkva je bila puna ko oko. Ljudi su je okružili sa svih strana, bilo ih je čak i na ulici.

Rina i ja smo stajali sami, napred pored male klupe. Stajala je uspravno u crnoj haljini. Plavu kosu i lice skrivao je crni veo. Pogledao sam nove crne cipele na nogama. Bile su to cipele mog oca i žuljale su me. U poslednjem trenutku sam otkrio da nemam ništa u kući osim huaračosa. Rober mi je doneo cipele iz ormana mog oca. Nikada ih nije nosio. Obećao sam sebi da ih ni ja nikada više neću obuti.

Začuo sam uzdah okupljenih i podigao pogled. Zatvarali su kovčeg. Na brzinu sam ugledao njegovo lice poslednji put, a zatim je nestalo. Na trenutak me obuzela

neka čudna praznina i nisam mogao da se setim kako izgleda.

Zatim je do mene dopro zvuk plača. Pogledao sam krajičkom oka. Meksikanke iz fabrike su plakale. Iza sebe sam začuo šmrcaje. Delimično se okrenuh. Bio je to Džejk Plat. U očima crvenim od viskija blistale su suze.

Pogledao sam Rinu pored sebe. Video sam joj oči kroz veo. Bile su bistre i suve. Iza nas, mnogo ljudi je plakalo za mojim ocem.

Ali, Rina, njegova žena, nije. Kao ni njegov sin.

10

Bila je topla noć, mada je povetarac duvao iz pravca pustinje. Prevrtao sam se u krevetu i otkrivao. Bio je to dug dan. Najpre sam išao na sahranu, a potom proučavao planove sa Makalisterom, dok nije otišao. Bio sam umoran, ali nisam mogao da zaspim. Misli su me opsedale. Pitao sam se da li sam iz istog razloga često slušao šetkanje svog oca po sobi, dugo nakon što su svi ostali otišli u krevet.

Začuo se zvuk pred vratima. Uspravih se u krevetu. Moj glas zapara tišinu.

„Ko je to?“

Vrata se otvoriše. Ugledah joj lice, ostatak se gubio u tami, zajedno sa crnim negližeom. Govorila je veoma tiho dok je zatvarala vrata za sobom.

„Pomislila sam da si možda budan, Džonase. Ni ja nisam mogla da spavam.“

„Brineš zbog novca?“, upitah sarkastično. „Ček je na toaletnom stočiću zajedno sa menicama. Samo potpiši i novac je tvoj.“

„Nije u pitanju novac“, rekla je približavajući se.

„Šta je onda?“ upitah hladno. „Došla si da se izviniš? Da mi izraziš saosećanje? Da li je ovo izjava saučešća?“

Sada je stajala pokraj kreveta i gledala me.

„Ne govori tako, Džonase“, jednostavno je rekla. „Iako je bio tvoj otac, ja sam bila njegova žena. Da, došla sam da kažem da mi je žao.“

Međutim, ja time nisam bio zadovoljan.

„Zbog čega ti je žao?“, dobacih joj. „Žao ti je što nije imao više novca? Žao ti je što se nisi udala za mene umesto za njega?“ Gorko se nasmejah. „Nisi ga volela.“

„Ne, nisam ga volela“, izgovorila je kroz zube. „Ali sam ga poštovala. Bio je veći muškarac od svih ljudi koje sam upoznala.“

Ćutao sam.

Iznenada je počela da plače. Sela je na ivicu kreveta i zagnjurila lice u šake.

„Prekini“, rekoh grubo. „Prekasno je za to.“

Spustila je ruke i upiljila se u mene. Kroz tamu sam video kako joj se srebrna kapljica sliva niz obraz.

„Za šta je to prekasno?“ jecala je. „Prekasno da ga zavolim? Pokušala sam, ali

ja jednostavno nisam sposobna za ljubav. Ne znam zašto. Prosto sam takva. Tvoj otac je to znao i razumeo. Zato sam se udala za njega, a ne zbog novca. I to je znao. Bio je zadovoljan onim što je od mene dobijao."

„Ako je to istina", rekoh, „zašto onda plačeš?"

„Zato što se plašim", odgovorila je.

„Plašiš se?" nasmejah se. To joj jednostavno nije pristajalo. „Čega se plašiš?"

Iz negližea je odnekud izvukla cigaretu i nezapaljenu je stavila na usta. Oči su joj svetlucale onako kako pored pustinjske vatre u noći verovatno sijaju oči pantera.

„Muškarci", izgovorila je kratko.

„Muškarci?", ponovio sam. „Plašiš se mene? Prava si namazana koketa..."

„Tako je, ti glupa budalo!", rekla je besno. „Plašim se muškaraca, od slušanja njihovih zahteva, od njihovih pohotnih ruku i jedne jedine stvari o kojoj razmišljaju. Ne mogu da slušam kako prurušavaju pohotnost pričom o ljubavi kada žele samo jednu stvar. Da mi se uvuku u gaćice!"

„Ti si luda!" Sada sam i ja bio ljut. „To uopšte nije jedina stvar o kojoj razmišljamo!"

„Zar nije?", upitala je. Začuo sam kresanje šibice i plamen razbi tamu. Pogledala me. „Razmotrimo tvoj slučaj, Džonase. Seti se samo koliko žudiš za ženom svog oca! “

Znao sam da je u pravu. Besno sam joj izbacio šibicu iz ruke.

Iznenada, privila se uz mene, malenim poljupcima mi obasipala lice i bradu, dok joj se telo treslo od straha.

„Džonase, Džonase. Molim te, pusti me da ostanem sa tobom. Samo večeras" jecala je. „Plašim se da budem sama!"

Podigao sam ruke kako bih je odgurnuo. Bila je naga ispod crnog negližea. Koža joj je bila hladna i meka, poput pustinjskog vetra. Ukružene bradavice skoro da su mi ogrebale dlanove.

Zaledih se, piljeći u nju u tami. Pred sobom sam video samo njeno lice. Potom sam osetio ukus slanah suza na usnama. Bujica želje je odnela moj bes. Predvođeni vragom, bacili smo se u vatreno zadovoljstvo svog ličnog pakla.

Probudio sam se pogledao kroz prozor. U sobu su se ulivali prvi jutarnji zraci. Okrenuh se ka Rini. Ležala je na mom jastuku, ruke prebačene preko očiju. Lagano sam joj dotakao rame.

Sklonila je ruku. Oči su joj bile otvorene, bistre i smirene.

Ustala je sa kreveta u jednom tečnom, glatkom pokretu. Telo joj je sijalo mladalačkom, zlačanom providnošću. Podigla je crni negliže sa poda i navukla ga. Sedeo sam i posmatrao kako prilazi toaletnom stočiću.

„Penkalo je u gornjoj desnoj fioci“, rekoh.

Izvadila ga je i potpisala.

„Zar nećeš pročitati?“, upitah.

Odmahnula je glavom.

„Zašto bih? Ne možeš dobiti više od onoga što sam pristala da ti dam.“

Bila je u pravu. Odrekla se svih prava na imanje. Podigavši ček i menice, krenula je ka vratima. Okrenula se i pogledala me.

„Neću biti ovde kada se vratiš iz fabrike.“

Pogledah je.

„Ne moraš da ideš“, rekoh.

Pogledi nam se susretoše. Učini mi se da sam ugledao tračak sete u njenim očima.

„Ne, Džonase“, rekla je nežno. „Ne bi nam išlo.“

„Možda“, rekoh.

„Ne, Džonase“, ponovila je. „Vreme je da izađeš iz senke svog oca. Bio je veliki čovek, ali i ti ćeš to biti. Na svoj način.“

Posegnuo sam rukom ka kutiji cigareta na noćnom stočiću i upalio jednu bez reči. Dim mi je pržio pluća.

„Zbogom, Džonase“, rekla je. „Srećno.“

Zurio sam u nju par trenutaka, a zatim progovorio glasom promuklim od cigarete.

„Hvala ti. Zbogom, Rina.“

Vrata se brzo otvoriše i zatvoriše. Otišla je. Ustao sam i odšetao do prozora. Prvi, crveni zraci sunca sijali su na obzorju. Vručina će danas biti paklena.

Čuo sam kako se vrata iza mene otvaraju i srce mi poskoči u grudima. Vratila se. Okrenuh se. Rober je ušao u sobu noseći poslužavnik. Beli zubi sinuše mu kada se osmehnuo.

„Pomislio sam da bi vam prijala šoljica kafe.“

Kada sam stigao do fabrike, video sam da je Džejk Plat poslao grupu ljudi na krov da ga ofarbaju u belo. Iskezih se i uđoh unutra.

Prvi dan je prošao u grozničavom uzbuđenju. Kao da ništa nije išlo kako treba. Udarne kapisle detonatora koje smo poslali u rudnik Endikot nisu bile ispravne, pa smo na brzinu slali nove. Po treći put te godine, Djupont je ponovo ponudio manje novca i pribavio ugovor sa vladom za presovani kordit.

Proveo sam pola dana nad ciframa. Sve se svodilo na našu politiku sticanja profita. Kada sam primetio da nas takva politika može koštati kompanije, Džejk Plat je protestovao. Rekao je da im moj otac nije plaćao da rade na osnovu manje od dvanaest procenata. Prasnuo sam i rekao Džejku da sada ja vodim fabriku i da je ono što je moj otac radio njegova lična stvar. Pobrинуću se da na sledećem tenderu damo nižu ponudu od Djuponta za bar tri centa po kilogramu.

Već je bilo pet sati i predradnik je ušao sa ciframa vezanim za današnju proizvodnju. Baš sam počeo da ih pregledam kada me Nevada prekinuo.

„Džonase", rekao je.

Podigoh pogled. Geo dan je bio u kancelariji, ali sedeo je u uglu i ćutao tako da sam gotovo zaboravio na njega.

„Da?", odgovorih.

„Da li je u redu da odem ranije?", upitao je. „Moram nešto da obavim."

„Naravno", rekoh, pogledavši ponovo papire sa ciframa. „Uzmi 'djusenberg'. Mene će Džejk odvesti kući."

„Neće mi trebati", reče. „Moja kola su na parkingu."

„Nevada", dozvah ga. „Reci Roberu da ću doći na večeru u osam sati."

Oklevao je na trenutak, a onda sam čuo njegov odgovor.

„Naravno, Džonase. Reći ću mu."

Završio sam ranije nego što sam očekivao i parkirao „djusenberg" pred kućom upola osam, baš kada je Nevada silazio niza stepenice sa koferima u rukama.

Iznenada me pogledao.

„Stigao si ranije."

„Da", odgovorih. „Trebalo mi je manje vremena nego što je delovalo na prvi pogled."

„Oh", izgovorio je i nastavio da silazi ka kolima. Stavio je kofere pozadi.

Krenuo sam za njim i video da je zadnje sedište puno prtljaga.

„Gde ideš sa svim tim stvarima, Nevada?"

„Moje su", nabusito je rekao.

„Nisam tvrdio da nisu", rekoh. „Samo sam pitao gde ideš."

„Odlazim."

„U lov?", upitah. U ovo vreme smo Nevada i ja obično išli u planinu kada sam bio dečak.

„Ne", reče on. „Odlazim zauvek"

„Čekaj malo", rekoh. „Ne možeš tek tako otići."

Osinu me pogled njegovih tamnih očiju.

„Ko kaže da ne mogu?"

„Ja kažem", rekoh. „Kako ću se snaći bez tebe?"

Polako se nasmešio.

„Veoma dobro, čini mi se. Ne trebam ti ja da ti menjam pelene. Pažljivo sam te posmatrao poslednjih par dana."

„Ali... ali", pokušao sam da protestujem.

Nevada se ponovo nasmeši.

„Svi poslovi se pre ili kasnije završe, Džonase. U ovaj sam uložio šesnaest godina i učinio sam sve što mogu. Ne dopada mi se da podižem platu koju nisam

zaradio."

Piljio sam u njega par trenutaka. Bio je u pravu. Bio je pravi muškarac, nije bio stvoren za lakeja.

„Imaš li dovoljno novca?"

Klimnuo je.

„Nikada nisam potrošio ni cent plate za svih šesnaest godina. Tvoj otac mi to nije dozvolio."

„Kakvi su ti planovi?"

„Udruziću se sa par drugara. Izvodićemo predstavu 'Divlji zapad' u Kaliforniji. Očekujem da ćemo postići veliki uspeh." Stajali smo u nelagodnoj tišini par trenutaka, zatim mi je Nevada pružio ruku. „Zbogom, Džonase."

Čvrsto sam je stegnuo. Osetio sam kako mi suze lebde ispod kapaka.

„Zbogom, Nevada."

Obišao je kola i seo za volan. Upalio je motor i ubacio ga u brzinu. Zatim je podigao ruku u znak pozdrava i krenuo.

„Javi se ponekad, Nevada", doviknuo sam za njim i gledao za njim dok nije nestao iz vidokruga.

Ušao sam u kuću i otišao u trpezariju. Seo sam za prazan sto.

Rober je ušao sa kovertom u ruci.

„Gospodin Nevada je ostavio ovo pismo za vas", reče.

Tupo sam otvorio pismo i izvadio list papira mukotrpno ispisan olovkom:

Dragi sinko,

Ne volim oprastanja, zato sam napisao ovo pismo. Ovde više nema posla za mene, tako da sam odlučio da odem. Celog života sam sa želeo nešto da ti poklonim za rođendan, ali me tvoj otac pretekao. Dao ti je sve. Do sada nije bilo ničega što bi mogao da poželiš, a što bih ja mogao da ti pružim. U ovoj koverti ćeš pronaći nešto što želiš. Ne brini zbog toga. Otišao sam kod advokata u Rino i sve ti prepisao po zakonu.

Srećan rođendan.

Tvoj prijatelj,

Nevada Smit

Pogledao sam papire u koverti. Bile su to akcije kompanije Kord eksploziv, prepisane na moje ime.

Spustio sam ih na sto. U grlu kao da mi je zapeo grumen. Iznenada, kuća mi se učini praznom. Svi su otišli. Moj otac, Rina, Nevada. Svi. Kuća je počela da odjekuje od sećanja.

Setio sam se da je Rina rekla da treba da izađem iz senke svog oca. Bila je u pravu. Nisam mogao da živim u ovoj kući. Nije bila moja. Bila je njegova. Za mene

će to uvek biti njegova kuća.

Odlučio sam. Pronaći ću stan u Rinu. U njemu neće biti sećanja. Kuću ću predati Makalistera. On je imao porodicu i tako neće morati da traži kuću.

Ponovo sam pogledao Nevadino pismo. Poslednja rečenica me pogodila. Srećan rođendan. Javio mi se čvor u stomaku. Ja sam zaboravio, a Nevada se jedini setio.

Danas mi je rođendan.

Napunio sam dvadeset jednu godinu.

PRIČA O NEVADI SMITU

Druga knjiga

1

Prošlo je devet sati kada je Nevada skrenuo na prašnjavi put koji vodi do ranca. Zaustavio je kola ispred glavne zgrade i izašao. Stajao je i slušao zvuke smeha koji su dopirali iz kazina.

Čovek izađe na verandu i pogleda ga.

„Zdravo, Nevada.”

Nevada odgovori ne okrenuvši se.

„Zdravo, Čarli. Deluje kao da se raspuštenice dobro zabavljaju.”

Čarli se nasmeši.

„Zašto i ne bi? Razvod je za većinu bio dobar posao.”

Nevada se okrenu i pogleda ga.

„Pretpostavljam da jeste. Samo ne mogu da se naviknem na ideju ranča punog žena umesto stoke.”

„Možda ćeš se navići”, reče Čarli. „Najzad, poseduješ pedeset procenata ove ustanove. Vreme je da se središ i počneš da radiš na tome.”

„Ne znam”, reče Nevada. „Svrbe me stopala za putovanjem. Bio sam predugo na jednom mestu.”

„Gde bi pošao?”, upita Čarli. „Nema neistraženih mesta. Zemlja je prošarana putevima. Zakasnio si trideset godina.”

Nevada klimnu bez reči. Čarli je bio u pravu, ali nije se osećao kao da je zakasnio trideset godina. Osećao se isto kao i uvek. Dobro zasada.

„Poslao sam ženu u tvoju brvnaru”, reče Čarli. „Marta i ja vas čekamo na večeri.”

Nevada se vratio u kola.

„Onda bolje da pođem po nju. Vratićemo se čim se malo zaperem.”

Čarli klimnu i uđe unutra dok su se kola palila. Na vratima se okrenuo i pogledao kako zavijaju putem uz malo brdo ka zadnjem delu ranča. Odmahnuo je glavom i ušao unutra. Marta ga je čekala.

„Kako je on?” upitala je zabrinuto.

„Ne znam”, odgovorio je, odmahujući glavom. „Deluje mi nekako pogubljeno. Jednostavno nisam siguran.”

U brvnari je bio mrak kada je Nevada ušao. Posegnuo je rukom ka fenjeru koji je stajao kraj vrata i stavio ga na sto. Kresnuo je šibicu i približio je fitilju. Fitilj je zapucketao, a zatim je buknuo plamen. Spustio je staklo i stavio fenjer na policu.

Iza njega se začuo Rinin glas.

„Zašto nisi uveo struju, Nevada?”

„Sviđa mi se lampa”, jednostavno je odgovorio. „Električno svetlo nije

prirodno. Šteti očima."

Sedela je na stolici okrenutoj ka vratima. Lampa je osvetljavala njeno bledo lice. nosila je debeli džemper koji se spuštao preko izbledelih farmerki.

„Hladno ti je?“, upitao je. „Zapaliću vatru.“

Odmahnula je glavom.

„Nije mi hladno.“

Stajao je ćuteći par trenutaka, a zatim progovorio.

„Uneću svoje stvari i umiti se. Čarli i Marta nas čekaju na večeri.“

„Pomoći ću ti da uneseš stvari.“

„Dobro.“

Izašli su u noć. Zvezde su bile utisnute duboko u crni nebeski somot. Do njih su dopirali prigušeni zvuci muzike i smeha. Pogledala je ka kazinu.

„Drago mi je da nisam jedna od njih.“

Dodao joj je kofer.

„Nikada to ne bi mogla da budeš. Nisi taj tip.“

„Razmišljala sam o razvodu“, reče. „Ali nešto me sprečavalo u tome, iako sam od početka znala da je naš brak greška.“

„Pogodba je pogodba“, kratko je izgovorio dok se punih ruku okretao nazad ka brvnari.

„U pravu si.“

Još dva puta su morali da se vraćaju do kola. Ona je zatim sela na ivicu kreveta dok je on skidao košulju i okretao se ka umivaoniku u uglu male spavaće sobe.

Mišići su mu se mreškali ispod zapanjujuće bele kože. Malje na grudima predstavljale su nežno crnilo koje se spušta ka ravnom, zategnutom stomaku. Nasapunjao je lice i vrat, a zatim ih isprao vodom. Zatvorenih očiju je posegnuo rukom ka peškiru.

Dodala mu je peškir. Energično se izbrisao. Spustio je peškir i dohvatio čistu košulju. Obukao je i počeo da zakopčava dugmiće.

„Sačekaj“, iznenada je rekla. „Pusti mene.“

Prsti su joj bili brzi i spretni. Osećao je njen dodir na koži poput šapata vetra. Upitno ga je pogledala u oči.

„Koliko imaš godina, Nevada? Koža ti je kao u deteta.“

Iznenada se nasmešio.

„Koliko?“ insistirala je.

„Koliko znam rođen sam hiljadu osamsto osamdeset druge“, reče. „Majka mi je bila iz plemena Kajova, a oni ne pridaju važnost rođendanima. Znači da imam četrdeset tri godine.“ Uvukao je košulju u pantalone.

„Izgledaš kao da ti je trideset.“

Zadovoljno se nasmejao, iako mu to nije bila namera.

„Hajde da nešto prezalogajimo.“

Uzela ga je pod ruku.

„Hajde“, reče. „Iznenada sam mrtva gladna.“

Prošla je ponoć kada su se vratili u brvnaru. Otvorio joj je vrata, a potom prišao kaminu i zapalio vatru. Prišla mu je s leđa i on podiže pogled.

„Idi u krevet“, rekao je.

Bez reči je otišla u sobu dok je on duvao u vatru kako bi je raspalio. Plamen zaigra. Dodao je još nekoliko cepanica i prišao kredencu. Izvadio je flašu viskija i čašu i seo ispred vatre. Sipao je piće i posmatrao viski u čaši. Plamen mu je davao neku svetlucavu toplotu. Polako ga je ispio.

Kada je završio, spustio je čašu i počeo da skida čizme. Ostavio ih je pored stolice i otišao do kauča da se ispruži. Upravo je zapalio cigaretu kada se začuo njen glas sa vrata spavaće sobe.

„Nevada?“

Ustao je i okrenuo se ka njoj.

„Da?“

„Da li me Džonas spominjao?“

„Ne.“

„Dao mi je sto hiljada dolara za akcije i kuću.“

„Znam“, odgovorio je.

Oklevala je na trenutak a zatim ušla u prostoriju.

„Ne treba mi sav taj novac. Ako je tebi potreban...“

Tiho se nasmejao.

„Ja sam u redu. Ipak, hvala ti.“

„Sigurno?“

Ponovo se zakikota, pitajući se šta bi rekla da zna za ranč od šest hiljada jutara koji ima u Teksasu i o delimičnom vlasništvu nad predstavom *'Divlji zapad!* I on je mnogo toga naučio od matorog. Novac je dobar samo kada radi za tebe.

„Siguran sam“, reče. Ustao je i krenuo ka njoj. „Idi u krevet, Rina. Bosa si.“ Ušao je za njom i izvadio cebe iz ormara dok se pela na krevet. Uхватила ga je za ruke dok je prilazio.

„Pričaj sa mnom dok ne zaspim.“

Seo je pored kreveta.

„O čemu želiš da pričam?“ upitao je.

Još ga je držala za ruke.

„Pričaj o sebi. O tome gde si rođen, odakle potičeš, o bilo čemu.“

Nasmešio se u mraku.

„Nema tu mnogo šta da se priča“, rekao je. „Koliko znam, rođen sam u zapadnom Teksasu. Moj otac je lovio bizone. Zvao se Džon Smit. Majka mi je bila princeza plemena Kajova, zvala se...“

„Nemoj mi reći", pospano ga je prekinula. „Znam kako se zvala. Pokahontas." Tiho se nasmejao.

„Neko ti je rekao", glumio je prekor. „Pokahontas. Tako se zvala."

„Niko mi nije rekao", prošaputala je. „Negde sam to pročitala."

Ruka joj skliznu iz njegove i on je pogleda. Oči su joj bile zatvorene. Zaspala je. Tiho je ustao i ušuškao je. Zatim se okrenuo i otišao u drugu sobu. Brzo se svukao, ispružio na kauču i obmotao se ćebetom.

Džon Smit i Pokahontas. Pitao se koliko puta je ispričao tu priču. Međutim, istina je bila još čudnija. Niko u nju ne bi poverovao.

Sve se desilo tako davno da ponekada ni sam nije verovao u to. Tada se nije zvao Nevada Smit. Zvao se Maks Send.

U tri države su ga tražili zbog pljačke i ubistava.

2

U maju 1882. godine, Samjuel Send je ušao u malu brvnaru koju je nazivao svojim domom i seo na drvenu kutiju koja mu je služila umesto stolice. Njegova skvo je bez reči zagrejala kafu i stavila je pred njega. Teško se kretala, pošto je bila u odmakloj trudnoći.

Dugo je tako sedeo dok se kafa hladila pred njim. Povremeno bi pogledao kroz vrata ka preriji. U pregibima brda još je bilo ostataka snega.

Skvo je počela da kuva večeru, pasulj i usoljeno meso bivola. Bilo je rano za kuvanje večere, pošto sunce još nije došlo do zenita, ali bila je uznemirena i morala je nešto da radi. Svaki čas bi pogledala Sema krajičkom oka, ali on je i dalje bio izgubljen u svetu nevolja u koji ženama nije bio dozvoljen pristup. Zato je mešala pasulj i meso u loncu i čekala da ga prođe takvo raspoloženje.

Kaneha je tog proleća napunila šesnaest godina. Prethodnog leta lovac na bizone je došao do šatora njenog plemena da kupi ženu. Došao je na crnom konju i vodio sa sobom teško natovarenu mazgu.

Poglavica i savet ratnika izadoše da ga dočekaju. Obrazovali su krug mira oko vatre na kojoj se kuvalo jelo. Poglavica je izvadio lulu, a Sem bocu viskija. U tišini, poglavica je približio lulu žeravici. Kada se zapalila, primakao je svojim ustima i duboko udahnuo. Predao je Semu koji je uzeo dim i predao je dalje, sledećem u krugu.

Kada se lula vratila do poglavice, Sem je otvorio bocu viskija. Pažljivo je obrisao vrh i nagnuo iz boce. Zatim je ponudio poglavicu. Poglavica je ponovio postupak i otpio veliki gutljaj. Viski mu je pekao grlo, suze mu krenuše na oči. Želeo je da se nakašlje, ali je ugušio kašalj i predao bocu čoveku do sebe.

Kada se flaša vratila do Sema, postavio je na zemlju ispred poglavice. Nagnuo

se napred izvadio parče mesa iz lonca. Dugo je mljackajući žvakao masan zalogaj, a zatim ga progutao.

Pogledao je poglavicu.

„Dobar pas.“

Poglavica klimnu.

„Odsekli smo mu jezik i držali ga zavezanog za stub kako bi se dobro ugojio.“

Ćutali su nekoliko trenutaka, a zatim je poglavica ponovo posegnuo rukom ka boci viskija. Sem je znao da je vreme da kaže šta ima.

„Ja sam moćan lovac“, hvalio se. „Moja puška je ubila hiljade bizona. Moja veština je poznata svuda u ravnici. Nema nijednog ratnika koji može da hrani toliko ljudi kao ja.“

Poglavica svečano klimnu.

„Podvizi Crvene Brade su nam poznati. Čast nam je da ga ugostimo u svom plemenu.“

„Došao sam među svoju braću po devojku zvanu Kaneha“, reče Sem. „Želim je za ženu.“

Poglavica polako uzdahnu od olakšanja. Kaneha je bila njegova najmlađa ćerka i najmanje omiljena. Bila je suviše visoka za devojku, skoro kao najviši ratnik, i toliko mršava da su dve šake mogle da joj obuhvate struk. U njoj nije bilo mesta za rast deteta, imala je ravno telo, a ne zaobljeno kakve žene obično imaju. Poglavica ponovo odahnu. Neće biti problem odreći se Kanehe.

„Mudar izbor“ rekao je naglas. „Kaneha je zrela za rađanje dece. Krv joj gusto teče ka zemlji kada je pun mesec.“

Sem je ustao i otišao do mazge. Otvorio je jedan od paketa i izvadio šest flaša viskija i malu drvenu kutiju. Odneo ih je do kruga i spustio na zemlju ispred sebe. Ponovo je seo.

„Donosim darove svojoj braći Kajovama“, reče. „U znak zahvalnosti zbog časti koju su mi ukazali kada su mi dozvolili da sedim u njihovom savetu.“

Spustio je viski ispred poglavice i otvorio malu kutiju. Bila je puna perli i koještarija, veselih boja. Podigao je da je svi vide, a zatim i nju spustio pred poglavicu. Poglavica ponovo klimnu.

„Kajove su zahvalne na darovima Crvene Brade. Ali, gubitak Kanehe će pleme teško podneti. Stekla je mesto među nama zahvaljujući svojoj veštini u ženskim zanatima. U kujanju, šivenju i umetnosti obrade kože.“

„Svestan sam toga koliko Kajove cene svoju kći Kanehu“, reče Sem pošto je običaj to zahtevao. „Došao sam spreman da im nadoknadim gubitak“

Ponovo je ustao.

„Za gubitak njene pomoći u prehrani plemena prilažem meso dva bizona“, reče, pogledavši ih. „Za gubitak njene pomoći u kućnim poslovima, dajem svojoj braći ovu mazgu koju sam doveo sa sobom. Da bih nadoknadio plemenu to što se

odriču njene lepote, donosim..."

Dramatično je začutao i otišao do mazge. U tišini je odvezao težak umotani paket sa njenih leđa. Doneo je paket do saveta i položio ga na zemlju pred njih. Polako ga je odmotao.

Uzdah strahopoštovanja se ote svima u krugu. Poglavici zablistaše oči.

„...kožu svetog, belog bizona", završi Sem rečenicu. Pogledao je lica u krugu. Piljili su u prelepo belo krzno koje je sijalo pred njima kao sneg.

Albino bizon je bio prava retkost. Poglavica kojeg su mogli da polože na večni počinak u tom svetom krznu sigurno je odlazio u srećna lovišta. Trgovcima bi to krzno vredelo kao deset običnih. Ali Sem je znao šta želi.

Želeo je ženu. Pet godina je živio u ovim ravnicama. Samo jednom godišnje bio je u prilici da koristi usluge kurvi, u vreme trgovine, u maloj sobi trgovačke postave. Bilo je vreme da nabavi sebi ženu.

Poglavica je, zadivljen velikodušnošću Semove ponude, zaboravio da nastavi da se cenjka i pogledao ga.

„Čast nam je da moćnom lovcu Crvenoj Bradi predamo ženu Kanehu da bude njegova skvo.“ Poglavica je ustao, i to je bio znak da je veće završeno. „Pripremite moju kći Kanehu za muža", rekao je. Krenuo je ka svom šatoru, a Sem ga je pratio.

U drugom šatoru Kaneha je sedela i čekala. Nekako je znala da je Crvena Brada došao po nju. U skladu sa devojačkom skromnošću, otišla je u šator za čekanje kako ne bi slušala cenkanje Bila je smirena pošto se nije plašila Crvene Brade. Često ga je pogledala u lice kada je dolazio da poseti njenog oca.

Začuo se žagor žena koje su prilazile šatoru. Pogledala je ka poklopcu. Cenkanje je završeno. Nadala se da je Crvena Brada ponudio bar jednog bizona za nju. Žene su ušle u šator. Sve su govorile u isto vreme. Nijedna mlada nikada nije donela plemenu takve darove. Mazga. Perle. Viski. Krzno svetog belog bizona. Meso dva bizona.

Kaneha se ponosno nasmeši. U tom trenutku je shvatila da je Crvena Brada voli. Izvan šatora su dopirali zvuci bubnjeva kako sviraju pesmu venčanja. Žene se okupiše oko nje, udarajući nogama u ritmu bubnjeva.

Skinula je haljinu i bacila je na zemlju. Žene se približiše. Dve su počele da joj raspliću duge pletenice. Druge dve su joj mazale telo medvedom mašću, što treba da je učini plodnom. Najzad je sve bilo gotovo, pa su se udaljile.

Stajala je gola u centru šatora, okrenuta ka ulazu. Telo joj je sijalo od masti, bila je uspravna i visoka, čvrstih dojki, ravnog stomaka i dugih pravih nogu.

Koža na vratima se razmaknu. Ušao je vrač. U jednoj ruci je držao đavolovu palicu, a u drugoj bračnu. Mahnuo je đavolovom palicom ka sva četiri ugla šatora, kao i gore i dole, kako bi oterao đavole. Zatim je krenuo ka njoj. Držao je bračnu palicu iznad njene glave.

Ona je pogleda. Bila je sačinjena od uglačanog drveta, izrezbarena u obliku

uzdignutog muškog uda sa testisima. Polako je spustio palicu dok joj se nije našla na čelu. Zatvorila je oči, zato što nije pristojno za devojkicu da pogleda u izvor snage jednog ratnika.

Vrač je počeo da igra oko nje, da skače u vazduh i mrmlja bajalice nad njom. Pritisnuo je palicu uz njene grudi, stomak, leđa i zadnjicu, obraze i oči, sve dok nije bila potpuno pokrivena mašću sa njenog tela. Najzad je skočio uvis, užasno kriknuvši. Kada su mu stopala ponovo dotakla zemlju, zavladao je tišina. Više se nisu čuli ni bubnjevi.

Kao u transu, uzela je bračnu palicu od vrača. Bez reči je prinela svom licu, grudima i najzad, stomaku.

Ponovo su se začuli bubnjevi. Prateći njihov spori ritam, spustila je palicu između nogu. Počela je da pomera stopala u ritmu, najpre sporo, zatim sve brže i brže, kako su bubnjevi pojačavali tempo. Duga, crna kosa, koja je padala niz ramena do zadnjice, kovitlala se divlje kada je počela da se kreće oko kruga žena, pružajući bračnu palicu ka njima kako bi je blagoslovile i plakale od zavisti.

Kada je završila krug, još jednom je stala sama u centar. Stopala su joj se i dalje pomerale u ritmu bubnjeva. Držeći bračnu palicu između nogu, počela je da povija u čučanj spuštajući se ka njoj.

„Ai-ii“, uzdisale su žene dok su se njihale u ritmu muzike.

„Ai-ii“, uzdisale su sa odobravanjem dok se podizala. Devojci ne priliči da suviše željno primi muža.

Zadržale su dah kada je palica još jednom pokušala da prodre u nju. Svaka se setila svog venčanja, kada su gledale u krug žena, očima preklinjući za pomoć. Međutim, niko se nije usuđivao da mrdne. To je nešto što mlada mora da učini sama.

Posredstvom Kanehinog bola, bubnjevi su počeli divlje da udaraju. Usne joj se stisnuše. To je njen muž, Crvena Brada, moćan lovac. Ne sme ga osramotiti ovde u ženskom šatoru. Kada lično bude ulazio u nju, umesto u obliku duha kao sada, put mora biti lak i brz.

Zatvorila je oči i načinila iznenadan grčevit pokret. Himen je probijen, a ona se zatetura od bola koji je zapljusnuo. Bubnjevi su divlje udarali. Polako je ustala i izvadila bračnu palicu. Ponosno je pokazala vraču.

Uzeo je i brzo izašao iz šatora. Žene su u tišini načinile krug oko nje kako bi bila zaštićena od pogleda. Ona je, i dalje naga, ostala u centru. Tako su otišle do šatora njenog oca, poglavice.

Žene se skloniše u stranu dok je ulazila. Poglavica i Sem je osmotriše kroz pomračinu. Stajala je ponosno, podignute glave, gledajući, iz poštovanja, nekud iznad njihovih glava. Grudi su joj se njihale, a noge blago drhtale. Molila se da Crvena Brada bude zadovoljan onim što vidi.

Poglavica je prvi progovorio. Takav je bio običaj.

„Vidiš kako obilno krvari", reče. „Rodiće ti mnogo sinova."

„Da, rodice mi mnogo sinova", reče Sem, posmatrajući njeno lice. „Zato što sam toliko zadovoljan, obećavam svojoj braći meso još jednog bizona."

Kaneha se brzo nasmeši i izađe iz šatora kako bi se okupala na reci. Njene molitve su uslišene. Crvena Brada je bio zadovoljan njome.

Sada se teško kretala, natečenog stomaka, dok je on sedeo za stolom i pitao se zašto bizoni ne dolaze. Nešto mu je u dubini duše govorilo da više nikada neće doći. Suviše ih je pobijeno poslednjih godina. Najzad je podigao pogled.

„Sakupi stvari", reče. „Selimo se odavde."

Kaneha klimnu i pokorno poče da pakuje stvari dok je on vezivao mazge za kola. Kada je završio, vratio se nazad u brvnaru.

Kaneha je podigla prvi zavežljaj i pošla ka vratima kada ju je presekao bol. Presamitila se, a zavežljaj joj ispade iz ruku. Pogledala ga je značajno.

„Odmah?", upitao je Sem s nevericom.

Klimnula je

„Daj da ti pomognem."

Ispravila se kada je grč prestao.

„Ne", rekla je čvrsto na jeziku Kajova. „To je posao za ženu, ne za ratnika."

Klimnuo je i krenuo ka vratima.

„Biću napolju."

Bilo je dva sata ujutru kada je začuo bebin plač iz brvnare. Zadremao je i taj zvuk ga probudi u noći prepunoj zvezda. Sedeo je i napeto osluškivao.

Prošlo je dvadeset minuta, zatim se vrata brvnare otvoriše. Na njima je stajala Kaneha. Osovio se na noge i ušao unutra. U uglu, ispred vatre, na ćebetu je ležala gola beba. Sem je stajao i posmatrao je.

„Sin", reče Kaneha ponosno. „Proklet da sam." Sem je dotače i beba zacvile, otvorivši oči. „Sin", reče Sem. „Šta kažeš na to?" Sagnuo se kako bi ga bolje pogledao.

Njegova brada je gicala bebu i ona ponovo vrisnu. Imao je belu kožu i oči plave poput očevih, ali na maloj glavi je blistala crna i gusta kosa.

Narednog jutra su napustili brvnaru.

3

Smestili su se tridesetak kilometara izvan Dodž Sitija. Sem je počeo da prevozi robu. Pošto je bio jedini čovek u okolini koji ima mazge, posao mu je dobro išao.

Živeli su u maloj brvnari. Maks je rastao. Kaneha je bila veoma zadovoljna sinom. Povremeno bi se zapitala zašto joj duhovi nisu podarili još dece, ali nije

brinula zbog toga. Pošto je bila Indijanka, držali su se po strani od drugih ljudi.

Semu se to dopadalo. U osnovi je bio veoma stidljiv, čemu nisu pomogle godine samovanja u ravnici. U gradu se pričalo da je rezervisan i škrt. Kružile su glasine da ima zalihu zlata u skrivenu u kući, još iz vremena kada je bio lovac.

Kada je Maks napunio jedanaest godina bio je gibak i lak na nogama, poput svojih indijanskih predaka. Mogao je da jaše bilo kog konja bez sedla i pogodi prerijskog rupara u oko sa udaljenosti od sto metara svojim revolverom. Kosa mu je bila ravna i dugačka, kao kod Indijanaca, a oči tamnoplave, skoro crne na preplanulom licu.

Sedeli su za stolom i večerali. Sem iznenada pogleda svog sina.

„Osnivaju školu u Dodžu", rekao je.

Maks pogleda oca dok je Kaneha prilazila stolu. Nije znao da li treba nešto da kaže ili ne. Nastavio je ćutke da jede.

„Upisao sam te“ nastavi Sem. „Platio sam deset dolara."

Maks je osetio je sada njegov red da nešto kaže.

„Zašto?“

„Da bi naučio da čitaš i pišeš", odgovori njegov otac.

„Zašto moram to da znam?" upita Maks.

„Čovek treba to da zna", reče Sem.

„Ti ne znaš", reče Maks, primenivši dečju logiku. „Nikada ti nije bilo potrebno."

„Sada su druga vremena", reče Sem. „Kada sam ja bio dečak, nije bilo potrebe za takvim stvarima. Sada se sve što radiš svodi na pisanje ili čitanje."

„Ne želim da idem."

„Ići ćeš", iznenada zareža Sem. „Već sam se dogovorio. Tokom nedelje ćeš spavati u Olsenovoj štali za iznajmljivanje konja.“

Kaneha nije bila sigurna da razume o čemu govori njen muž.

„Šta je ta škola?", pitala je na jeziku Kajova.

Sem odgovori na istom jeziku.

„Izvor moćnog znanja. Bez toga, tvoj sin nikada neće biti veliki poglavica među bledolikima."

Za Kanehu je to bio dovoljno dobar razlog.

„Ići će", rekla je. Veliko znanje je značilo veliku moć. Vratila se nazad do šporeta,

Narednog ponedeljka Sem je odveo Maksa u školu. Vratima je prišla učiteljica, osiromašena južnjakinja, i nasmešila se Semu.

„Dobro jutro, gospodine Sende", rekla je.

„Dobro jutro, gospodo. Doveo sam mog sina u školu."

Učiteljica pogleda njega, pa Maksa, a zatim unaokolo po dvorištu.

„Gde je?" upitala je zbunjenim glasom.

Sem gurnu Maksa napred. Maks se blago zatetura i pogleda učiteljicu.

„Pozdravi se sa učiteljicom“, reče Sem.

Osećajući se nelagodno u čistoj kožnoj košulji i pantalonama, Maks je zakopao bosa noge u prašinu i stidljivo progovorio.

„Zdravo.“

Učiteljica ga zaprepašćeno pogleda. Nos joj se gadljivo nabora.

„Pa, on je Indijanac!“, uzviknula je. „Ne primamo Indijance u školu.“

Sem je zurio u nju.

„On je moj sin, gospođo.“

Učiteljica uvređeno izvi usne.

„U školu ne primamo ni polutane. Ovo je škola samo za belu decu.“ Počela je da im okreće leđa.

Semov glas je zaustavi. Ledenim glasom je održao verovatno najduži govor u životu.

„Ne znam ništa o vašoj religiji, gospođo, niti me se tiče u šta verujete. Znam samo da ste hiljadu kilometara daleko od Virdžinije i da ste od mene uzeli deset dolara da podučavate mog sina, kao što ste uzeli novac od svih ostalih koji su se tada okupili u prodavnici. Ako ne pristajete da ga podučavate kao što smo se dogovorili, najbolje da sednete u sledeći voz koji ide nazad na istok.“

Učiteljica ga je ogorčeno posmatrala.

„Gospodine Sende, kako se usuđujete da tako razgovarate sa mnom? Mislite li da će roditelji pristati da dozvole svojoj deci da pohađaju školu zajedno sa vašim sinom?“

„Svi su bili na sastanku“, reče Sem. „Nisam čuo da se neko protivio.“

Učiteljica ga pogleda. Sem je osetio da je svadljivo raspoloženje napušta.

„Nikada neću razumeti zapadnjake“, bespomoćno je izustila. Pogledala je Maksa uz neodobravanje. „U svakom slučaju, ne može u školu tako obučen. Moraće da nosi normalnu odeću kao i druga deca.“

„Da, gospođo“, reče Sem. Okrenuo se ka Maksu. „Idemo do radnje da ti kupimo propisnu odeću.“

„Kad ste već tamo“, rekla je, „odvedite ga i na šišanje. Tako se neće razlikovati od ostale dece.“

Sem klimnu. Znao je na šta je učiteljica mislila.

„Hoću, gospođo.“ Rekao je. „Hvala vam.“

Maks je trčkao pored njega dok su koračali ka prodavnici. Pogledao je oca. Prvi put u životu je razmišljao o tome.

„Drugačiji sam od ostalih, tata?“

Sem je spustio pogled na njega. I on je prvi put razmišljao o tome. Iznenada ga obuze seta. Kleknuo je u prašinu pored sina. Iz njega je progovorila mudrost stečena životom od plodova zemlje.

„Naravno da si drugačiji“, rekao je pogledavši Maksa u oči. „Svi ljudi na svetu su različiti, kao što ne postoje dva ista bizona ili mazge. Svi su slični, a ipak, svi su različiti.“

Do kraja prve školske godine, učiteljica je bila veoma ponosna na Maksa. Na njeno iznenađenje, postao je najbolji učenik. Imao je britak um i brzo je učio. Na kraju godine se pobrinula da izvuče od Sema obećanje da će se Maks na jesen vratiti u školu.

Kada se škola zatvorila zbog raspusta, Maks je doneo svoju odeću od Olsena i skrasio se. Tokom prve nedelje je popravljao sve što se u brvnari pokvarilo tokom zime.

Jedne večeri, kada je Maks otišao u krevet, Kaneha se okrenula ka svom mužu.

„Seme“, rekla je na engleskom.

Sem je skoro ispustio kožni ham koji je pravio. Prvi put u životu ga je nazvala imenom. Kaneha oseti kako joj lice crveni. Pitala se da li je preneglila. Skvo se nikada ne obraća mužu, samo odgovara na postavljeno pitanje. Spustila je pogled na pod pred sobom.

„Da li je istina da je naš sin uspešan u školi bledolikh?“

Osećala je kako se njegov pogled useca u nju.

„Istina je“, začula je odgovor.

„Ponosna sam na našeg sina“, rekla je jezikom Kajova. „Zahvalna sam njegovom ocu koji je moćan lovac i obezbeđuje nam sve što je potrebno.“

„Da?“, upitao je Sem i dalje je posmatrajući.

»Istina je da je naš sin naučio mnogo stvari u školi bledolikh koje ga mogu načiniti moćnim vraćem. Ali, naučio je i neke stvari koje su ga uznemirile.“

„Na primer?“, upita Sem nežno.

Ponosno ga je pogledala u oči.

„Neki od bledolikh govore da je naš sin manje vredan od njih. Da njegova krv ne teče kao njihova.“

Sem stisnu usne. Pitao se kako je ovo saznala. Nikada nije išla u grad, nikada nije odlazila daleko od kuće. Osetio je ubod krivice.

„To su samo budalasta deca“, rekao je.

„Znam“, lakonski je odgovorila.

Posegnuo je rukom i zahvalno je dotakao po obrazu. Uхватила ga je za šaku i pridržala je na svom licu.

„Mislim da je vreme da pošaljemo našeg sina u šator moćnog poglavice, njegovog dede, kako bi naučio kolika je snaga njegove krvi.“

Sem je pogleda u lice. To je, na mnogo načina, bio mudar predlog. Tokom jednog leta Maks bi kod Kajova naučio sve što mu je potrebno da preživi na ovoj zemlji. Takođe bi naučio da pripada porodici koja prati svoju krvnu liniju dalje u

prošlost od bilo kog šakala koji ga je u školi mučio. Klimnuo je.

„Odvešću našeg sina do šatora moje braće Kajova“, rekao je.

Ponovo ju je pogledao. Bilo mu je pedeset dve godine. Njoj je bilo dvadeset sedam. Još je bila uspravna, vitka i snažna. Nikada se nije ugojila kao što se to obično dešava Indijankama. Osetio je kako mu se srce preliva od radosti

Ispustio je am i privukao je na grudi. Nežno joj je mazio kosu. Iznenada je shvatio šta je osećao duboko u sebi svih ovih godina. Okrenuo je njeno lice ka sebi.

„Volim te, Kaneha“, rekao je.

Njene oči bile su tamne i pune suza.

„I ja volim tebe, mužju moj.“

Prvi put ju je poljubio u usta.

4

Jednog subotnjeg popodneva, u četrnaest časova, tri godine kasnije, Maks je stajao na kolima iza Olsenove štale i ubacivao seno na potkrovlje. Bio je nag do pojasa, u kožnim pantalonama. Telo mu je blistalo tamnobakarnom bojom od sunca koje je nemilosrdno pržilo. Mišići su mu igrali pod kožom leđa dok je izbacivao seno iz kola.

Tri muškarca su ujahala u dvorište i zaustavila konje pored kola. Nisu sjahali, samo su sedeli posmatrajući ga.

Maks nije prekidao posao. Nakon par trenutaka jedan od njih progovori.

„Hej, pseto indijansko“, reče. „Gde je Sendov mali?“

Maks ubaci još jednu vilu sena u potkrovlje. Zatim je zabio u seno i pogledao ih.

„Ja sam Maks Send“, rekao je polako, naslonjen na dršku vile.

Ljudi razmeniše značajne poglede.

„Tražimo tvog oca“, reče čovek koji je i malopre progovorio.

Maks je piljio u njih ne odgovarajući. Njegove plave oči bile su tamne i bezizražajne.

„Bili smo do njegove firme, ali je zatvorena. Na znaku piše da prevozi robu.“

„Tako je“, reče Maks. „Ali, subota je i prošlo je podne. Otišao je kući.“

Jedan od njih se približi.

„Imamo puna kola tovara koji mora da stigne u Virdžinija Siti“, reče. „Zuri nam se. Želimo da porazgovaramo sa njim.“

Maks ponovo podiže vile i počeo da ubacuje seno.

„Reći ću mu večeras kada stignem kući.“

„Ne možemo toliko da čekamo“, reče prvi čovek. „Želimo da sklopimo posao i odemo odavde večeras. Kako da pronađemo vašu kuću?“

Maks ih zainteresovano pogleda. Nisu izgledali kao naseljenici ili rudari, ljudi koji su obično unajmljivali njegovog oca. Po načinu na koji im je oružje nisko visilo niz bokove, a šeširi zaklanjali lice, procenio je da su revolveraši ili lutilice.

„Završiću za par sati“, reče Maks. „Odvešću vas tamo.“

„Rekoh ti da žurimo, dečko. Tvom ocu se neće dopasti ako svoj tovar poverimo nekom drugom.“

Maks sleže ramenima.

„Pratite severni put nekih trideset pet kilometara.“

Bez reči, sva trojica se okrenuše i izjahaše iz dvorišta. Njihov razgovor dopluta nazad na laganom povetarcu.

„Uz sve zlato koje ima zakopano, čovek bi pomislio da će Send naći bolju ženu od Indijanke“, reče jedan od njih.

Maks je čuo kako se ostali smeju dok je ljutito ubacivao seno na potkrovlje.

Kaneha ih je prva čula. Svake subote je osluškivala šta se dešava na putu pošto se Maks tada vraćao iz škole. Otišla je do vrata i otvorila ih.

„Dolaze tri čoveka“, rekla je pogledavši.

Sem ustade od stola i stade iza nje.

„Da“, reče. „Pitam se šta hoće.“

Kaneha je predosećala opasnost.

„Stavi rezu na vrata i ne puštaj ih unutra“, rekla je. „Jašu tiho poput Apača na ratnoj stazi, a ne kao čestiti ljudi.“

Sem se nasmeja.

„Nisi navikla na ljude, to je sve“, rekao je. „Verovatno samo traže put do grada.“

„Dolaze iz pravca grada“, reče Kaneha. Ali, bilo je prekasno. Već je izašao napolje.

„Pozdravljam vas“, rekao je kada su se zaustavili ispred brvnare.

„Ti si Sem Send?“, upita jedan od njih.

Sem klimnu.

„Ja sam. Šta mogu da učinim za vas?“

„Imamo tovar koji treba da odnesemo u Virdžinija Siti“, reče čovek. Skinuo je šešir i obrisao lice rukavom. „Baš je vruće danas.“

„Bogami jeste“, klimnu Sem. „Uđite da se malo rashladite dok razgovaramo o tome.“

Ljudi sjahaše, a Sem uđe unutra.

„Donesi bocu viskija“, rekao je Kanehi. Ponovo se okrenuo ka muškarcima. „Sedite. Kakav tovar je u pitanju?“

„Zlato.“

„Zlato?“, upita Sem. „Nema ovde toliko zlata da mora da se prevozi kolima.“

„Mi nismo tako čuli“, reče jedan od njih. U rukama im se iznenada nađoše

revolveri. „Čuli smo da ovde imaš dovoljno zakopanog zlata da mora da se preveze kolima.“

Sem je zurio u njih par trenutaka, a zatim počeo da se smeje.

„Spustite pištolje, gospodo“, rekao je. „Ne verujete valjda u te priče za malu decu?“

Prvi čovek polako krenu ka njemu. Zamahnuo je rukom i ošinio Sema pištoljem po licu. Sem udari u zid. Zbunjeno je posmatrao čoveka.

„Kada završimo sa tobom, reći ćeš nam gde je“, reče čovek kroz stisnute zube.

U brvnari je bilo nepodnošljivo toplo. Tri čoveka su se povukla u ugao i šaputala među sobom. Povremeno bi bacili pogled ka svojim zarobljenicima.

Sem se mlitavo klatio, zavezan za potporni stub na sredini brvnare. Glava mu je visila na golim grudima, a krv kapala niz lice ka sedim vlasima na bradi i grudima. Oči su mu natekle i bile skoro zatvorene. Nos mu je bio slomljen i priljubljen uz obraz.

Kaneha je bila zavezana za stolicu. Posmatrala je muža ne trepćući. Mučila se da okrene glavu ka uglu u kojem su razbojnici stajali kako bi čula o čemu pričaju, ali nije mogla da se pomakne. Bila je čvrsto vezana.

„Možda stvarno nema zlato“, prošaputa jedan od njih.

„Sigurno ga ima“, reče drugi. „Samo je žilav. Ne poznaješ ti lovce na bizone tako dobro kao ja.“

„Kako si počeo, nećeš ga naterati da nam kaže“, reče najniži od njih. „Radije će umreti.“

„Progovoriće“, odvrati ovaj. Otišao je do šporeta i žaračem dohvatio crveni komad uglja. Prišao je Semu i povukao mu glavu za kosu nazad ka stubu. Držao mu je žarač ispred lica. „Gde je zlato?“

Semove oči bile su otvorene. Glas mu je zvučao poput promuklog graktanja.

„Nema zlata. Za boga miloga, rekao bih vam da ga imam.“

Čovek užarenim ugljem ispeče Sema po vratu i ramenu. Sem vrisnu od bola.

„Nema nikakvog zlata!“ Glava mu pade. Razbojnik ukloni ugalj, a krv pokulja iz sprženog mesa i sjuri se niz grudi i ruku.

Potom je uzeo bocu viskija sa stola i otpio gutljaj.

„Pljusni ga vodom“, reče drugi. „Ako neće da priča da bi spasao sebe, možda će progovoriti da spase svoju skvo.“

Najmlađi razbojnik podiže vedro i poli Sema vodom. Sem protrese glavom i otvori oči. Piljio je u njih. Najstariji spusti flašu i pride Kanehi. Skinuo je lovački nož sa pojasa. Ostali su ga pratili pogledom. Presekao je konopac kojim je bila vezana za stolicu.

„Ustaj“, rekao je grubo.

Ona ustade bez reči. Vešto je presekao šavove i njena odeća pade na pod. Stala je naga pred njima. Najmlađi obliza usne. Posegnuo je rukom ka boci viskija i

otpio gutljaj ne skidajući pogled sa nje.

Držeći Kanehu za kosu, a nož uz njen vrat, najstariji razbojnik je gurnu ka Semu. Stali su ispred njega.

„Prošlo je petnaest godina otkako sam skalpirao indijansko pseto", reče. „Ali nisam zaboravio kako se to radi." Brzo je stao ispred nje, pomerajući nož niz njenu kožu.

Tanki mlaz krvi se pojavi tamo gde je nož prošao ispod brade, niz grlo, između grudi, preko stomaka i zaustavio se kod stidnih dlačica.

Sem počeo da vrišti zaboravivši sopstveni bol. Telo mu se uvijalo od gorkih jecaja.

„Ostavite je na miru", molio je. „Molim vas, ostavite je na miru. Nema nikakvog zlata."

Kaneha pruži ruku. Nežno je dotakla lice svog muža.

„Ne bojim se, mužu moj", rekla je na jeziku Kajova. „Duhovi će zlom naplatiti onima koji zlo donose."

Sem obesi glavu. Suze su mu lile niz bradu i krvave obraze.

„Žao mi je, voljena moja", rekao je na jeziku Kajova.

„Zavežite joj ruke za noge od stola", naredio je najstariji.

Naređenje je brzo poslušano. Kleknuo je iznad nje prislonivši joj nož uz grlo. Pogledao je ka Semu.

„Zlato?", upitao je.

Sem odmahnu glavom. Više nije mogao da govori.

„Bože", reče najmlađi začuđenim glasom. „Diže mi se."

„Dobra ideja", reče čovek sa nožem. Pogledao je Sema. „Siguran sam da čoveku neće smetati ako iskoristimo njegovu skvo pre nego što je oderemo. Indijanci su predusretljivi po tom pitanju."

Ustao je, spustio nož na sto i otkopčao opasač.

Kaneha privuče noge i šutnu ga. Tiho je opsovao.

„Držite joj noge", reče. „Ja ću prvi."

Bilo je skoro sedam sati kada je Maks dojahao do brvnare na konju kojeg mu je Olsen pozajmio. U brvnari je bilo tiho, iz dimnjaka nije izlazio dim. To je bilo čudno. Njegova majka bi obično kuvala u vreme kada se on vraća kući.

Skočio je sa konja i krenuo ka kući. Iznenada je zastao, zureći u nju. Vrata su bila otvorena i lagano se klatila na vetru. Obuze ga neobjašnjivi strah. Potrčao je.

Uleteo je na vrata i šokirano zastao, očiju širom otvorenih od straha. Njegov otac je bio vezan sa stub, otvorenih mrtvih usta i očiju. Zadnji deo lobanje razneo mu je metak kalibra 45. Neko mu je stavio revolver u usta i opalio.

Polako, Maks je skrenuo pogled ka podu. Bezoblična masa je ležala u lokvi krvi, konture su izdaleka podsećale na njegovu majku.

Ukočenost je prestala istog trenutka kada je počeo da vrišti, ali je povraćanje

ugušilo zvuk. Bljuvao je i bljuvao dok više ničeg nije bilo u njemu. Slabašno se pridržavao za vrata, okružen kiselkastim smradom sadržine svog stomaka.

Okrenuo se i slepo posrnuo napolje. Pao je na zemlju i počeo da plače. Nakon nekog vremena suze su presušile. Ustao je i umorno obišao kuću do korita sa vodom. Zaronio je glavu i sprao povrćku sa lica i odeće. Zatim se, dok je voda kapala sa njega, uspravio i pogledao unaokolo.

Konj njegovog oca je nestao, ali je šest mazgi bezbrižno šetalo po oboru. Kola su i dalje bila ispod cerade pored brvnare. Četiri ovce i pilići na koje je njegova majka bila tako ponosna i dalje su bili u ogradi.

Prešao je rukama preko očiju. Morao je nešto da učini, razmišljao je. Međutim, nije mogao da se natera da zakopa ono što je pronašao u brvnari. To nisu bili njegovi otac i majka, njegovi roditelji nisu nikada tako izgledali. Mogao je da učini samo jednu stvar.

Otišao je do nagomilanih drva za ogrev i uzeo naramak. Zatim je krenuo ka kući i spustio ih na pod. Bilo mu je potrebno skoro pola sata da prekrije celu površinu poda cepanicama kao ćebetom, u tri sloja. Zamišljeno je posmatrao nekoliko trenutaka, a zatim se okrenuo i ponovo izašao napolje.

Uzeo je uzde i privezao mazge za kola. Podigao je sanduk, otišao do obora i pobacao piliće u njega. Stavio je sanduk na kola. Zatim je, jednu po jednu, podigao sve ovce u kola i vezao ih za alke. Doveo je mazge i kola ispred brvnare i zavezao pozajmljenog konja za njih. Zatim ih je odveo dvesta metara dalje, vezao za malo drvo i vratio se do kuće.

Uzeo je kofu sa smolom i ušao unutra, polako je razmazao smolu po drvetu koje je poredao po podu. Trudio se da ne gleda u roditelje. zakoračio je ka vratima i po njima razmazao poslednju trunčicu smole. Oklevao je na trenutak. Setivši se nečega vratio se u brvnaru. Posegnuo je rukom ka polici na kojoj je otac držao pušku i pištolj, ali nisu bili tamo. Gurnuo je ruku dublje i napipao nešto meko.

To su bile nove kožne pantalone i košulja koje mu je majka sašila. Bile su svetle i meke. Oči mu se ispuniše suzama. Smotao je odeću i stavio je pod mišku, a potom krenuo ka vratima.

Približio je šibicu smoli i sačekao da počne da gori. Držao je još par sekundi za svaki slučaj, a zatim je ubacio u brvnaru i zakoračio napolje kroz otvorena vrata.

Iznenadeno je pogledao nebo. Sunce je zašlo i noć je brzo pala. Zvezde su ga zlokobno posmatrale.

Oblak teškog, velikog dima izviraio je kroz vrata. Iznenada se začuo prasak sličan gromu, i plamen suknu kroz dovratnik dok je vatra proždirla suvo drvo.

Krenuo je niz put, popeo se u kola i pošao ka gradu. Nije se osvrtao pet kilometara, sve dok nije stigao do vrha blagog uzvišenja. Jak, narandžasti plamen uzdizao se sa mesta na kojem je nekada stajao njegov dom.

5

Dovezao je kola u dvorište iza Olsenove štale za iznajmljivanje konja. Sišao je i krenuo ka obližnjoj kući. Popeo se zadnjim stepenicama i pokucao na vrata.

„Gospodine Olsene“, dozivao je.

Senka zakloni svetio na prozoru. Olsen otvori vrata.

„Makse!“, reče. „Zašto si se vratio?“

Maks je zurio u njegovo lice.

„Ubili su mi oca i majku“, rekao je.

„Ubili?“ uzviknu Olsen iznenađeno. „Ko ih je ubio?“

Privučena bukom, gospođa Olsen se pojavila na do vratku iza svog muža.

„Trojica ljudi“, reče Maks. „Pitali su me kako da dođu do moje kuće i ja sam im rekao. Ubili su ih.“ Oklevao je na trenutak i glas mu se slomio. „Ukrali su i tatinog konja i oružje.“

Gospođa Olsen je shvatila da se iza dečakove fasade smirenosti krije šok. Sklonila je muža sa puta i uhvatila Maksa za ruku.

„Uđi unutra, daću ti nešto toplo da popiješ“, rekla je.

Pogledao je u oči.

„Nemam vremena, gospođo“, reče. „Moram da krenem za njima“, okrenuo se ka Olsenu. „U dvorištu sam ostavio kola i mazge sa četiri ovce i šesnaest pilića u njima. Mogu li za njih da dobijem sto dolara i šarca?“

Olsen klimnu.

„Naravno, momče“, rekao je. Samo mazge i kola su vredele skoro tri puta toliko. „Daću ti velikog konja, on je bolji. I sedlo.“

Maks odmahnu glavom.

„Ne. Hvala vam, gospodine Olsene. Treba mi poni koji je navikao na ravnicu i kojeg mogu da jašem bez sedla. Ne mora mnogo da nosi, a tako ću biti brži.“

„Dobro, ako tako želiš.“

„Mogu li odmah da dobijem novac?“, upita Maks.

„Naravno, dečko“, odgovori Olsen. Vratio se u unutra. Glas gospođe Olsen ga zaustavi.

„Bogami, nećeš“, rekla je. Uvukla je Maksa u kuću pokretom koji nije trpeo pogovore. „Prvo će nešto pojesti. Zatim će odspavati malo. Može da krene i ujutru.“

„Ali, do tada će već daleko odmaći“, bunio se Maks.

„Neće“, rekla je povodeći se za ženskom logikom. „I oni moraju da spavaju. Neće biti ništa dalje nego što su sada.“

Zatvorila je vrata i odvela ga do stola. Smestila ga je u stolicu i stavila pred njega tanjir supe. Počeo je da jede sam od sebe.

„Idem napolje da ispregnem kola", reče gospodin Olsen.

Kada se vratio u kuću Maks je već spavao. Glavu je naslonio na prekrštene ruke na stolu. Gospođa Olsen prstom pokaza mužu da bude tih.

„Ne smeš ga pustiti da krene za tim ljudima sam", prošaputala je.

„Moram da idem, gospođo." Začula je Maksov glas preko ramena.

Okrenula se i pogledala ga.

„Ne možeš", viknula je. „To su odrasli ljudi, povrediće te. Ti si samo dečak!"

Pogledao ju je pravo u oči i ona je prvi put postala svesna ponosa koji sija u tim tamnoplavim očima.

„Već su me povredili najviše što su mogli, gospođo", rekao je. „Imam oko šesnaest godina. U narodu moje majke dečak više nije dečak kada napuni šesnaest godina. Tada postaje čovek."

Drugog dana nakon polaska iz Dodža, usporio je ponija i proučavao pažljivo ivicu puta. Nakon nekoliko minuta zaustavio se i sjahao. I dalje je pažljivo posmatrao ivicu.

Ovde su se zaustavila četiri konja. Tupkali su u mestu neko vreme, a zatim su se dva odvojila i krenula ka Virdžinija Sitiju. Preostala dva su krenula na istok preko poljane.

Ponovo je uzjahao i krenuo ravnicom, dok su mu oči pregledale tragove sve dok nije pronašao ono što je tražio. Jedan od ta dva konja bio je očev. Prepoznao je trag potkovice u mekoj zemlji. Nije bio tako dubok kao drugi, što znači da tog konja niko nije jahao, već vodio. Što takođe znači da je čovek pred njim vođa, jer mu u suprotnom ne bi dozvolili da povede konja sa sobom, pošto je to najvrednija stvar koju su ukrali.

Nekoliko kilometara dalje ugledao je konjski izmet. Zaustavio je svog konja i sjahao. Šutnuo je izmet nogom. Nije bio stariji od sedam sati. Straćili su više vremena nego što se nadao. Ponovo je uzjahao i nastavio.

Jahao je skoro cele noći, prateći trag po jasnoj mesečini. Do večeri sledećeg dana bio je na manje od sat vremena od svog plena.

Pogledao je nebo. Bilo je oko sedam sati. Uskoro će pasti mrak Čovek će se ubrzo ulogoriti, ako već nije. Maks je sjahao i sačekao da padne mrak

Dok je tako sedeo, isekao je račvastu granu sa niskog drveta i stavio kamen, u nju. Zatim je vezao kamen za granu tankim kožnim trakama i obavio ih oko grane da načini dršku. Kada je završio, u rukama je držao batinu kakvu je naučio da pravi tokom leta koje je proveo sa Kajovama.

Tada je već bilo mračno. Ustao je i vezao batinu za pojas. Uzeo je konja za povodac i peške oprezno krenuo napred. Koračao je polako, osluškujući svaki zvuk Njuškao je vazduh u potrazi za mirisom logorske vatre.

Imao je sreće. Uhvatio je miris vatre udaljene oko četiristo metara, vezao šarca za grm i izvukao pušku iz svežnja na leđima konja. Tiho je nastavio.

Začuo je nežno njištanje konja i bacio se na zemlju, gvirnuvši napred. Zaključio je da su konji vezani nekih tri stotine metara ispred njega. Potražio je pogledom logorsku vatru, ali je nije video.

Oprezno je krenuo ka konjima u suprotnom pravcu od vetra, u širokom krugu. Miris vatre je sada bio veoma snažan. Podigao je glavu iz visoke, ravničarske trave. Vatra je bila na nekih dvesta metara ispred njega. Iznad nje je video zgrčenog čoveka kako jede nešto direktno iz tiganja. Čovek nije bio budala. Ulogorio se između dve stene. Mogao je da mu pride samo spređa.

Maks potonu nazad u travu. Sačekaće da čovek zaspi. Istegao se i pogledao zvezde. Krenuće za par sati, kada mesec visoko odskoči. Do tada može da se odmara. Zatvorio je oči. U trenutku je zaspao čvrstim snom.

Iznenada je otvorio oči i upiljio se u mesec. Beli krug bio je visoko iznad njega. Uspravio se i gvirnuo iznad trave.

Logorska vatra se gotovo ugasila. Video je senku čoveka pored stene. Polako je krenuo napred. Čovek je tiho hrkao i okretao se u snu. Maks se na trenutak ukoči u mestu, ali čovek se umiri. Nastavio je. Već je video čovekovu ispruženu ruku, sa pištoljem u rukama.

Otpuzao je okolo i podigao kamičak sa zemlje. Tiho je skinuo batinu sa pojasa i podigao se u polučučanj. Zadržavši dah, bacio je kamičak pored čovekovih stopala.

Promrmljavši kletvu, pridigao se i pogledao napred, sa oružjem u rukama. Nije znao šta ga je snašlo kada ga je Maks udario batinom od pozadi.

Kada je zora zarudela na istoku, Maks se vratio sa ponijem. Zavezao ga je za drvo pored ostalih konja i prišao da pogleda čoveka.

Oči su mu još bile zatvorene. Disao je mirno, mada je imao krvavu mrlju na obrazu i uhu gde ga je batina zakačila. Ležao je na zemlji nag, na leđima. Ruke i noge bile su mu čvrsto zategnute i vezane za kočeve pobijene u zemlju.

Maks je seo na stenu i počeo da oštri nož duž glatkih ivica. Kada je sunce izašlo, čovek otvori oči. Pogled mu je najpre bio tup, ali se postepeno razbistrio. Pokušao je da ustane i shvatio da je vezan. Okrenuo je glavu i pogledao Maksa.

„Šta se dešava?“, upitao je.

Maks je piljio u njega. Nije prestajao da oštri nož.

„Ja sam Maks Send“, rekao ja. „Sećaš li me se?“

Prišao mu je i stao iznad njega sa nožem u ruci. Pozlilo mu je dok je posmatrao ovog čoveka i zamišljao ono što se verovatno desilo u brvnari. Ta slika otera svako zaostalo osećanje. Kada je progovorio, glas mu je bio miran i bezizražajan.

„Zašto si mi ubio roditelje?“

„Ništa im nisam uradio“, reče čovek gledajući nož.

„Ovo je konj moga oca.“

„Prodao mi ga je“, odgovori čovek

„Otac ne bi prodao jedinog konja kojeg ima“, reče Maks.

„Pusti me“, vrsnu čovek iznenada.

Maks približi nož njegovom grlu.

„Hoćeš li mi reći šta se desilo?“

„Drugi su to uradili!“, vrištao je. „Ja sa tim nisam imao nikakve veze. Hteli su zlato!“ Histerično je izbuljio oči. Od straha se upišao, mokraća mu se slivala niz gole noge. „Pusti me, ti ludo indijansko kopile!“, urlao je.

Čuvši ovo, Maks se brzo pokrenu. Oklevanje je nestalo. Bio je sin Crvene Brade i Kanehe. U njemu se probudila užasna osveta Indijanca. Nož je jasno sinuo na prvim jutarnjim zracima. Kada se ispravio čovek je bio ućutkan.

Maks ga neosetljivo pogleda. Bio je onesvešćen, mada su mu je pogled bio uprt u nebo. Oči su mi bile otvorene, ali ipak nisu gledale. Odsekao mu je kapke kako nikada više ne bi mogao da ih zatvori. Meso mu je visilo u trakama niz telo, od ramena do butina.

Maks se okrenuo i otišao do mravinjaka. Pokupio je vrh šakama i vratio se do čoveka. Pažljivo mu je položio sadržaj na prepone. Za samo par trenutaka, majušni mravi su mu prekrili celo telo. Uvukli su se u sve krvave znojne posekotine na njegovom telu, u oči i otvorena usta i nozdrve.

Počeo je da kašlje i stenje. Telo mu se uvijalo. Maks ga je posmatrao u tišini. Ovo je bila indijanska kazna za lopova, silovatelja i ubicu.

Čovek je umirao tri dana. Tri dana mu je sunce pržilo otvorene oči i iskidano meso dok su ga mravi marljivo proždirali. Tri dana je vrištao za vodom, tri noći bio u agoniji dok su insekti i komarči, privučeni mirisom krvi, dolazili da se goste njegovim telom.

Na kraju je potpuno poludeo. Kada je četvrtog jutra Maks došao da ga pogleda, bio je mrtav. Maks ga je posmatrao par trenutaka, a zatim uzeo nož i skalpirao ga.

Vratio se do konja i uzjahao ponija. Poveo je druge dve životinje, okrenuo se i odjahao na sever, ka zemlji Kajova.

Njegov deda, stari poglavica, izašao je iz šatora i posmatrao ga dok je silazio sa konja. U tišini je čekao da mu Maks priđe. Mladić pogleda starca u oči.

„U velikoj tuzi dolazim do šatora mog naroda“, rekao je na jeziku Kajova.

Poglavica je ćutao.

„Moji roditelji su mrtvi“, nastavio je.

Poglavica je ćutao.

Maks posegnu rukom ka pojasu i skide skalp koji je za njega bio zadenut. Bacio ga je ispred poglavice.

„Uzeo sam skalp jednog od ubica“, reče. „Došao sam do šatora svog dede, moćnog poglavice, da tu provedem vreme žalosti.“

Poglavica pogleda skalp, a zatim Maksa.

„Više nismo slobodni da lutamo ravnicom“, reče. „Živimo na zemlji koju su nam bledoliki dodelili. Da li te je neko od njih video kada si dolazio?“

„Niko me nije video“, odgovori Maks. „Dolazim iz onih brda iza njih.“

Poglavica ponovo pogleda skalp. Prošlo je veoma mnogo vremena otkako je skalp neprijatelja visio na stubu ispred njegovog šatora. Srce mu se ispuni ponosom. Pogledao je Maksa. Bledoliki su mogli da ih strpaju zatvor, ali nisu mogli da im obuzdaju duh.

Podigao je skalp i zakačio ga na stub, zatim je pogledao Maksa.

„Drvo ima mnogo grana“, polako je rekao. „Kada neke grane otpadnu ili budu odsečene, druge grane moraju porasti da zauzmu njihovo mesto da bi duhovi imali gde da žive.“

Uzeo je pero sa svoje kape i pružio je Maksu.

„Ratnik jedne devojke je preminuo kada je pao sa konja pre dva sunca. Več je primila bračnu palicu i sada mora da živi sama u šatoru pored reke dok njegov duh ne bude zamenjen. Idi sada i uzmi je.“

Maks je zurio u njega.

„Sada?“ upita.

Poglavica mu položi pero na dlan.

„Sada“, izgovorio je mudročću stečenom dugim životom. „Najbolje je da to učiniš sada, dok duh rata i osvete još kola poput bujice u tvojoj krvi. Nema boljeg vremena da se uzme žena.“

Maks se okrenu, podiže uzde i pođe kroz logor sa konjima. Indijanci su ga gledali u tišini dok je prolazio. Koračao je visoko podignute glave. Stigao je do obale male reke i skrenuo prativši njen tok.

Naišao je na usamljeni šator, udaljen od ostatka logora. Krenuo je ka njemu. Zavezao je konje za drvo, podigao poklopac od kože i ušao.

Šator je bio prazan. Ponovo je podigao poklopac i pogledao napolje. Nije bilo nikoga. Spustio je kožu. Vratio se u šator i seo na krevet od koža raširen po podu.

Trenutak kasnije, unutra je ušla devojka. Telo i kosa bili su joj mokri od reke, a haljina pripijena uz telo. Oči joj se raširiše kada ga je ugledala. Stajala je spremna za borbu.

Maks je shvatio da je tek nešto više od deteta. Imala je možda četrnaest, najviše petnaest godina. Iznenada je shvatio zašto ga je poglavica poslao kod nje. Podigao je pero i pružio joj ga.

„Ne plaši se“, rekao je nežno. „Moćni poglavica nas je spojio kako bismo isterali vraga jedno iz drugog.“

6

Opkoračivši žilavog ponija, Maks je sišao iza poslednjeg grla stoke niz rampu iz vagona. Sačekao je da poslednji vo uđe u stočno dvorište i zatvorio kapiju. Potom je skinuo šešir, obrisao znoj sa čela rukavom i podigao pogled ka suncu.

Nalazilo se skoro u zenitu i peklo, usecajući se u prašinu kasnog proleća u dvorištu. Goveda su bila utučena, kao da su na neki način znala da je za njih ovo kraj puta. Dugo su putovali iz Teksasa, zatim prugom do Kanzas Sitija i njihovog neumitnog kraja.

Maks je vratio šešir na glavu i žmirnuo ka ogradi gde je gazda sedeo sa kupcima. Jahao je ka njima.

Farar se okrenu kada je zaustavio konja kraj njega.

„Da li su sva grla uvedena?“

„Jesu, gospodine Farare“, odgovori Maks.

„Dobro“, reče Farar. Okrenuo se ka jednom od kupaca. „Da li je broj u redu? Ja sam izbrojao hiljadu sto deset grla.“

„I ja“, reče kupac.

Farar siđe sa ograde.

„Doći ću kasnije u vašu kancelariju da pokupim ček“

Kupac klimnu.

„Biće spreman.“

Farar uzjaha.

„Hajdemo, dečko“, reče preko ramena. „Idemo u hotel da speremo smrad balege sa sebe.“

„Čoveče“, reče Farar nakon kupanja. „Osećam se deset kila lakše.“

Maks se ispravi nakon što je navukao čizme i pogleda unaokolo.

„Aha“, reče. „I ja.“

Farar zinu i zazvižda. Maks je obukao skoro belu kožnu košulju i pantalone. Kaubojske čizme sa visokom petom uglačao je do visokog sjaja. Žuta marama oko vrata sijala je poput zlata nasuprot njegove tamne, preplanule kože. Crna, plavičasta kosa spuštala mu se do ramena. Farar ponovo zazvižda.

„Čoveče, odakle ti ta odeća?“

Maks se nasmeši.

„To je poslednje odelo koje mi je majka sašila.“

Farar se nasmeja.

„Pa, stvarno izgledaš ko indijansko kopile u tome.“

Maks se smešio sa njim.

„Ja i jesam Indijanac“, rekao je tiho.

Fararov osmeh brzo nestade.

„Polu-Indijanac, dečko", reče. „Tvoj otac je bio belac i dobar čovek. Mnogo godina sam lovio sa Semom Sendom i neću da čujem kako nisi ponosan na njega."

„Ja i jesam ponosan na njega, gospodine Farare", reče Maks. „Ali se vrlo dobro sećam da su belci ubili njega i mamu."

Podigao je opasač s pištoljem sa stolice i zakopčao ga. Farar ga je posmatrao kako se saginje da zaveže futrolu za butinu.

„Još nisi odustao od potrage za njima?", upita.

Maks ga pogleda.

„Ne, gospodine, još nisam odustao."

„Kansas Siti je veliki grad“, reče Farar. „Kako znaš da ćeš ga ovde pronaći?"

„Ako je ovde, pronaći ću ga“, odgovori Maks. „Čuo sam da je ovde. Onda ću otići u zapadni Teksas i pronaći trećeg."

Farar je ćutao par trenutaka.

„Pa, pošto si tako obučen, možeš samo da se nadaš da neće on tebe prvi pronaći."

„Ja se baš nadam da hoće", reče Maks tiho. „Želim da zna zbog čega umire."

Farar skrenu pogled od mladićevog sumornog izraza i dohvati košulju. Maks je tiho čekao čekao da završi sa oblačenjem.

„Uzeću svoju platu sada, gospodine Farare", rekao je kada je čovek navukao pantalone.

Farar priđe stolu i podiže torbu.

„Evo", reče. „Plata za četiri meseca osamdeset dolara kao i šezdeset dolara koje si osvojio na pokeru."

Maks je stavio novac u zadnji džep, a da ga nije prebrajao.

„Hvala, gospodine Farare."

„Siguran si da ne mogu da te nagovorim da se vratiš sa mnom?", upita Farar.

„Ne, hvala vam, gospodine Farare."

„Ne možeš živeti sa tom mržnjom u duši, dečko", reče stariji čovek „To nije zdravo. Naškodićeš sebi."

„To je jače od mene, gospodine Farare", reče Maks polako. Oči su mu bile prazne i hladne. „Ne mogu da zaboravim da grudi koje su me hranile sada služe tom kućkinom sinu kao vrećica za duvan."

Vrata se za njim zalupiše, a Farar je stajao i zurio u njih.

Meri Grejdi se nasmeši mladiću

„Popij viski", rekla je, „dok ne skinem haljinu"

Mladić je posmatrao par trenutaka, a zatim brzo iskapio čašu. Nakašljao se, prišao ivici kreveta i seo. Meri ga pogleda dok je svlačila haljinu preko glave.

„Kako se osećaš?"

Mladić je pogleda. Videla je da mu se pogled već magli.

„Dobro, valjda“, odgovorio je. „Nisam navikao da pijem toliko.“

Prišla je i posmatrala ga sa haljinom prebačenom preko ruke.

„Ispruži se i zatvori oči. Za par minuta će ti biti dobro.“

Tupo je pogledao, ne odgovorivši.

Ispružila je ruku i gurnula ga. Nagoveštaj svesti mu zasija u oku. Pokušao je da ustane sa šakom čvrsto stisnutom oko ručke revolvera, ali nije mogao. Srušio se, padajući postrance na krevet.

Meri se stručno sagnula i podigla mu kapak. Bio je u nesvesti. Nasmejala se i prišavši prozoru pogledala na ulicu.

Njen makro je stajao preko puta, ispred krčme.

Dva puta je podigla i spustila roletnu. To je bio dogovoreni znak. Krenuo je ka hotelu. Dok je stigao do sobe, ona se već obukla.

„Prilično vremena ti je bilo potrebno da ga odvedeš gore“, rekao je nabusito.

„Šta sam mogla?“, reče ona. „Nije hteo da pije. On je samo dete.“

„Koliko je imao kod sebe?“, upita on.

„Ne znam“, odgovori Meri. „Novac mu je u zadnjem džepu. Uzmi ga, pa da brišemo odavde. Od ovog hotela me podilaze žmarci.“

Makro priđe krevetu i izvuče novac iz mladićevog džepa. Brzo ga je prebrojao. „Sto trideset dolara“, reče.

Meri mu priđe i zagrlila ga.

„Sto trideset dolara. Mogli bismo da se odmorimo večeras“, reče poljubivši ga u bradu. „Mogli bismo da odemo do mene i provedemo celu noć zajedno.“

Makro je pogleda.

„Šta? Jesi li luda?“, izgovorio je hrapavim glasom. „Tek je jedanaest sati. Večeras možeš prevariti još trojicu.“ Pogledao je mladića dok je ona uzimala svoju tašnu. „Ne zaboravi bocu sa viskijem“, doviknuo je preko ramena.

„Neću zaboraviti“, odgovorila je.

„Ne izgleda kao kauboj“, rekao je. „Više mi liči na Indijanca.“

„I jeste Indijanac. Tražio je nekog čoveka koji ima vrećicu za duvan napravljenu od kože jedne Indijanke.“ Nasmejala se. „Mislim da uopšte nije želeo seks. Dovala sam ga gore tako što sam ga navela da pomisli da znam koga traži.“

Makro je zamišljeno spustio pogled.

„Nosi pištolj. Ako obavestimo čoveka koga ovaj mladić traži, možda će nam platiti.“

„Znaš li koga traži?“

„Možda“, reče makro. „Hajdemo.“

Bilo je skoro dva sata ujutru kada je makro pronašao čoveka kojeg je tražio.

Igrao je karte u Zlatnom orlu. Makro oprezno dotače obod šešira.

„Gospodine Dorte“, prošaputao je.

„Šta hoćeš, do đavola?“

Makro nervozno obliza usne.

„Žao mi je, gospodine Dorte“, brzo se izvinio. „Imam informaciju koja za vas može biti od značaja.“

Uznemireno je pogledao unaokolo. Stariji čovek je piljio u njega.

„Možda je bolje da se povučemo na neko privatnije mesto, gospodine Dorte“, reče. „U pitanju je ta vaša vrećica za duvan.“

Pokazao je na nju. Dort se nasmeja.

„Moja vrećica od indijanske kože? Neko uvek pokušava da je kupi od mene. Nije na prodaju.“

„Nije to u pitanju, gospodine Dorte“, prošaputa makro.

Dort se okrenu ka njemu.

„Šta to, do đavola, pokušavaš da mi kažeš?“

„Rekao bih da informacija vredi...“

Dort brzo ustade. Zgrabio je makroa za sako i udario njime o zid.

„Šta to treba da znam?“, upitao je.

„Koliko vam ta informacija vredi, gospodine Dorte“, reče makro piljeći u njega širom otvorenih očiju od straha. Dort je bio jedan od najsurovijih ubica u gradu.“

„Vredeće tebi“, reče Dort preteče. „Ako brzo ne progovoriš...“

„U gradu je mladić, Indijanac. Traži vas“, izgovori makro užasnuto. „Nosi pištolj.“

„Indijansko pseto?“, raspitivao se Dort. Polako je popustio stisak „Kako izgleda?“ Makro je brzo opisao Maksa. „Da li su mu oči plave?“, upita Dort grubo.

Makro klimnu.

„Da. Video sam kada je pokupio jednu od mojih devojaka u kafani. Zato i nisam odmah pretpostavio da je Indijanac. Znae ga?“

Dort klimnu bez razmišljanja.

„Znam ga“, reče. „Torbica je napravljena od kože njegove majke.“

Svi pogledaše vrećicu za duvan. Dort je podiže i stavi u džep.

„Šta ćete uraditi?“, upita makro.

„Uraditi?“, ponovi Dort tupo. Pogledao je makroa, a zatim ljude koji su sedeli sa njim oko stola. Nije mogao da pobegne. Ako to učini, sve će otići u nepovrat. Njegov ugled, njegov položaj u ovom mutnom društvu.

„Uraditi?“, ponovio je, ovaj put samouverenije. „Uradiću ono što sam trebao da uradim pre godinu dana. Ubiću ga.“ Okrenuo se ka makrou. „Gde je?“

„Odvešću vas do njega“, reče makro uslužno.

Ostali se pogledaše, a zatim poustajaše bez reči.

„Čekaj nas, Tome“, dozvaio ga je jedan od njih. „Ovo će biti zabavno.“

Kada su stigli do hotela, Maks više nije bio tamo. Ali recepcioner im je rekao gde ga mogu naći sutra. Biće kod stočnog dvorišta u dva sata. Dogovorio se sa recepcionerom da mu tada plati dolar za sobu.

Dort je bacio srebrni novčić na recepciju.

„Evo ti dolar“, reče. „Ja ću svoj pokupiti sutra.“

Naslonjen na ogradu, Farar je posmatrao kako Maks uvodi prvoklasna goveda u obor za hranjenje. Pored njega se naslonio drugi čovek.

„Dečko ima šesto čulo kada su konji u pitanju“, reče Farar ne pogledavši ga.

Čovekov glas bio je hladan.

„Da.“ Upravo je zavio cigaretu i stavio je u usta. „Imaš li šibicu?“

„Naravno“, reče Farar, posegnuvši rukom u džep. Kresnuo je šibicu i pridrżao je čoveku ispred sebe. Zaledio se u mestu kada je ugledao vrećicu za duvan u njegovoj ruci.

Čovek je pratio njegov pogled.

„Šta gledaš?“

„Vrećicu za duvan“, reče Farar. „Nisam video ništa slično.“

Čovek se nasmeja.

„To je samo sisa jedne matore skvo“, rekao je. „Nema bolje stvari za čuvanje duvana. Uvek je vlaţan i sveţ. Ali brzo se troše. Ovaj se već izlizao.“

Iznenada, Farar se okrenuo da upozori Maksa.

„Ne bih to radio na tvom mestu“, reče čovek

Iza njega se začulo koraćanje. Farar ugleda duge ljude. Bespomoćno je posmatrao kako Maks spušta kapiju kada je poslednje grlo prošlo ispod, i kako jaše prema njima. Skoćio je sa konja i zavezao ga za stub.

„Završio sam, gospodine Farare“, rekao je osmehnuvši se.

„Dobro jašeš, momće“, reče čovek. Dobacio je vrećicu duvana Maksu. „Evo, zavij jednu.“

Maks je uhvati sa lakoćom.

„Hvala vam, gospodine“, reče. Spustio je pogled ka vrećici kako bi je otvorio. Zatim je pogledao čoveka, pa ponovo vrećicu. Lice mu je prebledelo. Vrećica mu ispade iz ruku, duvan se rasu po zemlji. Zurio je u čoveka. „Ne bih te prepoznao da nisi to uradio“, rekao je tiho.

Dort se surovo nasmeja.

„To je zbog brade, rekao bih.“

Maks je počeo polako da uzmiće.

„Ti si jedan od njih. Sada te prepoznajem.“

„Ja sam jedan od njih“, reče Dort dok mu je ruka lebdela iznad revolvera. „Šta

ćeš učiniti u vezi sa tim?"

Farar i ostali se nesvesno pomakoše u stranu.

„Ne čini ništa, Makse“, izgovori Farar promuklo. „To je Tom Dort. Neverovatno je brz.“

Maks je gledao Dorta pravo u oči.

„Nije bitno koliko je brz, gospodine Farare“, rekao je. „Ja ću ga ubiti.“

„Potegni, pseto“, reče Dort kroz zube.

„Radije ću sačekati“, odvrati Maks tiho. „Želim da umireš polako, kao moja majka.“

Dortovo lice je rumenelo na vrelom suncu.

„Potegni“, režao je. „Potegni prokleta polutansko kopile beznačajne indijanske kurve. Potegni, proklet bio!“

„Ne žuri mi se da te ubijem“, odgovarao je Maks blago. „Neću ciljati u srce ili glavu. Upucaću te prvo u jaja, a zatim par puta u stomak. Želim da gledam kako umireš.“

Dort je osećao kako mu se prikrada strah. Krajičkom oka je video da ga ljudi posmatraju. Zurio je u Maksa. Mladićevo lice je sijalo od mržnje, zubi su mu bili iskeženi.

Odmah, pomisli Dort, *odmah. Najbolje je da odmah završim sa tim*. Ruka mu iznenada polete ka revolveru.

Farar je uočio pokret, ali njegov pogled nije bio dovoljno brz da vidi kako se Maksu pištolj našao u rukama. Grunuo je trenutak pre nego što je Dort u potpunosti izvukao revolver iz futrole.

Sledećeg trenutka Dort je ispustio oružje i pao na kolena držeći se za prepone.

Maks je polako krenuo ka njemu.

Dort je klečao kao da se moli, zatim podigao ruku i pogledao je. Krv mu se slivala niz prste. Zurio je u Maksa.

„Kučkin sine!“, zaurlao je i krenuo rukom ka pištolju koji je ležao u prašini pored njega.

Maks je sačekao da Dort podigne cev ka njemu, a zatim je dva puta opalio.

Meci su odbacili Dorta unazad i sada je ležao na zemlji dok mu se telo blago trzalo. Maks je prišao, stao iznad njega i pogledao ga dok mu se revolver još pušio.

Dva dana kasnije, Maks je dobio izbor ili da se priključi vojsci, ili da mu sude. Tih dana se mnogo pričalo o ratu sa Kubancima, što je u sudiji probudilo patriotska osećanja. Maks bi se možda izvukao na samoodbranu, ali nije se usuđivao da rizikuje.

Morao je da stigne na sastanak sa čovekom kome nije znao čak ni ime.

7

Nevada se nemirno prevrtao, sa nejasnim osećanjem da se u sobi nalazi još neko. Automatski je posegnuo ka cigareti. Ruka mu je zamlatarala po vazduhu i pala niz kauč. Probudio se.

Bio mu je potreban trenutak da se seti gde se nalazi, zatim je seo i posegnuo rukom ka pantalonama. Cigarete su bile u desnom džepu. Stavio je jednu u usta i kresnuo šibicu. Plamen blesnu u tami. Ugledao je Rinu kako sedi u velikoj stolici i posmatra ga. Duboko je uvukao dim i ugasio šibicu.

„Zašto ne spavaš?“, upitao je.

Duboko je udahнула.

„Ne mogu da spavam“, rekla je. „Plašim se.“

Pogledao je upitno.

„Bojiš se? Čega se bojiš?“

Nije se pomerala.

„Ne znam šta će biti sa mnom.“

Nasmejao se tiho i ohrabrujuće.

„Imaš dovoljno novca i mlada si. Ceo život je pred tobom.“

Njeno lice bilo je svetla senka u tami.

„Znam“, prošaputala je. „To i sama sebi govorim. Ali, nekako ne mogu da poverujem.“ Iznenada se našla na kolenima pred njim. „Moraš mi pomoći, Nevada!“

Pomazio je po kosi.

„Za neke stvari je potrebno vreme, Rina“, rekao je.

Uхватила ga je za ruku.

„Ne razumeš, Nevada“, reče grubo. „Uvek sam se ovako osećala. Pre nego što sam se udala za Korda, pre nego što sam došla ovamo. Još od detinjstva.“

„Pretpostavljam da se svako od nas ponekad plaši, Rina.“

Govorila je promuklim, užasnutim glasom.

„Ne kao ja! Ja sam drugačija. Umreću mlada od neke užasne bolesti. Znam to, Nevada. Osećam to.“

Nevada je ćutao i odsutno je mazio po kosi.

„Sve će ti izgledati drugačije kada se vratiš na istok“, rekao je nežno. „Bićeš okružena mladićima...“

Podigla je glavu i pogledala ga. Prvi jutarnji zraci osvetliše joj lice. Oči su joj sijale od suza.

„Mladići, Nevada?“, upitala je prekornim glasom. „Oni su jedna od stvari kojih se plašim. Zar ne misliš da bi se udala za Džonasa, umesto za njegovog oca, da nije tako?“ Nije odgovorio. „Svi mladići su isti“, nastavila je. „Od mene žele

samo jedno“, usne joj se povukoše iznad zuba dok je režala ka njemu. „Da me tucaju! I ništa osim tucanja, tucanja, tucanja!“

Zurio je u nju, blago šokiran jasnom i otrovno damskom artikulacijom te dobro poznate reči. Međutim, šok je brzo nestao i on se nasmeši.

„Šta očekuješ, Rina?“, upitao je. „Zašto mi ovo govoriš?“

Pogledala gaje u oči.

„Zato što želim da me poznaješ“, reče. „Želim da razumeš kakva sam. Nijednom čoveku to nije pošlo za rukom.“

Cigaretta mu isprži usnu. Brzo je ugasio.

„Zašto ja?“

„Zato što nisi dečak“, stigao je brz odgovor. „Već odrastao čovek.“

„A ti, Rina?“, upita on.

Pogled joj postade skoro prkosan, ali glas je odavao nesigurnost.

„Mislim da sam lezbijka.“ Nasmejao se. „Nemoj se smejati!“, brzo je dodala. „Nisam luda. Bila sam sa devojkama, a bila sam i sa muškarcima. Ni sa jednim muškarcem mi nije bilo tako dobro kao sa devojkom.“ Gorko se nasmejala. „Muškarci su takve budale. Lako ih je naterati da poveruju u ono što žele. A ja vrlo dobro znam sve trikove.“

Njegov muški ponos se probudio.

„Možda samo nikada nisi naišla na pravog muškarca.“

Glas joj zazvuča izazivački.

„Nisam, a?“ Osetio je kako prstima lagano klizi niz njegove butne ispod ćebeta i pronalazi njegov ud. Brzo je sklonila ćebe i spustila mu glavu u krilo. Osetio je pokret njenih usana i razbesneo se.

Povukao je za kosu.

„Šta pokušavaš da dokažeš?“, grubo je upitao.

Disala je teško i isprekidano.

„Da si ti muškarac“, prošaputala je. „Jedini muškarac koji može učiniti da počnem da osećam.“

Piljio je u nju bez reči.

„Ti si taj, Nevada“, šaputala je i dalje. „Znam to. Osećam to duboko u sebi. Ti možeš da me učiniš celom, i nikada se više neću plašiti.“ Pokušala je da pomakne glavu, ali ju je čvrsto držao. Oči su joj bile širom otvorene i očajne. „Molim te, Nevada, molim te. Pusti me da dokažem da mogu da te volim!“ Počela je ponovo da plače.

Iznenada je ustao i otišao do kamina. Prodžarao je vatru i dodao još jednu cepanicu. Trenutak kasnije vatra je zapucketala. Okrenuo se i pogledao je. Još je sedela na podu ispred kauča i posmatrala ga. Polako je krenuo ka njoj.

„Kada sam te pozvao da dođeš ovamo, Rina, mislio sam da postupam ispravno.“ Seo je i uzeo cigaretu.

Pre nego što je uspeo da je zapali, već je držala šibicu pred njim.

„Da, Nevada?“, pitala je tiho.

Plamen blesnu u njegovim očima i ugasi se zajedno sa šibicom.

„Ja nisam čovek kojeg tražiš, Rina.“

Lagano ga je dotakla prstima po obraza.

„Ne, Nevada“, rekla je. „To nije istina.“

„Možda nije“, reče on, a osmeh mu se polako razli po licu. „Ali, izgleda da sam suviše mlad. Vidiš, sve što želim od tebe jeste da te tucam, tucam tucam!“

Zurila je u njega na trenutak, a zatim se osmehnula. Brzo je ustala i otela mu cigaretu iz usta. Na trenutak im se usne lagano dotakoše, a potom je otišla do kamina i pogledala ga u lice. Stavila je cigaretu u usta i duboko udahнула.

Zatim se promeškollila i ogrtač se našao na podu. Vatra je njeno telo obojila zlatnocrvenom bojom. Brzo je bacila cigaretu u kamin iza sebe i krenula ka njemu.

„Možda je bolje ovako“, reče dok je padala u njegov zagrljaj. „Sada možemo biti prijatelji.“

8

„Imamo problem sa predstavom“, reče Kasper.

Nevada pogleda Rinu. Kroz prozor kabine za prodaju karata posmatrala je poslednji čin predstave 'Divlji zapad', koja se odvijala u areni. Prigušeni poklič i povici su dopirali do njih kroz miran, topao vazduh.

„Koliko je ozbiljno?“, upita Nevada, odvrćajući pogled.

„Prilično“, reče blagajnik bezizražajno. „Celog leta smo angažovani nedelju dana iza predstave Bafalo Bila Kodija. Ako su prve dve nedelje dobar pokazatelj, zarada će nam pasti na četrdeset hiljada ove sezone.“

Vazduh je ispunio zvuk vojničke trube koja svira juriš. Nevada se promeškollji u drvenoj stolici i uze da zavija cigaretu. Predstava se bližila kraju. Konjica je dolazila u pomoć opkoljenim pionirima. Stavio je cigaretu u usta.

„Kako je moglo da se desi nešto tako glupo?“, upitao je, dok mu je cigareta visila sa usana.

„Nisam ja kriv, Nevada“, odgovori blagajnik brzo. „Mislim da nas je agent izneverio.“

Nevada je ćutao. Pripalio je cigaretu.

„Šta ćeš učiniti?“, upita blagajnik zabrinuto.

Nevada ispuni pluća dimom.

„Odigrajte sezonu.“

„Za četrdeset hiljada?“, blagajnik je bio šokiran. „Ne možemo sebi priuštiti da izgubimo toliko novca!“

Nevada ga je proučavao. Blagajnik je postideno crveneo. Pitao se zašto je čovek toliko uznemiren. Neće on izgubiti novac.

„Ne možemo sebi priuštiti da ne odigramo sezonu“, reče Nevada. „Ako sada odustanemo, ostaćemo bez najboljih ljudi. Sledeće godine sigurno neće potpisati ugovor sa nama, ako ih sada otpustimo.“ Nevada ustade, ode do prozora i pogleda. Indijanci su izjahivali iz arene sa konjicom za petama. Okrenuo se ka blagajniku. „Vodim gospođu Kord na železničku stanicu. Nakon toga ću svratiti do agentove kancelarije. Čekaj me ovde. Vratiću se.“

„Dobro, Nevada“, reče blagajnik.

Nevada uze Rinu za ruku dok su silazili niza stepenice. Pošli su preko polja ka njegovim kolima. Svuda oko njih energični izvođači žurno su uterivali konje u obor, jurili ka svojim kolima da se presvuku i dovikivali jedni dugima svoje planove za večernji provod.

Kada su stigli do kola, Rina ga pogleda.

„Pusti me da ostanem sa tobom, Nevada, molim te.“

Nasmešio se.

„Mislio sam da smo to rešili.“

„Nevada“, uozbiljila se. „Na istoku me ništa ne čeka. Stvarno. Ovde se bar osećam živom, uzbuđenje...“

„Prestani da se ponašaš kao dete“, preseče je on. „Odrasla si žena. Ovo nije život za tebe. Dosadilo bi ti nakon nedelju dana.“

„Otkupiću pola duga od ove sezone ako me pustiš da ostanem“, brzo je izgovorila.

Oštro je pogledao. Mislio je da nije slušala razgovor u kabini za prodaju karata, činilo se kao da uživa u predstavi.

„Ne možeš to sebi da priuštiš“, rekao je.

„A ti možeš?“, nastavila je.

„Mogu“, reče on brzo. „Imam više od jedne investicije.“

Zurila je u njega na trenutak, a zatim ušla u kola. Progovorila je tek kada su stigli na stanicu i kada je bila spremna da uđe u voz.

„Hoćeš li mi pisati, Nevada?“ pitala je.

„Nisam ti ja neki pisac“, reče on.

„Ali, ostaćemo u kontaktu?“, insistirala je. „Odgovorićeš ako ja tebi budem pisala?“ Klimnuo je. „Dopustićeš mi da te posetim ponekad?“, pitala je. „Ako budem usamljena i uplašena?“

„Za to služe prijatelji“, rekao je.

U očima joj se nazirao začetak suza.

„Uvek si mi bio dobar prijatelj, Nevada“, rekla je ozbiljno.

Poljubila ga je u obraz i popela se uza stepenice vagona. Na vratima se okrenula i mahnula, a zatim ušla unutra. Na trenutak je ugledao njeno lice na

prozoru kada je voz krenuo. Zatim je nestala, a on se okrenuo i izašao sa stanice.

Popeo se klimavim stepenicama koje su vodile ka prašnjavom hodniku. Vrata su bila izgrebana, a jednostavna slova izbledela.

DANIJEL PIRS
AGENT ZA BUKIRANJE ANGAŽMANA

Kancelarija je opravdala očekivanja koja je izgled hodnika nagoveštavao. Devojka podiže pogled ka njemu sa stola prepunog đubreta. Kosa je odavala tragove kane, a žvaka joj je pucketala u ustima.

„Šta želite?" pitala je maltene neprijateljski nastrojena.

„Da li je tu Den Pirs?" upita on.

Proučavala je Nevadu par trenutaka, njegovu izlizanu kožnu jaknu, izbledele farmerke i kaubojski šešir širokog oboda.

„Ako tražite posao", rekla je, „Trebalo da znate da posla nema."

„Ne tražim posao", brzo je odgovorio. „Tražim gospodina Pirsu."

„Imate li zakazan sastanak?" Nevada odmahnu glavom.

„Ne."

„Ne prima nikoga bez unapred zakazanog sastanka", rekla je osorno.

„Ja sam vlasnik predstave 'Divlji zapad'", reče Nevada. „Primiće me." Na licu joj se pojavi iskra interesovanja.

„Predstava Bafalo Bila?" Nevada odmahnu glavom.

„Ne. Veliki jugozapadni rodeo."

„Oh." Interesovanje je iščezlo. „Znači ona druga."

Nevada klimnu.

„Da, ona druga."

„E pa, on nije ovde", reče ona.

„Gde mogu da ga pronađem?"

„Ne znam. Otišao je na neki sastanak."

Nevada je insistirao.

„Gde?"

Nešto u njegovom pogledu je nateralo da odgovori.

„Otišao je do kompanije Norman. Pokušava da ih nagovori da uzmu jednog njegovog klijenta za vestern."

„Kako da dođem do tamo?"

„To je na Bulevaru Lankeršim, kada prodete *Univerzali Vorner*."

„Hvala", rekao je i izašao.

Čim je skrenuo na Lankeršim, ugledao je veliki reklamni plakat *Univerzal studija*.

Univerzal studio

*Dom Toma Mišsa i Tonija
Pogledajte Univerzalov film
Jahači purpurne sage*

Nekoliko minuta kasnije prošao je pored reklame *Vorner bradersa*.

*Vorner braders predstavlja
Miltona Silsa
U filmu studija Vitagraf
Morski sokol*

Studio Norman nalazio se osam kilometara dalje niz put. Ispred se nalazila uobičajena reklama.

*Produkcija Bernarda B. Normana
Predstavlja film
Šerif mirnog sela*

Glavne uloge igraju najveće zvezde

Skrenuo je ka velikoj kapiji, gde ga je zaustavio čuvar.

„Da li je Den Pirs ovde?“, upita Nevada.

„Samo trenutak, proveriću.“ Čuvar se vratio u kabinu i pogledao spisak. „Vi mora da ste čovek kojeg očekuje“, reče. „On je na poslednjem setu. Pratite put. Ne možete da promašite.“

Nevada mu se zahvali i ubaci auto u brzinu. Vozio je polako pošto je put bio pun ljudi. Neki od njih bili su glumci u raznim kostimima, ali uglavnom su to bili obični radnici, u kombinezonima i radnim odelima. Prošao je pored nekih veoma velikih zgrada i nakon nekoliko minuta se našao na čistini. Nije bilo ničega osim šipražja, trave i brda.

Kada je stigao do podnožja prvog brda, ugledao je tablu sa natpisom.

*Lokacija snimanja Šerifa mirnog sela
Parkirajte kola ovde*

Pratio je strelicu. Pored puta je ugledao nekoliko automobila i kamiona. Parkirao se pored i izašao iz kola.

„Da li je Den Pirs gore?“, upita Nevada čoveka koji je sedeo u jednom od kamiona.

„Pripada li on ekipi koja snima *Šerifa mirnog sela*?“, upita vozač.

„Rekao bih“, reče Nevada.

„Svi su gore na brdu.“

Na grebenu brda Nevada zastade i pogleda dole. Ispod njega se nalazio skup ljudi.

„Uključite kamere, dolaze!“ doviknu grub glas.

Poštanska kočija je iznenada zatutnjala duž prašnjavog puta ispod njega. Kada je skrenula, Nevada ugleda vozača kako skače i kotrlja se niz put. Trenutak

kasnije, konji se oslobodiše đemova. Kočija se prevrnula i otkotrljala nizbrdo.

Prašina jedva da se slegla kada se začuo isti onaj glas,

„Rez! Rez! Prokletstvo, Rasele. Prerano si skočio. Kočija se survala punih četrdeset frejmova posle tebe!“

Vozač ustade i polako se uputi ka grupi ljudi, otresajući prašinu sa odeće šeširo.

Nevada poče da silazi. Tražio je Pirs u gomili, ali ga nije video.

Pored njega prođe čovek sa kutijom filma.

„Da li je Den Pirs ovde?“

Mladić ga pogleda.

„Otišao je u kancelariju da telefonira.“

„Hvala“, reče Nevada. „Sačekaću ga.“ Počeo je da zavija cigaretu.

Ponovo se začuo gromoglasni uzvik.

„Da li se Pirs vratio sa tim prokletim kaskaderom?“

„Otišao je da ga pozove telefonom“, reče mladić. Međutim, nešto mu je palo na pamet kada je ponovo pogledao Nevadu. „Samo trenutak, gospodine“, doviknuo je i krenuo ka Nevadi. „Jeste li vi čovek kojeg Pirs očekuje?“

„Biće da jesam.“

„Krenite za mnom“, reče mladić.

Nevada pođe za njim ka grupi ljudi okupljenih oko visokog čoveka pored kamere. Mladić zastade pred njim.

„Evo ga čovek kojeg je Pirs očekivao, gospodine.“

Čovek se okrenu i pogleda Nevadu, a zatim pokaza ka steni na sledećem brdu. Ispod stene je tekao širok potok

„Možeš li na konju sa te stene skočiti u potok?“

Nevada je pratio njegov prst Litica je bila visoka bar osamnaest metara, konj bi morao da se odrazi četiri metra u daljinu da bi doskočio u vodu.

„Na ovom mestu smo prokopali potok do dubine od osam metara“, reče režiser.

Nevada klimnu. To je bila dovoljna dubina.

„Mislím da se to može izvesti“, rekao je.

Režiser se osmehnu.

„Neka sam proklet!“ zaur-lao je. „Konačno smo pronašli čoveka sa mudima.“ Potapšao je Nevadu po leđima. „Idi tamo, kauboj će ti dati konja. Bićemo spremni čim snimimo ovu scenu.“

Okrenuo se ka kameramanu. Nevada ga potapša po ramenu.

„Rekoh da se to može izvesti, ali ne i da ću ja to uraditi.“

Režiser ga znatiželjno pogleda.

„Plaćamo trostruko više od uobičajene kaskaderske plate. Zar ti devedeset dolara nije dovoljno? Dobro. Daću ti sto.“

Nevada se nasmeši.

„Pogrešno ste me shvatili. Ja samo tražim Pirsu. Nisam nikakav kaskader.”

Režiser se prezrivo nasmeši.

„Svi kauboји su isti. Samo pričaju, a ništa ne rade.”

Nevada ga je posmatrao par trenutaka. Osetio je kako mu raste bes u stomaku. Bio je umoran od jurnjave za Pirsom.

„Koštaće vas pet stotina dolara da skočim na konju sa te stene.” Izgovorio je ledenim glasom.

Režiser je piljio u njega, a zatim se osmehnuo.

„Verovatno si čuo da su svi kaskaderi u Holivudu odbili taj skok.”

Nevada je ćutao.

„Dobro. Pet stotina dolara”, reče režiser i nemamo se okrenu ka kamermanu.

Nevada je stajao pored konja hraneći ga kockom šećera. Konj mu protrlja dlan njuškom, a Nevada ga potapša po vratu. Bio je to dobar konj. Brzo je reagovao i nije bio strašljiv.

„Skoro da smo spremni”, reče režiser. „Kamere te pokrivaju iz svakog ugla, tako da ne moraš da brineš na koju stranu treba da gledaš. Kreni kada ti dam znak”

Nevada klimnu i uzjaha. Režiser je stajao sa podignutom rukom. Iznenada ju je spustio, a Nevada ošinu konja mamuzama. Životinja poskoči napred gotovo galopirajući. Nevada ga povede u skok

Visoko su se odrazili i konj je počeo da pada ukrućenih nogu, spremnih za doskok. Nevada oseti kako srce plemenite životinje počinje divlje da lupa pošto mu kopita nisu naišla na oslonac kao što je očekivao.

Konj se zgrčio u iznenadnoj panici i počeo da se okreće. Nevada brzo izvuče noge iz uzengija i skoči u stranu. Video je vodu kako mu juri u susret i nadao se da je skočio dovoljno daleko da konj ne padne preko njega.

Udario je u vodu i pustio da ga inercija odvuče u dubinu. Osetio je eksploziju pored sebe. Konj je pljusnuo u vodu. Pluća su mu gorela, ali je ostao pod vodom što je duže mogao.

Najzad je morao da izroni. Činilo mu se da to traje večno, dok nije dahćući izbio na površinu. Okrenuo se i video da konj pluta na vodi, čudno iskrivljenog vrata. U očima mu se ocrtavala agonija.

Odvratio je pogled i brzo otplivao do obale. Besno je krenuo ka režiseru.

Režiser se smešio.

„To je bilo odlično. Najbolji snimak koji sam ikada napravio!”

„Konju je slomljena kičma!” reče Nevada. Okrenuo se i ponovo ga pogledao. Životinja se mučila da održi glavu iznad vode. „Zašto neko ne ubije siroto kopile?” zahtevao je da zna.

„Već smo poslali po kauboја na drugom brdu. Doneće pušku.”

„Konj će se udaviti dok on stigne”, brecnu se Nevada. „Zar niko nema pištolj?”

„Naravno, ali niko ne može odavde da ga pogodi. Revolver nije dobro oružje na daljinu.“

Nevada je piljio u režisera.

„Daj mi pištolj.“

Nevada uze oružje i odmeri ga u ruci. Okrenuo je cilindar.

„Ovo su ćorci“, reče. Neko mu je dao metke. Napunio je revolver i brzo otišao do obale. Pogodio je parče drveta u vodi. Pištolj je vukao malo ulevo. Sačekao je trenutak da konj ponovo podigne glavu, a zatim pogodio životinju među oči.

Vratio se i predao režiseru oružje. Krupan čovek ga uze bez reči i pruži mu kutiju cigareta. Nevada izvadi jednu, a režiser mu pridržava šibicu. Pustio je da mu dim ispuni pluća. Jedan čovek je zadihano dotrčao.

„Žao mi je, gospodine Fon Elstere“, izgovorio je promuklim glasom. „Ne mogu da pronađem kaskadera. Ali dovešću vam drugog sutra.“

„Zar vam niko nije rekao? Vaš čovek je ovde. Upravo smo snimili tu scenu.“

Pirs ga pogleda.

„To nije moguće, upravo sam ga ostavio...“

Režiser stade u stranu i Pirs ugleda Nevadu.

„Evo ga. Pogledaj sam.“

Pirs pogleda Nevadu, zatim režisera.

„To nije on. To je Nevada Smit. Vlasnik Velikog jugozapadnog rodea i predstave 'Divlji zapad'.“ Okrenuo se ka Nevadi i ispružio ruku. „Drago mi je što te vidim, Nevada.“ Nasmehio se. „Šta te dovodi ovamo?“

Nevada ga mrko pogleda. U grudima mu ponovo proključa gnev. Udario ga je tako brzo da se Pirs prvo našao na zemlji, a tek onda šokirao. Piljio je u Nevadu.

„Šta te spopalo?“

„Želim da znam koliko ti je novca isplatila Kodijeva predstava!“

Fon Elster stade između njih.

„Dugo sam tražio nekoga kao što si ti, Smite“, rekao je. „Prodaj svoj šou i dođi da radiš za nas. Imaćeš početnu platu od dvesta pedeset dolara nedeljno.“

Tada se začuo Pirsov glas sa zemlje.

„To nije dovoljno, gospodine Fon Elstere. Hiljadu dolara nedeljno ili ništa.“

Nevada je otvorio usta, ali Den Pirs ga autoritativno preseče.

„Ti da ćutiš! Ja sam tvoj agent, nemoj to da zaboraviš!“, okrenuo se ka Fon Elsteru. „O ovoj sceni će se za sat vremena pričati po celom Holivudu“, rekao je. „Mogao bih da ga odvedem do *Univerzala* ili *Vornera*. Ugrabili bi ga samo tako.“

Fon Elster je zurio u agenta.

„Petsto dolara“, izustio je. „To je moja poslednja ponuda.“

Pirs uhvati Nevadu za ruku.

„Hajdemo do *Vornera*. Svaki studio traži nekoga ko će biti konkurencija Tomu Miksu.“

„Sedamsto pedeset“, reče Fon Elster.

„Šest meseci, a zatim hiljadarka nedeljno i povišica svakih šest meseci.“

„Dogovoreno“, reče Fon Elster. Rukovao se sa Pirsom i okrenuo ka Nevadi. Nasmehio se i ispružio ruku. „Kako reče da se zoveš?“

„Smit, Nevada Smit.“

Rukovali su se.

„Koliko ti je godina, mladiću?“

Pirs je odgovorio pre nego što je Nevada uspeo bilo šta da izusti.

„Trideset mu je godina, gospodine Fon Elstere.“

Nevada je otvorio usta da se pobuni, ali Pirs mu je stegnuo ruku i tako ga ućutkao.

„Reći ćemo da ti je dvadeset devet, zbog publiciteta.“ Fon Elster se nasmeši.

„Pođite sa mnom do kancelarije. Želim da saopštim Normanu da smo konačno pronašli šerifa mirnog sela!“

Nevada se okrenu da sakrije osmeh. Pitao se kako bi reagovali ljudi na zatvorskoj farmi pre toliko godina kada bi saznali da će jednog dana nositi značku, iako je u pitanju samo film.

9

„Gospode bože!“, reče upravnik zatvora kada su uveli Maksa u njegovu kancelariju. „O čemu razmišljaju te budale? Ovo je zatvor, a ne popravni dom!“

„Ne dozvoli da te njegov izgled zavara, upravniče“, reče zamenik šerifa usta punih duvana za žvakanje. Dobacio je upravniku papire koje treba da potpiše. „Ovo je pravi zlotvor. Ubio je čoveka u Nju Orleansu.“

Upravnik pogleda papire.

„Za šta je osuđen? Za ubistvo?“

„Ne“, odgovori zamenik. „Za nezakonito korišćenje oružja. Oslobođen je optužbe za ubistvo samoodbrana.“ Ispljunuo je duvan u pljuvaonicu. „Čovek ga je uhvatio u spavaćoj sobi jedne dame.“

„Bio sam njen telohranitelj, upravniče“, reče Maks.

Upravnik ga prepredeno pogleda.

„To ti ne daje pravo da ubijaš.“

„Morao sam da ga ubijem, upravniče“, reče Maks. „Krenuo je na mene nožem, morao sam da se branim. Bio sam nag.“

„Tako je, upravniče.“ Nasmeha se zamenik razvratno. „Go kao od majke rođen.“

„Meni to zvuči kao čist slučaj samoodbrane“, reče upravnik. „Kako to da je dospeo ovde?“

„Ubio je rođaka Darsijevih", odgovori zamenik brzo.

„Oh", izusti upravnik. To je sve objašnjavalo. Darsijevi su bili uvažena porodica u Nju Orleansu. „U tom slučaju si dobro prošao." Potpisao je dokumenta i gurnuo ih preko stola. „Izvoli, zameniče."

Zamenik uze papire i otključa Maksove lisice.

„Zbogom, petliču."

Upravnik s mukom ustade.

„Koliko ti je godina, dečko?"

„Oko devetnaest, rekao bih", odgovori Maks.

„Da nisi malo premlad da budeš telohranitelj elegantnih dama iz Nju Orleansa", upita upravnik. „Kako se to desilo?"

„Kada sam izašao iz vojske, bio mi je potreban posao", odgovori Maks. „Njoj je trebao neko ko ume brzo da potegne pištolj. Valjda sam bio dovoljno brz."

„Suviše brz", reče upravnik. Obišao je sto. „Ja sam pošten čovek i ne volim smutljivce. Ustani svako jutro, radi ono što ti se kaže i nećeš imati nikakvih problema sa mnom."

„Razumem, upravniče", reče Maks.

Upravnik odšeta do vrata kancelarije.

„Majk!", zauriao je.

Ogroman crnac proturi glavu kroz vrata.

„Slušam, upravniče."

„Vodi ovog čoveka i išibaj ga. Deset udaraca bičem." Maks ga pogleda iznenađeno. „Ništa lično", reče upravnik. „Prevenција, to je moj moto. Ureže ti se u um, pa ne pomišljaš da praviš probleme." Vratio se za sto.

„Hajde, dečko", reče crnac.

Vrata se zatvoriše za njima dok su išli niz hodnik. Čuvarev glas bio je topao i utešan.

„Nemoj da brineš zbog biča, dečko", reče. „Onesvestiću te prvim udarcem, ostalih devet nećeš ni osetiti."

Maks je stigao u Nju Orleans u vreme karnevala Mardi gra, početkom godine. Ulice su bile pune nasmejanih ljudi. Upio je njihovo raspoloženje. Ceo grad mu se nekako uvukao pod kožu, tako da je odlučio da ostane par dana pre nego što ode u zapadni Teksas.

Ostavio je konja u štali, prijavio se u malom hotelu i otišao u Latinski kvart u potrazi za zabavom.

Šest sati kasnije imao je samo par desetki, a protivnik tri sedmice i to je bilo to. Izgubio je sav novac, konja i sve osim odeće koju je imao na sebi. Odgurnuo je stolicu i ustao.

„To me je počistilo, gospodo", reče. „Oдох do štale po konja."

Jedan od kockara ga pogleda.

„Smem li da pitam, šta nameravate da ućinite nakon toga?", upitao je mekim južnjaćkim akcentom.

Maks slegnu ramenima i iskezi se.

„Ne znam. Naći ću valjda neki posao."

„Kakav posao?"

„Bilo kakav. Umem sa konjima. Mogu da teram stoku. Bilo šta." Kockar pokaza na Maksov pištolju.

„Koliko si brz?"

„Prilićno."

Kockar nemarno ustade.

„Sreća te nije poslužila večeras."

„Ni vi niste pomogli", reće Maks.

Kockareva šaka se pomaće ka sakou. Zaledio se u mestu, zureći u cev Maksovog revolvera. Stvorio mu se u ruci tako brzo, da nije ni video pokret

„Ćovek moće da nastrada postupajući tako nemarno", reće Maks tiho. Kockar se nasmeši.

„Dobar si", reće sa poštovanjem. Maks je vratio revolver u futrolu. „Mislim da imam posao za tebe", reće kockar. „Ako ti ne smeta da radiš za ženu."

„Posao je posao", reće Maks. „Nije vreme za probirljivost."

Sledećeg jutra Maks i kockar su sedeli u sobi za primanje najluksuznije kuće u Nju Orleansu. U sobu je ušla sluškinja, Kreolka. „Gospoćica Pluvije će vas sada primiti." Naklonila se. „Molim vas, poćite za mnom."

Pratili su je uza stepenice. Otvorila je vrata i ponovo se naklonila dok su oni ulazili, a potom zatvorila vrata. Maks načini dva koraka i zaustavi se otvorenih usta.

Nikada nije video takvu sobu. Sve je bilo belo. Svilom pokriveni zidovi, zavese na prozorima, drvenarija, nameštaj, baldahin od svetlucave svile koji je visio preko kreveta. Ćak je i tepih, raskošno rasprostrt preko poda, bio beo.

„Da li je ovo taj mladić?", upita meki glas.

Maks se okrenu u tom pravcu. Žena ga je iznenadila više od sobe. Bila je visoka skoro kao i on, i veoma mlada. Ali, njena kosa ga je iznenadila više od bilo ćega drugog. Bila je duga skoro do struka i bela, plavićastobela poput strukova svetlucavog satena.

Kockar progovori glasom punim poštovanja.

„Gospoćice Pluvije, mogu li da vam predstavim Maksa Senda."

Gospoćica Pluvije je proućavala Maksa par trenutaka.

„Drago mi je."

Maks je klimnuo.

„Gospodo.“

Obišla ga je, zagledajući ga iz svih uglova.

„Deluje veoma mlado“, izgovorila je sumnjičavo.

„Uveravam vas da je izuzetno sposoban“, reče kockar. „Veteran je nedavnog rata sa Španijom.“

Nehatno je odmahнула rukom i prekinula ga.

„Sigurna sam da je kvalifikovan, s obzirom na to da ga vi preporučujete“, reče. „Ali, deluje prilično prljavo.“

„Upravo sam dojahao sa Floride, gospođice“, reče Maks, konačno pronašavši svoj glas.

„Međutim, dobro je građen.“ Nastavila je kao da ga nije čula. Ponovo ga je obišla. „Veoma široka ramena, skoro da uopšte nema kukove. Odela će mu dobro stajati. Mislim da će mi odgovarati.“ Vratila se do toaletnog stočića. Zatim se okrenula ka njemu. „Mladiću“, reče, „znaš li koji posao je u pitanju?“

Maks odmahnu glavom.

„Ne, gospođice.“

„Bićeš moj telohranitelj“, rekla je. „Vodim veliki posao ovde. U prizemlju imamo nekoliko prostorija za kockanje za gospodu. Naravno, obezbeđujemo i drugačiju, diskretnu zabavu. Naša kuća uživa najvišu reputaciju na jugu, mnogi su zavidni zbog toga. Ti ljudi, ponekad idu do krajnosti kako bi nam pravili probleme. Prijatelji su me ubedili da potražim zaštitu.“

„Shvatam, gospođice“, reče Maks.

Glas joj postade poslovan.

„Radićeš kada ja radim“, reče. „Živećeš ovde, sa nama. Plata ti je sto dolara mesečno. Dvadeset dolara će biti odbijeno za stan i hranu. Ni pod kojim uslovima ne smeš da imaš bilo šta sa mladim damama koje ovde žive.“

Maks klimnu.

„Da, gospođice.“

Gospođica Pluvije se nasmeši. Okrenula se ka kockaru.

„Ako biste bili tako ljubazni da ga odvedete svom krojaču. Neka mu sašije šest odela, tri crna i tri bela. Mislim da će sve biti u redu.“

Kockar se nasmeši.

„Odmah ću se pobrinuti za to.“

Maks pođe za njim. Na vratima se okrenuo i pogledao je. Sedela je ispred ogledala i češljala se. Uхватила je njegov pogled.

„Hvala vam, gospođice“, rekao je.

„Molim te, obraćaj mi se sa gospođica Pluvije“, rekla je hladno.

Jednog jutra, nešto posle tri sata ujutru, Maks je ušao u foaje iz prostorija za

kockanje. Bio je u noćnom obilasku. Čistačice su već čistile sobe u prizemlju. Zastao je kod ulaznih vrata.

„Da li je sve dobro zaključano, Džekobe?“, upitao je visokog, crnog vratara.

„Čvrsto, gospon Sende.“

„Dobro je.“ Maks se nasmeši i pođe ka stepeništu, a zatim se zaustavio i ponovo ga pogledao. „Da li je gospodin Darsi otišao?“

„Ne“, odgovori crnac. „Provešće noć sa gospođicom Elenor. Ne treba da brinete. Poslao sam ih u zlatnu sobu.“

Maks je klimnuo i popeo se uza stepenice. Darsi je bio njegov jedini problem proteklih nekoliko meseci. Mladić je uporno pokušavao da provede noć sa gospodaricom kuće. Večeras je bio posebno neprijatan.

Maks je zastao na vrhu stepeništa. Pokucao je i ušao u sobu. Njegova gazdarica je sedela za toaletnim stolom, a služavka je češljala. Pogledi im se susretoše u ogledalu.

„Sve je zaključano, gospođice Pluvije“, reče on.

Upitno je izvila obrve.

„Darsi?“

„Na drugom kraju kuće, u zlatnoj sobi sa Elenor.“

„*Bon.*“ Klimnula je. Maks ju je zabrinuto posmatrao. Videla je izraz njegovog lica u ogledalu i mahnula služavki da izađe. „Uznemiren si, *cheri?*“

Klimnuo je.

„U pitanju je Darsi“, priznao je. „Ne dopada mi se kako se ponaša. Treba da ga zaključamo.“

Nasmejala se.

„Ne možemo to da učinimo. Njegova porodica je suviše značajna.“ Ponovo se nasmejala i veselo krenula ka njemu. Zagrlila ga je oko vrata i poljubila. „Moj mladi *Indien* je ljubomorani.“ Nasmešila se. „Ne brini zbog njega. Uskoro će me zaboraviti. Takvi su mladići. To se već dešavalo.“

Nešto kasnije ležao je pored nje na velikom belom krevetu i divio se njenom zgodnom telu. Osetio je kako ga nežno miluje i ponovo budi vatru u njemu. Zatvorio je oči.

Nežne usne ga dotakoše, njen šapat kao da je plutao gore ka njemu.

„*Mon coeur, mon indien, mon cheri.*“ Čuo je tihe zvuke zadovoljstva kada je podigla usne sa njega. Kroz skoro zatvorene kapke posmatrao je zamagljenu senzualnost njenog lica.

„Oružje koje nosiš pretvorilo se u top“, mrmljala je mazeći ga nežno prstima

Pomazio je po kosi. Izraz gotovo zastrašujuće ekstaze obasja joj lice. Zažmurio je. Kako je moguće da žena poseduje toliko znanje? Sa kog dubokog izvora dolazi ova fontana zadovoljstva? Zastao mu je dah. Ovo čudno zadovoljstvo bilo je skoro neizdrživo. Nikada nije osetio ništa slično.

Iz pravca vrata se začuo tihi zvuk. Okrenuo je glavu, pitajući se šta bi to moglo da bude. Iznenada, vrata se širom otvoriše. U sobu je ušao Darsi.

Osetio je kako se skotrljala sa njega kada se uspravio, a zatim začuo njen glas sa ivice kreveta:

„Izlazi odavde, prokleti idiote!"

Darsi je glupo piljio u nju. Blago i zbunjeno je odmahnuo. Izvadio je ruku iz džepa, a kiša novčanica pade na pod.

„Vidi, poneo sam hiljadu dolara sa sobom", izgovorio je pijanim glasom.

Ustala je sa kreveta i jurnula besno ka njemu, nesvesna svoje nagosti. Podigla je ruku, pokazavši ka vratima.

„Rekoh ti da izadeš napolje!"

Darsi je samo stajao i piljio u nju.

„Gospode", mrmljao je promuklo. „Želim te."

Maks je konačno povratio sposobnost govora.

„Čuo si gospođicu Pluvije", reče. „Izlazi."

Tek tada Darsi je postao svestan njegovog prisustva. Lice mu pocrvene od besa.

„Ti", izgovorio je kroz zube. „Ti! To si bio ti, sve vreme dok sam molio i preklinjao. Sve vreme si mi se smejao iza leđa!"

Iznenada mu se u ruci pojavio nož. Brzo je udario. Maks se skotrljao sa kreveta na pod kada se nož zabio u satenski čaršav. Zgrabio je jastuk sa kreveta i držao ga pred sobom dok je uzmicao ka stolici sa čijeg naslona je visio opasač sa revolverom. Darsijeve oči su sijale od gneva.

„Smeješ mi se sve vreme", mrmljao je. „Smejao si se svaki put kada bi to radio."

„Bolje da izadeš odavde pre nego što te povredim", reče Maks.

Darsi odmahnu glavom.

„Zašto? Da bi mogao i dalje da mi se smeješ? A, ne. Ovoga puta, ja ću se smejati."

Ponovo je zamahnuo. Nož je zapeo u jastuku koji je držao Maks. Darsi je pao na njega i gurnuo ga ka zidu. Pištolj opali. Darsi je delovao iznenađeno dok je padao na kolena, a zatim se pružio po podu. Naga žena je piljila u Maksa. Brzo je kleknula pored Darsija. Opipala mu je puls, a zatim ispustila ruku.

„Nisi morao da ga ubiješ, budalo!", besno je izgovorila.

Maks je pogleda. Grudi su joj se uzbuđeno dizale, kapljice znoja su svetlele u dolini između njih. Bila je lepša nego ikada.

„Šta sam drugo mogao?", pitao je. „Krenuo je na mene nožem!"

„Mogao si da ga onesvestiš!", breknula se.

„Čime?", odvratio je, osećajući kako bes narasta u njemu „Svojim topom?"

Par trenutaka je stajala mirno i zurila u njega. Zatim se okrenula i pošla ka

vratima. Pogledala je niz hodnik. U kući je vladala tišina. Jastuk je prigušio hitac. Polako je zatvorila vrata i vratila se do njega.

Gledao je dok joj je vraćao isti onaj zamagljeni, senzualni izraz lica. Pala je na kolena pred njim. Osetio je njene usne na svojim butinama.

Ne ljuti se na Ana Luizu, moj divlji, snažni ždrepc", prošaputala je. „Vodi ljubav sa mnom."

Posegnuo je rukom ka njoj da je podigne u krevet. Međutim, uhvatila ga je za šake.

„Ne", reče povukavši ga na pod pored sebe. „Ovde."

Poslednji put su vodili ljubav na podu, pored mrtvog čoveka. Ujutru ga je Ana Luiza Pluvije mirno predala policiji.

10

Zatvor se na istoku, zapadu i jugu graničio sa močvarom, duž koje su se uzdizali visoki čempresi čije lišće se rasipalo po zamućenoj površini vode. Jedini izlaz se nalazio na severu, preko pirinčanih polja pod zakupom kejdženskih1 farmera. Tridesetak kilometara severno od zatvora nalazilo se malo selo u kojem bi bila uhvaćena većina zatvorenika koji su pokušali da pobjegnu. Kejdženi bi ih doveli nazad u zatvor za nagradu od deset dolara koju je nudila država. Za one koji nisu uhvaćeni pretpostavljalo se da su umrli u močvari. Bilo je samo dva takva slučaja u poslednjih dvadeset godina.

Jednog majskog jutra, nakon što je Maks u zatvoru proveo nekoliko meseci, stražar je obišao njegovu kolibu i prijavio jednom od čuvara nestanak zatvorenika po imenu Džim Rivs.

Čuvar pogleda unaokolo.

„Nije ovde?"

„Nije ni u klozetu", reče stražar. „Proverio sam."

„Znači, otišao je", zaključio čuvar. „Verovatno je noćas prešao preko zida."

„Taj Džim Rivs je baš budala", reče stražar tiho. Okrenuo se. „Valjalo bi da javim upravniku."

Stajali su postrojeni ispred kuhinje i čekali kafu i griz, kada je Maks ugledao jednog od stražara kako izlazi iz zatvora na konju i kreće ka selu. Seo je na zid jedne od koliba, ručao i gledao kako stražar nestaje niz put. Prišao mu je Majk, veliki crnac koji ga je bičevao prvog dana, i seo pored njega. Maks ga pogleda.

„Zar se neće dići veća prašina zbog čoveka koji je pobjegao?"

Majk klimnu usta punih griza.

„Šta očekuješ da učine?", upita. „Vратиće ga oni. Samo čekaj."

1 Cajun Kejdženi, stanovnici Lujziane, francuskog porekla.

Bio je u pravu. Sledećeg jutra, dok su doručkovali, Džim Rivs se vratio. Sedeo je na kolima između dva Kejdzena, koji su pod miškom nosili svoje duge puške. Zatvorenici ga bez reči pogledaše dok je prolazio.

Kada su se te večeri vratili sa radnih polja, Džim Rivs je bio nag i vezan za stub za bičevanje. Čuvar je u tišini odveo zatvorenike do dvorišta da bi svi prisustvovali kažnjavanju pre večere. Upravnik je sačekao da se svi zatvorenici postroje.

„Znate koja je kazna za pokušaj bekstva deset udaraca bičem i petnaest dana u kavezu za svaki dan proveden van zatvora." Okrenuo se ka Majku. „Ne želim da ga onesvestiš. Mora biti svestan kako bi bio u stanju da žali zbog svog postupka."

Majk je tupo klimnuo i zakoračio napred. Mišići su mu se mreškali dok se duga zmija obavijala oko zatvorenikovih leđa. Bič bi ga dodirnuo naizgled nežno, ali kada bi ga Majk podigao sa žrtvinih leđa, iz dugog, crvenog procepa na površinu bi pokuljala krv.

Trenutak kasnije, zatvorenik je vrisnuo. Zmija se ponovo obavi oko njega. Ovoga puta to je bio vrisak čiste agonije. Zatvorenik se onesvestio tri puta pre nego što je bičevanje bilo gotovo. Svaki put upravnik bi zakoračio napred i bacio mu kofu vode u lice da ga osvesti, a zatim naredio da se bičevanje nastavi.

Kada je najzad bilo gotovo, Džim Rivs je visio sa stuba u nesvesti. Krv mu je kapala niz leđa i ramena, preko zadnjice i butina.

„Odvežite ga i stavite u kavez", reče upravnik.

Ljudi se u tišini postrojiše. Maks pogleda kavez kada je stao u vrstu. Ime mu je odgovaralo bila je to kocka sačinjena od čeličnih šipki dužine 1,2 metra. U njoj čovek nije mogao da hoda, niti da se ispruži punom dužinom. Bilo je tek toliko mesta da se sedi ili čuča na sve četiri, poput životinje. Nije bilo zaklona od sunca ili kiše.

Sledećih trideset dana Džim Rivs će tu živeti poput životinje bez odeće, bez medicinske nege, samo na hlebu i vodi. Živeće u svom izmetu i bolu, niko se neće usuditi da razgovara sa njim, niti da mu pomogne iz straha od iste kazne.

Maks je svoje sledovanje mesa i pasulja odneo sa druge strane kolibe kako ne bi morao da gleda kavez. Spustio se na zemlju i počeo polako da jede.

Majk sede pored njega. Lice velikog crnca bilo je obliveno znojem. Počeo je da jede u tišini. Maks više nije mogao da proguta ni zalogaj. Odgurnuo je tanjir od sebe, zavio cigaretu i upalio je.

„Zar nisi gladan, čoveče?“, upita Majk. „Poješću tvoju hranu.“

Maks ga je posmatrao na trenutak, a zatim prosuo sadržinu tanjira na zemlju.

Majk je iznenađeno zurio u njega.

„Zašto si to uradio, čoveče?"

„Sada znam zašto si ostao ovde da budeš čuvar, umesto da odeš kada si odslužio svoju kaznu, kao što bi bilo normalno", reče Maks. „Svetiš se celom svetu

kada zamahuješ bičem."

Shvatio je šta Maks pokušava da kaže.

„Znači, to je tvoje mišljenje", rekao je tiho.

„To je moje mišljenje", reče Maks hladno.

Crnac pogleda Maksa u oči.

„Nemaš ti pojma", polako je izgovorio. „Pre dosta godina, kada sam dospeo ovde, video sam kako prebijaju čoveka. Kada su ga skinuli sa stuba, koža mu je bila potpuno iskidana, i napred i pozadi. Za manje od dva dana bio je mrtav. Nijedan čovek nije umro otkako sam ja preuzeo konopac. To je bilo pre više od dvanaest godina. Da si pažljivo gledao, video bi da nema nijedan ožiljak sa prednje strane, niti sam ga udario dva puta na isto mesto. Znam da mnogo stvari nije u redu kada je moj posao u pitanju, ali neko mora da ga obavlja. Bolje da to budem ja, pošto ne volim da povređujem ljude. Čak ni govornare poput Džejka Rivsa.“

Maks je oborio pogled, razmišljajući o onome što je upravo čuo. Znaci razumevanja osvetliše gorčinu u njegovom stomaku. Bez reči je čuvaru pružio vrećicu sa duvanom. Ne progovarajući, Majk je uzeo i zavio sebi cigaretu. Dva čoveka su se naslonila glavom na zid kolibe i pušila u tišini.

Džim Rivs je ušao u kolibu. Prošlo je mesec dana otkako su ga izneli iz kaveza pokrivenog sopstvenim izmetom, povijenog, sa divljim pogledom u očima. Sada su te oči pretraživale mračnu kolibu. Prišao je krevetu na kojem je ležao Maks i potapšao ga po ramenu. Maks se uspravi.

„Moram da odem odavde", reče.

Maks je zurio u njega kroz tamu.

„Zar ne moramo svi?“

„Ne zajebavaj se sa mnom, pseto indijansko", reče Rivs grubo. „Ozbiljan sam.“

„I ja sam ozbiljan", reče Maks. „Ali, do sada to nikome nije pošlo za rukom.“

„Sve sam smislio", nastavi Rivs. „Međutim, potrebna su dva čoveka. Zato sam došao do tebe.“

„Zašto si odabrao mene?", upita Maks. „Zašto nisi pitao nekoga od onih ljudi što su na odsluženju duge kazne?“

„Zato što su to sve ljudi iz grada", reče Rivs, „a takvi ne bi izdržali ni dva dana u močvari.“

Maks se uspravi u sedeći položaj.

„Sada sam siguran da si lud", reče. „Niko ne može da pređe tu močvaru. U pitanju je šezdeset pet kilometara živog peska, aligatora, zmija i divljih veprova. Jedini put vodi na sever, kroz selo.“

Rivs se gorko nasmeši.

„To sam i ja mislio", reče. „Bilo je lako. Preskočio sam ogradu i krenuo putem.“

Mačji kašalj, pomislih. Nisu čak pustili ni pse. Nisu morali. Svaki prokleti Kejdžen u okolini me tražio." Kleknuo je pored Maksovog kreveta. „Močvara je jedini put. Sve sam smislio. Nabavićemo čamac..."

„Čamac!", reče Maks. „Gde ćemo, do đavola, da nađemo čamac?"

„Potrajaće", reče Rivs oprezno. „Međutim, uskoro je vreme za žetvu pirinča. Upravnik nas tada iznajmljuje nekoj od većih plantaža. Zatvorska radna snaga je jeftina, a novac ide njemu u džep. Pirinčana polja su pod vodom. Uvek se zadesi poneki čamac unaokolo."

„Ne znam", reče Maks sumnjičavo.

Rivsove oči su sijale u mraku.

„Želiš li da izgubiš dve godine svog života u ovom zatvoru, dečko? Zar imaš toliko vremena da možeš da se razbacuješ?"

„Pusti me da razmislim o tome", reče Maks neodlučno. „Javiću ti šta sam odlučio."

Rivs nestade u mraku baš kada je Majk ulazio u kolibu. Čuvar je krenuo direktno ka Maksovom krevetu.

„Nagovarao te da kreneš u močvaru sa njim?", upitao je.

„Kako znaš?", upita Maks iznenađeno.

„Nagovarao je i ostale, svi su ga odbili. Pretpostavio sam da će uskoro doći kod tebe."

„Oh", izusti Maks.

„Ne čini to, dečko", reče džinovski čuvar tiho. „Bez obzira na to koliko primamljivo deluje, ne čini to. Rivs je toliko pun mržnje da mu nije bitno da li će neko biti povređen, samo da on izađe."

Maks se ispruži na krevetu. Piljio je u mrak. Jedina smisljena stvar koju je Rivs izgovorio ticala se one dve godine. Maks nije imao dve godine za bacanje. Pobogu, za dve godine će imati dvadeset jednu.

11

„Čoveče, ovo je prava hrana", reče Majk oduševljeno kada je seo pored Maksa, s tanjirom punog mesa, škembića, zelja i krompira.

Maks ga umorno pogleda. Tupo je gurao hranu u usta. Bila je bolja od zatvorske hrane. Za nedelju dana nisu dobili toliko mesa, koliko su danas imali na tanjirima. Ali nije bio gladan. Bio je umoran i pogrbljen od celodnevnog branja pirinča. Verovao je da se nikada neće ispraviti.

Rivs i još jedan zatvorenik sedoše pored njega, sa druge strane. Rivs ga pogleda preko tanjira, usta punih masnog mesa.

„Da li si već izabrao sebi devojkicu, dečko?"

Maks odmahnu glavom. Bile su tu. Kejdženske devojke, mlade i snažne, u kratkim suknjama i snažnih butina. Bilo ih je dosta, svuda po polju. Radile su rame uz rame sa muškarcima. Svetla kosa im je lepršala, a zubi bleštali. Uvek su osećali njihov miris u nozdrvama. Devojkama nije smetalo što su ljudi koji rade na polju zatvorenici. Bilo im je dovoljno što su muškarci i što ih ima toliko.

„Previše sam umoran“, reče Maks. Spustio je tanjir i protrljao zglob. Boleo ga je od okova i celodnevnog rada u vodi.

„Ja nisam“, reče zatvorenik pored Rivsa. „Štedeo sam se cele godine za ovu nedelju. Radiću to toliko da mi bude dovoljno do sledeće godine.“

„Bolje da ovo ne propustiš“, reče Rivs. „Na svetu nema takvih devojaka kao što su Kejdženke.“

„To je istina“, reče uzbuđeno drugi zatvorenik

„Da li si ti izabrao neku?“, upita Rivs Majka. Oči su mu bile hladne i zlobne.

Majk nije odgovarao. Jeo je i ćutao. Rivsovo lice potamne.

„Video sam te tamo na polju. Šetkaš se gore-dole sa puškom u rukama i pokazuješ devojkama šta imaš u tim uskim pantalonama.“

Majk i dalje nije odgovarao. Počeo je parčićima hleba da skuplja sos sa tanjira.

Rivs se neprijatno nasmeja.

„Uvek je tu i neka priglupa devojka koja traži velikog cmčugu sa kurcem dugim kao moja ruka. Kladam se da ne možeš da dočekaš da ga zabiješ u belu pičku.“

Majk ubaci poslednji komadić hleba u usta i proguta ga. Sa žaljenjem je pogledao prazan tanjir i ustao.

„Čoveče, to je bio baš dobar ručak.“

„Obraćam ti se, crnčugo“, reče Rivs.

Majk ga prvi put pogleda. Polako, skoro lenjo se nagnuo preko Maksa i podigao Rivsa uhvativši ga za grlo. Držao ga je u visini svoje glave dok su mu se noge koprcale.

„Meni se obraćaš, zatvorska ptičice?“

Rivs se tresao i krkljao. Majk ga nežno prodrmusa.

„Jedno zapamti, zatvorska ptičice“, reče. „Ja sam čuvar, a ti si zatvorenik Ako ti je stalo do zdravlja, nauči da začepiš gubicu.“

Rivs je rukama bespomoćno mlatarao u vazduhu. Lice mu je bilo skoro purpurno. Majk ga prodrma još par puta, zatim ga nemarno tresnu o zid obližnje zgrade. Rivs udari u zid i skliznu na tle. Besno je pogledao Majka. Usne su mu se micale, ali zvuka nije bilo. Majk mu se nasmeši.

„Već učiš, ptičice“, rekao je. „Učiš.“ Podigao je prazan tanjir. „Idem da vidim mogu li da izmamim još malo hrane. Nikada u životu nisam jeo nešto tako ukusno.“

Rivs se uskobelja na noge dok je čuvar odlazio.

„Ubiću ga!“, zaklinjao se kroz stisnute zube. „Kunem se bogom, jednoga dana, pre nego što odem odavde, ubiću crnčugu!"

Te noći je zgradu za smeštaj radnika preplavilo osećanje iščekivanja. Maks se ispružio na krevetu. Osećanje je bilo zarazno. Iznenada više nije bio umoran. Nije mogao da spava.

Stražar je došao, proverio okove i zavezao svakog čoveka za nogu od kreveta. Otišao je do vrata i stajao tamo par trenutaka. Zatim se nasmejao i izašao.

Skoro istog trenutka, Maks je začuo kresanje šibice. Slab sjaj je razbio tamu. Maks se okrenu ka svetlu. Jedan čovek se nekako domogao sveće. Gorela je veselo kod uzglavlja njegovog kreveta.

Iznenada se u prostoriji začuo smeh. Maks je začuo nečiji glas,

„Ovaj put ćemo bar videti kako izgledaju."

„Nije mi bitno kako izgledaju", odgovori mu drugi glas brzo, „samo da imaju velike sise."

Treći glas je začikavao:

„Tvoj đoka neće znati šta ga je snašlo, toliko je navikao na tvoju belu ručicu."

Smeh je žuborio prostorijom. Prošlo je pola sata. Maks je čuo nemirne pokrete. Muškarci su ne nervozno vrteli na krevetima.

„Misliš li da neće doći?", upita jedan glas, uznemireno.

„Doći će", odgovori drugi zatvorenik „Čekale su ovo godinu dana, kao i mi."

„Slatki Isuse", začuo se izmučeni glas sa drugog kraja sobe. „Ne mogu više da izdržim. Ceo dan mislim o ženama, o onome što će se dogoditi večeras...", glas mu se preli u promuklo ječanje.

Na trenutak se cela prostorija ispunila zvucima muškaraca koji se nemirno prevrću na krevetima. Maks je osetio kako mu niz čelo klizi znoj, a srce počinje teško da kuca. Okrenuo se na stomak, osećajući kako mu se znoj i toplota spuštaju ka preponama. Na trenutak se zgrčio, obuzet divljom željom, a potom se ljutito okrenuo. Zavio je cigaretu drhtavim prstima. Osetio je kako komadići duvana padaju svuda oko njega, ali je najzad uspeo da uvuče dim duboko u pluća.

„Neće doći“, izgovori neko plačnim glasom, gotovo na ivici suza.

„To su obične flertuše!“, začuo se besan glas. „Do đavola sa njima."

Maks je ćuteći ležao na svom krevetu i ispuštao dim kroz nozdrve. Sveća zapucketa i ugasi se. Zavladao je mrkli mrak. Sa susednog kreveta se začuo Majkov tihi glas.

„Kako si, dečko?"

„Dobro."

„Daj da povučem jedan dim."

Ruke im se nakratko dotakoše kada mu je Maks pružio cigaretu. Zar osvetli Majkovo lice dok je povlačio dim.

„Ne brini, dečko." Reče mekim, ohrabrujućim glasom. „Doći će sada kada se

sveća ugasila. Ove budale ne razumeju da te žene ne žele da ih vide, kao što ni same ne žele da budu viđene."

Trenutak kasnije vrata zgrade se otvoriše i žene počеше da ulaze. Tabanale su tiho, jedva čujno, bosim nogama po podu.

Maks se okrenu na krevetu nadajući se da će bar letimično pogledati ženu koja mu se približi. Međutim, video je samo senke kako ulaze i nestaju u tami. Ruka mu dotače lice. Trgao se.

„Jesi li mlad ili star?" prošaputa glas.

„Mlad", odgovorio je šapatom.

Pronašla je njegovu ruku i približila je svom obrazu. Na trenutak je prstima nežno istraživao njeno lice. Imala je meku i toplu kožu. Pod prstima je osetio kako joj usne drhte.

„Želiš li da ostanem sa tobom?" prošaputala je.

„Da."

Brzo se popela na krevet pored njega, a on je zagnjurio glavu u njene meke grudi. Obuzeše ga toplina i nežnost. Začuo se glas koji kao da je doprao iz velike daljine. Čovek na drugom kraju prostorije tiho je jecao.

„Moja draga", rekao je. „Moja draga ženo. Ne znaš koliko si mi nedostajala."

Maks se okrenu ka ženi pored sebe. Dok se saginjala da ga poljubi, osetio je suze na njenim obrazima i znao da je i ona to čula. Zatvorio je oči. Kako da kaže šta oseća ovoj ženi koju nije moga ni da vidi? Kako da joj objasni da je donela dobrotu i ljubav u ovu prostoriju?

„Hvala ti" prošaputao je zahvalno. „Hvala ti, hvala ti, hvala ti."

Četvrtog dana rada na pirinčanim poljima prišao mu je Rivs.

„Hteo sam sa tobom da razgovaram", reče brzo. „Ali, morao sam da sačekam da prokleta crnčuga ne bude u blizini. Našao sam čamac."

„Šta?"

„Tiše malo", brecnu se Rivs grubo. „Sve je sređeno. Biće među onim čempresima južno od zatvora, dan nakon što se tamo vratimo."

„Kako znaš?"

„Dogovorio sam se sa svojom devojkom", reče Rivs.

„Siguran si da te neće prevariti?"

„Siguran sam", odgovori Rivs brzo. „Sve kejdženske devojke žele isto. Rekao sam joj da ću je povesti u Nju Orleans sa sobom ako mi pomogne da pobegnem. Čamac će biti tamo. Njena kuća je u nekoj nedodijji. Savršeno mesto za skrivanje dok ne prestanu da nas traže."

Brzo je bacio pogled unaokolo i počeo da se udaljava.

Te večeri Majk je seo pored Maksa za vreme večere. Dugo se nije čulo ništa osim žvakanja i grebanja kašikom po tanjiru.

„Ideš li sa Rivsom sada kada je nabavio čamac?", upita Majk iznenada.

Maks je zurio u njega.

„Već znaš za to?"

Majk se nasmeši.

„Na ovakvim mestima nema tajni."

„Ne znam", reče Maks.

„Veruj mi, dečko", reče crnac iskreno. „Trideset dana u kavezu traje duže nego godinu i po dana koliko ti je ostalo."

„Možda ćemo uspeti."

„Nećete", reče Majk tužno. „Upravnik će prvo za vama da pošalje pse. Ako vas se oni ne dočepaju, močvara sigurno hoće."

„Kako će znati da smo krenuli kroz močvaru?", upita Maks brzo. „Ne bi mu valjda rekao?"

Crnac je delovao uvređeno.

„Znaš da ne bih, dečko. Možda sam čuvar, ali nisam cinkaroš. Upravnik nije glup, sam će zaključiti, jedan čovek beži niz put. Dvojica idu u močvaru. Kao da je neko pravilo u pitanju."

Maks je u tišini povukao dim.

„Molim te, ne idi, dečko", reče Majk. „Ne čini nešto zbog čega ću morati da te povredim. Želim da budemo prijatelji."

Maks ga pogleda i nasmeši se. Potapšao je krupnog čoveka po ramenu.

„Šta god da se desi", rekao je ozbiljnim glasom, „ti ćeš mi uvek biti prijatelj."

„Znači, ideš", reče Majk. „Odlučio si." Ustao je i polako se udaljio.

Maks je zbunjeno gledao za njim. Kako to da Majk zna nešto što ni on sam još nije znao? Ustade i on i počisti poslednje ostatke hrane sa tanjira.

Tek kada je prešao preko ograde sledeće noći i luđački dojurio do čempresa sa Rivsom, shvatio je koliko je čuvar bio u pravu.

Rivs se teturao oko stabala, u mutnoj, močvarnoj vodi skoro do kolena i proklinjao,

„Ta kučka! Lažljiva kejdženska kurva!"

Čamca nije bilo.

12

Probijali su se kroz trsku, šljapkajući kroz vodu do pojasa i izbili na brežuljak. Izvalili su se na bok, teško dišući dok su im pluća grabila vazduh. Iz velike daljine se čuo lavež lovačkih pasa.

Rivs je terao insekte od glave.

„Pristižu nas“, mrmljao je kroz natečene usne.

Maks je zurio u svog kompanjona. Lice mu je bilo natečeno i izobličeno od

ujeda insekata, a odeća u fronclama. Rivs ga zlobno pogleda.

„Kako znaš da ne idemo ukrug? Već tri dana nismo ništa videli?"

„Tako i znam. Da idemo ukrug, sigurno bismo naleteli na njih."

„Ne mogu još dugo ovako“, reče Rivs. „Poludeću od ujeda insekata. Spreman sam da dopustim da me uhvate."

„Možda ti jesi", reče Maks, „ali ja nisam. Nisam dovde došao da bih se sada vratio i sedeo u kavezu." Ustao je. „Hajde. Dovoljno smo se odmarali."

Rivs ga pogleda.

„Kako to da tebe bube ne ujedaju?", upitao je uvređeno. „Mora da je u pitanju indijanska krv."

„Može biti", reče Maks. „A možda je u pitanju to što se ne češem. Hajde."

„Zar ne možemo ovde da prenoćimo?", žalio se Rivs.

„Ne", reče Maks. „Imamo još dva sata do zalaska sunca. Možemo da predemo još kilometar i po. Polazi."

Odgurao se u vodu. Nije gledao za sobom, ali je trenutak kasnije čuo Rivsa kako ulazi u vodu. Mrak je gotovo pao kada su stigli do sledećeg brežuljka.

Rivs se izvali na zemlju. Maks ga pogleda. Skoro da mu ga je bilo žao na trenutak, a zatim se setio divlje mržnje koja je u njemu gorela i sažaljenje ga napusti. Znao je šta radi.

Maks izvadi nož i iseče dugačku trsku. Oblikovao je njen vrh u dugačko koplje. Zatim je zagazio u vodu. Stajao je nepokretno petnaest minuta dok nije ugledao neodređeni oblik kako pliva tik ispod površine. Zadržao je dah i sačekao da se približi. Zatim je brzo zamahnuo. Koplje jurnu u vodu.

Osetio je otpor na ruci i podigao koplje iz vode. Velika riba se migoljila na vrhu koplja.

„Ovoga puta smo ulovili dobar komad" rekao je, vraćajući se do Rivsa.

Čučnuo je pored njega i počeo da čisti ribu. Rivs se pridiže.

„Založi vatru", rekao je. „Ovu ćemo ispeći."

Maks je već žvakao komad mesa. Odmahnuo je glavom.

„Miris vatre se oseća kilometrima daleko."

Rivs je besno ustao.

„Nije me briga", rešao je crven u licu. „Nisam prokleta indijansko pseto kao ti. Ispeći ću svoju ribu."

Počeo je da sakuplja grančice unaokolo. Najzad je sakupio dovoljno da zapali malu vatru. Pretraživao je džepove u potrazi za šibicama. Pronašao je jednu i kresnuo je o panj. Nije se upalila. Kresnuo je ponovo i besno se upiljio u nju.

„Još su mokre", reče.

„Jašta", odgovori Maks koji je i dalje tupo žvakao ribu. Bila jej gumičasta i masnjikava, ali žvakao je polako, gutajući male komade.

„Ti možeš da upališ vatru", brecnu se Rivs.

Maks ga pogleda.

„Kako?“

„Na indijanski način“, reče mu Rivs, „trljajući dva pruta jedan o drugi.“

Maks se nasmeja.

„Neće upaliti. Drvo je suviše vlažno.“ Podigao je parče mesa i ponudio ga Rivsu. „Evo, jedi. Nije tako loše ako ga žvačeš polako.“

Rivs uze ribu, sede pored Maksa i poče polako da žvaće. Ispljunuo je zalogaj nakon par sekundi.

„Ne mogu tako da je jedem.“ Čutao je neko vreme obgrlivši ramena. „Postaje prokleta hladno“, reče drhteći.

Maks ga osmotri. Nije bilo toliko hladno. Rivsu izbiše kapljice znoja po licu, počeo je da se tresse.

„Lezi“, reče Maks. „Pokriću te travom to će te utopli.“

Rivs se ispruži, a Maks se nagnu i dotače mu lice. Imao je groznicu. Polako se ispravio i otišao da iseče još trave.

Nije bio zgodan trenutak da Rivs oboli od malarije. Maks nevoljno izvadi jednu šibicu iz namašćene kožne kese i upali vatru.

Rivs je nastavio da se tresse ispod prekrivača od močvarske trave i da stenje kroz stisnute zube. Maks pogleda nebo. Uskoro će svanuti. Nesvesno je uzdahnuo. Pitao se koliko će vremena biti potrebno upravniku da ih uhvati.

Zadremao je, blago se ljuljajući u sedećem položaju. Čudan zvuk mu je dopro do podsvesti. Iznenada je bio potpuno budan.

Posegnuo je rukom ka koplju i čučnuo. Ponovo je začuo taj zvuk. Šta god da je u pitanju, veliko je. Zvuk se ponovi, sada je dopirao iz blizine. Skupio je noge i spremio se da baci koplje. Nije bilo naročito snažno, ali to je bilo jedino oružje koje ima.

U sledećem trenutku je ugledao Majka kako nemarno stoji pred njim sa puškom pod rukom.

„Prokleta si budala, dečko“, reče. „Znaš valjda da ne treba da pališ vatru.“

Maks ustade. Sada kada je sve gotovo, mogao je sebi da dopusti da oseti umor. Pokazao je ka bolesniku.

„Ima groznicu.“

Majk ode do Rivsa.

„Vidi stvarno“, reče, čudeći se. „Upravnik je bio u pravu. Rekao je da će se Rivs razboleti nakon tri dana u močvari.“ Majk sede pored vatre da ugrije ruke. „Čoveče, kako je dobro grejati se kraj vatre“, reče. „Nije trebalo da ostaneš sa njim.“

„Šta sam drugo mogao?“

„On ne bi ostao sa tobom.“

„Ja se nisam razboleo“, reče Maks.

Crnac spusti pogled ka zemlji.

„Možda bi bilo bolje da sada kreneš, dečko.“

Maks je zurio u njega.

„Kako to misliš?“

„Beži“, izgovori Majk grubo.

„A ostatak potere?“

„Neće stići dovdje još par sati“, reče Majk „Osim toga, biće zadovoljni što su uhvatili Rivsa.“

Maks pogleda Majka, a zatim močvaru. Klimnuo je glavom.

„Ne mogu to da učinim“, reče.

„Veća si budala nego što sam mislio, dečko“, reče Majk „On bi do sada već bio daleko.“

„Zajedno smo pobjegli“, odgovori Maks. „Trebalo zajedno da se vratimo.“

„Dobro, dečko“, reče Majk rezignirano. Ustao je. „Ugasi tu vatru.“

Maks šutnu zapaljenu travu u vodu. Zašišala je i ugasila se. Bacio je pogled unazad i video da Majk podiže Rivsa kao da je beba i zabacuje ga preko ramena. Gledao je kroz močvaru ka zatvoru.

„Gde si pošao, dečko?“, začuo je Majkov glas iza sebe.

Maks se okrenu. Majk je pokazivao u suprotnom pravcu.

„Kraj močvare je četrdeset kilometara u onom pravcu.“

Iznenada je shvatio.

„Ne možeš to da učiniš, Majk Ti više nisi zatvorenik.“ Veliki čovek klimnu.

„U pravu si, dečko. Nisam zatvorenik. To znači da mogu da idem gde hoću. Ako ne želim da se vratim, ne mogu mi ništa.“

„Ali to će se promeniti ako otkriju da mi pomažeš.“

„Ako nas uhvate, uhvatili su nas“, reče Majk lakonski. „U svakom slučaju, ne želim da budem taj koji će te bičevati. Ne mogu. Mi smo prijatelji.“

Osam dana kasnije izašli su iz močvare. Dahćući, ispružili su se na čvrstom, suvom tlu. Maks podiže glavu. U daljini, na horizontu je ugledao dim.

„Eno ga neki grad“, reče uzbuđeno, osovivši se na noge. „Tamo ćemo naći neku pristojnu hranu.“

„Ne tako brzo“, reče Rivs, povukavši ga dole. Još je bio žut od groznice, ali najgore je prošlo. „Ako je to grad, verovatno u njemu ima prodavnica. Običemo je večeras. Nema svrhe rizikovati. Možda nas očekuju.“

Maks pogleda Majka. Crnac klimnu.

Obili su prodavnicu u dva ujutru. Kada su izašli, nosili su novu odeću, pištolje za pojasom i osamnaest dolara koje su pronašli u kasi.

Maks je smatrao da treba da ukradu tri konja iz štale za iznajmljivanje i

odjašu.

„To baš liči na Indijanca“, reče Rivs sarkastično. „Lakše će pratiti konje nego nas. Držaćemo se van puta par dana, a potom brinuti o konjima.“

Dva dana kasnije domogli su se konja. Četiri dana kasnije obili su banku u malom gradu i ukrali hiljadu osamsto dolara. Deset minuta kasnije bili su na putu ka Teksasu.

13

Maks je došao u Fort Vort da sačeka voz koji je dovodio ćerku Džima Rivsa iz Nju Orleansa. Sedeo je u berbernici i zurio u sebe u ogledalu. Lice koje mu je uzvraćalo pogled nije više bilo lice dečaka. Potkresana crna brada dobro je skrivala jagodice. Više nije ličio na Indijanca. Ustao je sa stolice.

„Koliko vam dugujem?*

„Pedeset centi za šišanje, dvadeset pet za potkresivanje brade.“

Maks mu dobaci jedan srebrni dolar.

Kada ga je ugledao, Majk zakorači ka njemu.

„Voz samo što nije stigao“, reče Maks. „Valjalo bi da krenemo ka stanici.“

Ujahali su u Fort Vort jedne noći, pre tri godine, sa sedam hiljada dolara u džepu. Iza sebe su ostavili dve prazne banke i dva leša. Ali imali su sreće. Niko ih nije prepoznao.

Zavedeni su kao nepoznati.

„Ovo deluje kao fin grad“, reče Maks oduševljeno. „Video sam dve banke dok smo ulazili.“

Rivs ga pogleda sa stolice u jeftinog hotela u kojem su odseli.

„Završili smo sa tim“, reče.

Maks ga pogleda.

„Zašto? Lako ćemo ih namagarčiti.“

Rivs odmahnu glavom.

„Tu grešku sam načinio prošli put. Nisam znao da je vreme da prestanem.“ Stavio je cigaretu u usta.

„Šta ćemo raditi?“, upita Maks.

Rivs pripali cigaretu.

„Bavićemo se nekim zakonitim poslom. Ovde ima puno mogućnosti. Zemlja je jeftina, Teksas se razvija.“

Rivs je pronašao posao kakav je tražio u malom gradu sto kilometara južno od Fort Vorta. Otvorio je krčmu i kockarnicu. Za manje od dve godine postao je najcenjeniji građanin. Otvorio je i banku u jednom ćošku kockarnice i ubrzo počeo da kupuje zemlju. Pričalo se o tome da će ga izabrati za gradonačelnika.

Kupio je mali ranč izvan grada, popravio kuću i konačno se iselio iz stana iznad krčme. Ubrzo je iz krčme, kojom je sada upravljao Maks, iselio i banku i smestio je u malu zgradu na glavnoj ulici. Za manje od godinu dana ljudi su zaboravili da je ikada posedovao krčmu i počeli o njemu da razmišljaju kao o gradskom bankaru. Počeo je da se bogati.

Bila mu je potrebna samo jedna stvar da stekne uvažnost. Porodica. Diskretno se raspitivao u Nju Orleansu. Saznao je da mu je žena umrla, a da ćerka živi sa rođacima. Poslao joj je telegram i primio odgovor u kojem obećava da će petog marta doći u Fort Vort.

Maks je stajao i gledao putnike koji izlaze na platformu.

„Znaš li kako izgleda?” upita Majk

„Samo ono što mi je Džim rekao. Doduše, on ju je poslednji put video pre deset godina.”

Malo-pomalo, putnici su se razišli. Ostala je samo devojka, okružena nekolicinom kofera i malim kovčegom. Gledala je niz platformu. Majk upitno pogleda Maksa.

„Misliš li da je to ona?”

Maks sleže ramenima.

Prišli su devojci. Maks skide svoj *stetson* šešir.

„Gospođica Rivs?”

Osmeh olakšanja prelete devojčinim lice.

„Drago mi je što vas vidim”, reče ona srdačno. „Već sam pomislila da tata nije dobio telegram.”

Maks uzvрати osmeh.

„Ja sam Maks Send”, reče. „Vaš otac me poslao po vas.”

Lice joj se smračilo.

„To sam donekle i očekivala”, reče. „Tata je deset godina bio previše zaposlen da bi došao kući.”

Maks je pretpostavio da nije znala da je bio u zatvoru.

„Pođimo”, rekao je nežno. „Iznajmio sam sobu za vas u hotelu *Palas*. Možete da se osvežite i prespavate u gradu večeras. Čeka nas dvodnevni put do kuće. Krenućemo ujutru.”

Kada su dvadeset minuta kasnije stigli do hotela, Maks je prvi put u životu bio zaljubljen.

Maks je zavezao konja za gredu ispred kuće na Rivsovom ranču. Popeo se uza stepenice i pokucao na vrata. Kada je Rivsova ćerka otvorila, delovala je umorno i napeto, kao da je plakala.

„Oh, ti si”, rekla je tihim glasom. „Uđi.”

Pošao je za njom u sobu za primanje. Dotakao je, iznenada zabrinut.

„Beti, šta nije u redu?“

Povukla se od dodira njegove ruke.

„Zašto mi nisi rekao da si odbegli robijaš?“, upitala je ne gledajući ga.

Lice mu se pretvori u hladnu masku.

„Zar je to bitno?“

Iskreno mu je uzvratila pogled.

„Da“, reče. „Nikada ne bih sebi dozvolila da budem u vezi sa tobom da sam znala.“

„Sada kada si saznala“, insistirao je, „da li to nešto menja?“

„Da“, ponovila je. „Oh, ne ispituj me više. Tako sam zbunjena!“

„Šta ti je otac rekao?“

Pogledala je svoje šake.

„Rekao je da ne mogu da se udam za tebe. Ne samo zbog toga, već zato što si... zato što si polu-Indijanac!“

„Samo zbog toga si prestala da me voliš?“

Piljila je u svoje zglobove, ne odgovarajući.

„Ne znam ni sama šta osećam“, najzad je izustila.

Privukao ju je sebi.

„Beti, Beti“, izgovorio je promuklim glasom. „Sinoć si me poljubila na igranci. Rekla si da me voliš. Nisam se promenio od tada.“

Na trenutak je stajala bez reči, a potom se povukla.

„Ne dodiruj me!“ brzo je rekla.

Maks ju je začuđeno posmatrao.

„Ne moraš mene da se plašiš.“

Uzmicala je od njega.

„Ne dodiruj me“ ponovila je, ovoga puta je strah u njenom glasu zazvučao suviše poznato. Maks ga je prepoznao, viđao ga je i ranije. Bez reči se okrenuo i izašao napolje.

Odjahao je prvo u grad. Ušao u banku, a potom u prostoriju u zadnjem delu zgrade koja je Rivsu služila kao kancelarija. Rivs ga pogleda iza velikog pisaćeg stola.

„Odakle ti pravo da tako ulećeš unutra?“, zahtevao je da zna.

Maks je zurio u njega.

„Ne pokušavaj da me zajebavaš, Rivse. To si već suviše dobro obavio sa svojom ćerkom.“

Rivs se zavalio u stolici i nasmeja.

„To je znači u pitanju?“

„To je dovoljno“, reče Maks. „Sinoć je obećala da će se udati za mene.“

Rivs se nagnuo napred.

„Mislio sam da si pametniji, Makse."

„To više nije bitno, Rivse. Odlazim."

Rivs ga je posmatrao par sekundi.

„Stvarno to misliš?"

Maks klimnu.

„Stvarno."

„Vodiš li crnca sa sobom?"

„Da", reče Maks. „Čim nam isplatiš naš deo novca."

Rivs se okrenu u stolici i izvadi novčanice iz sefa. Dobacio ih je na sto ispred Maksa.

„Evo ti."

Maks pogleda dole, a zatim u Rivsa. Podigao je novac i prebrojao ga.

„Ovde ima samo petsto dolara", reče.

„Šta si očekivao?", upita Rivs.

„Došli smo u Fort Vort sa sedam hiljada. Moj deo te sume je dve hiljade i trista. Nismo gubili novac u kockarnici i kafani." Maks uze cigaretu sa Rivsovog stola i pripali je. „Računam da Majku i meni pripada bar pet hiljada."

Rivs sleže ramenima.

„Ne želim svađu", reče. „Najzad, kroz mnogo šta smo prošli zajedno. Ako misliš da ti toliko pripada, toliko ćeš i dobiti."

Izbrojao je novac. Maks ga podiže i smesti u džep.

„Mislio sam da se nećeš lako rastati od tolike sume", rekao je.

Bio je na pola puta do krčme kada ga je neko dozvao otpozadi. Polako se okrenuo.

Šerif i dva zamenika su mu se približavala izvučenih pištolja, zajedno sa Rivsom.

„Šta se dešava, šerife?" upita Maks.

„Pretražite ga", reče Rivs uzbuđeno. „Naći ćete novac koji mi je ukrao."

„Ukrao?" reče Maks. „On je lud! To je novac koji mi duguje. Moj je."

„Dalje ruke od pištolja", reče šerif, krećući se oprezno. Zavukao je ruku u Maksov džep. Izvukao je punu šaku novčanica.

„Eto vidite!", uzviknu Rivs. „Zar vam nisam rekao?"

„Kučkin sine!", planuo je Maks. Bacio se ka Rivsu. Pre nego što je stigao do njega, šerif ga udari drškom pištolja po glavi. U tom momentu je Majk pogledao kroz prozor svoje sobe iznad krčme.

Rivs pogleda Maksa.

„Nije trebalo da verujem polutanu."

„Momci, podignite ga i odnesite u zatvor", reče šerif pomoćnicima.

„Valjalo bi da odeš u krčmu po njegovog drugara crnca, sigurno je i on umešan", reče Rivs.

Majk je video kako šerif najpre posmatra kafanu, a zatim kreće ka njoj. Nije više čekao. Sišao je niza zadnje stepenice i nestao iz grada.

Rivs je jahao ka ranču, pevušeći sam sebi. Osećao se dobro. Prvi put se osećao sigurnim. Maks neće progovoriti, tako bi samo pogoršao stvari. A crnac je nestao. Samo crnčuge beže kada se stvari zakuvaju. Bio je toliko obuzet mislima da nije čuo pucanj biča iza obližnjeg drveta. Udarac ga je svukao sa konja.

Osovio se na noge i posegnuo rukom ka revolveru, ali sledeći udarac mu ga istrže iz šake. Majk je polako koračao ka njemu dok mu se bič kovitlao oko ruke.

Rivs vrisnu od straha.

Zmija ponovo pucnu, a Rivs se obrnu oko sebe i pade u prašinu. Počeo je da puzi na sve četiri, a zatim je uspeo da se uskobelja na noge i pokušao da pobegne. Zmija ga je jurila putem i zavlčila mu se između nogu, bacajući ga na zemlju. Okrenuo se i ugledao Majkovu ruku kako se diže dok je za njom vijorio dugačak, crni bič.

Vrisnuo je kada ga je zmija ponovo razderala.

Rano, sledećeg jutra, šerif i njegovi zamenici su naišli na mrtvo telo pored puta. Tokom noći neko je iščupao rešetke sa prozora ćelije i Maks je pobegao.

Jedan od zamenika je prvi ugledao telo. Zaustavio je konja i bolje ga pogledao.

Šerif i drugi zamenik takođe zaustaviše konje. Dugo su piljili u osakaćeno telo. Zatim je jedan od njih skinuo šešir i obrisao hladan znoj sa čela.

„Liči na bankara Rivsa.“

Šerif se okrenu i pogleda ga.

„To je *bio* bankar Rivs“, reče. I on je skinuo šešir i obrisao čelo. „Baš čudno“, dodade. „Jedino mesto za koje ja znam, gde se čoveku nešto slično može desiti jeste zatvor u Luizijani.“

14

Na španskom jeziku ime sela bilo je suviše dugačko i teško za izgovaranje, tako da su ga Amerikanci zvali prosto Skrovište. To je bilo mesto u koje su dolazili oni koji nisu imali gde drugo da odu, koje progone predstavnici zakona i koji su umorni od spavanja u hladnoj preriji, od suve govedine i pasulja iz konzerve. Bilo je skupo, ali vredno svakog dolara. Duga ruka zakona nije mogla da dosegne šest kilometara sa one strane granice.

Osim toga, ovo je bilo jedino mesto u Meksiku gde je uvek mogao da se nabavi američki viski. Iako je koštao četiri puta više.

Alcalde je sedeo za svojim stolom u zadnjem delu kantine i posmatrao dva *Americanosa* dok su ulazili. Seli su za sto pored vrata. Sitniji je naručio tekilu.

Zainteresovano ih je posmatrao. Uskoro će otići. Uvek je bilo tako. Kada dođu u grad plaćaju samo najbolje. Najbolji viski, najbolje sobe i najskuplje devojke. Zatim ostanu bez novca i počinju da smanjuju troškove. Najpre sobu zamene za jeftiniju, zatim odlaze devojke. Tek na kraju, viski. Kada počnu da piju tekilu, to je siguran znak da će uskoro otići.

Podigao je čašu i brzo ispio svoje piće. Takav je život. Ponovo je osmotrio sitnijeg čoveka. Nešto mu je privuklo pogled. Uzdahnuo je, razmišljajući o svojoj mladosti. Huarezu bi se dopao ovaj mladić. Nešto u *Jefeovoj* indijanskoj krvi instinktivno bi prepoznalo ratnike. Ponovo je uzdahnuo. Siroti Huarez, želeo je toliko toga za svoj narod, a dobio je tako malo. Pitao se da li je *Jefe* pre smrti shvatio da je jedini razlog njegovog neuspeha to što ljudi nisu želeli za sebe sve ono što je on želeo za njih. Piljio je u *Americanose*, prisećajući se dana kada ih je prvi put ugledao. Bilo je to pre skoro tri godine.

Tiho su ušli u kantinu, umorni i prašnjavi od putovanja. I tada su sedeli za stolom pored vrata.

Flaša i čaše već su bile na stolu kada je krupan čovek krenuo ka njima od bara. Obratio se sitnijem od dvojice, ignorišući drugog.

„Crncima nije dozvoljen ulazak u ovu krčmu.“

Manji čovek ga nije ni pogledao. Najpre je napunio čašu svog prijatelja, pa svoju. Prineo je usnama. Čaša se razbi i rasu po podu. Kantina je iznenada utihnula.

„Vodi tog crnčugu odavde“, reče krupni čovek. Piljio je u njih par trenutaka, a zatim se okrenuo i odšetao nazad do bara.

Crnac je krenuo da ustane, ali manji čovek ga zaustavi pogledom. Crnac se polako spustio u stolicu. Tek kada je sitniji čovek ustao od stola i krenuo ka baru, *alcalde* je shvatio da uopšte nije sitan kao što izgleda. Delovao je majušno samo u poređenju sa crncem.

„Ko ovde određuje pravila?“, upitao je barmena.

Barmen pokaza ka zadnjem delu kantine.

„*Alcalde, señor.*“

Americano se okrenuo i prišao stolu. Boja njegovih očiju je iznenadila *alcaldea*, bile su tamnoplave. Govorio je španski sa blagim kubanskim akcentom.

„Govori li ova svinja istinu, *sehor?*“

„Ne, *señor*“ odgovori *alcalde*. „Dobrodošli su svi koji imaju novca da plate račun.“

Čovek klimnu i ponovo ode do bara. Stao je ispred čoveka koji je malopre prišao njegovom stolu.

„*Alcalde* mi reče da moj prijatelj može da oстане.“

Čovek se besno okrenu ka njemu.

„Koga je briga šta prokleti Meksikanac misli? To što smo sa druge strane granice ne znači da moram da pijem sa crnčugama!"

Glas manjeg čoveka bio je hladan.

„Moj prijatelj jede sa mnom, pije sa mnom, spava sa mnom i ostaće ovde." Okrenuo se i mimo vratio za svoj sto.

Upravo je seo kada je ljutiti *Americano* počeo da besni.

„Ako toliko voliš crnčuge, da vidimo kako će ti se dopasti da spavaš sa mrtvim crnjom", doviknuo je potežući revolver.

Sitniji *Americano* se jedva pomerio, ali oružje mu se našlo u ruci, cev se već pušila, a hitac odjekivao kantinom. Brbljivac je ležao mrtav na podu ispred bara.

„Izvinjavam se na uznemiravanju vašeg gostoljubivog sela", rekao je na španskom.

Alcalde pogleda čoveka na zemlji i sleže ramenima.

„*De nada*", izustio je. „Nije bitno. Bili ste u pravu. Svinja nije imala ni zrno uljudnosti."

Sada, skoro tri godine kasnije, *alcalde* uzdahnu, prisećajući se. Sitniji čovek je imao neverovatnu, prirodnu gracioznost poput pantera. A tek pištolj. *Carambal* Nikada nije video da iko tako brzo poteže. Kao da je revolver imao sopstveni mozak Kakav bi to *pistoleros* bio. Huarez bi bio ponosan na njega.

Nekoliko puta svake godine, dva prijatelja bi tiho nestala iz sela na nekoliko nedelja ili meseci, a potom se isto tako tiho vraćala. Svaki put kada bi se vratili, imali bi novca za sobe, žene i viski.

Međutim, svaki put je *alcalde* u njima osećao dublju usamljenost. Nekada je prema njima osećao istinsko sažaljenje. Nisu bili poput ostalih ljudi koji su dolazili u selo. Ovakav život im nije pružao zadovoljstvo.

Sada su ponovo pili tekilu. Koliko puta će se vraćati pre nego što zauvek odu? Ne samo iz ovog sela, već sa lica zemlje.

Maks proguta tekilu i krišku limuna. Kiselina mu jurnu u grlo, a čist, svež osećaj ispuni usta. Pogledao je Majka.

„Koliko nam je ostalo?"

Majk je razmišljao par trenutaka.

„Možda za još tri nedelje."

Maks je zavio cigaretu i upalio je.

„Moramo da odradimo jedan veliki posao. Tada bismo mogli da odemo u Kaliforniju ili Nevadu, negde gde nas ne znaju, i da počnemo iznova. Novac ovde ne traje dugo."

„Bogami, ne traje", dodade crnac. „Ali, ni to nije rešenje. Moramo da se

razdvojimo. Traže dvojicu. Kada ugledaju mene, to će biti kao da sa sobom nosim veliki znak sa tvojim imenom."

Maks ponovo napuni čašu.

„Pokušavaš da me se otreseš?“, nasmešio se i, slivajući tečnost niz grlo, posegnuo rukom ka limunu.

„Možda ćeš bez mene moći da se skrasiš i izgradiš nekakav život“, reče Majk ozbiljno. „Nećeš više morati da bežiš.“

Maks ispljunu semenku.

„Dogovorili smo se da se držimo zajedno. Ovoga puta ćemo uzeti dovoljno da odemo u Kaliforniju.“

Vrata se otvoriše. Ušao je visoki, crvenokosi kauboj. Prišao je stolu i seo na praznu stolicu.

„Rekao bih da je stari Čarli Dobs stigao ovamo u tren oka“, nasmejao se. „Ta tekila će ti spržiti želudac. Barmene, donesi nam bocu viskija.“

Barmen je pred njih stavio flašu i tri čaše i povukao se. Kada je Čarli napunio čaše, ispili su piće.

„Šta te dovodi nazad, Čarli?“, upita Maks. „Mislio sam da si krenuo ka Rinu.“

„Jesam. Ali naleteo sam na nešto vrlo zanimljivo. Suviše dobra prilika da bih mogao da je propustim.“

„Kakav posao je u pitanju?“, raspitivao se Maks, nagnuvši se preko stola.

Čarli je objašnjavao tihim glasom.

„Nova banka. Sećate se da sam vam pričio da u Teksasu traže naftu? Odlučio sam da posetim kopače na putu ka severu.“ Sipao je još jedno piće i brzo ga iskapio. „E, pa pronašli su je. Bila je to najluda stvar koju sam ikada vido. Prokopaju bunar u zemlji i umesto vode izade nafta. Izvuku je pomoću cevi, strpaju u burad i pošalju na istok. Ima nafte na sve strane. Ta banka je puna novca.“

„Zvuči dobro“, reče Maks. „Kakav je plan?“

„Jedan lokalac će odraditi posao, ali treba mu pomoć. Želi pola novca, mi delimo ostatak.“

„Može“, reče Maks. Okrenuo se ka Majku. „Šta ti misliš?“

Majk klimnu.

„Kada ćemo obaviti posao?“, upita.

Čarli ga pogleda.

„Odmah posle Nove godine. Tada će banka dobiti novac za novu iskopinu.“ Napunio je čaše. „Moraćemo da krenemo sutra. Bilo mi je potrebno tri nedelje da dojašem odande.“

15

Maks se provlačio kroz krčmu iza Čarlija Dobsa. Bila je puna tragača za naftom i kauboja. Stolovi za kockanje su radili punom parom. Ljudi su stajali oko njih u tri vrste čekajući na svoj red.

„Šta sam vam reko?“, pobedonosno se nasmeja Čarli. „Ovaj grad je u usponu.“ Vodio ih je ka baru, gde je jedan čovek stajao sam.

Okrenuo se i pogledao ih.

„Dugo ti je trebalo da stigneš“, reče čovek tiho.

„Jašem izdaleka, Ede“, odvrati Čarli.

„Sačekate me napolju“, reče Ed, dobacivši barmenu srebrni dolar. Dok je prolazio brzo je bacio pogled ka Maksu.

Maks ugleda blede, prodorne i bezizražajne oči. Čovek je bio u kasnim četrdesetim, dugi brkovi boje peska spuštali su mu se niz obraze. Bio mu je poznat, ali Maks nije mogao da se seti odakle. Samo je imao osećaj da ga je već negde video.

Čekao ih je ispred kafane. Krenuo je ka mračnoj uličici, i oni pođoše za njim. Okrenuo se i osmotrio ih.

„Rekao sam da su mi potrebna četiri čoveka“, izgovorio je ljutito.

„Jedan čovek nas čeka na ulazu u grad, Ede“, reče Čarli brzo.

„Dobro. Stigli ste baš na vreme. Sutra uveče petak uveče predsednik i blagajnik banke će raditi dokasno pripremajući plate za radnike na iskopinama. Obično završe do deset sati uveče. Sačekaćemo ih na vratima i ugurati unutra. Oni će nam otvoriti sef, nećemo morati da ga miniramo.“

„Slažem se“, reče Čarli. „Šta ti misliš, Makse?“

Maks pogleda Eda.

„Nose li oružje?“

„Verovatno. Plašiš se pucnjave?“

Maks odmahnu glavom.

„Ne. Samo volim da znam šta da očekujem.“

„Šta misliš koliko će novca biti?“, ubaci se Čarli.

„Pedeset hiljada, možda i više.“

Čarli zviznu.

„Pedeset hiljada!“

„Doći ćete ovamo jedan po jedan. Tiho. Ne želim da nas iko posmatra. Sastaćemo se iza banke u devet i trideset.“ Ed ih pogleda i ponovo klimnu. Krenuo je, a zatim se vratio. Zurio je u Maksa. „Zar te nisam već negde video?“

Maks sleže ramenima.

„Možda. Motam se unaokolo. I ti meni deluješ poznato.“

„Možda ću se setiti sutra." Krenuo je niz ulicu.

Maks ga je posmatrao dok nije skrenuo u glavnu ulicu. Polako se okrenuo ka Čarliju.

„Nešto me kopka u vezi sa tim čovekom. Kao da ga odnekud poznajem."

Čarli se nasmeja.

„Hajdemo. Majk će se pitati šta se desilo sa nama."

„Pripremite se!" prošaputa Ed promuklo. „Dolaze!"

Maks se priljubio uza zid pored vrata. Sa druge strane su čekali Ed i Čarli. Čuo je glas dvojice ljudi unutar banke dok su se približavali vratima.

Kada su se vrata otvorila, svi su nagrnuli unutra u istom trenutku.

„Šta se, do đavola...", reče glas iz tame. Pratio ga je tup udarac i zvuk tela koje pada.

„Začepi gubicu, ako želiš da požiiviš!" Neko je uplašeno udahnuo, a zatim je nastupila tišina. „Vodite ih pozadi", izgovori Ed surovim glasom.

Maks se brzo sagnu i povuče čoveka koji je ležao na zemlji ka vratima. Začuo se zvuk kresanja šibice, potom je lampa osvetlila prostoriju. Kada ga je Maks ispustio, čovek se srozao na zemlju i nastavio da leži.

„Proveri glavni ulaz!", šištao je Ed.

Maks otrča do vrata i gvirnu napolje. Ulica je bila tiha i prazna.

„Nema nikoga", reče.

„Dobro", odvrati Ed. „Na posao." Okrenuo se ka bankarskom službeniku koji je još bio pri svesti. „Otvoraj sef."

Čovek je imao skoro šezdeset godina. Piljio je u onesvešćenog kolegu sa užasnutim izrazom na licu.

„Ne... ne mogu", reče. „To može samo gospodin Gordon. On je predsednik, samo on zna kombinaciju."

Ed se okrenu ka Maksu.

„Probudi ga."

Maks kleknu kraj čoveka. Okrenuo mu je glavu. Delovala mu je čudno, vilica je bila obešena. Maks pogleda Eda. „Ništa ga više ne može probuditi. Ulubio si mu lobanju."

„Gospode!", izusti drugi čovek Izgledao je kao da će se onesvestiti.

Ed stade ispred njega.

„Ipak ćeš ti morati da otvoriš sef."

„A... a... ali, ne mogu", reče službenik. „Ne znam kombinaciju."

Ed ga surovo osinu preko lica. Čovek pade na sto.

„Moraćeš brzo da je naučiš!"

„Verujte mi, gospodine", jecao je. „Ne znam kombinaciju. Znao je samo

gospodin Gordon. Bio je..."

Ed ga ponovo udari.

„Otvaraj sef.“

„Gospodine", preklinjao je čovek. „U tom stolu ima četiri hiljade dolara! Uzmite to i nemojte me više udarati, molim vas. Ne znam kombinaciju..."

Ed je obišao sto i otvorio fioku. Izvadio je pakovanja novčanica i stavio ih u sako. Ponovo je stao ispred službenika koji je klečao.

„Otvaraj sef!", reče, ponovo ga udarivši.

Čovek se ispruži po podu.

„Ne mogu, gospodine, ne znam kako!"

Kada je Ed zamahnuo nogom kako bi ga još jednom šutnuo, Maks ga dotače po ramenu.

„Možda govori istinu."

Ed je zurio u njega par trenutaka, a zatim spustio nogu.

„Možda. Znam kako ćemo to brzo utvrditi." Klimnuo je glavom u pravcu vrata. „Vrati se tamo i gledaj da li neko dolazi."

Maks je otišao do vrata i ponovo pogledao napolje. Ulica je i dalje bila prazna. Stajao je tamo i napeto osluškivao. Čuo je Edov glas iz zadnjeg dela zgrade.

„Zaveži kopile za stolicu."

„Šta ćete uraditi?" protestovao je bankarski službenik slabim glasom.

Maks se vratio i osmotrio prostoriju. Ed je klečao ispred šporeta i žaračem tražio vreli komad uglja. Čarli je zavezao blagajnika, ispravio se i zainteresovano pogledao Eda.

„Šta to radiš?"

„Progovoriće ako prinesem ovaj žar njegovim očima", reče Ed smrknuto.

„Čekaj malo", pobuni se Čarli. „Ako misliš da laže, ubij ga."

Ed ustade i besno se okrenu ka Čarliju.

„To je problem sa današnjim mladićima. Sve sami slabi stomaci, mnogo ste mi gadljivi. Kako da otvori sef ako je mrtav!"

„Ne može da ga otvori ni ako ne zna kombinaciju!"

„Ako ti se ne dopada, nosi se odavde!" zaurla Ed divlje. „U tom sefu ima pedeset hiljada dolara. Ima da ih se dočepam!"

Maks se udaljio od dovratka i krenuo ka glavnim vratima banke. Načinio je dva koraka kada ga je Edov glas zaustavio.

„Ovo će upaliti, veruj mi", reče Ed. „Pre oko deset, dvanaest godina, Rasti Haris, Tom Dort i ja smo ovako obradili starog lovca na bizone i njegovu skvo..."

Maks je osetio kako mu se stomak prevrće i pridržao se za zid da ne bi pao. Zatvorio je kapke na trenutak i scena iz brvnare mu zaigra pred očima njegov otac beživotno visi, majka u gomili na podu, narandžasti sjaj vatre

U glavi mu se raščistilo. Pretresao je. Hladno, mrtvo osećanje zamenilo je mučninu. Vratio se u sobu.

Ed je i dalje klečao ispred šporeta. Čarli je stajao na drugoj strani prostorije, lica bledeg i zgađenog.

„Stari je na imanju imao sakriveno zlato. Svi u Dodž Sitiju su to znali...“, podigao je pogled i video Maksa koji je sada stajao nad njim. „Šta radiš ovde? Rekoh ti da čuvaš vrata!“

Maks spusti pogled. Glas mu je bio šupalj.

„Da li ste pronašli zlato?“

Zbunjen izraz prelete Edovim licem.

„Niste“, reče Maks. „Zato što ga nije ni bilo.“

Ed je zurio u njega.

„Kako znaš?“

„Znam“, reče Maks polako. „Zato što sam ja Maks Send.“

Ed ga je konačno prepoznao. Posegnuo je rukom ka revolveru, otkotrljavši se u stranu. Maks mu izbi oružje iz ruke. Ed polete da ga dohvati dok je Maks izvlačio usijani žarač iz vatre. Kada se okrenuo sa podignutim revolverom, žarač mu isprži oči.

Vrištao je dok mu je metal pržio meso. Pištolj opali, metak se zabi u tavanicu, a zatim mu oružje ispade iz ruke.

Maks je stajao iznad njega par trenutaka i posmatrao ga. Smrad sprženog mesa mu je dospeo do nozdrva. Gotovo je. Nakon dvanaest godina, konačno je gotovo.

Tupo se okrenuo kada ga je Čarli povukao za ruku.

„Hajde da zбриšemo odavde!“ uzviknuo je. „Ceo grad će se sjuriti ovamo za minut!“

„Dobro“, reče Maks polako. Ispustio je žarač i pošao ka vratima. Majk je čuvao konje. Uzjahali su i izjurili iz grada kroz kišu metaka. Potera je krenula za njima u roku od pola sata.

Tri dana kasnije bili su u maloj pećini u brdima. Maks se vratio sa ulaza i pogledao svog prijatelja.

„Kako si, Majk?“

Majkovo inače sjajno lice, bilo je iznureno i sivkasto.

„Loše, dečko, loše.“

Maks se sagnuo i obrisao mu obraze.

„Žao mi je“, reče. „Nemamo više vode.“

Majk odmahnu glavom.

„Nije bitno, dečko. Ovaj put sam nagrabusio. Za mene nema više putovanja.“
Iz zadnjeg dela pećine se začuo Čarlijev glas.

„Svanuće za sat vremena. Treba da krenemo.“

„Idi ti, Čarli. Ja ću ostati sa Majkom.“

Majk se podiže u sedeći položaj i nasloni na zid pećine.

„Ne budi budala, dečko“, reče.

Maks odmahnu glavom.

„Ostajem sa tobom.“

Majk se nasmeši. Nežno mu je stegao ruku.

„Mi smo prijatelji, zar ne, dečko. Pravi prijatelji?“ Maks klimnu. „Nikada ti nisam dao loš savet, zar ne?“ upita Majk. „Umreću i ti ništa ne možeš da učiniš tim povodom.“

Maks zamota cigaretu, zapali je i stavi Majku u usta.

„Zaveži i odmaraj se.“

„Otkopčaj mi pojas.“

Maks se nagnuo i povukao kopču. Majk zastenja.

„Tako je već bolje“, reče. „Pogledaj drugu stranu.“

Maks ga okrenu. Torba sa novcem bila je zalepljena sa unutrašnje strane.

Majk se nasmeši.

„Ima pet hiljada dolara u toj torbi. Čuvao sam ih za dan kada odlučimo da napustimo ovaj posao.“ Maks zamota još jednu cigaretu i pripali je. Posmatrao je prijatelja u tišini. Majk se nakašlja. „Rođen si trideset godina prekasno za ovaj posao. Na svetu više nema mesta za revolveraše. Za nas su ostali samo otpaci.“

Maks ga je gledao u oči.

„Ipak ostajem.“

Majk ga pogleda.

„Nemoj da pomislim da sam načinio pogrešan izbor tamo u zatvoru“, reče. „Sada kada umirem.“

Maks se nasmeši.

„Mnogo sereš, Majk.“

Majk se iskezi.

„Mogu da zadržavam poteru ceo dan. Do tada ćeš biti tako daleko da neće više moći da te stignu.“ Počeo je da se smeje i iznenada počeo da iskašljava krv. Uhvatio je Maksa za ruku. „Pomozi mi da ustanem, dečko.“

Maks ga podiže na noge. Krupan čovek se naslanjao na njega dok su išli ka izlazu iz pećine. Izašli su na noćni vazduh. Blagi povetarac je duvao niz ivicu litice.

Stajali su tamo par trenutka uživajući u tome što stoje jedan pored drugog, što je jedna od retkih sitnica koje muškarci mogu da podele kada je ljubav u pitanju. Zatim je Maks polako spustio prijatelja na zemlju.

Majk pogleda niz liticu.

„Mogu da ih zadržavam zauvek“, reče. „Seti se šta sam ti rekao, dečko. Od sada moraš da se baviš poštenim poslom. Dosta je lopovluka. Dosta je obračuna. Imam li tvoju reč, dečko?“

„Dajem ti reč, Majk.“

„Ako je prekršiš, moj duh ti neće dati mira!“, reče veliki čovek. Okrenuo je glavu i ponovo pogledao niz liticu. „Polazi, dečko“, reče promuklo. „Zora sviće.“ Podigao je pušku.

Maks se okrenuo i otišao do konja. Uzjahao je i na trenutak se okrenuo ka Majku. Veliki crnac nije uzvratio pogled. Maks ošinu konja mamuzama i odjuri.

Sat vremena kasnije, kada je sunce već jasno sijalo, a Maks se popeo na sledeći greben, počeo je da se pita zašto ne čuje pucnjavu. Nije moguće da se još ništa ne dešava.

Nikada nije saznao da je Majk preminuo onog trenutka kada ga je izgubio iz vida.

U prvom momentu se osetio nago bez brade. Protrljao je prstima obrijano lice i ušao u kuhinju.

Čarli podiže pogled.

„Gospode“, uzviknuo je. „Nikada te ne bih prepoznao.“

Njegova žena, Marta se okrenu od šporeta. Nasmehla se.

„Mlađi si nego što sam mislila. I zgodniji.“

Maks je osetio da crveni. Nezgrapno je seo.

„Mislim da je vreme da produžim.“

Čarli i njegova žena razmeniše poglede.

„Zašto?“, upita Čarli. „Ti si vlasnik polovine imanja. Ne možeš ga samo ostaviti.“

Maks ga osmotri. Zavio je cigaretu i pripalio je.

„Ovde smo već tri meseca. Hajde da prestanemo da se zavaravamo. Ovo imanje ne može da prehrani obojicu.“

Čutali su. Maks je bio u pravu. Mada je dao novac za kupovinu ranča, posao još nije bio dovoljno razvijen za sve njih.

„Šta ćeš ako te neko prepozna?“ upita Marta. „Tvoja poternica se nalazi u kancelariji svakog šerifa na jugoistoku.“

Maks se nasmeši i ponovo protrlja bradu.

„Neće me prepoznati bez brade.“

„Bilo bi bolje da smisliš novo ime“, reče Čarli.

Maks ispusti oblak dima.

„Da. Valjalo bi. Vreme je. Sve se menja.“

Međutim, ništa mu nije palo na pamet sve do dana kada je stajao pod vrelim

suncem Nevade i gledao u starog Korda i njegovog sina Džonasa. Tada mu je sinulo. Kao da ga je nosio celog života.

Smit. Nevada Smit.

To je bilo dobro ime. Nije govorilo ništa o njemu.

Pogledao je dečaka koji ga je posmatrao uplašenim očima, a zatim crni revolver u drugoj ruci. Dečak je pratio njegov pogled. Vratio je oružje u futrolu i nasmešio se.

„Dobro, juniore“, reče. „Čuo si oca.“

Vratio se do konja i poveo ga oko zgrade za smeštaj radnika, dok je dečak poslušno trčkao iza njega. Zgrada je bila prazna. Dečji glas se začuo iza njega.

„Hoćeš li živeti ovde sa Toj Vongom?“

Ponovo se nasmešio.

„Najverovatnije.“

Izabrao je jedan od kreveta i postavio dušek. Brzo je ostavio svoje stvari. Kada se okrenuo, dečak ga je i dalje gledao širom otvorenih očiju.

„Stvarno ćeš ostati?“, upita dete.

„Aha.“

„Stvarno?“, insistirao je dečak „Zauvek?“ glas mu je zapeo u grlu. „Nećeš otići kao drugi? Kao mama?“

Nešto u detetovim očima ga dotače. Klekao je pored njega.

„Ostaću koliko god želiš da ostanem.“

Dečak mu se iznenada obesi oko vrata i priljubi svoj obraz uz Nevadino lice. Dah mu je bio nežan i topao.

„Drago mi je“, reče. „Sada možeš da me naučiš da jašem.“

Nevada se uspravi. Dečak ga je držao za nogu. Izašao je napolje i podigao ga na svog konja. Krenuo je da uzjaše za njim. Iznenada mu se učinilo da mu revolver pritiska butinu.

„Vratiću se za minut“, rekao je i otišao u spavaonicu. Brzo je povukao vrpce i odvezao opasač za pištolj. Obesio ga je na klin iznad kreveta i izašao na belu sunčanu svetlost.

Nikada više nije pripasao oružje.

16

Rina je zakoračila iz voza među jasne, bleštave senke koje je popodnevno sunce širilo po platformi. Visoki šofer u uniformi je zakoračio napred i dotakao kapu rukom.

„Gospodica Marlou?“

Rina klimnu.

„Gospodin Smit se izvinjava što nije mogao da dođe po vas. Na sastanku je u studiju. Rekao je da će vam se pridružiti na koktelu.”

„Hvala vam”, reče Rina. Okrenula se na trenutak da sakrije razočarenje. To su bile tri duge godine.

Šofer pokupi njen prtljag.

„Ako biste bili ljubazni da krenete za mnom ka kolima, gospođice?”

Rina ponovo klimnu. Pratila je visoku uniformu kroz stanicu do blistave, crne „pirs-erou” limuzine. Šofer je brzo smestio torbe i otvorio joj vrata. Mala zlatna oznaka je blesnula na ručki ispred nje.

N/S

Naslonila se i potražila cigaretu. Trgnula se kada je začula šoferov glas iz zvučnika.

„Pronaći ćete ih u kutiji blizu vaše desne ruke, gospođo.”

Uхватила je njegov brzi osmeh u retrovizoru dok je palio motor. Zapalila je cigaretu i proučavala unutrašnjost kola. Zlatna oznaka se nalazila svuda. Bila je istkana čak i po tapacirungu.

Naslonila se glavom na sedište. Pitala se zašto je iznenađena. Dosta toga je pročitala u novinama o njemu. Ranč sa četrdeset jutara zemlje, vila sa trideset soba koju je izgradio na Beverli Hilsu. Ali, kada nešto čitaš u novinama, nemaš osećaj da je stvarno. Zatvorila je oči kako bi se prisetila kako je za nju to postalo stvarno.

Prošlo je otprilike pet meseci otkako se vratila na istok. Otišla je do Njujorka u kupovinu na nedelju dana. Bankar, prijatelj njenog oca, pozvao je na premijeru filma koji je producirala kompanija u koju je uložio novac.

„Kako se zove?” pitala je.

„Šerif mirnog sela”, odgovorio je bankar. „Snimljen je u studiju Norman. Berni Norman kaže da je u pitanju najbolji vestern ikada napravljen.”

„Vesterni su mi dosadni”, odgovorila je. „Nagledala sam se sličnih stvari dok sam i sama tamo živela.”

„Norman kaže da nova zvezda igra glavnu ulogu. Nevada Smit. Kaže da će biti veći...”

„Kako se zove?”, prekinula ga je. Sigurno nije dobro čula.

„Nevada Smit”, ponovio je bankar. „Čudno ime, ali glumci uvek imaju interesantna imena.”

„Otići ću na premijeru”, brzo je dodala.

Prisećala se kako ulazi u bioskop, gomile, jakih reflektora, lepo obučenih muškaraca i žena sa raskošnim nakitom. Zatim je svet nestao zatamnjen magijom sa platna.

Bližio se kraj filma. Sam u turobnoj sobi, šerif mirnog sela je vezivao opasač sa

pištoljem, iako se zakleo da to više nikada neće uraditi.

Kamera mu se unela u lice, tako blizu da je mogla da vidi majušne bore oko njegovih očiju i oseti topli dah. Podigao je revolver i pogledao ga.

Mogla je da oseti njegov umor, da vidi kako mu težina odluke stiska usne, steže četvrtastu vilicu, razvlači visoke indijanske jagodice u tanke linije koje se usecaju u obraze. Ali, pažnju su joj zapravo držale njegove oči.

Bile su to oči čoveka koji je upoznao smrt. Ne samo jednom, već mnogo puta. Oči čoveka koji je razumeo uzaludnost smrti, i osećao bol i tugu koju ona donosi.

Šerif je polako otišao do vrata i izašao napolje. Jasna sunčeva svetlost mu obasja lice. Spustio je obod tamnog šešira do očiju kako bi ih zaštitio od bleštavila i krenuo niz praznu ulicu. Lica građana posmatrala su ga iza kapaka, prozora i zavesa. Nije im uzvraćao poglede, samo je tupo išao napred, dok mu je kroz izbledelu košulju navirao znoj. Zakrpljene farmerke su delovale pohabano na vitkim, blago povijenim nogama. Metalna značka sijala mu je na grudima.

Smrt je nosila meku, skupu odeću. Prašina nije zaklanjala njene uglačane čizme, niti blistavu dršku od slonovače na revolveru. Na licu joj se ogledala mržnja, a uživanje u ubijanju izviralo iz očiju. Šaka joj je lebdela poput zvečarke iznad futrole.

Na trenutak su se pogledali. Oči Smrti su sijale od iščekivanja borbe. Šerifove oči bile su umorne i tužne.

Smrt se pokrenu prva. Ruka joj jurnu ka revolveru, ali suviše brzo da bi oči mogle da prate, šerifu se oružje već našlo u ruci. Smrt je snažno odbačena na zemlju, pištolj joj ispade iz ruke. Pogled joj je već bio staklast. Telo se trgnulo kada su ga pogodila još dva metka, a zatim zauvek umirilo.

Šerif je stajao mirno par sekundi, a zatim polako vratio oružje u futrolu. Okrenuo je leđa mrtvom čoveku i pošao niz ulicu.

Devojka je izletela na trem. Šerif je stao ispred nje.

Oči su joj bile pune suza.

Šerif je gledao širom otvorenih očiju, ne trepćući. Lice mu se iskrivi od prezira. Prezira prema njenoj žeđi za krvi, prema gradu punom ljudi koji su tražili žrtvu.

Šakom je strgao zvezdu sa košulje. Bacio je u prašinu kraj njenih nogu i okrenuo se.

Devojka je šokirano pogledala značku, a potom šerifova leđa. Pošla je za njim, a zatim stala.

Daleko niz ulicu, šerif je uzjahao. Okrenuo se ka brdima. Povijenih ramena i glave, umorno je odlazio iz njihovih života ka jasnoj, bleštavoj sunčevoj svetlosti, dok je ekran tamneo.

Kada su se svetla popalila, u bioskopu je vladala tišina. Rina se okrenu ka

bankaru, koji se postideno nasmeši i pročisti grlo.

„Prvi put me film ovako pogodio.“

Začudo, i ona je osetila knedlu u grlu.

„I mene“, promuklo je izgovorila.

Uzeo je za ruku.

„Eno ga Berni Norman. Hajde da odemo do njega, želim da mu čestitam.“

Probili su se kroz gomilu oduševljenih obožavalaca. Norman je bio zdepast čovek, tamne vilice, oči su mu bile sjajne i ushićene.

„Kako vam se čini Nevada Smit?“, upitao je. „Da li ste ikada videli nešto slično? Želiš li i dalje da za sledeći film unajmimo Toma Miksa?“

Kada se bankar nasmejao, Rina ga je začuđeno pogledala. Bio je od onih ljudi koji se ne smeju često.

„Tom Miks?“, likovao je. „Ko je to?“

Norman pljesnu bankara po leđima.

„Ovaj film će zaraditi dva miliona“, reče ushićeno. „Nevada Smit već snima sledeći!“

Limuzina je skrenula na prilaz u podnožju brda. Prošla je kroz gvozdenu kapiju sa utisnutom poznatom oznakom i počela da se penje uskim putem ka vrhu brda. Rina je pogledala kroz prozor i ugledala veliku kuću. Beli krov je odbijao tamnonarandžastu boju zalazećeg sunca.

Osećala se čudno. Šta ona radi ovde? Ovo nije Nevada kojeg je ona poznavala. Iznenada je izbezumljeno počela da pretražuje tašnu u potrazi za Nevadinim telegramom. Osetila se nešto smirenije dok gaje čitala.

Setila se da mu je poslala poruku iz Švajcarske prošlog meseca. Prošlo je tri godine otkako se čula sa njim. Tri godine neprestanog bežanja. Prvih šest meseci je provela u Bostonu. Brzo joj je dosadilo. Zatim je otišla u Njujork, London, Pariz, Rim, Madrid, Konstantinopolj, Berlin. Zabave, žudnja, afere, strasni muškarci, halapljive žene. Što je dalje bežala, sve se više plašila i bila sve usamljenija.

Probudila se jednog jutra u Cirihu dok su joj zraci sunca padali po licu. Ležala je gola u krevetu, pokrivena belim prekrivačem. Usta su joj bila suva, kao da nije pila vodu mesecima. Posegnula je rukom ka bokalu na noćnom stočiću. Pošto ga nije bilo, shvatila je da nije u svojoj sobi.

Sedela je u sobi opremljenoj na evropski način, ali potpuno nepoznatoj. Potražila je pogledom svoj ogrtač, ali nigde nije bilo nijednog komada odeće. Pitala se gde je. Na stolu su bile cigarete i šibica. Pripalila je jednu. Oštar dim je ugrize za pluća dok su se vrata otvarala.

Privlačna tamnokosa žena uđe u sobu. Zastala je kada je shvatila da Rina sedi na krevetu. Nasmešila se i prišla.

„Ah, budna si, *ma cheri*“, rekla je nežno, sagnula se i poljubila je u usta.

Rina je piljila u nju širom otvorenih očiju.

„Ko si ti?“

„Ljubavi, zar me se ne sećaš?“ Rina odmahnu glavom. „Možda će te ovo podsetiti, draga“, reče žena dok je skidala haljinu. Pritisnula je Rininu glavu uz svoje krupne, gole grudi. „Eto vidiš, sećaš li se kako smo se volele?“ Mazila je Rinu po licu, ali ona je besno odgurnu.

Vrata se ponovo otvoriše i unutra uđe muškarac sa flašom šampanjca u ruci. Bio je potpuno nag. Nasmehio im se.

„Ah“, reče. „Ponovo smo svi budni. Zabava je postala pomalo dosadna.“ Prišao je i pružio Rini bocu. „Uzmi malo vina, draga“, reče. „Nevolja je u tome što se čovek probudi tako žedan, zar ne?“

Rina pritisnu prstima slepoočnice. Osetila je lupanje pulsa pod prstima. Ovo je noćna mora. Nije moguće da je u pitanju stvarnost.

Čovek je zabrinuto pomazi po glavi.

„Glavobolja? Doneću aspirin.“

Okrenuo se i izašao iz sobe. Rina je užasnuto posmatrala ženu.

„Molim vas“, preklinjala je. „Čini mi se da ludim. Gde sam?“

„U Cirihu, naravno, u Filipovoj kući.“

„U Cirihu?“, pitala je Rina. „Filip?“ pogledala je ženu. „Da li je to bio Filip?“

„*Mais non*, naravno da ne. To je Karl, moj muž. Zar se ne sećaš?“

Rina odmahnu glavom.

„Ničega se ne sećam.“

„Upoznali smo se na trkama pre tri nedelje u Parizu“, reče žena. „Bila si sama u loži pored Filipove. Tvoj prijatelj nije mogao da dođe, sećaš se?“

Rina zatvori oči. Počela je da se priseća. Kladila se na prelepog crvenog čilaša. Čovek u susednoj loži se nagnuo ka njoj.

„Dobar izbor“, rekao je. „To je moj konj. Ja sam grof Šaen.“

„Grof u susednoj loži!“, uzviknu Rina.

Žena klimnu. Ponovo se nasmešila.

„Sećaš se“, rekla je zadovoljnim glasom. „Zabava je počela u Parizu, ali tamo je bilo suviše toplo, pa smo se dovezli ovde u Filipovu vilu u planini. To je bilo pre dve nedelje.“

„Dve nedelje?“

Žena klimnu.

„Bila je to dobra zabava“, reče. Sela je na krevet pored Rine. „Veoma si lepa.“

Rina je zurila u nju bez reči. Vrata se ponovo otvoriše. Ušao je Karl sa flašicom aspirina u jednoj i šampanjcem u drugoj ruci. Za njim je ušao visoki muškarac, plave kose u kućnom ogrtaču. Bacio je neke fotografije na krevet.

„Kako ti se dopadaju, Rina?“

Zurila je u slike. Smučilo joj se. Nije moguće da je to ona. Ne ovako. Gola. Sa tom ženom i tim muškarcima. Pogledala ih je bespomoćno. Grof se nasmešio.

„Mogle su i bolje da ispadnu“, reče izvinjavajući se. „Ali mislim da nešto nije u redu sa tajmerom.“

Žena ih podiže.

„Mislim da su dovoljno dobre, Filipe“, nasmejala se. „Bio si tako smešan dok si pokušavao da vodiš ljubav sa tom malom sijalicom u ruci kako bi napravio fotografiju.“

Rina je ćutala. Karl se sagnuo.

„Našoj maloj Amerikanki je i dalje muka“, reče nežno. Pružio joj je aspirin. „Uzmi. Osećaćeš se bolje.“

Rina ih pogleda.

„Želim da se obučem, molim vas“, rekla je slabim glasom.

Žena klimnu.

„Naravno, tvoja odeća je u ormanu.“ Okrenuli su se i napustili prostoriju.

Rina je ustala i brzo se umila. Razmišljala je da se okupa, ali je odlučila da to ne učini. Želela je da ode. Obukla se i ušla u drugu sobu.

Žena je i dalje bila u kućnoj haljini, ali muškarci su obukli majice i bele flanelne pantalone. Krenula je napolje ne gledajući ih. Zaustavio ju je Karlov glas:

„Gospođo Kord, zaboravili ste tašnu.“

Bez reči se okrenula da je uzme, izbegavajući da ga pogleda u lice.

„Stavio sam unutra i neke fotografije, kao uspomenu na našu zabavu.“

Otvorila je tašnu. Fotografija je skaredno zračila iz nje.

„Ne želim ih“, rekla je i pružila mu ih.

Odmahnulo je.

„Zadržite ih. Uvek možemo da napravimo još. Imamo negative.“ Polako ga je pogledala u oči. Smešio se. „Možda biste voleli da popijete kafu dok razgovaramo o poslu?“, ljubazno je ponudio.

Negativi su je koštali deset hiljada dolara. Spalila ih je u pepeljari pre nego što je napustila prostoriju. Čim se prijavila u hotel, poslala je telegram Nevadi.

UPLAŠENA SAM I USAMLJENIJA NEGO IKAD.

DA LI SI MI I DALJE PRIJATELJ?

Odgovor je dobila sledećeg dana, kao i ček na pet hiljada dolara i potvrdu rezervacija za put od Ciriha do Kalifornije.

Zgužvala je telegram prstima pošto ga je još jednom pročitala dok se limuzina pela na brdo. Setila se da je odgovor bio tipičan za Nevadu kojeg se sećala. Ali, nije ličio na Nevadu kojeg je došla da poseti.

I DALJE SAM TVOJ PRIJATELJ.

U potpisu je stajalo 'Nevada'.

Nevada se naslonio u stolici i pogledao unaokolo po velikoj kancelariji. Aura napetosti se uvukla u prostoriju. Lice Dena Pirs-a bilo je učtivo i nasmevano.

„Ovaj put nije novac u pitanju, Berni“, rekao je. „Prosto osećamo da je došlo vreme. Hajde da napravimo film o zapadu kakav je zaista bio i batalimo podvale kojima se bavimo već godinama.“

Norman je na trenutak spustio pogled ka stolu, dok se poigravao scenariom ukoričenim u plavo. Imao je ozbiljan izraz na licu.

„Nije u pitanju scenario, Dene, veruj mi“, reče. Okrenuo se ka Fon Elsteru u potrazi za podrškom. „Mislimo da je odličan, zar ne?“

Visoki, ćelavi režiser klimnu.

„To je jedan od najboljih scenarija koje sam ikada pročitao.“

„Zašto ste ga obustavili?“, upita agent.

Norman odmahnu glavom.

„Nije pravo vreme. Industrija je u previranju. *Vorner* će uskoro izbaciti prvi zvučni film. *Svetlosti Njujorka*. Neki ljudi smatraju da će to uništiti neme filmove.“

Den Pirs se nasmeja.

„Koješta! Filmovi su filmovi. Ako želiš da čuješ glumce kako govore, idi u pozorište.“

Norman se okrenu ka Nevadi i obrati mu se očinskim tonom.

„Nevada, zar smo te ikada uputili na pogrešan put? Od prvog dana smo prema tebi postupali ispravno. Ako je pitanje novca, to nije problem. Samo reci cifru.“

Nevada se nasmeši.

„Nije novac u pitanju, Berni. Znaš to. Deset hiljada nedeljno je dovoljno za bilo kog čoveka, čak i nakon što je porez skočio za sedam procenata. U pitanju je scenario. To je prva realna priča koju sam ovde pročitao.“

Norman posegnu rukom i dohvati cigaru. Nevada se zaveli u naslon. Setio se kada je prvi put čuo za ovaj scenario. Bilo je to prošle godine, kada je snimao *Obračun u sumrak*.

Prišao mu je jedan od pisaca, mladić sa naočarima i vrlo bledom kožom.

„Gospodine Smite“, upitao je snebivljivo, „mogu li da porazgovaram sa vama par minuta?“

Nevada odmahnu šminkeru.

„Naravno...“, oklevao je.

„Mark Vajs“, izgovori pisac žustro.

Nevada se nasmeši.

„Naravno, Mark, šta mogu da učinim za tebe?"

„Napisao sam scenario i voleo bih da ga pročitate", reče Vajs brzo. „Proveo sam dve godine istražujući činjenice. Radi se o jednom od poslednjih revolveraša na jugozapadu. Mislim da je drugačiji od bilo čega što je ikada snimljeno."

„Biće mi drago da ga pročitam." To je jedna od nevolja sa kojima se suočavaju zvezde. Svi imaju scenario koji žele da pročitaš i svaki je najbolji ikad napisan. „Kako se zove?"

„*Otpadnik*", pružio mu je u plavo ukoričenu svesku.

Bila je teška. Otvorio je poslednju stranu i sumnjičavo pogledao pisca. Scenario je bio tri puta duži od standardne dužine.

„Prilično je dugačak, zar ne?"

Vajs klimnu.

„Dugačak je, ali ne mogu da ga skratim. Sve što je unutra napisano je istina. Proveo sam dve godine pregledajući stare novine po celom jugozapadu."

Nevada se ponovo okrenuo ka šminkeru, sa tekstom u rukama.

„Šta se desilo sa njim?", upitao je preko ramena.

„Niko ne zna. Jednog dana je samo nestao i niko ga više nije video. Potera je krenula za njim. Misle da je u umro negde u planinama."

„Nova priča je uvek dobra", reče Nevada. „Ljudi ne vole stalno da gledaju iste heroje. Kako se zove taj momak?"

Piščev odgovor je visio u vazduhu.

„Send", reče. „Maks Send."

Tekst skliznu iz Nevadinih ruku. Osetio je da crveni.

„Šta si rekao?", upitao je polako.

Vajs je zurio u njega.

„Maks Send. Možemo da promenimo ime, ali čovek se tako zvao."

Nevada odmahnu glavom i pogleda scenario na zemlji. Ležao je u prašini. Vajs je brzo kleknuo i podigao ga.

„Jeste li dobro, gospodine Smite?", upitao je zabrinutim glasom.

Nevada duboko udahnu. Osetio je da mu se vraća samokontrola. Uzeo je tekst i na silu se osmehnuo.

Izraz olakšanja prelete Vajsovim licem.

„Hvala vam, gospodine Smite", rekao je zahvalno. „Zaista sam vam zahvalan. Hvala vam."

Nedelju dana Nevada nije mogao da natera sebe da pročita tekst. Na neki čudan način mu se činilo da će se otkriti ako to učini. Zatim je jedne večeri ušao u biblioteku posle večere. Tamo ga je čekao Fon Elster, potpuno obuzet tekstom.

„Koliko dugo je ovaj tekst kod tebe?", upita ga režiser.

Nevada sleže ramenima.

„Nedelju dana. Znaš kako je. Uvek mi prilaze pisci sa tekstovima. Valja li?“

Fon Elster je polako položio tekst.

„Više je nego dobar. Odličan je. Ako odlučiš da ga snimiš, ja želim da ga režiram.“

Kasno te noći, dok mu je lampa još gorela pored kreveta, Nevada je shvatio režiserovo oduševljenje. Vajs je dao dubinu i svrhu portretu čoveka koji je živeo sam i razvio filozofiju rođenu iz bola i tuge. Njegovi zločini nisu bili glamurozni. Bila je to očajnička borba za opstanak.

Čim je pročitao tekst, Nevada je znao da će taj film biti snimljen. Scenario je bio odličan. Radi sopstvene zaštite, morao je da snimi ovaj film. Ako se nađe u tuđim rukama, mogu pokušati da otkriju nešto više o životu Maksa Senda.

Narednog jutra je otkupio scenario od Vajsa za hiljadu dolara.

Nevada se naglo vratio u sadašnjost.

„Hajde da sačekamo godinu dana“, reče Berni Norman. „Do tada ćemo znati šta se tačno dešava.“

Den Pirs ga pogleda. Nevada je prepoznao taj pogled. Značio je da. Den veruje da se ne može postići više od toga.

„Čaplin i Pikfordova su znali šta rade kada su osnovali *Junajted artist*“, reče Nevada. „To je jedini način da zvezda snimi film koji želi.“

Normanov izraz se neznatno promeni.

„Od osnivanja nisu imali dobru godinu“, reče. „Izgubili su dosta novca.“

„Možda“, reče Nevada. „Vreme će pokazati. To je mlada kompanija.“

Norman pogleda Pirsu, zatim Nevadu.

„Dobro“, reče. „Hajde da se ovako dogovorimo. Uložićemo pola miliona dolara u film, a vi garantujete sve troškove preko toga.“

„Treba nam bar još milion i po!“, odgovori Pirs. „Gde će Nevada nabaviti toliko novca?“

Norman se nasmeši.

„Na istom mestu gde i mi. U banci. Neće biti nikakvih problema. Ja ću to dogovoriti. Film će biti vaš. Mi želimo samo novac za distribuciju i povratak onoga što smo uložili. Bolji ugovor nećete dobiti ni kod *Junajted artista*. Sada vidiš koliko smo daleko spremni da odemo za tebe, Nevada. Pošteno?“

Nevada nije gajio iluzije. Ako film ne postigne uspeh, njegov potpis će stajati na menicama banke, a ne Normanov. Izgubiće sve što ima i više od toga. Pogledao je scenario. Postao je još odlučniji.

Džonasov otac mu je jednom rekao da nema zadovoljstva u tome ako gubiš ili zarađuješ tuđ novac. Nikada se nećeš obogatiti ako igraš na mali ulog. Taj film nije mogao da propadne. Bio je siguran. Osećao je to duboko u sebi.

Ponovo je pogledao Normana

„Dobro, Berni“, reče. „Dogovorili smo se.“

Kada su se suočili sa zalazećim suncem ispred Normanove kancelarije, Nevada je pogledao svog agenta. Pirs je imao turoban izraz lica.

„Možda bi bilo bolje da dođeš do moje kancelarije“, promrmljao je. „Moramo oko mnogo toga da se dogovorimo.“

„To će morati da sačeka do sutra“, reče Nevada. „Kod kuće me čeka društvo sa istoka.“

„Malopre si odgrizao dobar zalogaj“, reče agent.

Krenuli su ka kolima.

„Mislim da je bilo vreme“, reče Nevada samouvereno. „Jedin način da zaradiš veliki novac jeste da uložiš veliki novac.“

„Na taj način može mnogo i da se izgubi“, reče Pirs strogo.

Nevada zastade pored svog belog „staž berketa“. Sa ljubavlju je spustio šaku na vrata, kao što je činio sa konjima.

„Nećemo izgubiti.“

Agent žmirnu ka njemu.

„Nadam se da znaš šta radiš. Ne dopada mi se kada Norman brzo pristane na dogovor i obeća nama sav profit. Sumnjivo mi je to.“

Nevada se nasmeši.

„Tvoj problem je u tome što si agent, Dene. Svi agenti su sumnjičavi. Berni je pristao zato što je morao. Nije želeo da me izgubi.“ Otvorio je vrata i ušao u kola. „Doći ću u tvoju kancelariju u deset ujutru.“

„Dobro“, reče agent. Krenuo je ka svojim kolima, ali se zaustavio i vratio. „Brine me pojava zvučnog filma. Još neke kompanije su najavile da će početi da ih snimaju.“

„Neka snimaju“, reče Nevada. „To je njihov problem.“ Okrenuo je ključ i pritisnuo starter. Veliki motor ožive uz glasnu riku. „To je novitet“, doviknuo je agentu kroz buku. „Kada naš film dođe u bioskope, ljudi će zaboraviti na zvuk“

Telefon na malom stolu je zazvonio. Rina je podigla slušalicu. Bio je to jedan od novih francuskih telefona, prvi koji je videla od kako se vratila iz Evrope. Sada već poznata oznaka nalazila se u centru brojčanika gde su obično odštampani brojevi.

„Halo.“

Nevadin glas joj zazvoni u uha

„Zdravo, prijateljice. Jesi li se smestila?“

„Nevada!“, uzviknula je.

„Zar imaš još nekog prijatelja?“

Nasmejala se.

„Raspakovala sam se", reče. „I zapanjila."

„Zbog čega?"

„Zbog svega. Zbog ove kuće. Fantastična je. Nikada nisam videla nešto slično."

Tiho joj je šaputao na uho.

„Ništa posebno. Malter i četiri zida, ali to je moj dom."

„Oh, Nevada", nasmejala se. „Još ne mogu da poverujem. Zašto si izgradio tako fantastičnu kuću? To ne liči na tebe."

„Sve je to deo imidža, Rina", reče. „Poput belog šešira, elegantnih košulja i čizama u boji. Nisi zvezda, ako nemaš svu tu opremu."

„Sa oznakom N kroz S na svemu?", upita ona.

„Sa oznakom N kroz S na svemu", ponovio je. „Ne dozvoli da te to zapanji, ima mnogo čudnijih stvari u Holivudu."

„Imam toliko toga da ti ispričam", reče ona. „Kada ćeš doći kući?"

„Kući?", Nasmejao se. „Ja sam kod kuće. Dole sam u baru, čekam te."

„Sići ću za minut", reče ona, a zatim oklevajući dodade. „Kako da pronađem bar? Ova kuća je ogromna."

„U ovakvim prilikama koristimo indijanske vodiče. Poslaću ti jednog", reče on.

Spustila je slušalicu i otišla do ogledala. Dok je namazala karmin, već se začulo blago kucanje na vratima.

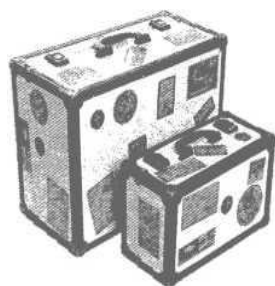
Otvorila ih je.

Nevada je stajao ispred, smešeći se.

„Pardon, gospođo", izigravao je formalnost. „Upravo sam proverio celo zdanje, nećete verovati, ali ja sam jedini Indijanac u okolini!"

„Oh, Nevada!", rekla je nežno.

Iznenada mu se našla u naručju, lica priljubljenog uz čvrste mišiće njegovih grudi, i suzama natapala njegovu belu, elegantnu košulju.

DŽONAS, 1930.

TREĆA KNJIGA

Svetla Los Angelesa se pojaviše ispod desnog krila. Pogledao sam Baza, koji je sedeo kraj mene u pilotskoj kabini.

„Skoro da smo stigli kući.“

Lice sa prćastim nosom se nasmeši. Pogledao je na sat.

„Mislim da imamo novi rekord“

„Do đavola sa rekordom“, rekoh. „Želim samo ugovor za razvoz pošte.“

Klimnuo je.

„Sigurno ćemo stići.“ Potapšao je upravljačku tablu. „Ova bebica nam je to omogućila.“

Skrenuo sam iznad grada, u pravcu Berbanka. Ako dobijem ugovor za razvoz pošte od Čikaga do Los Angelesa, Interkontinental će se ubrzo razgranati preko cele države. Sledeći korak je pravac Čikago-Njujork.

„Vidim iz papira da Ford priprema avion sa tri motora koji će moći da nosi trideset dva putnika“, reče Baz.

„Kada će ga završiti?“

„Za dve, možda tri godine“, odgovorio je. „To je sledeći korak“

„Da“, rekoh. „Ali ne možemo sebi da priuštimo da čekamo Forda. Moglo bi da prođe i pet godina pre nego što iz toga proizađe nešto za praktičnu upotrebu. Moramo biti spremni za dve godine.“

Baz je piljio u mene.

„Dve godine? Kako ćemo to postići? Nemoguće je.“

Bacih pogled na njega.

„Koliko aviona imamo?“

„Trideset četiri“, reče on.

„Koliko ćemo ih imati ako dobijemo ovaj novi ugovor?“

„Dvaput, možda i triput više“, odgovorio je. Pogledao me pronicljivo. „Šta pokušavaš da mi kažeš?“

„Od ugovora za prevoz pošte više zarađuju proizvođači aviona nego mi“, rekoh.

„Ako misliš da treba da proizvodimo sopstvene avione, potpuno si poludeo!“, reče Baz. „Nema šanse da otvorimo fabriku za dve godine.“

„Ali, možemo da kupimo neku koja već postoji“, odgovorih.

Razmišljao je par trenutaka.

„Kompanije *Lokid*, *Martin* i *Kertis-Rajt* imaju i više nego dovoljno posla. Neće nam prodati fabrike. Jedina kompanija koja bi možda bila spremna to da učini jeste *Vintrop*. Počeli su da otpuštaju radnike od kako su izgubili ugovor sa

vojskom."

Nasmeših mu se.

„Dobra ideja, Baze.“

Posmatrao me u pomračini.

„A, ne. Radio sam za starog Vintropa. Zakleo se da nikada neće...“

Bili smo iznad aerodroma u Berbanku. Skrenuo sam u širokom luku ka južnom kraju polja gde se nalazila Vintropova fabrika. Nagnuo sam avion kako bi Baz mogao da vidi sa svoje strane.

„Pogledaj dole.“

Kroz tamu su se nazirala velika bela slova ispisana po crnom krovu.

KORD VAZDUHOPLOVSTVO

Novinari se okupiše oko nas čim smo sleteli. Blicevi su sevali u tolikoj meri da sam morao da trepnem.

„Umorni ste, gospodine Korde?“, doviknu jedan od njih.

Protrljao sam neobrijane obraze i iskezio se.

„Svež sam kao rosa“, rekoh. Pošto sam ogrebao stopalo na kamen, okrenuh se ka Bazu i doviknuh. „Molim te, dodaj mi cipele!“

Nasmejao se i dobacio ih, a novinari su se ludo zabavljali slikajući me kako se obuvam. Baz je izašao iz aviona i stao pored mene. I dalje su nas fotografisali dok smo išli ka hangaru.

„Kako se osećate sada kada ste se vratili kući?“, pitao je jedan novinar.

„Dobro.“

„Veoma dobro“, dodade Baz.

To smo i mislili. Pre pet dana smo uzleteli sa *Buržea* u Parizu. Njufaundlend, Njujork, Čikago, Los Anđeles pet dana.

Jedan reporter nam je pritrčao sa parčetom papira u rukama.

„Upravo ste oborili rekord u brzini leta od Čikaga do Los Anđelesa!“, rekao je. „To je peti rekord koji ste oborili tokom ovog putovanja!“

„Svaki dan po jedan“, nasmeših se. „Nemate na šta da se žalite.“

„Da li to znači da ćete uspeti da dobijete ugovor za razvoz pošte?“ upita novinar.

Iza njega, na ulazu u hangar, ugledao sam Makalistera kako pomamno maše.

„Poslovni deo prepuštam svom partneru, Bazu. On će vas izvestiti o tome.“

Brzo sam se udaljio, ostavivši Baza okruženog reporterima i otišao do Makalistera. Delovao je veoma uznemireno.

„Mislio sam da nećete stići na vreme.“

„Rekoh da ću doći do devet sati.“

Uhvatio me pod ruku.

„Kola nas čekaju“, reče. „Idemo pravo u banku. Rekao sam im da ću te

dovesti."

„Čekaj malo", rekoh, oslobodivši se njegovog stiska. „Kome si rekao?"

„Članovima sindikalne grupe koja je pristala na tvoju cenu za iznajmljivanje patenta brzog kalupa za ubrizgavanje. Čak se i Djupont udružio sa njima." Ponovo me uzeo za ruku i povukao ka kolima.

Istrgao sam se.

„Sačekaj", rekoh. „Nisam spavao u krevetu pet dana, mrtav sam umoran. Videću se sa njima sutra."

„Sutra?", uzviknuo je. „Čekaju te sada!"

„Ne tiče me se", rekoh. „Neka čekaju."

„Ali to su ljudi koji ti daju deset miliona dolara!"

„Ništa oni meni ne poklanjaju", rekoh. „Imali su istu šansu da kupe taj patent kao i mi. Svi su bili u Evropi te godine, ali bili su škrti. Ako im je sada potreban, mogu da sačekaju do sutra." Ušao sam u kola. „Hotel *Beverli Hills*"

Makalister se smestio pored mene. Delovao je uzrujano.

„Sutra?" reče. „Ne žele da čekaju."

Šofer je upalio motor. Pogledao je Makalistera i iskezio se. Počeo sam da ga žalim. Znao sam da nije bilo lako izdejsstvovati taj ugovor.

„Evo šta ćemo", rekoh smireno. „Daj mi da odspavam šest sati i tada ćemo otići na sastanak."

„Tada će biti tri sata ujutru!", uzviknu Maks.

Klimnuo sam.

„Dovedi ih u moj apartman u hotelu. U tri sata ću biti spreman."

Monika Vintrop je čekala u apartmanu. Ustala je sa kauča i ugasila cigaretu kada sam ušao. Dotrčala je i poljubila me.

„Oh, kakva brada!", uzviknula je glumeći iznenađenje.

„Šta radiš ovde?", upitah. „Očekivao sam te na aerodromu."

„Došla bih, ali sam se plašila da bi tata mogao da se pojavi", brzo je odgovorila.

Bila je u pravu. Ejmos Vintrop je bio suviše oštrouman da ne primeti simptome. Nije umeo da se usredsredi na jednu stvar. Žene su mu uticale na posao, a posao na žene. Međutim, Monika je bila njegova jedina ćerka. Poput svih raskalašnika, smatrao je da je ona nešto posebno. Što je bila istina. Ali ne na način koji je on zamislio.

„Sipaj mi piće", rekoh, uputivši se ka spavaćoj sobi. „Uskočiću u kadu. Zaudaram toliko, da se samom sebi gadim."

Podigla je čašu sa ledom i viskijem i krenula za mnom.

„Piće je već spremno", reče. „I kada je puna."

Uzeo sam čašu iz njene ruke.

„Kako si znala kada ću se vratiti?“

Nasmešila se.

„Čula sam na radiju." Pijuckao sam piće dok mi je prilazila. „Ne moraš zbog mene da se kupiš", reče. „Uzbuđuje me taj miris."

Spustio sam piće i krenuo ka kupatilu, skidajući usput košulju. Kada sam se okrenuo da zatvorim vrata, bila je iza mene.

„Ne ulazi još u kadu", reče. „Šteta je protraćiti taj muški miris."

Stavila mi je ruke oko vrata i privila se uz mene. Potražio sam njene usne, ali je spustila glavu na moje rame. Osetio sam da je duboko uzdahnula. Tiho je zaječala i vrelina jurnu iz njenog tela poput pare iz rerne.

Okrenuo sam dlanom njeno lice ka sebi. Oči su joj bile skoro zatvorene. Ponovo je zaječala, dok joj se telo grčilo. Otkopčao sam kaiš i pantalone padoše na pod. Grunuo sam ih u stranu i poveo je ka toaletnom stočiću pored zida. Oči su joj i dalje bile zatvorene kada je skočila na mene poput majmuna koji se penje na palmu.

„Diši polako, srce", rekoh kada je počela da uzdiše izmučenim polušapatom. „Možda godinama neću ovako dobro mirisati."

Voda je bila meka i vrela. Umor se slivao sa mene dok se mreškala. Posegnuo sam rukom ka leđima, pokušavajući da ih nasapunjam. Nisam uspeo.

„Pusti mene", reče ona.

Podigao sam pogled ka njoj dok mi je uzimala sunder iz ruke i počela da mi trlja leđa. Lagani, kružni pokreti su mi ublažavali umor. Nagnuo sam se napred i zatvorio oči.

„Nemoj prestati", rekoh. „To mi baš prija."

„Kao beba si. Treba ti neko da se brine o tebi."

Otvorio sam oči i ponovo je pogledao.

„I ja sam razmišljao o tome", rekoh. „Mislim da ću zaposliti japanskog slugu."

„Japanski sluga ne bi ovo radio", reče ona. Osetio sam kako me potapšala po ramenu. „Nasloni se. Treba da isperem sapun."

Naslonio sam se, zatvorenih očiju. Prelazila je sunderom preko mojih grudi, a zatim krenula niže. Otvorih oči. Zurila je u mene.

„Deluje tako majušno i bespomoćno", prošaputala je.

„Malopre nisi tako mislila."

„Znam", reče ona šapatom dok joj se pogled maglio.

Poznavao sam taj pogled. Uhvatio sam je rukom za vrat i povukao do ivice kade. Osetio sam kako joj se ruka spušta i prekriva me sunderom dok smo se ljubili.

„Postaješ čvršći“, šaputala je, usana priljubljenih uz moje.

Nasmejao sam se. Tada je zazvonio telefon. Oboje smo se trgli i brzo okrenuli. Voda je pljusnula i natopila njenu haljinu. Dohvatila je telefon sa stočića i pružila mi ga.

„Da?“, zarežao sam.

Bio je to Makalister. Upravo je ušao u foaje.

„Rekoh da dođeš u tri sata“, brecnuo sam se.

„Sada je tri sata“, odgovorio je. „Možemo li da se popnemo? Vintrop je sa nama. Kaže da mora da razgovara sa tobom.“

Pogledah Moniku. Samo mi je još falilo da se njen otac popne i nađe je u mojoj sobi.

„Ne“, rekoh brzo. „Još sam u kadi. Odvedi ih u bar i plati im piće.“

„Bar je zatvoren.“

„Dobro, silazim u foaje“, rekoh.

„Foaje nije mesto za obavljanje poslova. Nema privatnosti. Ovo im se uopšte neće dopasti. Ne razumem zašto ne možemo da se popnemo.“

„Tu mi je devojka.“

„Pa šta?“ odgovori on. „Svi su oni slobodoumni.“ Nasmejao se ovoj igri reči.

„U pitanju je Monika Vintrop.“

Sa druge strane zavlada tišina. Zatim sam čuo kako umorno uzdiše.

„Isuse! Tvoj otac je bio u pravu. Ne možeš da se obuzdaš, zar ne?“

„Biće vremena za to kada budem imao godina koliko i ti.“

„Ne znam“, začuo se iznureni glas. „Neće im se dopasti ideja sastančenja u foajeu.“

„Ako žele privatnost“, rekoh, „znam pravo mesto.“

„Šta je u pitanju?“

„Muški ve-ce, odmah pored lifta, ima svu privatnost koja nam je potrebna. Sići ću za pet minuta.“

Spustio sam slušalicu i ustao. Pogledao sam Moniku.

„Dodaj mi peškir“, rekoh. „Moram da siđem dole i porazgovaram sa tvojim ocem.“

2

Ušao sam u ve-ce trljajući obraz. I dalje sam imao bradu od pet dana. Nisam imao vremena da se obrijem. Iskezio sam se kada sam ih ugledao zaokupljene svojim dužnostima. Nisu me čak ni pogledali kada sam ušao.

„Sastanak je otvoren, gospodo“, rekoh.

Zapanjeno su me pogledali preko ramena. Čuo sam da je jedan od njih

opsovao u bradu i zapitao se kakva tragedija je to izazvala.

Makalister mi pride.

„Moram ti reći, Džonase“, izgovori pompeznim glasom, „da biraš čudnovata mesta za sastanke.“

Zurio sam u njega. Znao sam da mi se tako obraća zbog ostalih, tako da mi nije smetalo.

„Ovaj, Mak“, rekoh. „Zakopčaj šlic pre nego što nastaviš.“

Pocrvaneo je i brzo spustio ruku ka šlicu.

Nasmejao sam se i okrenuo ka ostalima.

„Žao mi je što vam priređujem ovu neprijatnost, gospodo“, rekoh. „Ali imam problem sa prostorom u svojoj sobi. Jedna kutija zauzima skoro ceo apartman.“

Samo je Ejmos Vintrop shvatio o čemu govorim. Na licu mu se pojavio kez. Pitao sam se kako bi izgledao kada bi znao da je u pitanju njegova ćerka.

Makalister je povratio samopouzdanje i preuzeo vođenje sastanka. Prvo nas je upoznao, a potom smo prešli na posao. Kao što mi je ranije objasnio, tri velike hemijske korporacije su osnovale posebnu kompaniju koja će iznajmiti korišćenje patenta od mene. Ova kompanija će uplaćivati prve rate i garantovati honorar.

Imao sam samo jedno pitanje.

„Ko jemči za novac?“

Mak pokaza na jednog od njih.

„Šefild“, reče. „Gospodin Šefild je jedan od partnera kompanije Džordž Stjuart.“

Osmotrih Šefilda. Stjuart, Morgan i Lejman bila su uvažena imena. Kada su finansije u pitanju, nisam mogao da poželim bolje partnere. Čovek mi je delovao poznato. Zagrebao sam po sećanju. Tada mi je sinulo.

F. Martin Šefild. Njujork, Boston, Sauthempton, Palm Bič. Završio je poslovnu školu na Harvardu, *summa cum laude*, pre rata. Bio je major američke vojske, 1917-1918, dobio je odlikovanje za hrabrost. Igra polo. Član visokog društva. Godište deluje kao da mu je trideset pet zapravo ima četrdeset dve godine.

Setio sam se da je posetio mog oca pre deset godina. Hteo je da pokrene javnu emisiju kompanije. Moj otac ga je odbio.

„Kako god da zvuči, *juniore*“, rekao je moj otac, „*nikada im ne dopusti da zariju svoje kandže u tebe. Onda će oni voditi tvoj posao, a ne ti. Mogu ti dati novac, ali jedina stvar koja vredi je moć. To uvek zadržavaju za sebe.*“

Piljio sam u Šefilda.

„Čime ćete garantovati isplate?“

Njegove tamne, duboke oči svetlucale su iza naočara.

„Imamo ugovor sa ostalim kompanijama, gospodine Korde“, rekao je.

Glas mu je bio iznenađujuće dubok za tako tananog čoveka. Bio je veoma

samouveren. Nije se udostojio da odgovori na moje pitanje, kao da je Stjuartovo ime na ugovoru dovoljna garancija. Možda i jeste, ali nešto me mučilo.

„Niste odgovorili na moje pitanje, gospodine Šefilde“, rekoah učtivo. „Pitao sam čime ćete garantovati novac. Nisam bankar, niti radim na Vol stritu. Ja sam samo siroti dečko koji je morao da napusti školu i počne da radi zato što mu je tatica preminuo. Ne razumem se u te stvari. Znam samo da kada odem u banku da pozajmim novac, moram da stavim u zalog zemlju, kuću, obveznice, nešto vredno pre nego što mi daju bilo šta. Na to sam mislio.“

Hladan osmeh razvuče njegove tanke usne.

„Siguran sam, gospodine Korde, da ne želite da kažete kako ove kompanije ne mogu da obezbede sumu koju su obećale?“

Glas mi je i dalje bio učtiv.

„Nisam ništa slično pomislio, gospodine Šefilde. Ljudi koji imaju više iskustva od mene, ljudi koji su stariji i znaju više, kažu mi da su ovo nesigurna vremena. Tržište je razoreno, banke propadaju širom zemlje. Ne može se predvideti šta će se sledeće desiti. Želim da znam kako ćete mi platiti, to je sve.“

„Novac ćete dobiti od zarade koju kompanija ostvari“, reče Šefild strpljivo.

„Shvatam“, rekoah, klimajući glavom. „Znači, platićete mi novcem koji zaradite ako vam odobrim dozvolu korišćenja patenta?“

„Tako nešto“, reče on.

Izvadio sam kutiju cigareta iz džepa i zapalio jednu.

„I dalje ne razumem. Zašto ne mogu odmah da me isplate?“

„Deset miliona dolara je velika suma čak i za ove kompanije“, objašnjavao je. „Njihov kapital je veoma tražen. Zato mi postojimo.“

„Oh“, rekoah i dalje se praveći glup. „Znači, dobiću akontaciju?“

„Oh, ne“, brzo je rekao. „Nije uopšte to u pitanju. Mi samo jemčimo osnovni kapital, obezbeđujemo organizacioni kapital kako bi osnivanje novih kompanija bilo moguće. Samo to iznosi nekoliko miliona dolara.“

„Uključujući i vaš posrednički honorar?“

„Naravno“, odgovorio je. „To je uobičajeno.“

„Naravno.“

Pronicljivo me pogledao.

„Gospodine Korde, imate li neku primedbu na našu poziciju?“

Slegnuh ramenima.

„Ne. Zašto bih je imao? Nije na meni da govorim drugima kako da vode svoje poslove. Imam dovoljno nevolje sa svojim.“

„Ali, imate neke sumnje?“

„Imam“, rekoah. „Bio sam pod utiskom da ću primiti deset miliona dolara za ova prava. Sada sam otkrio da mi je deset miliona dolara samo garantovano.“

Razlika je velika. U jednom slučaju sam odmah isplaćen, u drugom sam slučajan učesnik u vašem poduhvatu, podložan istim rizicima kojima ste podložni i vi, ali sa ograničenjima u pogledu svog učešća."

„Imate li nešto protiv takvog ugovora?"

„Ne, samo volim da znam na čemu sam."

„Dobro. Onda možemo da pređemo na potpisivanje", nasmeši se Šefild sa olakšanjem.

„Ne još", rekoh i njegov osmeh nestade brzo kao što se i pojavio. „Spreman sam da postanem učesnik na način koji ste malopre opisali, ali ako ću toliko rizikovati, smatram da mi treba garantovati petnaest miliona, a ne deset."

Na trenutak je zavladała tišina izazvana šokom, zatim su svi počeli da govore uglas.

„Već ste pristali na deset!", protestovao je Šefild.

Zurio sam u njega.

„Ne, nisam. Prvi put se sastajemo."

Mak se razbesneo.

„Čekaj malo, Džonase. Naveo si me da poverujem da ćeš saslušati ponudu od deset miliona dolara!"

„Pa, saslušao sam je."

Prvi put sam ga video toliko uznemirenog.

„S najboljom namerom sam postupao u tvoje ime. Neću biti deo nepoštenih pregovora. Ako se posao ne zaključi onako kako smo se dogovorili, daću ostavku!"

Neosetljivo sam ga posmatrao.

„Kako želiš."

Mak je besneo.

„Postaješ bahat! Znam te iz vremena kada si bio žut oko kljuna..."

Sada sam se i ja naljutio. Glas mi postade leden.

„Nevolja je u tome što si ti samo advokat, posluješ mojom imovinom, a o njoj ću ja donositi odluke. Ako želim da je prodam ili poklonim, učiniću to. Moja je, ja je posedujem. Ti radiš za mene. Ne zaboravi to!"

Mak preblede. Video sam kako mu se okreću točkići u glavi. Plaćao sam ga sto hiljada dolara godišnje. Uz bonus učešće u profitu. Kuća u kojoj je živeo. Škola u koju su mu išla deca. Pozicija u društvu. Pitaó sam se da li je u tom momentu zažalio što je napustio praksu koja mu je donosila šezdeset hiljada dolara godišnje.

Ali nisam mogao da ga žalim. Znao je šta radi. Sam je sastavio svoj ugovor i odredio uslove. Želeo je novac i dobio ga. Sada je bilo prekasno da počne da se žali.

Pogledao sam ostale. Zurili su u nas. Znao sam da moram da mu pružim ruku bilo da mi je žao ili ne.

„Ma hajde, Mak", rekoh toplim, prijateljskim glasom. „Suviše smo bliski da bi

se ovako glupa stvar isprečila između nas. Zaboravi. Biće drugih poslova. Sada je najvažnije da potpišeš novi ugovor sa mnom, kako te niko od ovih pirata ne bi preoteo."

Preko lica mu prelete olakšanje.

„Naravno, Džonase", reče. Oklevao je. „Pretpostavljam da smo obojica preumorni. Ja od pregovora, ti od leta i oborenih rekorda. Verovatno nisam dobro shvatio šta si mi rekao." Okrenuo se ka ostalima. „Žao mi je, gospodo", rekao je ugladeno. „Sve je moja krivica. Nisam želeo da vas dovedem u zabludu, ali nisam dobro razumeo gospodina Korda. Izvinjavam se."

U prostoriji je zavlada neprijatna tišina. Par minuta niko nije progovarao. Ja sam se zatim iskezio i prišao pisoaru.

„Evo, čisto da ne bismo otpisali ovaj sastanak kao potpunu propast", reko preko ramena.

Šefild je prvi progovorio. Čuo sam kako žurno nešto šapuće ostalima. Kada sam se okrenuo, pogledao me.

„Šta kažete na dvanaest i po miliona."

Izgleda da su silno želeli ovaj ugovor kada su tako brzo popustili. Najpre sam odmahnuo glavom, a zatim mi je sinula ideja.

„Čuo sam mnogo toga o vama od svog oca", reko. „Rekao je da ste pravi igrač, da biste se kladili u bilo šta."

Nasmešio se.

„Dešavalo se da rizikujem", priznao je.

„Kladim se u dva i po miliona dolara da ne možete da pogodite ovaj pisoar sa mesta na kojem stojite", reko pokazujući ka sudu nekih metar i dvadeset centimetara od mesta na kojem je stajao. „Ako uspete, zaključićemo ugovor na dvanaest i po miliona. Ako ne uspete, onda na petnaest."

Piljio je u mene otvorenih usta.

„Gospodine Korde!", najzad je izustio.

„Možete me zvati Džonas", reko. „Setite se, u pitanju su dva i po miliona dolara."

Pogledao je ostale. Oni mu uzvatiše pogled. Potom je pogledao mene. Najzad je progovorio čovek iz kompanije *Malon*.

„U pitanju je dva i po miliona dolara, Martine. Za tu količinu novca, valjalo bi da pokušaš!"

Šefild je oklevao par trenutaka. Pogledao je Maka, ali Mak je gledao u stranu. Zatim se okrenuo ka pisoaru i krenuo rukom ka šlicu. Pogledao me. Klimnuh. Ništa se nije desilo. Baš ništa. Stajao je dok mu se crvenilo prikradalo od vrata naviše. Prošao je trenutak, pa još jedan. Sada mu je lice bilo potpuno crveno.

Prekinuo sam tišinu.

„Dobro, gospodine Šefilde", rekoah bez osmeha na licu. „Pristajem. Dobili ste opkladu. Dvanaest i po miliona."

Zurio je u mene pokušavajući da mi pročita misli. Lice mi je i dalje bilo bezizražajno. Ispružio sam ruku ka njemu. Oklevao je na trenutak, a potom je prihvatio.

„Mogu li vam se obraćati ličnim imenom?", upitah.

Klimnuo je uz bleđi osmeh.

„Naravno, zovi me Martin."

Rukovali smo se.

„Martine", rekoah svečano. „Šlic ti je otkopčan!"

3

Makalister je izvršio neophodne izmene u ugovorima i odmah smo ih potpisali. Prošlo je pola pet kada smo izašli u foaje. Krenuo sam ka liftu kada me po ramenu potapšao Ejmos Vintrop. Nisam želeo da razgovaram sa njim.

„Može li to da sačeka do jutra, Ejmose?", upitah. „Moram malo da odspavam."

Lice mu obasja sveznajući osmeh. Veselo me udario po ramenu.

„Znam na kakvo spavanje misliš, ali ovo je važno.“

„Ništa nije toliko važno."

Vrata lifta se otvoriše i ja zakoračih unutra. Ejmos se našao pored mene. Poslužitelj je počeo da zatvara vrata.

„Samo trenutak", rekoah. Vrata se ponovo otvoriše i ja izađoh. „Dobro, Ejmose", upitah. „Šta je u pitanju?"

Otišli smo do kauča i seli.

„Treba mi još deset hiljada", rekao je.

Zurio sam u njega. Nije ni čudo što je bio stalno bez prebijene pare. Trošio je novac brže nego što su mogli da ga odštampaju.

„Šta se desilo sa novcem koji si dobio za akcije?"

Postiđeno me pogledao.

„Sve je otišlo", reče. „Znaš koliko sam dugova imao."

Znao sam. Dugovao je svima. Dok je namirio kreditore i bivše žene, nestalo je pedeset hiljada dolara. Počeo sam da žalim što sam ga uključio u posao, ali mislio sam da će moći značajno da doprinese kompaniji. Nekada je bio jedan od najboljih avijatičarskih dizajnera u zemlji.

„Tvoj ugovor ne podrazumeva takve avanse", rekoah.

„Znam", odgovorio je. „Ali ovo je važno. Neće se ponoviti, obećavam. U pitanju je Monika."

„Monika?“, pogledah ga. Ovo će biti dobro. „Šta je posredi?“

Odmahnuo je glavom.

„Želim da je pošaljem kod majke u Englesku. Ne mogu više da je kontrolišem. Viđa se tajno sa nekim momkom. Ako već ne spava sa njim, imam osećaj da uskoro hoće.“

Na trenutak sam zurio u njega. Pitao sam se da li je u pitanju nežan oblik ucene. Možda već zna i sada me obaveštava o tome.

„Znaš li tog momka?“

Odmahnuo je glavom.

„Kada bih znao ko je u pitanju, ubio bih ga“, izgovorio je vatreno. „Tako fina, nevinna devojka.“

Nisam menjao izraz lica. Ljubav jeste slepa, ali roditelji su kompletno ćoravi. Čak i varalica poput Ejmosa, sa znanjem sakupljenim godinama, nije ništa pametniji od bilo kog prosečnog čoveka sa ulice.

„Da li si razgovarao sa njom?“

Ponovo je odmahnuo glavom.

„Pokušao sam, ali neće da sluša. Znaš kakva su današnja deca. Sve nauče u školi, ništa ne žele da uče od roditelja. Kada joj je bilo šesnaest, pronašao sam porudžbenicu za mider u njenom novčaniku.“

Trebalo je još tada da je dovede u red. Kasnio je tri godine. Imala je devetnaest godina i već je živela život punom brzinom.

„Ljudi poput tebe nikada neće naučiti.“

„Šta je trebalo da učinim?“ upitao je prkosno. „Da je zaključam u sobu?“

Odmahnuh glavom.

„Mogao si da pokušaš da se ponašaš kao otac.“

„Kako to da si ti toliki stručnjak?“ brecnuo se. „Nećeš tako govoriti kada budeš imao sopstvenu decu.“

Mogao sam da mu kažem da sam i ja imao oca koji je bio suviše zaokupljen sopstvenim životom. Ali, bio sam umoran. Ustao sam.

„Hoćeš li mi dati novac?“, upitao je.

„Dobićeš novac“, rekoh. Iznenada me obuzelo osećanje gađenja. Zašto okupljam ljude poput njega oko sebe? Poput pijavica su. Kada te zgrabe, nikada ne puštaju. „Zapravo, daću ti dvadeset pet hiljada.“

Izraz olakšanja mu preplavi lice.

„Zaista, Džonase?“

Klimnuh.

„Pod jednim uslovom.“

Pogled mu postade oprezan.

„Kako to misliš?“

„Želim da daš ostavku.“

„U *Vintrop vazduhoplovstvu?*“ upita s nevericom.

„U *Kord vazduhoplovstvu*“, ispravih ga učtivo.

Počeo je lagano da bleđi.

„Ali... ali ja sam osnovao kompaniju. Znam sve o njoj. Upravo sam počeo da radim na avionu koji će vojska sigurno...“

„Uzmi novac, Ejmose“, rekođ hladno. „Tvoje vreme je prošlo.“ Krenuo sam ka liftu. Zakoraćio sam unutra, a poslužitelj mu zatvori vrata pred nosom.

„Gore, gospodine Korde?“, pitao je.

Zurio sam u njega. Glupog li pitanja. Zar postoji neki drugi pravac?

„Do vrha“, rekođ umorno.

Monika je ležala na krevetu u gornjem delu moje pidžame i dremala. Kada sam ušao, otvorila je oči i pogledala me.

„Da li je sve u redu?“

Klimnuh potvrdno.

Posmatrala me kako bacam košulju preko stolice.

„Šta je tata hteo?“

Skinuo sam pantalone i uhvatio donji deo pidžame koji mi je dobacila.

„Upravo mi je predao svoju ostavku“, rekođ dok sam se uvlačio u pidžamu.

Uspravila se u krevetu, širom otvorenih očiju od iznenađenja.

„Stvarno?“ Klimnuh. „Pitam se zašto?“

Pogledah je.

„Rekao je da to ima neke veze sa tobom. Potrebno mu je više vremena kako bi mogao da ti bude dobar otac.“

Piljila je u mene par trenutaka, a zatim počela da se smeje.

„Neka sam prokleta“, reče. „Celog života želim da obrati pažnju na mene, a sada kada mi to više nije potrebno, on želi da se igra tatice.“

„Više ti nije potreban?“

Klimnula je.

„Više ne. Nikada više“, izgovorila je polako. Sišla je sa kreveta i spustila glavu na moje grudi. Glasom deteta koje izgovara tajnu prošaputala je. „Nije mi potreban sada kada imam tebe. Ti si mi sve otac, brat, ljubavnik.“

Nežno sam mazio njenu smeđu kosu. Iznenada me obuzeo talas naklonosti. Znao sam koliko se čovek može osećati usamljenim kada mu je devetnaest godina.

Oči su joj bile zatvorene, a ispod njih su se nazirale bledoplave udoline u belođ koži. Poljubio sam je u čelo.

„Hajde u krevet, dete“, rekođ nežno. „Samo što nije svanulo.“

Sledećeg trenutka je zaspala glave položene na moje rame. Dugo nisam mogao da zaspim. Ležao sam i posmatrao njeno mirno lice dok sunce izlazilo i svetlost se rasipala prostorijom.

Prokleti Ejmos Vintrop! Prokleti Džonas Kord! Proklinjao sam sve ljude koji

su suviše zaposleni i egocentrični da budu očevi svojoj deci.

Počeo sam da osećam umor. U polusnu sam osetio kako se ona pomera i toplotu njenog vitkog, gracioznog tela. Tada mi je san konačno došao. Utonuo sam u predivnu, tamnu noć bez zvezda.

Venčali smo se sutradan u Maloj kapeli u Rinu.

4

Ugledao sam svetlucavi fosfor kako se kreće u vodi i veselo zabacio udicu preko potoka iznad pastrmke. Instinktivno sam znao da sam je ulovio. Sve je bilo kako treba. Voda, svetlucave senke drveća na obali, plavo-zelenocrveni rep mušice na kraju najlona. Još jedan trenutak i kopile će zagristi udicu. Pripremio sam se, a zatim začuo Monikin glas iza sebe.

„Džonase!"

Uzvik je razbio tišinu i pastrmka zaroni na dno. Mamac je počeo da pluta i pre nego što sam se okrenuo, znao sam da je medeni mesec završen.

„Šta je?“, upitah.

Stajala je u šortsu, crvenih kolena i oljuštenog nosa.

„Imaš telefonski poziv. Iz Los Anđelesa."

„Ko je?"

„Ne znam", odgovorila je. „Neka žena. Nije se predstavila."

Pogledao sam potok. Ništa nije svetlucalo u vodi. Riba je otišla. Ovo je kraj. Gotovo je sa pecanjem za danas. Krenuo sam ka obali.

„Kaži joj da sačeka", rekoh. „Doći ću za minut."

Klimnula je i krenula ka kući. Počeo sam da se teturam ka obali. Pitaoh sam se ko je u pitanju. Nije mnogo ljudi znalo za kuću u brdima.

Kada sam bio dečak, dolazio sam ovamo sa Nevadom. Moj otac je uvek hteo da ide sa nama, ali nikada nije imao vremena.

Izašao sam iz potoka i šljapkao stazom. Bilo je kasno po podne, večernji zvuci su počeli da se javljaju. Kroz drveće sam čuo pesmu cvrčaka.

Položio sam štap pored zida i ušao unutra. Monika je sedela u stolici pored telefona i prelistavala neki magazin. Podigao sam slušalicu.

„Halo."

„Gospodin Kord?"

„Da."

„Samo trenutak", zacvrkuta operaterka. „Los Anđeles, osoba koju zovete je na vezi."

Začuo se klik, a zatim poznat glas.

„Džonase?"

„Rina?"

„Da", reče ona. „Tri dana pokušavam da te dobijem. Niko nije hteo da mi kaže gde si. Tada sam se setila brvnare."

„Genijalno", rekoš pogledavši preko telefona ka Moniki. Gledala je časopis, ali sam znao da sluša.

„Usput", reče Rina tihim, promuklim glasom. „Čestitam. Nadam se da ćete biti srećni. Tvoja nevesta je veoma lepa."

„Znaš je?"

„Ne", odgovori Rina brzo. „Videla sam fotografije u novinama."

„Oh", izgovorih. „Hvala. Ali to nije razlog tvog poziva."

„Ne, nije", odgovorila je direktno. „Trebalo mi tvoja pomoć."

„Ako ti treba još deset hiljada, odmah ću ti poslati."

„Trebalo mi mnogo više od toga."

„Koliko?"

„Dva miliona dolara."

„Šta?", maltene sam zaurloao. „Za šta ti treba toliki novac?"

„Nije za mene" reče. Zvučala je veoma uznemireno, „već za Nevadu. U škripcu je, izgubiće sve što ima."

„Ali, mislio sam da mu dobro ide. U novinama piše da zarađuje pola miliona dolara godišnje."

„Istina je." reče Rina. „Ali..."

„Ali, šta?", izvukao sam cigaretu iz kutije i tražio unaokolo šibicu. Znao sam da Monika vidi, ali držala je nos u novinama. „Slušam", rekoš uvlačeći dim.

„Nevada je uložio sve što ima u snimanje jednog filma. Radi na njemu već skoro godinu dana. Sada su stvari krenule naopako i studio ne želi da ga distribuira."

„Zašto?", upitah. „Da li je toliko loš?"

„Ne", reče ona brzo. „Nije to u pitanju. Odličan je. Ali, sada prolaze samo zvučni filmovi. Bioskopi samo njih otkupljuju."

„Zašto nije snimio zvučni film?" upitah.

„Počeo je pre više od godinu dana. Tada niko nije očekivao da će zvučni filmovi postati tako popularni", odgovorila je. „Sada banka hoće da naplati njegov zajam, a Norman ne želi da mu da više novca. Tvrdi da ima problema sa sopstvenim filmom."

„Shvatam", rekoš.

„Moraš mu pomoći, Džonase. Kao da je ceo život uložio u ovaj film. Ako ostane bez njega, nikada to neće preboleti."

„Nevada nikada nije mario za novac", rekoš.

„Nije novac u pitanju", dodala je brzo, „već ono što oseća prema ovom filmu. Veruje u njega. Prvi put ima priliku da položi kakav je zapad zapravo bio."

„Nikoga nije briga kakav je Divlji zapad zapravo bio.“

„Da li si ikada pogledao neki od njegovih filmova?“ pitala je.

„Ne.“

„Zar te nije zanimalo kako izgleda na platnu?“, upitala je s nevericom.

„Zašto bi me zanimalo?“, upitah. „Znam kako izgleda.“

Glas joj postade bezizražajan.

„Hoćeš li pomoći?“

„U pitanju je mnogo novca“, rekoh. „Zašto bih pomogao?“

„Sećam se da si jednom nešto silno želeo i on ti je to dao.“

Znao sam o čemu govori, o Nevadinim deonicama u Kord eksplozivu.

„To ga nije koštalo dva miliona dolara“, rekoh.

„Zar nije?“, upita ona. „Koliko sada vrede?“

Zamislio sam se. Za pet godina će sigurno vredeti toliko.

„Ako je u tolikoj nevolji“, rekoh, „zašto me sam nije nazvao?“

„Nevada je ponosan čovek“, reče ona. „Znaš to.“

„Kako to da si ti toliko zainteresovana?“

„Zato što mi je prijatelj“, brzo je izgovorila. „Kada je meni bila potrebna pomoć, nije postavljao pitanja.“

„Ništa ne obećavam“, rekoh. „Ali, doleteću u Los Anđeles večeras. Kako da te pronađem?“

„U Nevadinoj sam kući“, reče ona. „Ali bolje da se negde nađemo. Ne želim da zna da sam te zvala.“

„Dobro“, rekoh. „Biću u hotelu *Beverli Hills* oko ponoći.“

Spustio sam slušalicu.

„Ko je to bio?“, upita Monika.

„Udovica moga oca“, rekoh dok sam išao ka spavaćoj sobi. „Spakuj se. Vodim te nazad na ranč. Moram večeras u Los Anđeles. Posao je u pitanju.“

„Ali, ovde smo tek pet dana“, reče ona. „Obećao si da će medeni mesec trajati dve nedelje.“

„Situacija je hitna.“

Došla je za mnom u spavaću sobu dok sam sedao na krevet i skidao čizme.

„Šta će ljudi pomisliti ako se vratimo sa medenog meseca tako brzo?“ rekla je.

Zurio sam u nju.

„Šta te briga šta će ljudi misliti?“

Počela je da plače.

„Neću da idem“, rekla je lupivši nogom o pod.

Ustao sam i krenuo napolje.

„Onda ostani!“, rekoh besno. „Idem dole po auto. Ako ne budeš spremna kada se budem vratio, otići ću bez tebe!“

Šta je sa ovim ženama? Stojite pred nekim bezveznim sveštenikom pet

minuta, a kada izadete napolje, sve se izvrne naglavce. Pre nego što se venčate, sve je fantastično. Ti si kralj. Ona stoji sa jednom rukom na tvom kurcu kako bi ti stavila do znanja da te želi, a dugom rukom pokušava u isto vreme da ti pripali cigaretu, opere leđa, da te nahrani i izravna jastuk

Zatim dođu te magične reči i onda moraš da moliš. Moraš da postupaš po pravilima. Da se igraš sa njim, da ga greješ i postupaš nežno. Moraš da se naslanjaš na laktove, da joj pališ cigaretu, nosiš njen ogrtač i otvaraš joj vrata. Moraš da joj se zahvališ kada te primi u sebe, iako ranije nije mogla da prestane da ti se nudi.

Zaustavio sam kola pred brvnarom i pritisnuo sirenu. Monika je izašla sa malom torbom i stajala čekajući da joj otvorim vrata. Nakon par trenutaka, sama ih je otvorila i ušla sa ljutitim izrazom na licu. Isti izraz je imala naredna dva sata vožnje do ranča.

Bilo je devet sati kada sam zaustavio kola ispred kuće. Kao i obično, Rober je otvorio vrata. Izraz lica mu se nije promenio kada sam ja ostao u kolima pošto je izvadio Monikinu torbu. Preleteo je pogledom preko mog lica kada se okrenuo i naklonio Moniki.

„Dobro veče, gospodo Kord“, rekao je. „Spremiću vašu sobu za tren oka.“ Ponovo me pogledao, a zatim se okrenuo i vratio u kuću.

Kada je Monika progovorila, glas joj je bio dubok i nategnut kao tetiva.

„Kada ćeš se vratiti?“

Slegnuh ramenima.

„Kada završim sa poslom.“ Zatim osetih kako mi se srce razmekšava. Najzad, bili smo venčani samo pet dana. „Vratiću se čim budem mogao.“

„Nemoj da žuriš!“, rekla je i popela se uza stepenice bez ijednog pogleda.

Besno opsovah, ubacih kola u brzinu i krenuh ka fabrici. Stari „vako“ sam držao na polju iza nje. Kada sam se popeo u kabinu, i dalje sam bio besan. Nisam se osećao bolje sve dok se nisam našao na visini od osamsto metara i leteo u pravcu Los Anđelesa.

5

Pogledao sam plavo ukoričen tekst u svojim rukama, a zatim Rinu. Vreme joj je bilo naklonjeno. Još je bila vitka i snažna, a grudi su joj i dalje štrcale poput stena na ivici kanjona. Znao sam da su isto tako čvrste na dodir. Promenile su se samo njene oči. Odavale su sigurnost koje tu ranije nije bilo.

„Ne volim da čitam“, rekoh.

„Pomislila sam da ćeš to reći“, reče ona. „Zato sam sredila da ti studio pusti film. Čekaju nas dole.“

„Koliko dugo si ovde?“

„Godinu i po dana. Otkako sam se vratila iz Evrope.“

„Sve vreme si kod Nevade?“ Klimnula je „Spavaš sa njim!“

Nije pokušala da izvrda.

„Da. Dobro je za mene da budem sa njim.“

„Da li je za njega dobro da bude sa tobom?“ upitah.

Gledala me u oči.

„Nadam se“, rekla je tiho. „Ali, to nije bitno. Tebi do toga ionako nije stalo.“

„Samo sam radoznao“, rekoah. Ustao sam i spustio scenario na stolicu. „Samo sam se pitao šta čovek treba da uradi kako bi te zadržao.“

„Nije ono što misliš“, brzo je izgovorila.

„Dakle, šta je u pitanju?“, dobacih. „Novac?“

„Ne“, odmahнула je glavom. „On je muškarac. Pravi muškarac. Nikada nisam mogla dugo da izdržim sa dečacima.“

Ovo me pogodilo.

„Možda ću s vremenom ispuniti taj standard“, rekoah.

„Venčao si se pre pet dana.“

Zurio sam u nju par trenutaka. Osećao sam staro uzbuđenje.

„Hajdemo“, rekoah kratko. „Nemam celu noć.“

Sedeo sam u zatamnjenoj sobi za projekcije sa Rinom sa jedne i režiserom Fon Elsterom sa druge strane.

Rina nije lagala. Film je bio odličan, ali samo iz jednog razloga. Zato što je u njemu igrao Nevada. Držao je film na okupu urođenom snagom koja je osvetljavala platno.

Bila je to ona snaga koju sam uvek osećao u njemu, ali na platnu je bila veća, svrsishodnija. Niko nije mogao da joj se otme. Priča je počinjala kada šesnaestogodišnjak odjaše u brda, a završavala se kada taj dečak napuni dvadeset pet godina. Ni u jednom trenutku nisam bio svestan njegovog pravog godišta.

Kada su se svetla upalila, zavalio sam se u stolici uz uzdah. Posegao sam rukom ka cigaretama i dalje osećajući uzbuđenje sa platna. Zapalio sam cigaretu i povukao dim. Talas uzbuđenja se spustio ka slabinama. Neodređeno sam osećao da nešto nedostaje. Osetio sam vrelinu na butinama i shvatio šta je u pitanju.

Pogledao sam Fon Elstera.

„Osim kratke priče o gospođi iz Nju Orleansa i ćerke onog zatvorenika, u filmu uopšte nema žena.“

Fon Elster se nasmešio.

„Neke stvari jednostavno ne idu uz vestern. Žene su jedna od njih.“

„Zašto?“

„Zato što filmska industrija smatra da slika snažnog muškarca mora biti očuvana. Junak može biti kriv za bilo koji zločin osim bludničenja.“

Nasmejah se i ustadoh.

„Oprostite mi na pitanju", reko, „ali zašto ne možete da dodate glasove, kao što dodajete muziku? Zašto sve mora ponovo da se snima?"

„Voleo bih da je to moguće", reče Fon Elster. „Ali, projekcija nemog filma je drugačija od projekcije zvučnog filma. Zvučni se projektuje brzinom govora, dok se nemi projektuje mnogo brže u zavisnosti od natpisa i radnje u širem smislu."

Klimnuh. Ono što je rekao imalo je smisla kada je mehanika u pitanju. Poput svega ostalog na svetu, i ovaj posao je imao tehnologiju koja me zainteresovala. Bez mehanike, cela stvar bi bila nemoguća.

„Hajde sa mnom u hotel. Voleo bih još da porazgovaram o ovome."

Rinin pogled iznenada postade oprezan. Bacila je pogled ka Fon Elsteru, a potom ponovo pogledala mene.

„Skoro je četiri sata", brzo je rekla. „Učinili smo sve što smo mogli bez Nevade."

„Dobro", reko. „Dovedi ga u hotel u osam sati, važi?"

„Osam sati će biti sasvim u redu."

„Mogu da vas odbacim do hotela, gospodine Korde", reče spremno Fon Elster. Pogledah Rinu. Neprimetno je odmahнула glavom.

„Hvala", reko. „Rina će me odbaciti."

Rina nije progovorila dok nije zaustavila kola pred hotelom.

„Fon Elster je pohlepan", reče. „Zabrinut je. Nikada nije snimio zvučni film i želi da uradi ovaj. To je veliki film, ako doživi uspeh, njegova karijera će ponovo biti u usponu."

„Hoćeš da mi kažeš da je nesiguran?", upitah.

„Svi u Holivudu su nesigurni Od Grete Garbo i Gilberta pa nadalje. Niko ne zna kako će zvučni film uticati na njihove karijere. Čula sam da je glas Džona Gilberta tako grozan da MGM neće potpisati sa njim više nijedan ugovor."

„Šta je sa Nevadinim glasom?"

„Dobar je", reče ona. „Veoma dobar. Pre neki dan smo uradili zvučni test"

„To je jedna stvar manje o kojoj mora da se brine."

„Hoćeš li mu pomoći?!", upitala je.

„Šta dobijam time?"

„Mogao bi da zaradiš dosta novca", rekla je.

„Ne treba mi", odgovorih. „Zaradiću dosta novca od poslova kojima se već bavim."

Okrenula se ka meni i izgovorila hladnim glasom,

„Uopšte se nisi promenio."

Odmahnuh glavom.

„Ne. Zašto bih? Zar se iko menja? Da li si se ti promenila?" Posegnuo sam ka njenoj ruci. Bila je hladna kao led. „Koliko si daleko spremna da ideš da bi ga

izbavila?"

Gledala me u oči.

„Dala bih sve što imam kada bi to moglo da pomogne.“

Osetio sam ubod tuge. Pitam se koliko ljudi bi reklo to isto za mene. U ovom trenutku nisam mogao da se setim nikoga. Pustio sam njenu ruku i izašao iz kola.

Nagnula se ka meni.

„Džonase, da li si odlučio?“

„Nisam još“, rekoh polako. „Ima još mnogo toga što moram da saznam.“

„Oh“, izustila je i razočarano se naslonila.

„Ali, ne brini“, rekoh. „Ako to učinim, ti ćeš biti prva kojoj ću tu uslugu naplatiti.“

Dala je znak šoferu. Ubacio je kola u brzinu.

„Pošto te poznajem“, rekla je tiho, „nisam ništa drugo ni očekivala.“

Limuzina se odvezla, a ja sam ušao u hotel. Popeo sam se u sobu i otvorio scenario. Trebalo mi je sat i po da ga pročitam. Bilo je skoro šest sati ujutru kada sam konačno zatvorio oči.

6

Zvuk telefona mi je odzvanjao u umu. Protresao sam glavu kako bih razbistrio misli i pogledao na sat. Bilo je sedam i pet. Podigao sam slušalicu.

„Gospodine Korde? Fon Elster ovde. Žao mi je što vas budim tako rano, ali gospodin Norman je sa mnom u foajeu. Veoma je važno da se vidimo sa vama pre nego što se sastanete sa Nevadom.“

„Ko je Norman?“ upitah i dalje pokušavajući da razbistrim misli.

„Bernard B. Norman iz Norman studija. To je kompanija koja treba da distribuirati film. Gospodin Norman smatra da može da vam pomogne da zaključite odgovarajući ugovor sa Nevadom.“

„Zašto bi mi bila potrebna pomoć?“ upitah. „Znam Nevadu celog života.“

Glas mu postade poverljiv.

„Nevada je čovek na mestu, gospodine Korde. Ali njegov agent, Den Pirs, veoma je prepreden čovek. Gospodin Norman samo želi da vam da nekoliko saveta pre nego što se upustite u pregovore sa njim.“

Posegao sam rukom ka cigaretama. Fon Elster nije gubio vreme. Otrčao je do šefa čim je namirisao novac. Ne znam šta žele, ali nije slutilo na dobro po Nevadu.

„Sačekajte dole da se obučem. Pozvaću vas.“

Spustio sam slušalicu i pripalio cigaretu. Krajičkom oka sam spazio plave korice teksta. Ponovo sam podigao slušalicu. Dao sam operateru broj Tonija Moronija.

„Žao mi je što te budim, Toni“, rekoš. „Ovde Džonas.“

Zakikotao se mekim glasom.

„U redu je, Džonase. Ionako ustajem rano. Usput, čestitam na venčanju.“

„Hvala“, rekoš automatski shvativši da nisam pomislio na Moniku otkako sam došao u grad. „Da li je tvoja banka uložila novac u novi film Nevade Smit?“

„*Otpadnik?*“

„Da.“

„Da, uložili smo novac“, odgovorio je.

„O čemu se radi?“, upitah.

„To je dobar film“, reče on. „Bilo bi mnogo bolje da je zvučan, ali je dobar.“

„Ako misliš da je dobar zašto tražiš opoziv zajama?“

„Daj prvo da ja tebe nešto pitam, Džonase“, reče on. „U čemu je tvoj interes?“

„Još ne znam“, rekoš iskreno. „Nevada mi je prijatelj. Želim da otkrijem šta se dešava. Zašto tražiš opoziv zajma?“

„Znaš kako je“, objašnjavao je. „Smitu smo dali zajam na osnovu onoga što je založio i na osnovu jemstva Norman studija. Berniju Normanu treba kredit da bi ponovo snimio neke svoje filmove, pa je povukao jemstvo. To znači da mi automatski opozivamo zajam.“

Nije ni čudo što su me Fon Elster i Norman čekali u foajeu. Nisu želeli da im se iko umeša u posao.

„Ako ne može da vrati zajam, obustavićemo snimanje filma, zatim ono što je založio ide u poseban fond i prodaje se dok se dug ne naplati.“

„Šta se dešava sa filmom?“, upitah. „Samo ćete ga baciti?“

„Oh, ne“, nasmejao se. „Predaćemo ga Normanu, koji će ga distribuirati kako bi povratio bar deo novca. Uložio je oko četiristo hiljada. Kada nadoknadi taj novac, ako ima viška zarade, ona pripada nama. Kada naš zajam bude isplaćen u potpunosti, ono što preostaje predajemo Smitu.“ Čitava stvar je počela da dobija smisao. Dok novac stigne do Nevade, on će već propasti.

„Kakve su šanse da bude viška?“, upitah.

„Ne naročito dobre“, odgovori Toni. „Po sadašnjem ugovoru, honorar za distribuciju je mali. Nevada Smit prvi dobija novac. Ali, kada banka preuzme posao, honorar će se utrostručiti, a on poslednji dobija svoj deo.“

„Ko dobija honorar za distribuciju... banka?“

Ponovo se nasmejao.

„Naravno da ne. Honorar ide Berniju. On je distributer.“

Konačno sam shvatio. Momci iz foajea će debelo zaraditi. Zeznuće Nevadu. Zgrabiće veliki komad kolača praktično besplatno. Upitah se koliko je zaista pametan taj Nevadin agent kada mu je dozvolio da ušeta u takvu zamku.

„Još samo jedno pitanje, Toni“, rekoš, „i više ti neću dosadivati. Koliko je novca potrebno da bi se *Otpadnik* ponovo snimio kao zvučni film?“ Razmišljao je

par trenutaka.

„Čekaj da vidim“, reče. „Scenografija i dalje stoji, imaju sve kostime. To je polovina troškova. Možda još milion dolara, ako imaju sreće možda i manje.“

„Vredi li rizika?“

Oklevao je.

„Obično se ne usuđujem da predviđam uspeh filmova. Suviše stvari može krenuti naopako.“

„Usudi se, ovaj put“ rekoh. „Trebalo mi nepristrasno mišljenje.“

„Prema svim izveštajima koje sam dobio, vredi kockati se.“

„Hvala ti“ rekoh. „Učini mi uslugu. Zadrži opoziv zajma dok te ne nazovem kasnije u toku dana. Možda ću se ubaciti kao garant, umesto Normana.“

„Biće ti potrebno milion dolara.“

„Znam“, odgovorih. „Ruka me služi. Uvek mogu da potpišem menicu.“

Moroni se nasmeja dok smo se pozdravljali. Nije bio zabrinut. Znao je da lako mogu da pokrijem tu sumu iz predujma koji sam dobio od sindikata koji iznajmljuje patent na moj plastični kalup. Banke su uvek spremne da vam pozajme koliko god novca želite, ako imate šta da stavite u zalog.

Pogledao sam na sat i spustio slušalicu. Bilo je maltene sedam i trideset, osećao sam se ošamućeno. Ponovo sam podigao slušalicu, ali sam se predomislio. Neka se nose. Neka čekaju, ako žele da se vide sa mnom. Okrenuo sam se i otišao u kupatilo da se istuširam.

Telefon je zazvonio tri puta dok sam bio u kupatilu. Vrela voda mi je spirala umor. Bilo je skoro osam sati kada sam izašao iz kupatila, a telefon ponovo počeo da zvoni.

Bio je to ponovo Fon Elster. Glas mu je bio tih i konspirativan.

„Nevada, njegov agent i Rina su krenuli gore“, prošaputao je. „Nisu nas videli.“

„Dobro je“, rekoh.

„Kako ćemo se sastati?“

„Sada je prekasno“, rekoh opušteno. „Moraću da okušam sreću sa Nevadinim agentom. Reci gospodinu Nortonu da cenim njegovu ponudu. Ako mi bilo šta bude potrebno, nazvaću ga.“

Začuo sam šokiran uzdah dok sam spuštao slušalicu. Nasmejao sam se, pitajući se kako će to objasniti svom šefu. Obukao sam pantalone i posegnuo rukom ka košulji kada se začulo kucanje na vratima.

„Uđite“, doviknuh iz spavaće sobe. Dok sam zakopčavao košulju, čuo sam kako se vrata otvaraju. Potražio sam cipele, ali bile su sa druge strane kreveta. Mrzelo me da obilazim krevet, pa sam pred njih izašao bosonog.

Rina je već sedela na kauču. Nevada i agent su stajali na sredini prostorije. Polako se nasmešio i ispružio ruku.

„Džonase", rekao je toplo.

Prihvatio sam njegovu ruku, mada mi je bilo čudno što se rukujem sa njim kao sa nekim strancem.

„Nevada."

U uglovima očiju nosio je tragove umora, ali nestali su dok me posmatrao.

„Svakim danom sve više ličiš na oca, sinko."

„I ti prilično dobro izgledaš. Interesantna odeća."

Snebivao se.

„Sve je to deo predstave", reče. „Moram tako da se oblačim. Klinci to očekuju." Poznatim pokretom je spustio ruku u džep i izvukao duvan. Počeo je da zavija cigaretu. „Čitao sam o tebi u novinama. Leteo si od Pariza do Los Anđelesa, venčao se i sve to. Da li je žena sa tobom?"

Odmahnuh glavom. Oštroumno me osmotrio. Istog momenta sam znao da on zna kako stoje stvari sa mnom i Monikom. Čitao me kao knjigu. Ništa nisam mogao da sakrijem od njega.

„Šteta", reče. „Voleo bih da je upoznam."

Pogledao sam drugog čoveka kako bih promenio temu. Nevada je shvatio i predstavio ga.

„Oh, ovo je Den Pirs, moj agent."

Rukovali smo se i odmah sam prešao na stvar.

„Sinoć sam pogledao tvoj film", rekoš. „Dopao mi se. Šteta što moraš ponovo da ga snimaš."

„Mislilo sam da zvučni filmovi neće proći", reče Nevada.

„Nije samo to bilo u pitanju, Nevada", prekinu ga Pirs ljutito. Okrenuo se ka meni. „Naravno, Nevada je želeo da to bude nemi film, ali čim smo počeli da snimamo, shvatio je da nije u pravu. Odmah smo pokušali da ga pretvorimo u zvučni film, ali nismo mogli."

„Zašto?"

„Norman nam nije dozvolio", reče Pirs. „U to vreme je imao samo jednu zvučnu binu i koristio je za svoje filmove. Insistirao je da počnemo odmah da snimamo da ne bi povukao svoje jemstvo."

Sada mi je sve bilo jasno. Cela stvar bila je prevara od početka. Pogledah Nevadu. Nisam mogao da shvatim. Čovek je bio iskusan kockar.

Nevada me ponovo pročitao.

„Znam o čemu razmišljaš, dečko", reče. „Ali, želeo sam da snimim ovaj film. Iskreniji je od svih filmova koje sam snimio."

„Šta je sa Normanom?", upitah. „Zašto neće da ti da novac za ponovno snimanje?"

„Nema više kredita", reče Nevada. „Zato banka opoziva zajam."

„To je sranje!", ponovo je planuo Pirs. „Uhvaćeni smo u igru iznuđivanja."

Berni Norman je naterao banku da opozove zajam kako bi mu banka predala film. Dobiće ga za siću za trećinu prave cene."

„Koliko bi koštalo da se film ponovo snimi?", upitah.

Nevada me pogleda.

„Oko milion zelembaća."

„I zajam koji banka opoziva", dodade Pirs brzo.

Okrenuh se ka njemu.

„Da li i dalje želite da Norman distribuiraju film?"

Klimnuo je.

„Naravno. Imaju deset hiljada ugovora sa bioskopima. Ako je u pitanju zvučni film, nijedan bioskop neće otkazati."

„Ako je u pitanju nemi film?"

„Bićemo srećni da dobijemo hiljadu i po ugovora", reče on. „Svi žele zvučne filmove."

„Šta misliš da treba da učinim?"

Nevada je oklevao na trenutak, a zatim me iskreno pogleda.

„Na tvom mestu, ja nam ne bih pomogao", rekao je iskreno. „Mogao bi da ostaneš bez novca."

Video sam kako ga je Pirs pogledao. Besno, ali uz posebnu vrstu poštovanja. Za Pirsu sam bio samo još jedna naivčina. Međutim, moram mu priznati da je shvatio da Nevadi značim više.

Zurio sam u njega par trenutaka, a zatim se okrenuo ka Rini koja je i dalje sedela na kauču. Lice joj je bilo bezizražajno. Samo su joj oči preklinjale.

Okrenuh se nazad ka Nevadi.

„Rizikovaću", rekoh. „Pod jednim uslovom. Otkupiću film od tebe. Kada ga ponovo budemo snimali, snimićemo ga onako kako ja želim. Neće biti rasprave. Svi će raditi ono što im se kaže, uključujući tebe. Ako ću izgubiti partiju, želim lično da podelim karte."

Nevada klimnu. Često je mog oca slušao kako izgovara te iste reči. On me naučio da uvek posegnem rukom ka špilu karata, kada je ulog visok,

„Ali, šta ti znaš o filmovima?", upita Pirs.

„Ništa", rekoh. „Koliko vi ljudi znate koji su snimili zvučni film?"

To ih je ućutkalo. Shvatili su. Rekao sam istinu. Zvučni film bio je potpuno novi biznis. Nije bilo veterana. Okrenuh se ka Nevadi.

„Pa?"

„Ne znam", izgovori on polako. „Puštam te da preuzmeš sav rizik. Ja ništa ne gubim."

„Grešiš!", reče Pirs. „Ako film propadne, propaće i tvoja karijera!"

Nevada se nasmeši.

„I ranije sam se dobro snalazio", reče. „Suviše sam mator da razmišljam o

tome da li ću slučajno naleteti na neki problem."

„Pa, Nevada?"

Ispružio je ruku i zabrinutost oko njegovih očiju nestade. Ponovo je bio mlad.

„Dogovorili smo se, Juniore."

Prihvatio sam njegovu ruku, a zatim otišao do telefona. Nazvao sam Moronija.

„Prenesi zajam na Kord eksploziv", rekoh.

„Srećno, Džonase", izgovorio je uz kikot. „Imao sam osećaj da ćeš to uraditi."

„Onda si znao više od mene."

„Zato i jesam dobar bankar", reče.

Spustio sam slušalicu i okrenuo se ka ostalima.

„Prvo želim da otpustim Fon Elstera."

Nevada je bio šokiran.

„Ali, Fon je jedan od najboljih režisera", protestovao je. „Režirao je sve moje filmove. On me otkrio."

„On je najobičnije govno“, rekoh. „Čim je pomislio da si u nevolji, izdao te. Doveo je Bernija Normana ovde u sedam sati. Želeli su da me posavetuju. Nisam razgovarao sa njima."

„Možda ćeš mi sada poverovati da Berni stoji iza iznuđivanja", reče Pirs.

„Svidalo ti se to ili ne, Nevada", rekoh, „imamo dogovor. To je moj film, i biće kako ja kažem."

Klimnuo je bez reči.

„Sledeće što želim jeste da Pirs sredi da tokom naredna tri dana odgledam što više zvučnih filmova. Narednog vikenda ćemo svi odleteti u Njujork. Tri-četiri dana ćemo posećivati bioskope. Možda ćemo zaposliti i nekog režisera dok smo tamo. Videćemo." Zastao sam da upalim cigaretu i spazio Nevadin osmeh. „Čemu taj smešak?"

„Kao što rekoh, svakoga dana sve više ličiš na svog oca."

Iskezih se. U tom trenutku je ušao kelner sa doručkom. Nevada i Pirs su otišli u kupatilo da se osveže. Rina i ja ostadosmo sami. Nežno me pogledala.

„Kada bi se samo malo opustio, Džonase", rekla je tiho, „možda bi postao ljudsko biće."

Pogledah je u oči.

„Ne pokušavaj da me prevariš", rekoh. „Oboje znamo zašto sam ovo uradio. Ti i ja smo sinoć sklopili poseban dogovor."

Nežan pogled je nestao.

„Želiš li da ti ga popušim odmah?", pitala je.

Znao sam da sam pogodio pravu tačku po načinu na koji je govorila. Nasmeših se.

„Mogu da čekam."

„Mogu i ja“, odgovorila je. „Zauvek, ako treba.“

Zazvonio je telefon.

„Javi se“, reko.

Rina je podigla slušalicu. Glas joj zapucketa na trenutak, a zatim mi je predala slušalicu.

„Tvoja žena je na vezi.“

„Zdravo, Monika.“

„Posao!“, besno je vrisnula. „A kada te nazovem, javlja se neka jeftina kurvetina. Pretpostavljam da ćeš mi reći da je u pitanju tvoja maćeha!“

„Tako je!“

Začuo se 'klik' i veza se prekinula. Pogledao sam slušalicu i počeo da se smejem. Sve je bilo u redu.

I sve je bilo pogrešno.

7

Pogledao sam kroz prozor ka polju. Nekoliko aviona se zagrevalo u redu. Svaki je sa strane i na krilima imao nacrtan krug sa slovima IKV u crvenoj, plavoj i beloj boji. Pogledao sam tablu za planiranje, a zatim dizajnera.

Morisi je bio mlad, mlađi od mene. Diplomirao je na MIT-ju vazduhoplovni inženjering i dizajn. Nije bio letač, pripadao je novoj generaciji koja je šetala po nebu. Predlagao je nešto radikalno. Avion sa jednim krilom i dva motora koji će prevazići sve ostale. Spustio je naočare.

„Evo kako ja to vidim, gospodine Korde“, rekao je sažeto, „ako produžimo krila, dobićemo potisnu snagu koja nam je potrebna, a povećaćemo i kapacitet za smeštaj goriva. Dodatnu prednost čini održavanje pilota u direktnom vizuelnom kontaktu.“

„Mene interesuju nosivost i brzina“, reko.

„Ako su moji proračuni tačni“, reče Morisi, „bićemo u stanju da prevozimo dvadeset putnika ne računajući pilota i kopilota, brzinom od dvesta pedeset kilometara na čas. Moći će da leti šest sati bez dopune goriva.“

„Hoćeš da mi kažeš da možemo leteti odavde do Njujorka uz samo jedno spuštanje u Čikagu?“, upita Baz skeptično. „Ne verujem!“

„To pokazuju moji proračuni, gospodine Dalton“, reče Morisi učtivo.

Baz me pogleda.

„Ti možeš bacati novac na ove planove“, reče, „ali ja to ne želim. Sanjao sam suviše pustih snova.“

„Koliko bi koštalo da se napravi prototip?“, pitao sam Morisija.

„Četiristo, možda petsto hiljada. Kada se otarasimo svih problema,

proizvodićemo ih za četvrt miliona."

Dalton se nasmeja.

„Pola miliona dolara za jedan avion? To je ludost. Nikada nećemo povratiti novac."

Karta za prvu klasu u vozu, od obale do obale, košta nešto malo više od četiristo dolara. Put traje skoro četiri dana. Ako se uračuna i cena obroka, to iznosi petsto dolara po putniku. Ovaj avion bi zaradio sedam hiljada po putovanju, plus zarada od prenosa pošte, što bi bilo oko osam i po hiljada. Ako bi leteo pet puta nedeljno, za manje od dvadeset nedelja bi povratio uloženi novac i operativne troškove. Sve posle toga je čista zarada. Mogli bismo čak sebi da dozvolimo da služimo besplatne obroke tokom leta.

Pogledah na sat. Bilo je skoro devet sati. Ustadoh.

„Moram do studija. Danas se snima prva scena."

Dalton je pocrveneo od besa.

„Ma hajde, Džonase. Pređi na stvar. Proteklih mesec i po dana si proveo u studiju. Dok se ti zajebavaš sa tim prokletim filmom, mi moramo da izgradimo novi avion. Ako to ne učinimo, prestići će nas sve kompanije u vazduhoplovnoj industriji."

Zurio sam u njega bez osmeha na lica

„Što se mene tiče", rekoh, „već imamo plan."

„Hoćeš da mi kažeš..." izgovorio je s nevericom. „Nećeš valjda da rizikuješ sa ovim luđačkim planom?"

Klimnuo sam i okrenuo se Morisiju.

„Možeš odmah početi da praviš avion."

„Sačekaj malo", brecnuo se Dalton. „Lud si ako misliš da će IKV platiti račun. Ne zaboravi da ja posedujem polovinu akcija."

„Kord eksploziv poseduje drugu polovinu", rekoh. „Kord eksploziv takođe poseduje hipoteku od pola miliona dolara na IKV avione, koja upravo ističe. Ako poništim pravo na oslobađanje od hipoteke, posedovaću Interkontinental vazduhoplovstvo."

Besno je piljio u mene par trenutaka, a zatim se iskezio.

„Trebalo je da znam, Džonase. Trebalo je da naučim lekciju kada sam izgubio 'vako' u onoj partiji pokera."

Nasmeših se.

„Ti si odličan letač, Baze. Drži se toga, a posao prepusti meni. Napraviću od tebe bogataša."

Uzeo je cigaretu.

„Okej", reče. „Ali i dalje mislim da si lud što praviš ovaj avion. Mogli bismo da izgubimo sve."

Nisam odgovarao dok smo koračali ka kolima. Nije bilo svrhe objašnjavati

Bazu pravila kreditiranja. IKV će naručiti dvadeset aviona od Kord vazduhoplovstva. Zatim će te dve kompanije hipoteku nad avionima dati Kord eksploziv. Kord eksploziv će po niskoj ceni otkupiti hipoteku kod banke pre nego što avioni budu izgrađeni. Ako avion ne valja, Kord eksploziv će dobiti poreske olakšice i to je najgore što može da se desi.

Ušao sam u kola.

„Srećno sa filmom!“, doviknuo je Baz za mnom.

Skrenuo sam ka glavnoj kapiji Norman studija. Čuvar me pogleda i domahnu.

„Dobro jutro, gospodine Korde“, reče. „Srećno.“

Nasmeših se i odvezoh ka parkingu. Na jednom od mesta je stajao znak sa mojim imenom. Ništa nisu prepuštali slučaju kada je ulizivanje u pitanju. U direktorskom restoranu jedan sto je uvek bio rezervisan na moje ime. Imao sam i privatni bungalov sa kancelarijama i dve sekretarice, barom punim pića, frižiderom, tušem, garderobom, prostorijom za sastanke i dve sekretarske kancelarije.

Ušao sam i otišao direktno u svoju kancelariju. Sedeo sam za stolom samo par trenutaka, kada je ušla jedna od sekretarica. Stajala je pred stolom delujući veoma efikasno sa blokom i olovkom u rukama.

„Dobro jutro, gospodine Korde“, rekla je raspoloženo.

Odmahnuo sam glavom. Još nije naučila. Proteklih pet nedelja, svako jutro ista priča. Nikada ništa ne zapisujem poruke, memorandume, instrukcije. Ako želim da se nešto napiše, zovem Makalistera. Za to služe advokati.

Zazvonio mi je telefon. Podigla je slušalicu.

„Kancelarija gospodina Korda.“ Slušala je načas, a zatim se okrenula ka meni. „Završili su probu na bini broj devet. Spremni su za prvu klapu. Pitaju da li dolazite.“*

Ustadoh.

„Recite im da odmah polazim.“

Bina broj devet se nalazila na drugom kraju parcele. Tamo smo izgradili set za Nju Orleans zato što je tiše i ne dopiru zvuci sa drugih bina. Žurio sam stazom, proklinjući udaljenost, kada sam ugledao kurirov bicikla naslonjen na jedan od direktorskih bungalova. Trenutak kasnije okretao sam pedale sam kao luđak. Čuo sam kurira kako urla za mnom.

Zaustavio sam se ispred bine i skoro sudario sa čovekom koji je otvarao vrata. Šokirano me posmatrao. Bio je to Berni Norman.

„Gospodine Korde“, izgovorio je najzad. „Niste morali to da radite. Mogli ste da tražite da kola dođu po vas.“

Naslonio sam bicikl na zid.

„Nisam imao vremena, gospodine Normane“, rekoh. „Javili su mi da je sve spremno za snimanje. Ovde se troši moj novac i moje vreme.“

Bili su spremni za prvu scenu u kojoj Maks, kao mladić, prvi put razgovara sa madam Pluvije. To nije bila prva scena u filmu, ali scene se ne snimaju po redu. Prvo se snimaju scene u unutrašnjosti, a zatim na otvorenom. Kada se završi snimanje, montažer poreda scene po odgovarajućem redosledu.

Gospođu Pluvije je glumila Sintija Rendal, najveća ženska zvezda studija *Norman*. Navodno je bila najseksepilnija žena na filmu. Lično to nisam primetio. Ja volim sisate žene. Dva šminkera i frizer su obigravala oko nje dok je sedela ispred toaletnog stočića koji je bio deo seta.

Nevada je stajao u drugom uglu, leđima okrenut meni, i razgovarao sa Rinom. Okrenuo se kada sam prišao. Žmarci mi krenuše niz kičmu kada je preda mnom iskrslo sećanje iz detinjstva. Delovao je mlađe nego kada sam ga prvi put video. Ne znam kako je to postizao, čak su mu i oči izgledale poput očiju mladića.

Polako se nasmešio.

„Pa, Juniore. Počinjemo.”

Klimnuh, zureći u njega.

„Da. Počinjemo.”

Neko uzviknu:

„Svi na svoja mesta!”

„To se odnosi i na mene”, reče Nevada.

Rina se okrenu ka setu sa ushićenim izrazom lica. Pored nas je prošao čovek noseći kabl. Sklonio sam mu se sa puta i zamalo udario u nekog drugog. Odlučio sam da se povučem u ćošak pre nego što napravim neku štetu.

Našao sam se u blizini zvučne kabine. Odavde sam mogao sve da čujem. Sada sam shvatio zašto je film tako skup. Snimali smo istu scenu jedanaesti put kada sam primetio čoveka u kabini. Nagnuo se preko kontrolne table, sa slušalicama na glavi i frenetično vrteo dugmiće. Svaki čas bi bezvučno opsovao, a zatim počeo ponovo da okreće dugmiće.

„Da li je sa mašinom sve u redu?”, upitah.

Pogledao me. Nije znao ko sam.

„Sve je u redu sa mašinom”, reče.

„Nešto drugo te muči?”

„Slušaj, druškane”, reče on. „I meni i tebi je ovaj posao potreban, zar ne?”

Klimnuh.

„Kada ti šef kaže da učiniš sve što je potrebno da neko zvuči dobro, ti to i uradiš bez pitanja. Zar ne?”

„Tako je”, rekoh.

„E pa, ja dajem sve od sebe. Ali nisam bog. Ne mogu da izmenim zvuk nečijeg glasa.”

Zaprepašćeno sam zurio u njega. Imao sam samo Rininu reč da je Nevadin glas u redu.

„Pričaš li o Nevadi Smitu?“

Odmahnuo je glavom. „Nee“, izgovorio je prezrivo.

„On je dobar. U pitanju je ženska. Govori toliko nazalno, kao da joj glas dopire iz očiju.“

Vratio se mašini. Posegao sam rukom ka njemu i strgao mu slušalice sa glave. Besno se okrenuo.

„Šta to radiš, do đavola?“

Ali stavio sam ih na uši i nije mogao više ništa da učini tim povodom. Nevada je govorio. Glas mu je zvučao dobro imao je neki dobar prizvuk. Zatim je Sintija Rendal počela da govori. Nisam znao da li da verujem svojim očima ili ušima.

Zvučala je poput mačke koja zavija na ogradi, samo bez seksi implikacija. Naježio sam se. Takav glas bi stavio tačku na seks, čak i u najčuvenijem bordelu u Nju Orleansu. Strgao sam slušalice i vratio ih zapanjenom toncu. Izašao sam na set. Neki čovek me zgrabio, ali sam ga besno odgurnuo.

„Rez!“, začuo se uzvik. Na setu je zavladała tišina. Svi su zaprepašćeno piljili u mene.

U glavi mi je ključalo. Znao sam samo da me neko izigrao i to mi se nije dopadalo. Devojka je znala zašto sam zaustavio snimanje. Dok je pokušavala da se nasmeši, spazio sam oprez u njenom pogledu.

Berni Norman je dojurio na set. Odmah joj je laknulo i sve mi je bilo jasno. Uхватила ga je pod ruku kada se okrenuo ka meni.

„Gospodine Korde“, upitao je, „da li je sve u redu?“

„Ne“, rekoh smrknuo. „Ona nije u redu. Sklanjajte je sa seta. Otpuštena je!“

„Ne možete to da uradite, gospodine Korde!“, uzviknuo je. „Ona ima ugovor!“

„Možda ima ugovor“, priznadoh, „ali ne sa mnom. Nije iz mog penkala istisnula poslednju kap mastila.“

Berni je piljio u mene dok mu se bledilo pomaljalo ispod preplanule kože. Znao je o čemu govorim.

„Ovo je neprihvatljivo“, protestovao je. „Gospođica Rendal je veoma cenjena zvezda.“

„Može da bude Bogorodica što se mene tiče“, presekoh ga. Bacio sam pogled na sat. „Imaš pet minuta da je skloniš sa scene ili ću prekinuti snimanje filma i navući ti na vrat najveću tužbu koju si ikada video!“

Sedeo sam na platnenoj stolici sa mojim imenom i posmatrao novi pustinjiski set. Samo nekoliko ljudi se motalo unaokolo, poput duhova na banketu. Pogledao sam tonca zgurenog iznad kontrolne table, sa slušalicama na glavi. Umorno zatvorih kapke. Prošlo je deset sati uveče.

Čuo sam korake i otvorio oči. Bio je to Den Pirs. Telefonirao je pokušavajući

da pozajmi zvezdu od nekog drugog studija.

„Pa?“, upitah.

Odmahnuo je glavom.

„Nema vajde. MGM odbija da nam pozajmi Gretu Garbo. Planiraju snimanje zvučnog filma.“

„A Merion Dejvis?“

„Upravo sam završio razgovor sa njom. Sviđa joj se uloga, ali misli da nije za nju. Možda je trebalo da zadržimo Sintiju. Ovo besposličarenje nas košta trideset hiljada dolara dnevno.“

Zapalio sam cigaretu i pogledao ga.

„Radije bih sada odustao nego dopustio da nam se smeju u bioskopima.“

„Možda bismo mogli da dovedemo neku glumicu iz Njujorka?“

„Nemamo vremena“, rekoh. „Deset dana, trista hiljada.“

Tada nam je prišla Rina sa sendvičima.

„Pomislila sam da ste gladni“, reče, „pa sam naručila hranu.“

Uzeo sam jedan sendvič i tmurno odgrizao zalogaj. Okrenula se i dodala toncu drugi.

„Hvala vam, gospođice Marlou.“

„Nema na čemu“, rekla je i otišla da sedne kraj Nevade.

„Šteta što ne možemo da nađemo neku glumicu koja zvuči kao ona“, mrmljao je tonac usta punih sendviča.

Pogledah ga.

„Kako to misliš?“

„Ima nešto u njenom glasu što te potpuno osvoji“, odgovori on. „Ako bi tako zvučala na traci, ljudi bi u bioskopima popadali sa balkona.“

Zurio sam u njega.

„Misliš na Rinu?“

Klimnuo je i progutao.

„Da.“ Polako se iskezio. „Ako se ne varam, fantastično bi izgledala na platnu. Zgodna je žena.“

Okrenuh se ka Denu.

„Šta ti misliš?“

„Moguće je“, priznao je oprezno.

„Hajdemo onda“, rekoh dok sam ustajao. „Trideset hiljada dnevno je dosta novca.“

Kada sam je zamolio da izgovori nekoliko rečenica u mikrofon, Rina je to primila kao šalu. Kada sam je pozvao da uradi probni snimak i dalje je mislila da nisam ozbiljan. Nije me ozbiljno shvatila sve dok nismo seli u projekcionu salu da pogledamo scenu koju je snimila sa Nevadom.

Nikada nisam video ništa slično njoj na platnu. Njena privlačnost bila je dva

puta jača. Krenula mi je voda na usta. Okrenuh se ka njoj.

„Idi kući i ispavaj se. Želim da sutra u šest sati budeš u garderobi. U devet počinjemo da snimamo.“

Odmahnula je glavom.

„A ne, Džonase. Gotovo je sa zabavom. Odbijam da budem deo vica.“

„U devet budi na setu i spremna za snimanje!“, rekoh smrknuto. „Ti si zvala mene, a ne obrnuto, sećaš se!“

Pogledah Nevadu. Bio je zbunjen. Nešto u njegovom nevinom izrazu me još više razljutilo.

„Bolje bi ti bilo da se pobrineš da se ona pojavi!“, rekoh besno.

Okrenuo sam se i izjurio iz sale za projekciju, dok su oni šokirano zurili za mnom.

8

Polako sam otvorio oči i pogledao na ručni sat. Dva sata po podne! Prebrzo sam ustao, bol mi maltene rascepi lobanju. Glasno sam zastenjao, a vrata se otvoriše.

Bio je to Den, u krem pantalonama i šarenoj sportskoj majici. Držao je čašu nečega što je podsećalo na sok od paradajza.

„Evo“, reče. „Iskapi ovo, drugar. Malo ćeš se povratiti.“

Podigao sam čašu do usana. Ukus je bio očajan, ali bio je u pravu. Trenutak kasnije u glavi poče da mi se razbistrava. Pogledao sam unaokolo po spavaćoj sobi. Kao da je uragan proleteo.

„Gde su devojke?“, upitah.

„Isplatio sam ih i poslao kući.“

„Dobro je.“ Ošamućeno sam se pridigao. „Moram u studio. Snimanje je bilo zakazano za devet.“

Den se nasmeši.

„Nazvao sam i rekao im da imaš posla i da ćeš doći po podne. Smatrao sam da je bolje da se naspavaš. Bila je to luda noć.“

Iskezih se. Zaista je bilo uzbudljivo.

Dobro smo se zabavili sinoć. Sreli smo se kada sam odlazio sa seta i ponudio mu da ga odvezem do grada. Usput smo stali da jedemo. Bio sam napet kao luk. Odlučio je da mi pomogne da se opustim. Predložio je da odemo na biftek u restoran koji je trebao da bude zatvoren, ali nije bio, i da to zalijemo viskijem i začinimo devojčkama. Broj njihovog telefona je iščeprkao iz crne knjižice koju svi agenti izgleda imaju. I te kako sam se opustio, toliko da sam se pitao da li ću ikada uspeti ponovo da se sastavim.

Kada sam završio sa tuširanjem, njegov japanski sluga je već pripremio doručak. Umirao sam od gladi. Pojeo sam šest jaja i desetak malih kobasica. Kada sam spustio četvrtu šoljicu kafe, Den se nasmešio i upitao me:

„Kako se sada osećaš?“

Iskezih mu se.

„U životu se nisam bolje osećao.“ To je bila istina. Nikada nisam bio tako opušten i slobodan. Stomak mi nije bio stegnut kao obično kada bih razmišljao o predstojećem danu. „Rekao si da treba da predemo na posao?“

Razgovarali smo noćas, duže nego što sam ikada pričao sa nekim strancem. Ali Den Pirs je bio drugačiji. Na takav tip čoveka ranije nisam naišao. Fascinirao me. Bio je žilav, bistar i znao je šta želi. Duboko sam se uvalio i bio sam svestan toga. To neće potrajati, ali dok ne shvatim kako stvari funkcionišu mogu dobro da iskoristim Dena Pirsu.

„Jutros sam prodao svoju agenciju MCA.“

„Zašto?“

„Ulazim u posao s tobom.“

„Da nisi malo prenaglio?“, upitah. „Ja ću raditi samo na ovom filmu. Šta ćeš posle?“

Den se nasmeši.

„To kažeš sada. Verovatno u to i veruješ. Ali, ja znam kako stoje stvari. Imaš osećaj za ovaj posao osećaj kakav malo ko ima. Osim toga, ne možeš da odoliš izazovu. Upravo si pronašao nešto novo na šta možeš da se kladiš. Ostaćeš ti u ovom poslu.“

Pijuckao sam kafu. Bila je jaka i crna, baš kao što volim.

„Kako se ti uklapaš u sve to?“, upitah.

„Znam sve cake ovog posla, sve prljave trikove za koje bi ti bilo potrebno dosta vremena da ih sam otkriješ. Ti si zaposlen čovek, vreme je najvrednija stvar koju poseduješ. Ne bih ti vredeo ni upola toliko da su filmovi jedini posao kojim se baviš. Ali nisu. Nikada neće ni biti. Oni su samo još jedna pariya karata.“

Zurio sam u njega.

„Daj mi besplatan primer.“

„Na primer“, reče on brzo, „ja nikada ne bih počeo snimanje filma bez tonske probe za sve glumce.“

„To sam već naučio. Reci mi nešto što ne znam.“

Posegnuo je rukom iza sebe i dohvatio scenario u plavim koricama.

„Ako Rina na platnu bude izgledala kao na probnom snimanju, možemo da načinimo neke izmene u tekstu i uštedimo sebi četiristo hiljada dolara.“

„Kako?“

„Tako što ćemo proširiti priču vezanu za nju i Nju Orleans. To će nam uštedeti pet nedelja snimanja na otvorenom. Osim toga, niko ne zna kako će se

mikrofon napolju ponašati."

Posegnuo sam rukom za cigaretom.

„Ako to učinimo", rekoh polako, „šta se dešava sa Nevadom? Njegova uloga mora da se smanji."

Denov čvrsti pogled se susrete sa mojim.

„Nevada više nije moj problem. Sada se o njemu brine MCA. Sada radim za tebe i smatram da si na ovaj film potrošio dovoljno ličnih osećanja. U pitanju je posao kao i svaki drugi. Najhitnije je zaraditi novac."

Uvlačio sam dim i pijuckao kafu. Prvi put otkako me Rina nazvala, stvari su se vratile u normalu. Neko vreme me vrtela kao čigru. Nisam znao da l' sam došo il' sam pošo. Sada sam se već osećao drugačije.

„Kakav ugovor imaš u vidu?"

„Ne želim platu, već deset posto od zarade i račun za troškove."

Nasmejah se.

„Zar nisi prodao agenciju."

„To je jedini način da ostvarim nadoknadu, a da ne budem još jedna stavka u tvojim opštim troškovima."

„Ne zavlaci me", rekoh. „Živećeš od računa za troškove."

„Naravno. Ali, živeo bih od tog računa čak i kada bih imao platu. Kako očekuješ da odradim posao, a da ti ništa ne platiš? Novac je jedina stvar u ovom gradu kojoj niko ne prigovara."

„Daću ti deset procenata od profita, ali ne i akcije."

Proučavao me par trenutaka.

„A račun za troškove?"

„U redu."

Ispružio je ruku.

„Dogovorili smo se."

Prošlo je tri sata kada smo ušli na scenu broj devet. Sve je vrvelo od pokreta i žamora, delotvorne buke, dok su se spremali za sledeću scenu. Nevada je stajao na ivici seta. Nisam video Rinu. Zaustavio sam tonca.

„Kako ide?"

Pogledao mi i iskezio se.

„Ton je odličan", reče lupnuvši po slušalicama.

Nasmeših se i odoh do Nevade. Razgovarao je sa režiserom. Obojica se okrenuše kada sam prišao.

„Kako joj ide?"

Režiser slegnu ramenima.

„U početku je bila nervozna, ali sada se smirila. Biće dobra."

„Biće odlična“, reče Nevada toplo. „Sve vreme dok mi je pomagala sa tekstom, nikada nisam pomislio da će to i njoj biti korisno.“

Prišao nam je jedan od pomoćnika režije.

„Spremni smo, gospodine Kerole.“

Režiser klimnu, a pomoćnik se okrenu i uzviknu,

„Svi na svoja mesta!“

Režiser je otišao do kamere, dok se Nevada peo na set. Okrenuo sam se i ugledao Rinu kako ulazi. Piljio sam, ne verujući svojim očima. Njena duga, plava kosa bila je uvezana u punđu, a grudi toliko utegnute da je izgledala poput dečaka. Usta su joj našminkali u obliku luka, a obrve su bile samo tanka, neprirodna linija. Više nije bila žena bila je karikatura oglasa iz *Venitifera*.

Denov izraz se nije promenio. Gledao je u mene, bezizražajnim pogledom.

„Dobro su odradili posao“, reče. „Pljunuti je lik iz teksta.“

„Ne izgleda kao žena.“

„To su i hteli da postignu.“

„Ne zanima me šta su hteli da postignu! Ne sviđa mi se. U ovom gradu ima milion devojaka koje tako izgledaju.“

Blagi osmeh se pojavi na Denovim usnama.

„Ako ti se ne dopada, naredi da se to promeni“, reče. „Ti si šef. Ovo je tvoj film.“

Posmatrao sam ga na trenutak. Želeo sam da izađem na set i eksplodiram. Ali, instinkt me zadržao. Znao sam da bi ispad sličan jučerašnjem demoralisao celu ekipu.

„Reci Kerolu da želim da ga vidim“, rekoh Denu,

Klimnuo je sa odobravanjem.

„Pametno“, reče. „To je pravi način. Možda ti nisam potreban onoliko koliko sam mislio!“ Otišao je do režisera.

Trenutak kasnije režiser je svima dao pauzu od deset minuta. Uznemireno mi je prišao.

„U čemu je problem, gospodine Korde?“

„Ko je odobrio tu šminku i kostim?“

Režiser me pogleda, a zatim preko ramena osmotri Rinu.

„Verovatno garderoberka i šminker“, izgovorio je.

„Nevada je tražio pun tretman.“

„Nevada?“

Klimnuo je. Pogledah Dena.

„Želim da se svi pojave u mojoj kancelariji za deset minuta“, rekoh.

„U redu, Džonase.“

Okrenuo sam se i izašao iz zgrade.

Pogledao sam unaokolo po kancelariji. Studio je izgleda znao šta radi. Bila je dovoljno velika za sve nas.

Den je sedeo u stolici levo od mog stola, a Kerol, novi režiser, pored njega. Rina i Nevada su bili na kauču, a preko puta njih kameraman. Na drugoj strani prostorije sedeli su šminker i glavna garderoberka, vitka žena neodređenog godišta, mladalačkog lica i prerano posedele kose, u jednostavnoj haljini. Najzad, moja sekretarica je stajala desno od mene sa neizbežnom beležnicom i olovkom.

Zapalio sam cigaretu.

„Svi ste sinoć videli probni snimak“, rekoh. „Bio je odličan. Kako to da ta žena nije danas bila na setu?“

Ćutali su.

„Rina, ustani.“ U tišini se pridigla i pogledala me. Ponovo sam pogledao unaokolo po prostoriji. „Kako se ona zove?“

Režiser se nervozno nakašlja.

„Gospodine Korde, svi znaju njeno ime.“

„Stvarno? Kako se zove?“

„Rina Marlou.“

„Zašto ne izgleda kao Rina Marlou, već kao usrana kombinacija Klare Bou, Merion Dejvis i Sintije Rendal? Pošto sam prokleta siguran da ne izgleda kao Rina Marlou!“

„Bojim se da ne razumete, gospodine Korde.“

Pogledah je.

„Kako se zoveš?“

Uzvratila mi je pogled.

„Ilejn Gejlard“, reče. „Ja sam kostimograf.“

„Dobro, gospođice Gejlard. Recite mi šta ja to ne razumem.“

„Gospođica Marlou mora da bude obučena po najnovijoj modi“, rekla je mirno. „Vidite, gospodine Korde, mada činimo ustupke prema periodu u kojem se radnja filma odvija, osnovni dizajn mora oslikavati poslednji trend visoke mode. Većina žena koje dolaze u bioskop, dolaze to da vide. Filmovi određuju stil.“

Žmirnuh ka njoj.

„Bez obzira na stil, gospođice Gejlard, nema smisla da devojka izgleda kao dečak samo zato da bi bila obučena po poslednjoj modi. Nijednom normalnom muškarcu se ne bi dopala ta spodoba.”

„Ne krivi gospođicu Gejlard, Džonase. Ja sam joj rekao da to učini.”

Okrenuh se ka Nevadi. „Ti si joj rekao?”

Klimnuo je.

Pre ili kasnije to je moralo da se desi. Glas mi postade hladan.

„Moj novac je u pitanju. Dogovorili smo se da sam ja šef. Od sada treba da razmišljaš samo o glumi. Sve ostalo je moja briga.”

Nevada stegnu vilicu. Duboko u očima sam mu pročitao da je povređen. Okrenuo se u pokušaju da to sakrije. Rina je to posmatrala uz čudnu vrstu ravnodušnosti.

„Rina!” Okrenula se ka meni, i brzo navukla masku neosetljivosti. „Idi u kupatilo i skini tu prljavštinu sa lica. Našminkaj se kao i obično.”

Rina je izašla bez reči, a ja sam obišao sto i seo. Niko nije progovorio dok se nije vratila, širokih usta, punih usana i prirodnih obrva. Kosa joj je padala niz ramena poput svetlucavog zlata. Nešto je i dalje bilo pogrešno. Ispod negližea, telo joj je i dalje bilo ravno.

„Vrati se u kupatilo i ukloni taj oklop sa sebe.”

Ponovo je bez reči učinila ono što se od nje tražilo. Kada se vratila, telo joj je bilo slobodno. Nikome nije mogla da promakne činjenica da se ispod negližea nalazi žena.

„Tako je već bolje”, rekoh. „Ponovo ćemo snimiti te scene.”

Rina klimnu i okrenu se. Zaustavio je glas gospođice Gejlard.

„Ne možemo je ovako snimati.”

Pogledah dizajnerku.

„Šta ste rekli?”

Gospođica Gejlard ustade.

„Ne možemo je ovako snimati. Grudi joj odskaču.”

Nasmejah se.

„Šta nije u redu sa tim? Sise i treba da odskaču.”

„Naravno”, složila se kostimografinja žustro. „Ali na ekranu je sve preuveličano.” Pogledala je kamermana. „Zar ne, Li?”

Kamerman klimnu.

„Tako je, gospodine Korde. Neće izgledati prirodno.”

„Moraćemo da joj nađemo prsluče”, reče gospođica Gejlard.

„Dobro. Vidite šta može da se učini.”

Trenutak kasnije Rina i kostimografinja su izašle iz kupatila. Krenule su ka meni. Bilo je bolje nego sa steznikom, ali grudi su joj bolje izgledale bez ikakvog

ograničenja. Ovo mi jednostavno nije delovalo kako treba.

Ustao sam i krenuo ka Rini.

„Da vidim.“ Rina me pogleda hladno. Spustila je negliže preko ramena do laktova. „Okreni se desno“, rekoh. „Levo.“

Zakoračih unazad i pogledah Rinu. Sada sam znao šta je u pitanju. Kada bi se okrenula, prsluče se povlačilo i izravnavalo grudi, zbog čega nisu delovale prirodno. Pogledah kostimografkinju.

„Možda da skinemo bretele?“

Ilejn Gejlard sleže ramenima.

„Možemo da probamo.“ Posegnula je rukom i svukla bretele sa ramena.

Rina je stajala očiju uprtih u neku tačku iznad moje glave.

„Okreni se.“ Prsluče se i dalje usecalo u grudi. „Ne“, rekoh. „I dalje mi se ne dopada.“

„Postoji još jedna stvar koju možemo da pokušamo.“

„Dobro“, rekoh.

Vratile su se nekoliko minuta kasnije. Rina je nosila žičanu konstrukciju, nešto poput malog korseta koji nije prelazio preko kukova. Dok se kretala, grudi su joj stajale u mestu. Videle su se, ali su delovale kao izvajane od gipsa.

Pogledah kostimografkinju.

„Možemo li da isečemo neke od tih žica?“

„Mislim da ovako izgleda dobro, gospodine Korde. Uostalom, ne razumem zašto ste toliko zabrinuti zbog njenih grudi. Ima lepe noge i dosta će ih pokazivati na platnu.“

„Gospođice Gejlard, pošto niste muškarac, ne očekujem da razumete o čemu govorim. Noge mogu da vidim i na ulici. Odgovorite mi na pitanje.“

„Ne, ne možemo da isečemo žice, gospodine Korde“, odgovorila je podjednako ljubazno. „Ako to učinimo, biće isto kao da ništa ne nosi. Neće biti ničega dovoljno krutog da podrži grudi.“

„Ako bih vam pokazao šta želim, možda biste mogli to da izvedete. Skinu to, Rina“, rekoh, prilazeći joj.

Rina se pasivno okrenula u stranu na trenutak. Kada se ponovo okrenula ka meni, žičana konstrukcija joj je bila u ruci. Drugom rukom je držala vrh negližea. Bacio sam žicu na sto i položio ruke na vrh negližea. Spuštao sam ga nadole sve dok se nije napravio kvadratni izrez, tik iznad bradavica. Grudi su joj štrcale poput dva bela meseca pored mojih tamnih, stisnutih pesnica. Pogledao sam kostimografkinju.

„Shvatate li na šta mislim?“

Možda ona nije shvatala, ali nije bilo muškarca u prostoriji koji nije iskolačio oči.

„To što želite je nemoguće, gospodine Korde. Rina nosi peticu. Ne postoji

prsluče koje na taj način može da podupre njene grudi. Ja sam kostimograf, gospodine Korde, a ne građevinski inženjer."

Pustio sam negliže i okrenuo se ka gospođici Gejlard.

„Hvala vam“, rekoh podigavši slušalicu. „To je najkonstruktivnija ideja koju sam čuo otkako je sastanak počeo.“

Morisi je stigao za manje od dvadeset minuta.

„Imam problem, Morisi. Treba mi tvoja pomoć.“

Njegova nervoza delimično nestade dok je stidljivo gledao unaokolo.

„Učiniću sve što je u mojoj moći, gospodine Korde.“

„Ustani, Rina“, rekoh, polako je ustala i prošetala oko nas. Morisi širom otvori oči skrivene naočarima. Bilo mi je drago što ga zanimaju i druge stvari osim aviona.

„Ne postoji prsluče koje bi ih sprečilo da odskaču“, rekoh, „a da i dalje izgledaju prirodno. Želim da ga dizajniraš.“

Šokirano se okrenuo ka meni.

„Mora da se šalite, gospodine Korde!“

„U životu nisam bio ozbiljniji.“

„Ali... ali, ja ne znam ništa o prslučićima. Ja sam vazduhoplovni inženjer“, mucao je pocrvenevši.

„Zato sam te i pozvao“, rekoh smireno. „Ako možeš da dizajniraš avione koji mogu da podnesu ogromna opterećenja, sigurno ćeš moći da osmisliš nešto što će držati par sisa.“ Okrenuo sam se ka kostimografkinji. „Ispričajte mu sve što treba da zna.“

Pogledala je najpre mene, pa Morisija.

„Biće bolje ako se povučemo u moju kancelariju u garderobi. Tamo imam sve što će vam biti potrebno.“

Morisi je piljio u Rinine grudi dok je kostimografkinja govorila. Na trenutak sam pomislio da je paralizovan, a zatim se okrenuo.

„Mislim da znam šta može da se učini.“

„Bio sam siguran da ćeš znati“, rekoh, smešeći se.

„Ništa ne obećavam, naravno. Međutim, to je veoma intrigantan problem.“

Uspeo sam da se ne nasmejem.

„Veoma“, rekoh svečano.

Morisi se okrenuo ka kreatorki.

„Imate li šestar?“

„Šestar? Za šta vam je potreban šestar?“

Morisi je zapanjeno gledao.

„Kako drugačije da izmerim dubinu i obim?“

Neko vreme je zurila u njega bezizražajno, a zatim ga uhvatila pod ruku i pavela ka vratima.

„Sigurna sam da u inženjerskom odeljenju imaju šestar. Bolje da pođeš sa nama, Rina.“

Morisi se vratio za sat vremena. Mahao je parčetom papira.

„Mislim da smo uspeali! Kada smo otkrili tačku opterećenja, sve je postalo jednostavno. Težina svake dojke vuče na obe strane. Znači da je poreklo opterećenja između njih, tačno u središtu dekoltea.“

Piljio sam u njega. Govorio je čudnom mešavinom inženjerskih termina i jezika koji upotrebljavaju kreatori. Međutim, bio je suviše obuzet objašnjenjem da obrati pažnju na moj pogled.

„Zatim smo došli do problema kompenzacije. Morali smo da nađemo način da iskoristimo opterećenje kako bi dojka stajala čvrsto. Umetnuo sam žicu u obliku slova V u dekolte koristeći princip suspenzije. Razumete li?“

Odmahnuh glavom.

„Izgubio si me negde na pola puta.“

„Poznat vam je princip koji se koristi kod visećeg mosta?“

„Maglovito“, rekoh.

„Po tom principu, koliko pritiska masa izvrši ka sebi samoj, toliko se stvori pritiska koji je drži na mestu.“

Klimnuh. I dalje nisam razumeo u potpunosti. Ali to mi je bilo dovoljno. Samo sam hteo da znam da li je upalilo? Nisam dugo čekao odgovor. Rina je ubrzo ušla u kancelariju sa Ilejn Gejlard. Pustila je ogrtač da padne na pod i stajala u prepravljenom negližeu.

„Kreni ka gospodinu Kordu“, reče kreatorka.

Rina je polako krenula ka meni. Nisam mogao da odvojim pogled od nje. Bio je to najsladji par sisa na koje je čovek ikada spustio glavu. Zastala je ispred stola i pogledala me. Progovorila je prvi put tog popodneva.

„Pa?“

Bio sam bolno svestan napora koji je potreban da podignem pogled do njenih očiju. Gledala me hladno i proračunato. Ta kučka je uvek bila svesna toga kako deluje na mene. Počela je da se okreće.

„Još samo jedna stvar, gospođice Gejlard“, rekoh. „Sutra kada počne snimanje, želim da bude u crnom negližeu, umesto u belom. Želim da svi znaju da je kurva, a ne nevina nevesta.“

„U redu, gospodine Korde.“ Ilejn je prišla mom stolu, a oči su joj sijale. „Stvarno mislim da ćete uspostaviti novi stil sa gospođicom Marlou. Ako se ne varam, žene širom sveta će pokušavati da izgledaju kao ona kada ovaj film izađe.“

Iskezih se.

„Nismo izbacili nikakav novi trend, gospođice Gejlard“, rekoh. „Žene su

izgledale kao žene mnogo pre nego što smo se mi rodili."

Klimnula je i krenula ka izlazu. Pogledah unaokolo. Sastanak je završen i svi su brzo poustajali. Nevada je poslednji pošao ka vratima. Pozvao sam ga da ostane.

Došao je do stola.

Pogledao sam sekretaricu. I dalje je sedela sa sveskom punom stenografskih znaka.

„Šta ti je to?", upitah.

„Minuti sastanka."

„Zašto si to zabeležila?"

„To je pravilo kompanije", odgovorila je. „Beleže se minuti izvršnih sastanaka, kopiraju i šalju u cirkulaciju."

„Daj mi tu svesku." Prineo sam je kanti i zapalio. Kada je plamen dobro zahvatio svesku, ispustio sam je u kantu i pogledao sekretaricu.

Užasnuto me gledala.

„Sada nosi svoje debelo dupe odavde", rekoh. „Ako čujem da su minuti sastanaka održanih u ovoj kancelariji izašli iz okrilja ova četiri zida, tražićeš novi posao."

Nevada se nasmeši kada sam se okrenuo ka njemu.

„Žao mi je što sam morao onako da govorim, Nevada."

„U redu je, Juniore. Ja sam bio drzak."

„Mnogi ljudi u ovom gradu misle da sam budala i da sam dozvolio sebi da se prihvatim jalovog posla. Ti i ja znamo da to nije istina, ali moram da presečem takve priče. Ne smem to sebi da dozvolim."

„Razumem, Juniore. Tvoj otac se isto tako ponašao. U svim njegovim poduhvatima postojao je samo jedan šef."

Iznenada sam shvatio koliko smo se udaljili. Na trenutak me obuzeo talas nostalgije za detinjstvom. Tada sam uvek mogao da računam na Nevadinu podršku. Više nije bilo tako. Upravo suprotno. Nevada se oslanjao na mene.

„Hvala ti, Nevada", rekao sam i na silu se nasmešio. „Ne brini. Sve će se dobro završiti."

Okrenuo se. Posmatrao sam ga dok je izlazio iz kancelarije. Ubrzo je ušao Den Pirs. Uzeo sam cigaretu i zapalio je.

„Jutros smo razgovarali o promeni scenarija. Pošalji mi odmah pisce."

Nasmešio se.

„Već sam ih pozvao."

10

Završili smo film za četiri nedelje. Nevada je znao šta se dešava, ali nije rekao

ni reč. Dve nedelje kasnije održali smo pretpremijeru u jednom bioskopu u dolini. Zakasnio sam. Unutra me pustio čovek koji radi u reklamnom odeljenju studija.

„Ostalo je samo nekoliko mesta sa strane, gospodine Korde“, izvinjavao se.

Pogledao sam ka orkestru. U centru je jedan deo bio odvojen konopcima za ljude iz studija. Sva mesta su bila zauzeta. Tu su bili svi, od Normana naniže. Svi su došli da vide kako propadam.

Popeo sam se na balkon baš u trenutku kada su se sveda ugasila i film počeo. U mraku sam pronašao mesto među nekim klincima i pogledao ka platnu.

Na njemu je moje ime delovalo nekako čudno.

DŽONAS KORD PREDSTAVLJA

Ali to osećanje me napustilo kada se špica završila i radnja filma počela. Nakon deset minuta počeo sam da osećam nemir među klincima oko sebe.

„Oh, sranje“, čuo sam kako jedan od njih šapuće. „Mislio sam da će ovaj film biti drugačiji, kad ono običan jebeni vestern.“

Zatim se Rina pojavila na platnu. Pet minuta kasnije, kada sam pogledao oko sebe, svi klinci su ushićeno piljili u platno, delimično otvorenih usta. Nije se čulo ništa osim njihovog disanja. Pored mene je sedeo dečko i čvrsto stezao ruku svoje devojke u krilu. Kada je Rina konačno povukla Nevadu na krevet do sebe, osetio sam kako se dečko meškolji. Prošaputao je:

„Isuse!“

Posegnuo sam rukom za cigaretom i nasmešio se. Niko nije morao da mi kaže da će ovaj film razneti blagajne. Kada sam sišao u foaje, Nevada je stajao u ćošku, okružen decom i delio autograme. Potražio sam Rinu. Ona je bila na drugom kraju foajea, okružena novinarima. Berni Norman je obletao oko nje kao ponosni otac.

Den je stajao u centru grupice muškaraca. Pogledao me dok sam prilazio.

„Bio si u pravu, Džonase“, veselo je doviknuo. „Šarmirala ih je. Zaradićemo deset miliona dolara!“

Mahnuo sam mu i krenuo je za mnom ka kolima.

„Kada se gužva razide, dovedi Rinu u moj hotel.“

Zurio je u mene.

„Još te muči, a?“

„Ne drži mi predavanja, već uradi ono što sam ti rekao!“

„Ako ne bude htela da pođe sa mnom?“

„Poći će“, rekoh strogo. „Samo joj reci da je došao dan naplate.“

Bilo je jedan ujutru i već sam popio pola flaše viskija kada se začulo kucanje na vratima. Otvorio sam ih. Rina je ušla u sobu i zatvorila vrata. Okrenula se ka meni.

„Pa?“

Pokazao sam ka spavaćoj sobi. Zurila je u mene par sekundi, a zatim slegnula

ramenima i nonšalantno krenula ka sobi.

„Rekla sam Nevadi da dolazim ovamo“, dobacila mi je preko ramena.

Silovito je okrenuh ka sebi.

„Zašto bi učinila nešto tako prokletu glupo?“

Mirno me procenjivala pogledom.

„Nevada i ja ćemo se venčati. Rekla sam mu da želim lično to da ti kažem.“

Nisam mogao da poverujem.

„Ne!“, promuklo sam urliknuo. „Ne možeš to da učiniš. Neću ti dozvoliti. On je starac, njegovo vreme je prošlo. Ti ćeš biti najveća zvezda u ovom poslu kada film počne da se prikazuje.“

„Znam.“

„Ako znaš, zašto to radiš? On ti nije potreban. Niko ti nije potreban.“

„Zato što mi je pomogao kada mi je to bilo potrebno“, izgovorila je mirno. „Sada je red na mene. Sada sam ja njemu potrebna.“

„Potrebna si mu? Zašto? Zato što je suviše ponosan da lično puzi?“

„Nije istina i ti to vrlo dobro znaš!“

„Bila je moja ideja da od tebe napravim zvezdu!“

„Nisam to tražila“, reče Rina besno. „Nisam to ni želela. Nemoj misliti da nisam znala šta pokušavaš. Smanjio si mu ulogu u njegovom rođenom filmu i povećao moju kao zaveštanje svom egu dok ga uništavaš!“

„Nisam primetio da si se potrudila da me zaustaviš“, rekoh. „Oboje znamo da je njegovo vreme prošlo. U jednom od studija se pojavila nova vrsta kauboja. Kauboj koji peva, sa gitarom umesto pištolja!“

„Sve ti znaš, zar ne!“, besno je zamahnula ka mom licu. Osetio sam kako me peče pre nego što je izgovorila rečenicu. „Zato sam mu i potrebna više nego ikada!“

Eksplodirao sam, zgrabio je za ramena i žestoko protresao.

„Šta je sa mnom? Zašto misliš da sam se upustio u sve ovo? Sigurno ne zbog Nevade, već zbog tebe! Kada sam dojurio ovamo čim si me pozvala, da li ti je uopšte palo na pamet da si mi potrebna?“

Besno me gledala u oči.

„Tebi niko nikada neće biti potreban, Džonase. U suprotnom ne bi ostavio ženu samu na ranču. Da osećaš nešto, makar samosažaljenje, otišao bi kod nje ili je doveo ovamo.“

„Ostavi moju ženu na miru!“

Okrenula se kako bi se istrгла i prednji deo haljine joj se pocepa do struka. Zurio sam u nju. Grudi joj se podigoše i spustiše. Osetio sam kako mi temperatura raste.

„Rina!“ Spustio sam usne na njene. „Rina, molim te.“

Usta joj se pomeriše na trenutak dok je pokušavala da se otme, zatim se primakla bliže i stavila mi ruke oko vrata. U tom trenutku se vrata iza nas

otvoriše.

„Marš napolje!“, zaurlao sam promuklo, ne okrećući se.

„Ne ovaj put, Džonase!“

Gurnuo sam Rinu ka spavaćoj sobi i polako se okrenuo da se suočim sa tastom i još jednim čovekom. Iza njih je stajala Monika. Zurio sam u nju. Imala je stomak do zuba.

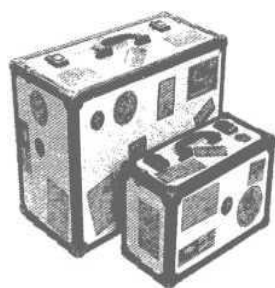
Glas Ejmosa Vintropa je odjekivao šupljim odjekom trijumfa dok je govorio.

„Kada sam ti tražio deset hiljada da je pošaljem kod majke, to ti je bilo previše.“ Zakikotao se. „Šta misliš, koliko će te sada koštati da nas se oslobodiš?“

Dok sam piljio u Moniku bezglasno sam proklinjao samog sebe. Nije ni čudo što se Ejmos Vintrop smeje. Znao sam Moniku manje od mesec dana pre nego što smo se venčali. Mada nisam bio stručan, bilo mi je jasno da je bar u petom mesecu. Znači da je bila trudna dva meseca kada se udala za mene.

Ponovo opsovah samog sebe. Nema budale kao što je mlada budala tako je govorio moj otac. Kao i obično, bio je u pravu.

U svojoj furuni nije pekla moj kolač.

PRIČA O RINI MARLOU

ČETVRTA KNJIGA

1

Rina je pažljivo zatvorila magazin, obeleživši stranu koju je čitala i spustila ga na beli čaršav kojim je bila pokrivena.

„Treba li ti nešto, draga?“, začuo se glas Ilejn iz stolice pored kreveta.

Rina je pogleda. Delovala je zabrinuto.

„Ne“, odgovorila je. „Koliko je sati?“

Ilejn pogleda na svoj ručni sat.

„Tri sata.“

„Oh“, izgovori Rina. „U koliko sati dolazi doktor?“

„U četiri“ odgovori Ilejn. „Mogu li nešto da ti donesem?“

Rina odmahnu glavom.

„Ne, hvala ti. Dobro sam.“ Ponovo je podigla magazin, okretala strane, a potom ga ponovo bacila na prekrivač. „Volela bih da me puste odavde!“

Ilejn je ustala. Spustila je pogled ka Rini.

„Nemoj se sekirati“, rekla je brzo. „Ubrzo ćeš izaći. Tada ćeš poželeti da si i dalje ovde. Čula sam da studio samo čeka da izađeš kako bi počelo snimanje *Madam Pompadur*.“

Rina uzdahnu.

„Opet nešto izvlače iz naftalina. Čim ne znaju više šta bi, njega skinu sa police i obrišu prašinu. Zatim naprave veliku najavu i čim se domognu publiciteta i tračeva, vrate ga nazad na policu.“

„Ovoga puta neće biti tako“, reče Ilejn ozbiljno. „Juče sam razgovarala sa Bernijem Normanom u Njujorku. Ima novog pisca i kaže da tekst odlično napreduje. Kaže da scenario sada ima pravi društveni značaj.“

Rina se nasmeši.

„Društveni značaj? Ko ga piše Judžin O’Nil?“

Ilejn je piljila u nju.

„Sve vreme si znala.“

Rina odmahnu glavom.

„Ne, nisam. Samo nagađam. Zar je Berni stvarno uzeo O’Nila?“

Ilejn klimnu.

„Kaže da će ti poslati kopiju teksta čim ga O’Nil završi.“

Rina je bila impresionirana. Možda Berni ovaj put misli ozbiljno. Osetila je nalet uzbuđenja. Tekst piše O’Nil, a ne obično holivudsko piskaralo. Možda će uspeti nešto da napravi od te priče. Zatim se uzbuđenje povuklo, ostavivši je umornijom nego ranije. Društveni značaj. Sve što se ovih dana radi nosi neku etiketu. Još otkako je Ruzvelt izabran za predsednika.

„Koliko je sati?“

„Tri i deset", odgovori Ilejn.

Rina se nasloni na jastuk.

„Zašto ne izađeš da popiješ kafu?“

Ilejn se nasmeši.

„Ne pije mi se."

„Ovde si ceo dan."

„Želim da budem ovde", odgovori Ilejn.

„Slobodno idi." Rina zatvori oči. „Mislim da ću malo dremnuti pre nego što dođe doktor."

Ilejn je stajala par sekundi, sve dok nije čula lagano, plitko disanje. Zatim je nežno ispravila ugao strane koju je Rina obeležila i pogledala je. Velike oči bile su zatvorene, obrazi upali i zategnuti preko visokih jagodica. Plavičasto bledilo se naziralo ispod kalifornijske preplanulosti. Posegnula je i rukom sklonila bledoplavi pramen sa Rininog čela, a zatim brzo poljubila umorna usta i napustila prostoriju.

Sestra je pogleda.

„Idem da popijem kafu", reče Ilejn. „Ona spava."

Sestra se nasmeši profesionalnim pouzdanjem.

„Ne brinite, gospođice Gejlard", reče. „San je najbolji lek za nju."

Ilejn klimnu i izađe u hodnik Stezalo je u grudima i neprestano joj se maglilo pred očima poslednjih par nedelja. Izašla je iz lifta i krenula ka kafeteriji.

Izgubljena u mislima nije čula doktora dok se nije uhvatila za kvaku.

„Gospođice Gejlard?" Na trenutak nije bila u stanju da progovori. Samo je tupo klimnula. „Mogu li vam se pridružiti?"

„Naravno", reče ona.

Nasmešio se i otvorio joj vrata. Seli su za sto u uglu. Doktor je mahnuo i dve kafe se istog trenutka pojaviše pred njima.

„Šta kažete na jednu zemičku?", upitao je. „Izgledate kao da bi vam prijalo malo hrane." Nasmejao se poluprofesionalno. „Nema svrhe da dobijemo još jednog pacijenta."

„Ne, hvala", reče ona. „Kafa mi je dovoljna."

Doktor je spustio svoju šolju.

„Dobra kafa."

Klimnula je.

„Rina spava." Izgovorila je prvu stvar koja joj je pala na pamet.

„Dobro je", klimnu doktor posmatrajući je. Tamne oči su sijale iza naočara. „Ima li gospođica Marlou ovde nekih rođaka?"

„Ne", odgovori Ilejn brzo. Pogodilo je značenje tih reči. Zurila je u njega. „Mislite..." glas joj utihnu.

„Ništa ne mislim" reče doktor. „U ovakvim slučajevima volimo da imamo imena rođaka za slučaj da se nešto desi."

„Koliko ja znam, Rina nema rođaka."

Doktor je znatiželjno pogleda.

„Šta je sa njenim mužem?"

„Sa kim?" Ilejn je bila zbunjena.

„Zar nije udata za Nevadu Smita?", upita doktor.

„Bila je", odgovori Ilejn. „Ali, razveli su se pre tri godine. Kasnije se udala za režisera Kloda Danbara."

„I to se završilo razvodom?"

„Ne", odgovori Ilejn kratko, stisnutih usana. „Počinio je samoubistvo, nakon što su bili venčani nešto duže od godinu dana."

„Oh", izusti doktor. „Žao mi je. Nisam imao mnogo vremena poslednjih godina da pratim šta se dešava."

„Ako postoji nešto što mora da se obavi, ja ću to učiniti", rekla je. „Ja sam joj najbliža prijateljica. Dala mi je punomoćje."

Doktor je bez reči piljio u nju. Zbog tih sjajnih naočara nije mogla da proceni o čemu razmišlja. Ponosno je podigla glavu. Zar je bitno šta misli? Zar je bitno šta bilo ko sada misli?

„Jeste li dobili rezultate ispitivanja krvi?"

Doktor klimnu. Trudila se da joj glas ne zadrhti.

„Da li je u pitanju leukemija?"

„Ne", reče on. Video je nadu u njenim očima. Brzo je progovorio da izbegne veće razočaranje. „U pitanju je ono što smo i pretpostavili. Encefalitis." Shvatio je da je zbunjena. „Ljudi ga ponekad zovu bolest spavanja."

Ilejn je odbila da izgubi nadu.

„Znači da je oporavak moguć?"

„Šanse su veoma male", reče doktor, pažljivo je posmatrajući. „Ali, ako preživi, ne može se znati koliko će se promeniti."

„Kako to mislite?", upita Ilejn strogo.

„Encefalitis je virus koji se nastani u mozgu", objašnjavao je polako. „Sledećih četiri, pet dana, virus će postajati sve jači i ona će iskusiti seriju jakih groznica. Tokom tih groznica, virus napada mozak. Tek kada groznice prestanu, moći ćemo da procenimo koliko je štete naneto."

„Znači da njen mozak može da nastrada?" užasnuto ga je posmatrala.

„Ne znam", reče doktor. „Šteta može poprimiti različite forme. Možda će biti paralizovana ili delimično paralizovana. Možda će se sećati svog imena, možda i neće. Posledice su slične posledicama kapi. Sve zavisi od toga koji deo mozga je oštećen."

Obuzeo je očajan strah. Potrudila se da dođe do daha dok joj je lice bledele.

„Dišite duboko i uzmite gutljaj vode", reče doktor.

Učinila je ono što je naložio i boja joj se vratila u lice.

„Postoji li nešto što možemo da učinimo? Bilo šta?“

„Činimo sve što je u našoj moći. Znamo tako malo o ovoj bolesti; o tome kako se prenosi. U svojoj uobičajenoj formi, u tropskim zemljama insekti su nosioci i prenose je ugrizom. Međutim, u Sjedinjenim Državama i na drugim mestima se jednostavno pojavuje, bez posebnog uzroka.“

„Vratile smo se iz Afrike pre tri meseca“, reče Ilejn. „Tamo smo snimale film.“

„Znam“, reče doktor. „Gospođica Marlou mi je to ispričala. To me je i navelo da posumnjam u encefalitis.“

„Ali niko drugi se nije razboleo“, reče Ilejn. „Svi smo bili tamo tri meseca i živeli na isti način, na istom mestu.“

Doktor slegnu ramenima.

„Kao što sam rekao, nismo sigurni šta izaziva ovu bolest.“

Ilejn je zurila u njega. Glas joj je zazvučao zbunjeno.

„Zašto to nije moglo da se desi meni?“, upitala je. „Ona ima toliko toga zbog čega vredi živeti.“

Doktor je potapša po ruci preko stola. Nakon tog toplog gesta nije ga više prezirala kao većinu muškaraca.

„Koliko puta u životu sam čuo to pitanje? Danas nisam ništa bliži odgovoru nego kada sam počinjao sa radom.“

Zahvalno ga je pogledala.

„Mislite li da treba da joj kažemo?“

Tamne oči se raširiše iza naočara.

„Zbog čega?“, upita. „Dopustimo joj da zadrži svoje snove.“

Rina je čula prigušene glasove sa druge strane vrata. Bila je umorna, iznurena i umorna, sve je posmatrala kroz izmaglicu. Neodređeno se pitala da li će san ponovo doći. Njegove nestvarne ivice su je bockale po umu. Dobro je. San dolazi.

Lagano i udobno mu se prepustila. Osetila je kako pada sve dublje i dublje u san. Nesvesno se nasmešila i spustila licem na jastuk. Sada je san potpuno okruživao. San o smrti koji je sanjala od detinjstva.

2

Bila je hladovina u dvorištu ispod velike, stare jabuke. Rina je sedela na travi i raspoređivala lutke oko male, drvene daske koja je služila umesto stola.

„Suzi“, obratila se tamnokosoj lutki „Ne smeš da gutaš hranu bez žvakanja.“ Lutkine crne oči su je posmatrale ne trepćući.

„Oh, Suzi!“, izgovorila je zabrinuto. „Prosula si hranu po haljini! Sada ću morati ponovo da te presvučem.“ Podigla je lutku i brzo je svukla. Oprala je

haljinu u zamišljenoj kadi, a zatim je ispeglala. „Potrudi se da ostaneš čista“, uzviknula je glumeći strogoću.

Zatim se okrenula ka drugoj lutki.

„Uživaš li u doručku, Meri?“, nasmešila se. „Pojedi sve. Od toga ćeš porasti i biti snažna.“

Povremeno bi bacila pogled ka velikoj kući. Bila je srećna što su je ostavili na miru. To se nije često dešavalo. Ubrzo bi je jedan ili drugi sluga pozvao da se vrati unutra. Zatim bi je majka ukorila i rekla joj da ne sme da se igra u dvorištu i da mora ostati u blizini kuhinjskih vrata sa zadnje strane kuće.

Ali njoj se tamo nije sviđalo. Bilo je vruće i nije bilo trave, samo prljavštine. Osim toga, štala je bila blizu pa je mogla da oseti miris konja. Nije razumela zašto njena majka diže toliku larmu oko toba. Gospodin i gospođa Marlou ne bi ništa rekli kada bi je tamo pronašli. Jednom je gospodin Marlou čak podigao visoko iznad glave, golicajući je brkovima sve dok nije prsnula u smeh.

Ali, kada bi oni ušli unutra, majka bi je besno izudarala po zadnjici i naterala da ostane u sobi celo popodne. To je bila najgora kazna. Volela je da se mota po kuhinji dok majka sprema večeru. Sve je tako lepo mirisalo. Svi su govorili da je njena majka najbolja kuvarica koju je porodica Marlou ikada imala.

Čula je korake i okrenula se. Ronald Marlou se bacio na zemlju pored nje. Spustila je pogled i nahranila Suzi, a zatim mu se obratila ozbiljnim glasom,

„Hoćeš li da večeraš, Ladi?“

Šmrknuo je prezrivo sa superiorne visine svojih osam godina.

„Ne vidim nikakvu hranu.“

Okrenula se ka njemu.

„Nisi lepo pogledao“, reče. Nagurala mu je tanjir u ruke. „Jedi. To je dobro za tebe.“

Nevoljno se pretvarao da jede. Nakon par trenutaka mu je dosadilo pa je ustao.

„Gladan sam“, reče, „Idem da nađem pravu hranu.“

„Nećeš je naći“, reče ona.

„Zašto?“

„Zato što je moja majka još bolesna i niko nije kuvao.“

„Naći ću već nešto“, rekao je samouvereno.

Posmatrala je kako odlazi i vratila se lutkama. Bio je već sumrak kada je po nju došla Moli, sluškinja sa sprata. Oči su joj bile crvene od plača.

„Dođi, malena“, reče podigavši je u naručje. „Majka želi da te vidi.“

Svi su bili tu, kočijaš Pitera, sluškinja iz prizemlja Meri, i pomoćnica iz kuhinje Eni. Bili su okupljeni oko kreveta njene majke i razmakli su se kada je prišla. Tu je bio i neki čovek u crnom odelu sa krstom u rukama.

Stajala je mirno pored kreveta i svečano posmatrala majku. Bila je prelepa,

lica tako bledog i smirenog. Plava kosa joj je bila očešljana na stranu i sklonjena sa čela. Rina se primakla bliže.

Njena majka je pomerala usne, ali Rina nije mogla da čuje šta govori. Čovek u crnom odelu je podigao.

„Poljubi svoju majku, dete“, reče.

Rina je poslušno poljubila majku u obraz. Bio je hladan. Majka se ponovo nasmešila i zatvorila oči, a potom ih iznenada otvorila i uprla prazan pogled ka tavanici. Čovek je brzo prebacio Rinu u drugu ruku i zatvorio oči njene majke.

Moli je ispružila ruke i čovek joj dodade Rinu. Pogledala je majku. Sada je spavala. Izgledala je prekrasno, kao kada bi se Rina probudila u rano jutro i posmatrala je usnulu preko ivice kreveta.

Pogledala je ostale. Žene su plakale, čak se i kočijašu caklila suza u oku. Pogledala je Moli.

„Zašto plačete?“, upitala je svečano. „Da li je moja mama mrtva?“

Nove suze krenuše iz devojčinih očiju. Zagrlila je Rinu i privukla je sebi.

„Ćuti, dete“, prošaputala je. „Plaćemo zato što je volimo.“

Izašla je iz sobe sa Rinom u naručju. Vrata se za njima zatvoriše i Rina osmotri njeno lice.

„Hoće li mama ustati na vreme da sutra napravi doručak?“

Iznenada shvativši, Moli je piljila u nju. Zatim je pala na kolena u hodniku na vrhu stepenica. Ljuljala se napred nazad sa detetom u rukama.

„Oh, jadno moje dete, moje jadno siročće“, plakala je.

Rina je pogleda na trenutak, suze su bile zarazne pa je i sama počela da plače. Mada nije zapravo znala zašto.

Piters je ušao u kuhinju dok su sluge večerale. Rina ga pogleda i nasmeši se.

„Pogledajte, gospodine Piterse.“ Reče oduševljeno. „Pojela sam tri deserta!“

Moli je pogleda.

„Utišaj se, dete“, rekla je brzo, a suze joj ponovo krenuše. „Pojedi sladoled.“

Rina je zamišljeno zurila u nju i ponovo podigla kašiku ka ustima. Nije razumela zašto devojka počne da plače svaki put kada joj se obrati. Domaći sladoled od vanile bio je ukusan i hladan. Pojela je još jednu kašiku.

„Upravo sam razgovarao sa gospodarem“, reče Piters. „Rekao je da možemo da je položimo u moju sobu iznad štale. Otac Nolan se složio da je sahranimo na groblju crkve svetog Tomasa.“

„Smemo li?“, uzviknu Moli. „Ne znamo da li je bila katolkinja? Bila je ovde tri godine i nijednom nije otišla na misu.“

„Kakve to sada ima veze?“, upita Piters ljutito. „Zar je otac Nolan nije ispovedio? Zar nije primila poslednju pričest. To je ocu Nolanu bilo dovoljno da je smatra katolkinjom.“

Meri, najstarija od devojaka, klimnu glavom u znak slaganja.

„Mislim da je otac Nolan u pravu“, reče ona. „Možda je učinila nešto zbog čega se plašila da ide na misu, ali važno je da se na kraju vratila crkvi.“

Piters klimnu.

„Znači, to je rešeno“, reče krenuvši ka vratima. Zastao je i pogledao ih. „Moli, neka devojčica večeras spava sa tobom. Ja idem u krčmu da nađem nekoliko momaka koji će mi pomoći da je premestim večeras. Otac Nolan je rekao da će poslati gospodina Kolinsa da je uredi. Crkva će platiti za to.“

„Oh, dobri otac“, reče Meri.

„Blagosloven bio“, dodade Eni prekrstivši se.

„Mogu li dobiti još sladoleda?“, upita Rina.

Začulo se kucanje na vratima i Moli ih brzo otvori.

„Oh, to ste vi gospodo“, prošaputala je.

„Došla sam da vidim da li je sa detetom sve u redu“, reče Džeraldina Marlou.

Devojka se povuče sa vrata.

„Uđite, gospodo.“

Gospođa Marlou pogleda ka krevetu. Rina je čvrsto spavala sa lutkama, Suzi i Meri, pored sebe. Plave kovrdže su joj bile rasute oko glave.

„Kako je?“

„Dobro, gospodo.“ Devojka odmahnu glavom. „Jadnica je toliko iscrpljena, da je zaspala pre nego što joj je glava dotakla jastuk. Na svu sreću ne razume šta se desilo. Premlada je.“

Džeraldina Marlou ponovo pogleda dete. Na trenutak se zapitala kako bi bilo da je ona ostavila Ladija samog, bez majke. Doduše, on bi makar imao oca.

Prisetila se onoga dana kada je zaposlila Rininu majku. Imala je dobre preporuke, mada nije radila nekoliko godina.

„Rodila sam dete, gospodo“, izgovorila je neverovatno pravilnim engleskim jezikom. „Devojčicu, pre dve godine.“

„Šta se desilo sa vašim mužem, gospodo Osterlag?“

„Potonuo je sa svojim brodom. Nikada nije video svoje dete.“ Na trenutak je spustila pogled ka podu. „Kasno smo dobili dete, gospodo. Mi Finci se ne venčavamo mladi, već tek onda kada sebi to možemo da priuštimo. Živela sam od uštedevine što sam duže mogla. Moram ponovo da počnem da radim.“

Gospođa Marlou je oklevala. Dvogodišnje dete može biti prava napast.

„Rina neće biti nikakav problem, gospodo. Dobro je dete i veoma je tiha. Može da spava u mojoj sobi, oduzmite mi od plate koliko mislite da je potrebno za njen stan i hranu.“

Gospođa Marlou je uvek želela devojčicu, ali nakon Ladijevog rođenja, doktor joj je rekao da više neće imati dece. Biće dobro za Ladija da ima sa kim da se igra. Postao je suviše razmažen. Iznenada se nasmešila.

„Nećemo vam smanjivati platu, gospodo Osterlag. Najzad, koliko mala

devojčica može da pojede?"

To je bilo pre skoro tri godine. Rinina majka bila je u pravu. Sa Rinom uopšte nije bilo problema.

„Šta će se desiti sa detetom, gospođo?“, prošaputa Moli.

Gospođa Marlou se okrenu ka služavki.

„Ne znam“, rekla je prvi put pomislivši na to. „Gospodin Marlou će se sutra u gradu raspitati o njenim rođacima.“

Služavka odmahnu glavom.

„Neće ih naći, gospođo.“ Rekla je uvereno. „Često sam slušala majku kako govori da nemaju rođaka.“ Oči joj ponovo zasuziše. „Sirota, sirota mala. Moraće u sirotište.“

Gospođa Marlou oseti knedlu u grlu. Pogledala je Rinu kako mirno spava u krevetu. Osetila je suze u sopstvenim očima.

„Prestani da plačeš, Moli“, rekla je oštro. „Sigurna sam da neće morati u sirotište. Gospodin Marlou će pronaći njenu porodicu.“

„Ako ne uspe?“

„Onda ćemo već nešto smisliti“, rekla je. Brzo je izašla iz sobe u uski hodnik. Iza sebe je začula neku gužvu. Okrenula se.

„Polako, momci!“, čula je Pitersov glas. Zatim ga je ugledala kako unazad prolazi kroz dovratka u hodnik. Privila se uza zid da bi napravila mesta.

„Izvinjavam se, gospođo“, reče on, lica crvenog od napora. „Tužan događaj.“

Prošli su pored nje sa svojim zavijenim tovarom, ostavivši za sobom blagi, ali nepogrešivi miris piva u vazduhu. Pitala se da li je ispravno postupila kada je uverila muža da im dozvoli da koriste sobu iznad štale. Irsko bdenje je prostoriju moglo potpuno da opustoši.

Slušala je njihove teške korake na stepenicama dok su nosili Bertu Osterlag, rođenu u malom ribarskom selu u Finskoj, na sahranu u stranoj crkvi i grobu u stranoj zemlji.

3

Harison Marlou je sa dovratka posmatrao svoju ženu nagnutu nad vezom. Prišao je tiho, sagnuo se preko naslona njene stolice i poljubio je brzo u obraz. Njen glas je kako i uvek odzvonio predivnim šokom koji je obožavao.

„Oh, Hari! Na šta bi ličilo da nas posmatra neko od posluge?“

„Ne večeras.“ Nasmejao se. „Svi su zaokupljeni zabavom. Video sam Meri u svečanoj odeći.“

U glasu njegove žene se osetio prekor.

„Znaš da nije zabava u pitanju.“

Stao je ispred nje, i dalje se smešeci.

„Iako to ne zovu zabavom“, reče on, „Irci će od bilo čega napraviti zabavu.“
Prišao je stolu sa pićem. „Mali šeri pre večere?“

„Mislím da ću večeras popiti martini, ako ti ne smeta, dragi“, reče Džeraldina kolebljivo.

Okrenuo se iznenađeno. Kada su bili u Evropi na medenom mesecu, jedan barmen u Parizu im je ponudio novo piće i od tada su ga koristili kao svojevrsni signal.

„Naravno, draga“, rekao je povukavši konopac. Meri se pojavila na vratima. „Molim te donesi nam led, Meri.“

Devojka se naklonila i nestala. Okrenuo se nazad ka stolu i uzeo flašu džina, francuski vermut i bočicu bitera od narandže. Pažljivo je sipao tri čašice džina i jednu čašicu vermuta u šejker za koktele. Zatim je ceremonijalno sipao četiri kapi bitera. Do tada je led već stajao na stolu pored njega, pa je dopunio šejker do vrha. Pažljivo ga je zatvorio i počeo da mućka.

Najzad je piće bilo dovoljno hladno. Odvrnuo je poklopac i pažljivo sipao sadržaj u čaše. Kada ga je ispraznio, stavio je maslinku u svaku čašu, udaljio se i posmatrao ih sa odobravanjem. Obe čaše bile su pune do ivice jedna kap više i piće bi se prelilo, jedna kap manje i ne bi bile pune do vrha.

Džeraldina Marlou podiže svoju do usana. Nasmešila se zadovoljno.

„Fantastičan je.“

„Hvala ti“, reče on, podigavši svoju čašu. „U tvoje zdravlje, draga.“

Spustio je čašu i upitno pogledao svoju suprugu. Možda je istina ono što je čuo da žene ne procvetaju dok ne zađu u određene godine i tada se njihova želja poveća. Brzo je računao. Imao je trideset četiri godine, znači da Džeraldina ima trideset jednu. Bili su venčani sedam godina. Sa izuzetkom medenog meseca, život im se odvijao po utvrđenom šablonu. Ali sada, dva puta u manje od nedelju dana. Možda je istina ono što se priča.

Ako je tako, to je u redu što se njega tiče. Voleo je svoju ženu. Zato je posećivao kuću u Južnoj ulici, kako bi je poštedeo poniženja da ga trpi češće nego što je želela. Ponovo je podigao čašu.

„Da li si otkrio išta o Bertinoj porodici danas?“, upitala je.

Harison Marlou odmahnu glavom.

„Ovde nema porodicu. Možda u Evropi, ali ne znamo u kom gradu je rođena.“

Džeraldina pogleda svoje piće. Njegova zlatna boja svetlucala je u čaši.

„Užasno“, rekla je tiho. „Šta će se sada desiti sa detetom?“

Harison sleže ramenima.

„Ne znam. Pretpostavljam da ću morati da obavestim vlasti. Verovatno će morati u gradsko sirotište.“

„Ne smemo to da dozvolimo!“ reči joj nehотиčno izleteše ih usta.

Harison je piljio u nju iznenađeno.

„Zašto?“, upita. „Ne vidim šta bismo drugo mogli.“

„Zašto ne možemo da je zadržimo?“

„To je nemoguće“, reče on. „U pitanju su propisi. Siroče nije pokretna imovina. Ne možeš ga zadržati zato što ga je neko ostavio u tvojoj kući.“

„Možeš se obratiti vlastima“, reče Džeraldina. „Sigurna sam da bi joj radije dopustili da ostane sa nama, nego da padne na teret države.“

„Ne znam“, reče Harison. „Možda će hteti da je usvojimo kako bi bili sigurni da nikada neće pasti na teret države.“

„Hari, kakva divna ideja!“ nasmešila se Džeraldina, ustala iz stolice i otišla do muža. „Zašto se ja nisam toga setila?“

„Čega?“

„Usvajanja“, reče Džeraldina. „Tako sam ponosna na tebe. Imaš predivan um. Misliš na sve.“

Piljio je u nju nesposoban da progovori. Stavila mu je ruke oko vrata.

„Uvek si želeo devojčicu koja će skakutati po kući, zar ne? Ladi će biti srećan što ima sestricu.“

Dotaklo ga je njeno meko telo i nalet toplote ga obli.

Osetio je brz poljubac na usnama, a zatim se stidljivo okrenula kada je osetila njegov trenutni odgovor.

„Iznenada sam veoma uzbuđena“, prošaputala je uzbuđeno, lica sakrivenog iza njegovog ramena. „Misliš li da će biti u redu ako popijemo još jedan martini?“

Dendi Džim Kalahan stajao je nasred svoje kancelarije i posmatrao ih. Zamišljeno je protrljao bradu.

„Ne znam“, reče polako. „Tražite veoma komplikovanu stvar.“

„Sigurna sam, gospodine gradonačelnice“, ubaci se Džeraldina Marlou brzo, „da vi to možete da izvedete.“

Gradonačelnik odmahnu glavom.

„Nije to baš tako lako kao što vi mislite, draga damo. Zaboravljate na crkvu. Najzad, majka je bila katolkinja. Ne možete jednostavno uzeti dete jedne katolkinje i predati da porodici protestanata. Bar ne u Bostonu. Crkva to ne bi dozvolila.“

Džeraldina se okrenula u stranu. Razočaranje joj se jasno videlo na licu. Tada je prvi put videla svog muža u drugačijem izdanju od finog, mladog dečka sa Harvarda za kojeg se udala. Zakoračio je napred, a u glasu mu je odzvanjala snaga koju nikada ranije nije čula.

„Crkvi bi se manje dopalo kada bih dokazao da majka nikada nije bila katolkinja. Tada bi delovali prilično budalasto, zar ne?“

Gradonačelnik se okrenu ka njemu.

„Imate li dokaz?“

„Imam“, reče Marlou. Izvadio je papir iz džepa. „Majčin pasoš i detetov izvod iz matične knjige rođenih. U oba jasno stoji da su protestantske vere.“

Dendi Džim uze dokumenta i prouči ih.

„Ako ste imali ove papire, zašto ih niste sprečili da pozovu katoličkog sveštenika?“

„Nisam mogao“, reče Marlou. „Papire sam dobio tek danas. Sluge i otac Nolan su sve sredili još sinoć. Osim toga, sirotoj ženi to sada nije ni bitno. Biće sahranjena kao hrišćanka.“

Dendi Džim klimnu i dodade mu dokumenta.

„Ovo će biti veoma neugodno za oca Nolana“, reče. „Mladi sveštenik u svojoj prvoj crkvi da napravi takvu grešku. Biskupu se to uopšte neće dopasti.“

„Biskup nikada neće saznati“, reče Marlou.

Dendi Džim ga je zamišljeno posmatrao. Marlou je nastavio da ga pritiska.

„Sledeće godine su izbori, zar ne?“

Dendi Džim klimnu.

„Uvek su neki izbori.“

„Istina“, reče Marlou. „Biće i drugih izbora i kampanja. Kandidatima su potrebni prilozi skoro isto koliko im potrebni i glasovi.“

Dendi Džim se nasmeši.

„Da li sam ti ikada rekao da sam upoznao tvog oca?“

Marlou uzvratu osmeh.

„Nisi. Međutim, moj otac te često spominjao. Često mi je pričao kako te izbacio iz kancelarije.“

Dendi Džim klimnu.

„Istina. Tvoj otac ima divlju narav. Čovek bi pomislio da je Irac. Izbacio me kada sam mu tražio mali prilog za kampanju. To je bilo pre dvadeset godina. Kandidovao sam se za gradski savet. Znaš li šta mi je tada rekao?“

Marlou odmahnu glavom.

„Zakleo se da će se odseliti sa celom porodicom, ako me izaberu makar za šintera.“ Dendi Džim se i dalje smešio. „Neće mu se dopasti kada čuje da si dao prilog za moju kampanju.“

Marlou se nije dao.

„Moj otac je moj otac i veoma ga cenim“, reče. „Međutim, ono što radim sa svojim novcem je moja stvar, kao i moji politički pogledi.“

„Imate li još dece?“ upita Dendi.

„Dečaka“, odgovori Džeraldina brzo. „Ladiju je osam godina.“

Dendi Džim se smešio.

„Ne znam“, reče. „Jednoga dana žene će imati pravo glasa. Ako ta devojčica

bude odgajana u katoličkom sirotištu, to je jedan glas koji verovatno nikada neće dobiti."

„Obećavam vam, gospodine gradonačelnice", reče Džeraldina žustro. „Ako taj dan ikada dođe, žene iz mog domaćinstva će uvek glasati za vas!" Dendi Džim se nasmeši još širim osmehom i nakloni. „Političari uvek moraju da sklapaju pogodbe i to je njihova najveća slabost."

Sutradan se gradonačelnikov sekretar, Timoti Keli, pojavio u kancelariji gospodina Marloua u banci i podigao ček na pet hiljada dolara. Predložio mu je da porazgovara sa izvesnim sudijom u opštinskom sudu.

Tu je bilo obavljeno usvajanje. Brzo, tiho i zakonito. Kada je Marlou izašao iz sudijinih odaja, tamo je ostavio izvod iz knjige rođenih belog, ženskog deteta po imenu Katarina Osterlag.

U džepu je nosio izvod iz knjige rođenih svoje ćerke, Rine Marlou.

4

Ispod velikog suncobrana pobodenog u pesak, Džeraldina Marlou je sedela na platnenoj stolici sa malim suncobranom pored sebe. Polagano je mahala lepezom.

„Ne sećam se da je leto ikada bilo ovako toplo", rekla je skoro bez daha. „Mora da je bar trideset dva stepena u hladu."

Njen muž nešto progunđa iz susedne stolice, nosa zabijenog u *Boston njuz*, koje su na Kejp stizale sa danom zakašnjenja.

„Šta si rekao, Hari?"

Presavio je novine i pogledao svoju suprugu.

„Vilson je prokleta budala!" Džeraldina je i dalje posmatrala okean. „Zašto to misliš, dragi?" Potapšao je novine. „Zbog te Lige Naroda. Sada je odlučio da ide u Evropu i pobrine se da mir bude trajan."

Džeraldina ga pogleda.

„Ja mislim da je to divna ideja", rekla je blago. „Najzad, ovaj put smo imali sreće. Ladi je bio suviše mlad za regrutaciju. Sledećeg puta može biti drugačije."

Ponovo je odšmrknuo.

„Neće biti sledećeg puta. Sa Nemačkom je gotovo. Osim toga, šta nam mogu? Sa druge strane okeana su. Možemo lepo da sedimo i pustimo ih da se poubijaju međusobno ako započnu još jedan rat."

Džeraldina slegnu ramenima.

„Pomeri se bliže ispod suncobrana, dragi", reče. „Znaš kako pocrveniš na suncu."

Harison Marlou je ustao i primakao stolicu. Ponovo je seo i uz uzdah se udubio u novine.

Rina se iznenada pojavi ispred majke.

„Prošlo je sat vremena otkako sam ručala, majko“, reče. „Mogu li sada u vodu?“

„Smem li“, automatski je ispravila. Pogledala je svoju ćerku. Porasla je ovog leta. Bilo je teško poverovati da ima samo trinaest godina.

Bila je visoka za svoje godine, skoro sto šezdeset centimetara, samo par centimetara niža od Ladija koji je bio stariji tri godine. Kosa joj je potpuno izbledela na suncu, a toliko je preplanula da su u poređenju sa kožom, njene bademaste oči delovale svetlo. Imala je duge i graciozne noge. Kukovi su tek počeli da joj se zaokrugljuju, a grudi su postale pune i oble ispod kupaćeg kostima, kao da ima bar šesnaest godina.

„Smem li, majko?“, upita Rina.

„Smeš“, klimnu Džeraldina. „Ali budi pažljiva, draga. Nemoj otplivati predaleko. Ne želim da se umaraš.“

Ali Rina je već otišla. Džeraldina Marlou se nasmeši. Takva je bila Rina. Nije bila nalik ostalim devojkicama koje je Džeraldina poznavala. Nije se igrala kao devojkice. Plivala je i trčala brže od bilo kog dečaka sa kojim se Ladi družio i oni su to znali. Nije se pretvarala da se plaši vode, niti se krila od sunca. Nije je bilo briga da li joj je koža meka i bela.

Harison Marlou podiže pogled sa novina.

„Moram sutra u grad. Opozivamo Standišov zajam.“

„Dobro, dragi.“ Udaljeni, piskutavi glasovi dece dopirali su do njih. „Moraćemo nešto da poduzmemo povodom Rine“, rekla je zamišljeno.

„Povodom Rine?“, upitao je. „Šta nije u redu?“

Okrenula se ka njemu.

„Zar nisi primetio? Naša mala devojkica je porasla.“

Pročistio je grlo.

„Hmm, da. Ali, još je devojkica.“

Džeraldina Marlou se nasmeši. Istina je ono što se priča o očevima. Više su govorili o svojim sinovima, ali su potajno bili očarani svojim kćerima.

„Postala je žena u proteklih godinu dana“, rekla je.

Pocrveneo je i pogledao novine. I sam je to primetio, ali ovo je prvi put da otvoreno o tome razgovaraju. Pogledao je ka vodi, pokušavajući da pronađe Rinu u gomili dece koja su vrištala i prskala se vodom.

„Zar ne misliš da treba da je pozovemo da se vrati? Opasno je da bude tako dugo u dubokoj vodi.“

Džeraldina se nasmeši svome suprugu. Siroti Harison. Čitala ga je kao knjigu. Nije ga plašila voda, već dečaci. Odmahnula je glavom.

„Ne. Savršeno je sigurna. Pliva kao riba.“

Postideno je pogledao.

„Možda bi bilo dobro da sa njom porazgovaraš i objasniš joj neke stvari? Kao što sam ja popričao sa Ladijem pre dve godine?“

Džeraldinin osmeh postade nestašan. Volela je da vidi svog obično samouverenog muža, sigurnog u svoje stavove, kako se batrga sa nezgodnom temom.

„Ne budi blesav, Hari.“ Nasmejala se. „Ne moram sada ništa da joj objašnjavam. Kada se nešto desi, biće prirodno da joj kažem sve što treba da zna.“

„Oh.“ Izustio je sa olakšanjem u glasu.

Ponovo se zamislila.

„Mislim da Rina spada u grupu one srećne dece koje pređu iz detinjstva u adolescenciju bez neprijatnih faza“, rekla je. „Kod nje nema ni trunke nespretnosti, a koža joj je čista kao sunce. Ni traga od bubuljica i fleka. Ni nalik Ladiju.“ Pogledala je okean. „Doduše, mislim da ipak treba nešto učiniti. Valjalo bi da joj kupim prsluče.“

Marlou je ćutao. Okrenula se ponovo ka njemu.

„Čini mi se da su joj grudi već krupne poput mojih. Nadam se da neće biti prevelike. Biće veoma lepa devojka.“

Polako se nasmešio.

„Zašto ne bi bila?“

Uхватиła ga je za ruku i tiho mu uzvratila osmeh. Oboje su znali na šta je mislio. Nijedno od njih nikada nije posmatralo Rinu drugačije nego kao svoje pravo dete.

„Da li bi ti smetalo ako večeras krenem sa tobom u grad?“, upitala je nežno. „Biće lepo provesti noć u hotelu, za promenu.“

Stisnuo je njenu ruku.

„Mislim da je to dobra ideja.“

„Moli će se brinuti o deci“, rekla je. „A ja ću imati vremena da idem u kupovinu sutra pre nego što se vratimo.“

Pogledao je i iskezio se.

„Slažem se“, odglumio je svečan glas. „Kuća je malo prenatrpana. Pozvaću hotel i naložiti da nas u sobi čeka martini.“

Ispustila je njegovu ruku.

„Pohotljivče!“ uzviknula je kroz smeh.

Rina je plivala sa lakoćom, odmerenim zamasima, pogleda čvrsto uperenog u splav za skakanje na pučini. Lađi je verovatno tamo sa svojim drugom Tomijem Rendalom. Izašla je iz vode u visini njihovih nogu. Bili su izvaljeni na leđa, lica okrenutih ka suncu. Pridigli su se kada je Rina počela da se penje uz merdevine.

Na Ladijevom licu se jasno videla ljutnja zato što je narušila njihov mir.

„Zašto ne ostaneš na obali sa drugim devojčicama?“

„Imam isto toliko prava da budem ovde kao i ti“, odvratila je kada je došla do daha, ispravljajući bretele svog malog kupaćeg kostima.

„Ma, hajde“, reče Tomi podigavši pogled. „Neka ostane.“

Rina ga je pogledala krajičkom oka i shvatila da gleda njene delimično otkrivene grudi. Upravo u tom trenutku počela je da se pretvara u ženu.

Sada je čak i Ladi posmatrao čudnim pogledom kakav ranije nikada nije videla. Instinktivno je spustila ruke. Ako će je zbog toga prihvatiti, pustiće ih da gledaju. Sela je preko puta i dalje osećajući njihov pogled.

Osetila je tup, pulsirajući bol u grudima i spustila pogled. Bradavice su joj se jasno ocrtavale na crnom kupaćem kostimu. Ponovo je pogledala dečake. Sada su otvoreno piljili.

„Šta gledate?“

Razmenili su brze, postidjene poglede, a zatim je Tomi pogledao ka vodi, a Ladi ka splavu. Piljila je u Ladija.

„Pa?“

Crvenilo mu se prikradalo od vrata naviše.

„Videla sam vas. Obojica ste mi zurili u grudi!“ optužila ih je.

Dečaci ponovo razmeniše brze poglede. Ladi ustade.

„Hajdemo Tomi“, reče. „Ovde je gužva!“

Skočio je u vodu, a trenutak kasnije drug je krenuo za njim. Rina je posmatrala kako plivaju ka obali, a zatim se ispružila na splavu i zagledala u nebo. *Čudni su dečaci*, pomislila je.

Uzan kupaći joj se usecao u grudi. Slegnula je ramenima i grudi se oslobodiše svog zatvora. Pogledala ih je. Bile su bele u odnosu na osunčane ruke i grlo, a bradavice ružičaste i punije nego ikada ranije. Dotakla ih je vrhovima prstiju. Bile su čvrste poput kamenčića. Osetila je topao, ugodan bol od tog dodira.

Toplota sunca je ispunila slatkom, nežnom žudnjom. Polako je počela da masira bradavice da ukloni taj bol. Postepeno se toplina raširila sa grudi na celo njeno telo. U glavi joj se mutilo od zadovoljstva kakvo nikada ranije nije osetila.

5

Rina je stajala ispred ogledala i nameštala bretele prslučeta. Duboko je udahnula. Okrenula se ka majci koja je sedela iza nje na krevetu.

„Evo, majko“, rekla je ponosno. „Kako izgleda?“

Džeraldina je sumnjičavo posmatrala ćerku.

„Možda treba da ga zakopčaš na poslednjoj kopči“, primetila je kolebljivo i diskretno.

„Pokušala sam, majko“, odgovori Rina. „Ne mogu tako da ga nosim. Useca mi se u meso.“

Džeraldina klimnu. Sledeći put će uzeti veći broj, ali ko bi pomislio da bi devojčici od trinaest godina trojka bila tako tesna, kada je tako vitka?

Rina se okrenula ka ogledalu i zadovoljno nasmešila. Sada je i spolja počela da izgleda onako kako se oseća iznutra. Primetila je da je majka posmatra u ogledalu.

„Mogu li dobiti novi kupaći kostim, majko?“ pitala je. „Ovaj koji imam mi je premali.“

„Baš sam razmišljala o tome“, odgovori njena majka. „Kupiću ti i neke nove haljine. Možda će nas otac posle doručka odvesti kolima do Hajanis Porta.“

Rina se radosno nasmeja i zagrlji majku.

„Oh, hvala ti mama!“ veselo je uzviknula.

Džeraldina privuče njenu glavu na svoje grudi i okrenu osunčano lice svoj ćerke ka sebi. Pogledala je Rinu u oči i pomazila je prstima po obrazu.

„Šta se to dešava mojoj maloj devojčici?“, upitala je skoro tužno.

Rina uze maminu ruku i poljubi je u dlan.

„Ništa, majko“, rekla je sa sigurnošću i samopouzdanjem koje će postati njen integralni deo. „Ništa osim onoga što si i rekla. Rastem, to je sve.“

Džeraldina pogleda lice svoje ćerke. Iznenada joj se oči zamagliše.

„Ne žuri previše, dete moje“, rekla je, pritiskajući joj glavu na svoje grudi. „Detinjstvo tako brzo prođe.“

Međutim, Rina je nije slušala. Čak i da jeste, te reči joj verovatno ne bi ništa značile. To su samo reči, a reči su nemoćne nasuprot snažnim silama koje su se u njoj budile poput talasa koji se razbijaju o obalu ispod prozora.

Ladi se okrenu i brzo dobaci loptu do prve baze. Trkač se okrenu i skliznu ka sigurnosti dok su mu kolena podizala oblak prašine. Kada se prašina slegla, čuli su sudijin uzvik.

„Ispali ste!“ i time se utakmica završila.

Dečaci se okupiše oko njega, udarajući ga radosno po plećima.

„Odlična partija, Ladi!“ „Odlično bacanje!“ Zatim su nestali, pa on i Tomi ostadoše sami.

„Šta radiš po podne?“ upita Tomi.

Ladi sleže ramenima.

„Ništa.“ I dalje je razmišljao o onom nespretnom bacanju koje je omogućilo Mahoniju da izbaci loptu preko ograde i postigne *houm ran*. Nije smeo da dozvoli da mu se lopta tako izmigolji. Morao je bolje da igra ako želi da uđe u prvi tim u Baringtonu, sledećeg proleća. Odlučio je da provede sat vremena svakoga popodneva vežbajući bacanje. Priča se da je Volter Džonson tako razvio kontrolu.

„U Bižu se daje novi film Hota Gibsona“, reče Tomi.
„Gledao sam ga u Bostonu.“ Ladi pogleda svog prijatelja.
„Kada Džoan ponovo dolazi?“
„Moja rođaka?“, upita Tomi.
„Znaš li još nekog ko se tako zove?“, upita Ladi sarkastično.
„Možda ovog vikenda“, odgovori Tomi.
„Možda ću je voditi u bioskop“, reče Ladi.
„Vrlo važno!“, odšmrknu Tomi. „Fino za tebe, ali šta je sa mnom? Nije zabavno sedeti pored vas i držati vam sveću. Koga je da povedem?“
„Ne znam“, reče Ladi.
Tomi je koračao ćutke par trenutaka, a zatim pucnuo prstima.
„Znam!“, reče uzbuđeno.
„Koga?“
„Tvoju sestru Rinu.“
„Rinu?“, reče Ladi. „Ona je klinka.“
Tomi se nasmeja.
„Nije baš tolika klinka. Grudi joj baš kipe. Veće su nego pre par nedelja na splavu.“
„Ali, ona ima samo trinaest godina“, reče Ladi.
„Moja rođaka Džoan ima četrnaest. Imala je trinaest prošlog leta kada ste se vatali na tremu.“
Ladi ga pogleda. Možda je Tomi u pravu. Rina odrasta. Slegao je ramenima.
„Dobro“, najzad je izustio. „Pitaj je. Međutim, nema ništa od toga. Majka je neće pustiti.“
„Pustiće je ako ti pitaš“, reče Tomi uvereno.
„Idem da se istuširam i obučem kupaći“, reče Ladi. „Vidimo se na plaži.“
„Dobro“, odgovori Tomi. „Vidimo se.“
Za razliku od vreline i buke koja je vladala na terenu, u kući je bilo tiho i sveže. Ladi je polako prošao kroz kuhinju.
„Moli?“, dozivao je.
Nije bilo odgovora. Setio se da je četvrtak njen slobodan dan. Čuo je neku buku na spratu, pa se uputio ka stepenicama.
„Majko?“
Začuo je Rinin glas.
„Otišli su do Hajanis Porta da večeraju sa nekim prijateljima.“
„Oh“, izustio je. Vratio se u kuhinju i otvorio pregradu za led. Izvadio je flašu mleka i komad čokoladne torte i stavio ih na sto. Pio je mleko iz flaše i jeo tortu prstima. Tek kada je sve pojeo, setio se da je obećao sebi da neće jesti ništa slatko u nadi da će mu se koža očistiti.
Sedeo je letargično u kuhinji kada su se vrata kupatila zalupila, a vrata Rinine

sobe otvorila. Zaludno se pitao šta Rina radi kod kuće u ovo doba. Obično je bila na plaži sa kikotačkom grupom svojih budalastih prijateljica.

Možda je Tomi u pravu. Odrastala je. Svakako da nije izgledala kao dete dok je sedela na splavu sa sisama maltene ispalim iz kupaćeg i puštala ih da bulje. Međutim, Tomi je sigurno u pravu kada je jedna stvar u pitanju. Imala je veće sise od njegove rođake Džoan.

Kroz um mu prolete slika Rine koja sedi na splavu. Kako ih je posmatrala dok su je gledali. Mokra kosa joj se slivala preko ramena, a donja usna bila naprćena i nekako teška.

Osetio je poznat nalet želje. Skoro da je jeknuo naglas. Oh, ne, ne opet. Prošli put je obećao sebi da će prestati. Naglo je ustao. Ovoga puta će se obuzdati. Podigao je prazan tanjir i stavio ga u sudoperu, zatim je izašao iz kuhinje i krenuo uza stepenice. Istuširaće se hladnom vodom i izmoriti na plaži.

Rinina soba se nalazila preko puta vrha stepeništa. Vrata su bila delimično otvorena. Skoro da se popeo kada je primetio svetlost i pokrete. Zastao je na stepenicama, a u glavi mu je tutnjalo. Polako se spustio na kolena tako da su mu oči bile u visini poda na spratu.

Rina je upravo otišla do ogledala i stala ispred leđima okrenuta vratima, samo u prslučetu i gaćicama. Dok je gledao, posegnula je rukom ka leđima i otkopčala prsluče, zatim je zakoračivši u stranu skinula gaćice. Držeći ih u ruci, zakoračila je ka drugom kraju sobe i uzela kupaći kostim. Vratila se i ponovo zastala ispred ogledala dok ga je oblačila. Polako ga je navukla preko grudi i ispravila bretele.

Osetio je graške znoja po čelu. Prvi put je video devojkicu potpuno голу. Nije verovao da su tako lepe i uzbudljive.

Tiho koračajući, prošao je pored njene sobe i ušao u svoju. Zatvorio je vrata i drhteći pao na krevet. Sedeo je nekoliko dugih trenutaka dok je vrelinu kolala kroz njega i naterala ga da se presamiti.

Polako je pokušao da urazumi sam sebe. Ne. Ne sme to ponovo da uradi. Ako sada popusti, uvek će popuštati. Najzad je počeo da se oseća nešto bolje. Obrisao je čelo rukom i ustao.

Bilo mu je potrebno samo malo samokontrole i odlučnosti. Bio je ponosan na sebe. Znao je da mora da ukloni svaku vrstu iskušenja. Sve. Čak i francuske slike koje je kupio u prodavnici slatkiša u Lobstertaunu.

Brzo je otvorio fioku i iskopao slike ispod polomljene daščice. Položio ih je na toaletni stočić. Neće ih čak ni pogledati poslednji put. Baciće ih u šolju kada ode da se tušira.

Brzo se svukao i obukao bade-mantil. Vratio se do stočića i uhvatio svoj odraz u ogledalu. Bio je to izraz plemenite rešenosti. Čudo jedno kako se odlučnost brzo odrazi na licu. Okrenuo se i izašao iz sobe, zaboravivši slike na stočiću.

Brisao se ispred ogledala kada je čuo tabananje koraka niz hodnik ka svojoj

sobi. Iznenada se setio i istog trenutka pretrnuo. Slike su i dalje na toaletnom stočiću.

Zgrabio je bade-mantil.

Bilo je prekasno. Kada je ušao u sobu, stajala je pored stočića sa slikama u rukama. Pogledala ga je iznenađeno.

„Ladi, šta si radio sa ovim slikama?“ upitala je sa čudnim uzbuđenjem u glasu.

„Daj mi ih!“, zahtevao je, krenuvši ka njoj.

„Neću!“, odgovorila je okrenuvši mu leđa. „Nisam ih još sve pogledala.“ Gipko je uzimala njegovim ispruženim rukama sve do drugog kraja sobe i kreveta. „Pusti me da ih pogledam“, rekla je smireno. „Onda ću ti ih vratiti.“

„Ne!“, viknuo je promuklo, bacajući se preko kreveta ka njoj.

Okrenula se da ga izbegne, ali rukom je uspeo da joj okrzne rame. Slike joj izleteše iz ruku i rasuše se po krevetu pored njega. Posegnula je šakom ka slikama. Uhvatio je za bretelu kako bi je sprečio i ona mu puče u ruci. Iznenada se sledio, piljeći u dojku koja se oslobodila kupaćeg kostima.

„Pocepao si mi bretelu“, rekla je i posegnula rukom da se pokrije, posmatrajući njegovo lice.

Nije odgovarao.

Nasmešila se polako i podigla ruku do dojke, nežno mazeći dlanom bradavicu.

„Lepa sam isto koliko i te devojke sa slika, zar ne?“ Bio je opčinjen. Nije bio u stanju da progovori. Očima je pratio pokrete njene ruke. „Zar nisam?“, ponovila je. „Možeš mi slobodno reći. Neću nikome odati. Zašto misliš da sam te pustila da me posmatraš dok sam se skidala?“

„Znala si da gledam?“, upitao je iznenađeno.

Nasmejala se.

„Naravno, glupanderu. Videla sam te u ogledalu. Skoro sam crkla od smeha. Mislila sam da će ti oči iskočiti iz glave.“

Osećao je kako se napetost u njemu povećava.

„Meni nije smešno.“

„Slobodno me gledaj“, rekla je. „Volim kada me gledaš. Volela bih da svi mogu da me vide.“

„To nije u redu“, reče on.

„Zašto?“, zahtevala je da zna. „Zašto to nije u redu? Ja volim da gledam tebe, zašto ti ne bi gledao mene?“

„Ali ti mene nikada nisi gledala“, rekao je brzo.

Izvila je usne u tajanstveni osmeh.

„Oh, da. Gledala sam te.“

„Jesi? Kad?“

„Pre neki dan kada si se vratio sa plaže. Kod kuće nije bilo nikoga, gledala sam te kroz prozor kupatila. Videla sam sve što si radio.“

„Sve?“, zaprepašćeno je zastenjao.

„Sve“, izgovorila je samozadovoljno. „Vežbao si svoj mišić.“ Pogledala ga je u oči. „Nisam znala da može toliko da poraste. Uvek sam mislila da je mali i oklembesjen, kao kada si bio dečak.“

Imao je knedlu u grlu i jedva je uspeo da progovori dok je ustajao sa kreveta.

„Bolje da odmah izađeš“, uspeo je da izgovori promuklim glasom.

Pogledala ga je smešeći se.

„Zar ne bi voleo ponovo da me vidiš?“

Nije odgovorio.

Posegnula je rukom i skinula i drugu bretelu. Iskobeljala se iz kupaćeg kostima. Piljio je u njeno nago telo, osetivši kako mu noge drhte. Video je da i ona njega gleda. Kaiš bade-mantila mu se odvezao. Ponovo je pogledao.

„Skini bade-mantil da vidim celo tvoje telo“, rekla je.

Kao ošamućen, pustio je da bade-mantil padne na pod. Zaječao je i pao na kolena, držeći ud u rukama.

Brzo se skotrljala preko kreveta i pogledala ga. Sa blagim prizvukom trijumfa je izgovorila:

„Sada to možeš uraditi dok ja gledam.“

Posegnuo je rukom ka njenoj dojci. Pustila je da dodir potraje par trenutka, a zatim se iznenada povukla.

„Ne!“, izgovorila je oštro. „Ne dodiruj me!“

Tupo je zurio u nju dok ga je agonija oblivala u talasima.

Posmatrala ga je kroz skoro potpuno spuštene kapke.

„Uradi to za mene“, rekla je napuklim glasom. „A ja ću za tebe. Ali, nemoj me dodirivati!“

6

Tokom celog filma Ladi ih je slušao kako se kikoću i šapuću. Mogao je da zamisli šta rade u tami bioskopa, iako nije mogao da vidi. Um mu je goreo od tih slika.

Tomi je nudio Rini gumene bombone. Nemarno joj je pružio kesicu dok je rukom naizgled slučajno očešao njene grudi. Ladi se nemirno meškoltio na sedištu, pokušavajući da vidi krajičkom oka šta se u tami dešava, ali samo je gubio vreme. Ništa nije video.

„Mogu li dobiti bombonu?“, upita Džoana iz mraka.

„Šta?“, upitao je trgnuвши se. „Da. Naravno.“ Pružio joj je kesicu.

Okrenula se kada je zavukla ruku u kesicu. Osetio je nežan dodir njenih grudi. Ali, to ga je samo podsetilo na Rinu. Ponovo je nesrećno utonuo u svoje

sedište.

Posle bioskopa su zastali ispred Tomijeve kuće.

„Šta kažete da popijemo po gazirani sok?“, upita Džoan. „Imamo veliku flašu na ledu.“

Ladi odmahnu glavom.

„Ne, hvala“, reče brzo. „Skoro je osam sati, obećao sam majci da ćemo doći pre mraka.“

Rina je ćutala.

„Možda bi mogao da dođeš kasnije?“ upita Džoan. „Kada otpratiš Rinu kući?“

Rina ga pogleda. Pocrveneo je.

„Ne verujem“, odgovorio je. „Prilično sam umoran. Želim ranije da legnem.“

Džoan ga začuđeno pogleda, zatim se bez reči okrenu i ode u kuću. Zavlada je neugodna tišina koju je Tomi prekinuo.

„Laku noć“, rekao je. „Vidimo se sutra na plaži.“

Do kuće su hodali u tišini. Mrak je već pao kada su se popeli na trem. Otvorio je vrata i pridržao ih da ona prođe. Krenula je u kuću, a zatim zastala kada je shvatila da on ne ulazi.

„Ti ne ulaziš?“

Odmahnuo je glavom.

„Ne, odmah. Ostaću malo napolju.“

„Onda ću i ja ostati“, rekla je brzo, zakoračivši na trem.

Pustio je vrata da se zatvore. Klepet je odjekivao kroz kuću.

„Deco, jeste li to vi?“, dozivala je Džeraldina Marlou.

„Da, majko“, odgovorila je Rina. Brzo je pogledala Ladija. „Možemo li ostati još malo napolju, majko? Tako je vruće večeras.“

„Dobro. Ali samo pola sata, Rina. Želim da budete u krevetu do pola devet.“

„Dobro, majko.“

Ladi je seo u veliku stolicu od pruća. Rina se spusti pored njega.

„Zašto je Džoan htela da se vratiš?“, iznenada je upitala.

Gledao je nekud u stranu.

„Ne znam.“

„Da li je htela da radiš ono za nju?“

„Naravno da ne!“, rekao je ogorčeno.

„Ne dopada mi se Džoan“, izjavila je. „Ona je... ona je lice... lice...“

„Licemema.“ Pomogao joj je, iznenađen dubinom njenog opažanja. „Zašto to kažeš?“

„Tomi je u bioskopu hteo da ga dodirnem. Ja nisam htela. Onda je uzeo nju za ruku, i ona je to učinila.“

„Ne mogu da verujem!“ izletelo mu je. Rina je bila u pravu. Mala kučka je bila stvarno licemema.

„Nije ga ni pogledala", nastavila je Rina. „Sve vreme je gledala u ekran, čak je od tebe tražila bombone." Zurio je u nju začuđeno. „Pitam se da li to i sada rade", pitala se.

Kroz um mu projuri slika Džoan i Tomija zajedno. Počeo je da se uzbuđuje.

„Ja nisam licemer, zar ne?“, upitala je. Lagano se nasmešila. Osetio je njene prste na svojoj butini. Pogledala ga je u oči. „Želiš li sada to da uradiš?", prošaputala je.

„Sada?“, izgovorio je zapanjenim glasom. Pogledao je preko ramena ka vratima.

„Neće izaći", izgovorila je tiho. „Otac čita novine, a majka štrika. Videla sam ih malopre."

„Ali..." mucao je. „Ali... kako?“,

Nasmešila se i izvukla maramicu iz njegovog džepa na grudima.

Džeraldina pogleda sat na kaminu. Bilo je tačno osam i trideset časova. Čula je vrata, a potom je Rina ušla u prostoriju. Oči njene ćerke su sijale, a na licu je imala srećan osmeh. Osmeh je bio zarazan, pa se i Džeraldina za uzvrat nasmešila.

„Jesi li se lepo provela u bioskopu, draga?“

Rina klimnu.

„Divno sam se provela, mama", rekla je uzbuđeno. „Baš je bilo zabavno. Ne znaš kako je lepo gledati film bez onih derišta koja vrište i jure gore-dole kroz prolaz između sedišta, kao što se dešava kada gledaš film po podne."

Džeraldina se nasmeja.

„Pre neki dan si ti bila jedno od tih derišta."

Rina se iznenada uozbilji.

„Ali više nisam, zar ne, majko?“

Džeraldina nežno klimnu glavom.

„Ne, draga. Sada si odrasla."

Rina se veselo zavrte.

„Tako je, majko", rekla je radosno. „Sada sam odrasla."

Džeraldina se ponovo nasmeja.

„U krevet, mlada damo. Iako si odrasla, ipak ti je potreban san."

„Dobro, mama." Rina se sagnula i brzo je poljubila u obraz. „Laku noć."

Prišla je ocu i poljubila i njega.

„Laku noć, oče."

Istrčala je iz sobe, čuli su kako trči uza stepenice. Harison Marlou je spustio novine.

„Deluje prilično srećno."

„Zašto ne bi bila?", reče Džeraldina. „To je bio njen prvi izlazak. Svaka

devojka je uzbuđena nakon prvog izlaska."

Spustio je novine.

„Šta kažeš da izađemo malo na vazduh?"

Izašli su na trem.

„Ladi?", dozivala je.

„Ovde sam, majko."

Okrenula se i videla ga kako ustaje iz stolice.

„Da li si se lepo proveo?"

„Nije bilo loše“, odgovorio je kratko.

„Rina nije pravila probleme?"

„Ne."

„Ne zvučiš baš srećno što si morao da je vodiš sa sobom."

„U redu je, majko", izgovorio je napeto.

„Sine, ponekad moramo da radimo stvari koje nam se ne dopadaju", reče otac.

„Jedna od njih je briga o sestri. To je posao starijeg brata."

„Rekao sam da je to u redu, oče", brecnuo se.

„Ladi!", uzviknula je majka preneraženo.

Ladi je spustio pogled.

„Žao mi je, oče", rekao je tihim glasom.

Prišla je i pogledala ga u lice.

„Da li ti je dobro, Ladi?" upitala je zabrinuto. „Rumen si i lice ti je znojavo. Daj da te obrišem." Potražila je maramicu u njegovom džepu na grudima. „Ladi, šta se desilo sa maramicom? Bila ti je u džepu kada si krenuo."

Na trenutak su mu oči zasvetlele poput očiju progonjene životinje, ali taj izraz već sledećeg trenutka nestao.

„Izgleda... izgleda da sam je izgubio", zamucao je.

Dotakla mu je čelo.

„Siguran si da nemaš groznicu?"

„Mislim da je bolje da odeš u krevet, sine", reče njegov otac.

„Da, oče." Okrenuo se ka majci i poljubio je. „Laku noć", izgovorio je i brzo ušao u kuću.

„Pitam se šta mu je?"

Harison Marlou otfrknu.

„Znam ja šta mu je."

„Znaš?"

Klimnuo je.

„Razmažen je, to je sve. Navikao je da sve radi sve što želi, pa se sada duri što je morao da se brine o sestri. Ljut je što nije mogao da ostane kod Rendalovih i da se mazi sa Tomijevom rođakom Džoan."

„Hari, užasan si!"

„Nisam", reče on. „Veruj mi. Poznajem dečake. Njemu je potrebna disciplina." Počeo je da puni lulu. „Isto si učinila i sa Rinom. Daješ joj sve što poželi. I ona će uskoro biti razmažena."

„Znam šta te muči", rekla je. „Ne dopada ti se što odrastaju. Voleo bi da zauvek ostanu deca."

„Nije istina. Moraš priznati da su razmaženi."

„Možda malo", priznala je.

Nasmešio se.

„Dobro je što se vraćaju u školu sledećeg meseca. Barington će učiniti čuda za Ladija."

„Istina je", složila se. „Drago mi je što su Rinu primili u Sent Vinsent. Tamo će postati prava dama."

Za Ladija je to bilo leto prepuno bola, mučenja, divljih fizičkih senzacija i neverovatne grize savesti. Nije mogao da spava, niti da jede. Plašio se da pogleda Rinu ujutru, ali kada bi je video, nije mogao da podnese da je ispusti iz vida. Mučila ga je plamena ljubomora kada bi je video da razgovara sa drugim momcima, ili da im se smeši. Zamišljao je kako sa drugima radi isto što i sa njim. Kada su bili zajedno, prožimalo ga je nelagodno zadovoljstvo kojeg se plašio.

Iz dubine uma je ga je neprestano vrebao strah, strah od otkrića, strah od prizora bola i prezira koje će videti na licima svojih roditelja kada budu saznali.

Ali, kada bi ga gledala, kada bi mu se osmehnula ili ga dotakla, sve to bi nestajalo i bio bi spreman da učini bilo šta kako bi joj ugodio. Ponižavao se, puzio pred njom, plakao u agoniji samoprekorevanja. Zatim bi se strah vratio. Nije mogao da pobegne od činjenice da mu je ona sestra. Ono što radi bilo je pogrešno.

Obuzelo ga je olakšanje kada je ovom luđačkom letu došao kraj. *Gotovo je*, pomislio je. Daleko od nje, moći će ponovo da pronađe sebe, da kontroliše groznicu koja mu je besnela u krvi. Kada sledećeg leta dođu u kuću na obali, sve će biti drugačije. On će biti drugačiji, ona će biti drugačija.

Dosta je, reći će joj. Dosta. Ovo je pogrešno.

Čvrsto je verovao u to kada se krajem leta vratio u školu.

7

„Trudna sam", rekla je. „Dobiću bebu."

Ladi je osetio kako mu se tup bol širi telom. Nekako je znao da će se stvari ovako završiti. Još od onog leta pre dve godine. Pogledao je i žmirnuo ka suncu.

„Kako znaš?"

Govorila je smireno, kao da pričaju o vremenu.

„Kasni mi", objasnila je kratko. „Nikada mi ranije nije kasnilo."

Pogledao je u svoje šake. Nasuprot belom pesku delovale su veoma preplanulo.

„Šta ćeš uraditi?"

„Ne znam", odgovorila je. Njena plava kosa svetlucala je na suncu kada se okrenula i pogledala okean. „Ako se do sutra ništa ne desi, moraću da kažem mami."

„Hoćeš li... hoćeš li joj reći za nas?"

„Ne", rekla je brzo, tihim glasom. Sledeće pitanje mu je pročitala sa usana. „Reći ću joj da je to bio Tomi, ili Bil, ili Džo", odgovorila je gledajući u njega.

Nije mogao da se otme ubodu ljubomore.

„Da li si... sa svima njima?", kolebljivo je upitao.

Sreo je pogled njenih tamnih očiju.

„Ne", rekla je nedvosmisleno. „Naravno da ne. Samo sa tobom."

„Šta ako majka razgovara sa njima? Znaće da lažeš."

„Neće", reče Rina ubeđeno. „Posebno kada joj kažem da nisam sigurna koji od njih je u pitanju."

Zurio je u nju. Bila je starija od njega na toliko različitih načina.

„Šta misliš da će učiniti?"

Rina sleže ramenima.

„Ne znam. Ne postoji mnogo toga što ona može da učini."

Posmatrao je kako odlazi niz plažu ka nekim prijateljicama, zatim se prevrnuo na leđa i zabio glavu u šake. Naglas je zastenjao. Desilo se. Negde u dubini uma je znao da će se desiti. Setio se jedne noći pre samo par nedelja.

Došli su da provedu leto u kući na obali, kao i svake godine. Ovog puta će biti drugačije, zakleo se sam sebi. To joj je i rekao.

„Dosta je bilo", rekao je. „To je glupa detinjarija. Drži se svojih prijatelja, a ja ću se držati svojih. Samo ćemo se uvaliti u nevolju ako ovako nastavimo."

Složila se. Čak je i obećala. Morao je da prizna da se držala svoje reči. On je prekršio zakletvu. Sve zbog prokletog gaziranog soka od narandže.

Padala je kiša i bili su sami u kući. Bilo je tako vruće i vlažno da mu se vazduh lepio uz telo, stvarajući nevidljivi omotač koji ga je gušio. Majica i pantalone su mu bili natopljeni znojem kada je ušao u kuhinju. Otvorio je pregradu za led, ali flaša soka od narandže koju je obično držao unutra nije bila tu. Besno je zatvorio pregradu.

Popeo se i prošao kroz otvorena vrata njene sobe pre nego što je mozak registrovao sliku. Zakoračio je unazad i zaustavio se na do vratku. Ležala je gola na krevetu, sa bocom soka u ruci. Intenzivno je piljila u nju.

Počeo je ponovo da se znoji dok mu je u glavi tutnjalo.

„Šta radiš sa mojim sokom?", upitao je. Znao je koliko to glupo zvuči, još dok

je izgovarao reči.

Malo je pomerila glavu na jastuku i pogledala ga. Oči su joj bile poluzatvorene i pomućene.

„Pijem ga“, odgovorila je promuklim glasom, primičući grlić flaše ustima. „Šta bih drugo radila?“ Sok poče da joj kaplje iz usta niz obraze, preko grudi i stomaka na beli čaršav. Nasmešila se i pružila mu flašu. „Hoćeš malo?“

Kao da stoji sa strane, posmatrao je samog sebe kako joj prilazi, uzima flašu i prinosi je svojim ustima. Bila je topla od njenog dodira. Osetio je kako mu se slatka tečnost izliva u usta. Pogledao je. Smešila mu se.

„Uzbuđen si“, rekla je nežno. „Rekao si da se to više neće desiti. Ali, desilo se.“

Nešto soka mu se prosulo na majicu kada je shvatio da se odao. Okrenuo se da ode, ali njena ruka mu se našla na butini. Skoro da je vrisnuo od iznenadne vatrene agonije njenog dodira.

„Još samo ovaj put“, prošaputala je. „I nikada više.“

Stajao je sleđeno, suviše uplašen da bi se pomerio. Plašio se da će se saplesti i pasti, toliko snažno je sve u njemu drhtalo.

„Ne“, izgovorio je napuklim glasom.

„Molim te“, šaputala je, pretražujući prstima.

Stajao je paralizovano. Duboko iz sebe je ispustio jecaj velikog bola. Neće ponovo podleći, neće ponovo biti ponižen, neće puzati pred njom. Ovoga puta će je naučiti da ga ostavi na miru.

Jednom rukom je zgrabio njen zglob i položio je nazad na krevet. Oči su joj i dalje samopouzđano sijale, još se nije plašila. Iznenada je poljubio. Usta su joj bila topla i vlažna, sa ukusom soka od narandže. Zatim je pomerio glavu i usnama istražio njen vrat, a potom grudi. Tada je počela da se otima.

„Ne!“, prošaputala je, migoljeći se. „Ne! Ne dotiči me!“

Ali, on je nije čuo. Osećao je samo pulsiranje besa na slepoočnicama i navalu krvi u grudima. Osetio je da je istrгла ruku i ogrebala ga, ostavivši za sobom vrele, bolne brazde. Zbunjeno je pogledao krvave tragove njenih noktiju na svom mesu. Obuzeo ga je bes.

„Flertušo!“, urlao je, zamahnuvši slobodnom rukom. Udario je po licu odbacivši je nazad na krevet. Uplašeno je zurila u njega. „Kučko!“, rekao je, otkopčavajući kaiš na pantalonama. Podigao joj je ruke iznad glave i zavezao joj zglobove za gvozdenu šipku kreveta. Podigao je polupraznu flašu. „Još si žedna?“

Odmahnula je glavom.

Izvrnuo je flašu i počeo da se smeje dok se sok slivao po njoj.

„Ispij!“, rekao je. „Ispij koliko god možeš!“

Flaša mu je ispala iz ruku i on je odšutnu u stranu. Uhvatio je za noge i pritisnuo ih uz krevet svojim kolenima. Divlje se nasmejao.

„Nema više igara, draga moja sestrice.“

„Nema više igara“, dahtala je, zureći u njegove oči. Spustio je glavu i svojim usnama prekrio njene. Osetila je da se lagano opušta.

Zatim je osetila kako joj u telo prodire žestok, oštar bol. Rukom joj je prekrio usta dok je bol razdirao iznova i iznova.

Ostao je samo zvuk njenog nečujnog vriska zarobljenog u grlu, kao i ružnoća i užas njegovog tela na njoj.

Ladi se ponovo okrenuo na pesku. Sada je sve gotovo. Njegova majka će sutra saznati i to će biti njegova krivica. Njega će kriviti i biće u pravu. Nije smeo da dozvoli da se to desi. Senka pade preko njega. Podigao je pogled.

Rina je stajala iznad njega. Spustila se na pesak.

„Šta ćemo da radimo?“

„Ne znam“, rekao je tupo.

Posegnula je rukom ka njegovoj šaci.

„Nisam smela da ti dozvolim da to učiniš“, šapnula je.

„Nisi mogla da me zaustaviš“, rekao je. „Kao da sam poludeo.“ Pogledao ju je. „Da nismo brat i sestra, mogli bismo da pobegnemo i venčamo se.“

„Znam.“

„Nismo stvarno brat i sestra“, ogorčeno je izgovorio. „Samo da te nisu usvojili...“

„Ali, jesu“, reče Rina brzo i nepokolebljivo. „Osim toga, ne možemo ih kriviti. Nisu učinili ništa loše.“ Osetila je da će zaplakati. Sedela je bez reči dok su joj se suze slivale niz obraze.

„Ne plači.“

„Ne... ne mogu da se obuzdam“, šaputala je. „Plašim se.“

„I ja se plašim“, reče on. „Ali plakanje nam neće pomoći.“

Suze su nastavile da joj se slivaju niz lice. Nakon par trenutaka je začula njegov glas. Pogledala ga je. Usne su mu se micale na čudan način.

„Iako si mi sestra, znaš da te volim?“

Nije odgovorila.

„Pretpostavljam da sam te uvek voleo. Bilo je jače od mene. U poređenju sa tobom, sve druge devojke su ništavne.“

„Verovatno sam se loše ponašala zato što sam bila ljubomorna na devojke sa kojima si izlazio“, priznala je. „Nisam želela da budeš sa njima. Zato sam radila ono što sam radila. Nisam mogla da dopustim drugim momcima da me dotaknu. Nisam mogla da ih podnesem.“

Čvrsto joj je stisnuo ruku.

„Možda će se sve dobro završiti“, rekao je pokušavajući da je uveri u to.

„Možda", izustila je tupim glasom bez imalo nade.

Zatim su ostali bez reči i okrenuli se da posmatraju talase koji odlaze odnoseći njihovo detinjstvo sa sobom.

Ladi je sedeo za kormilom malog jedrenjaka i posmatrao svoju majku na pramcu. Osetio je kako nalet vetra napinje jedro i automatski ispravio kormilo dok je posmatrao nebo. Napred su se skupljali oblaci. Bilo je vreme za povratak na pristanište. Polako je počeo da okreće jedrenjak.

„Vraćamo se?" upitala je majka.

„Da, majko", odgovorio je. Bilo mu je čudno što je ona na brodu, ali želela je da pođe sa njim. Kao da je osetila da ga nešto muči.

„Celo jutro si tih", primetila je.

Izbegavao je njen pogled.

„Moram da budem usredsređen na vožnju, majko."

„Ne znam šta je sa vama, deco", rekla je. „Oboje ste tako ćudljivi u poslednje vreme."

Nije odgovorio. Posmatrao je olujne oblake pred njima i razmišljao o Rini. Zatim o sebi. O roditeljima. Tuga je počela da navire iz njega. Osetio je kako ga oči peku. Glas njegove majke bio je potpuno šokiran.

„Ladi, pa ti plačeš?"

U tom trenutku je brana popustila i jecaji počеше da mu potresaju grudi. Osetio je kako mu majka privlači glavu na svoje grudi kao kada je bio mali.

„Šta nije u redu, Ladi? Šta se desilo?" nežno je pitala.

„Ništa", dahtao je, pokušavajući da uguši suze. „Ništa."

Mazila ga je nežno po glavi.

„Nešto nije u redu", rekla je tiho. „Znam to. Možeš mi reći šta je u pitanju, Ladi. Šta god da se desilo, možeš mi reći. Razumeću i pokušaću da ti pomognem."

„Ne možeš da mi pomogneš", jecao je. „Niko sada ne može da mi pomogne!"

„Reci mi i videćeš." Nije progovarao, očima je pretraživao njeno lice. Nije znala šta traži. Obuzeo je užas. „Ima li... ima li to neke veze sa Rinom?"

Kao da su mu se svi mišići koji drže lice na okupu odjednom rastvorili.

„Da, da!" jecao je. „Dobiće bebu! Moju bebu, majko", dodao je kroz stisnute zube. „Silovao sam je i sada će roditi moju bebu!"

„Oh, ne!"

„Da, majko", rekao je kamenog izraza lica.

Počela je da plače i prekrila lice rukama. Nemoguće da se ovo dešava njenoj deci. Za njih je želela samo najbolje, sve im je davala. Nakon par trenutaka je uspela da se povrati.

„Mislim da je bolje da se vratimo", uspela je tiho da izusti.

„Već sam okrenuo brod, majko“, reče on. Pogledao je svoju ruku na kormilu. Reči su same tekle. „Ne znam šta me obuzelo, majko.“ Zurio je u nju izmučenim pogledom, glasa napetog do krajnjih granica. „Odrastanje nije tako divno kakvim ga ljudi predstavljaju, ili kao što je opisano u knjigama. Odrastanje je najobičnije sranje!“

Zastao je šokiran onim što je izgovorio.

„Žao mi je, majko.“

„U redu je, sine.“

Sedeli su u tišini na trenutak dok su talasi divlje udarali u bokove jedrenjaka.

„Ne smeš kriviti Rinu, mama“, rekao je. „Ona je dete. Ono što se desilo je samo moja krivica.“

Pogledala je sina. Tračak intuicije se probio kroz sivi veo koji joj se malopre spustio na oči.

„Rina je veoma lepa devojka, Ladi“, rekla je. „Svako bi lako zavoleo tvoju sestru.“

Ladi na trenutak pogleda majku u oči.

„Volim je, majko“, rekao je tiho. „Ona nije stvarno moja sestra.“

Džeraldina je ćutala.

„Da li je ono što govorim tako stravično pogrešno, majko?“ upitao je. „Ne volim je kako sestru. Volim je“, tražio je odgovarajuću reč, „drugčije.“

Drugčije, pomisli Džeraldina. To je isto tako dobra reč kao i bilo koja druga.

„Da li je to strašno pogrešno, majko?“, ponovio je.

Pogledala je svog sina, osetivši tugu koju nije mogla da objasni.

„Ne, Ladi“, rekla je tiho. „To je jedna od onih stvari koje ne možemo da kontrolišemo.“

Duboko je udahnuo i osetio se malo bolje. Majka ga je razumela, nije ga osudila.

„Šta da radimo, majko?“, pitao je.

Pogledala ga je u oči.

„Prvo ćemo Rini reći da razumemo. Siroto dete, mora da je poluluda od straha.“

Uzeo je ruku svoje majke i poljubio je.

„Tako si dobra prema nama, majko“, prošaputao je, gledajući je zahvalno u oči.

Bile su to poslednje reči koje je izgovorio. U tom trenutku je nalet vetra sa desne strane uz urlik prevrnuo brod.

Rina je tupo posmatrala dok su ribari iznosili žalosno majušna tela na obalu i polagali ih na plažu. Ladi i majka. Nešto neodređeno počeo da se kovitla u njoj. Iznenada je osetila grč u preponama, presavila se i pala na kolena pored nepomičnih tela. Zatvorila je oči i plakala dok se reka suza cedila iz nje.

8

Margaret Bredli je umorno pogledala papire na svom stolu. Bili su prekriveni hijeroglifima devojaka koje su defilovale kroz njene časove. Naglo ih je gurnula u stranu i ustala. Otišla je do prozora i uznemireno pogledala napolje. Bilo joj je dosadno, bila je umorna od svakodnevne rutine.

Posmatrala je sivi sumrak i pitala se zašto pismo od Sali još nije stiglo. Prošlo je više do dve nedelje od kada su se čule. Njena pisma su obično stizala dva puta nedeljno. Da nije upoznala nekog drugog? Novu prijateljicu sa kojom bi mogla da deli *intimne* tajne?

Na vratima se začulo oklevajuće kucanje. Okrenula se.

„Da?“

„Specijalna isporuka za vas, gospođice Bredli.“ Bio je to drhtavi glas portira Tomasa.

Brzo je otvorila vrata i uzela pismo.

„Hvala ti, Tomase“, rekla je zatvarajući vrata.

Naslonila se na njih i pogledala pismo u ruci. Počela je da se oseća bolje. To je bio Salin rukopis. Otišla je do stola i brzo otvorila kovertu.

Draga Pegi,

Juče sam se udala...

Kucanje je najpre bilo tako tiho da ga nije ni primetila, zatim je postalo glasnije. Podigla je pogled.

„Ko je?“, upitala je napuklim glasom.

„Rina Marlou, gospođice Bredli. Mogu li da porazgovaram sa vama?“

Profesorka se umorno pridigla.

„Samo trenutak“, izgovorila je.

Otišla je do kupatila i pogledala se u ogledalu. Oči su joj bile natečene i crvene, a karmin razmazan. Izgledala je znatno starije od svojih dvadeset šest godina. Odvrnula je slavinu i obrisala šminku. Zurila je u svoj odraz. Ona i Sali bile su nerazdvojne deset godina. Sada je gotovo.

Ostavila je peškir na stalak i otišla do vrata.

„Uđi“, rekla je kada ih je otvorila.

Rina osmotri lice svoje profesorke. Delovalo je kao da je gospođica Bredli plakala.

„Žao mi je što vas uznemiravam“, rekla je. „Ako želite, mogu da dođem kasnije.“

Profesorka odmahnu glavom.

„U redu je", odgovorila je, a zatim prišla malom stolu i sela. „Šta je u pitanju?" Rina polako zatvori vrata za sobom.

„Pitala sam se da li mogu da propustim ples u subotu uveče?"

Margaret Bredli je piljila u nju. Na trenutak nije mogla da poveruje. Zabrana odlaska na ples koji se održavao jednom nedeljno u školi korišćena je kao najveća kazna. Devojke bi sve učinile da ne izgube tu privilegiju. Samo tada je momcima bio dozvoljen pristup na školsko zemljište.

„Ne razumem", reče najzad.

Rina je spustila pogled ka podu.

„Ne želim da idem, to je sve."

Razlog nije to što se dečacima ne dopada. Profesorka je znala da je upravo suprotno. Vitka, plava šesnaestogodišnjakinja koja je upravo stajala pred njom, bila je okružena momcima tokom svakog plesa. Poticala je iz dobre, veoma uvažene bostonske porodice. Njen otac bio je bankar, udovac.

„To je prilično čudan zahtev“, rekla je. „Verovatno imaš razlog."

Rina nije odgovarala, samo je i dalje piljila u pod.

Margaret Bredli se sa mukom nasmeši.

„Hajde, hajde", rekla je prijateljskim glasom. „Možeš razgovarati sa mnom. Nisam toliko starija od tebe da ne mogu da razumem."

Rina je pogleda, a profesorka se zaprepastila dubinom straha koji se ogledao u devojčinim očima. Međutim, brzo je nestao i Rina je ponovo spustila pogled ka podu. Profesorka je ustala i obišla sto. Uzela je Rinu za ruku i odvela je do stolice.

„Plašiš se nečega", rekla je nežno.

„Ne mogu da podnesem da me dodiruju", prošaputala je.

„Oni?", upita Margaret Bredli, zbunjenim glasom. „Ko?"

„Momci. Svi žele da me dodiruju, od toga me hvata jeza." Rina iznenada podiže pogled. „Bilo bi u redu kada bi samo želeli da igraju ili razgovaraju, ali uvek pokušavaju da me odvuku negde gde ćemo biti sami."

„Koji momci?", upitala je profesorka oštrim glasom. „Zabranićemo im dolazak."

Rina iznenada ustade.

„Idem", rekla je uznemireno. „Ionako nisam mislila da će ovo upaliti."

Krenula je ka vratima.

„Sačekaj!", zapovedila je Margaret Bredli. Rina se okrenula i pogledala je. „Da li je neko od njih pokušao nešto više od dodira?"

Rina odmahnu glavom.

„Koliko imaš godina?"

„Šesnaest", odgovori Rina.

„Pretpostavljam da si do sada već shvatila da se momci uvek tako ponašaju."

Rina klimnu.

„I ja sam se osećala isto kada sam bila tvojih godina.“

„Zaista?“, upita Rina. Odahnula je. „Mislila sam da se to samo meni dešava. Nijedna od devojaka ne oseća ništa slično.“

„One su veoma budalaste!“ U profesorkinom glasu se osećao gnev, ali se brzo obuzdala. Ne sme dozvoliti da je gorčina oda. „Baš sam htela da skuvam čaj“, rekla je. „Da li bi mi se pridružila?“

Rina je oklevala.

„Ne bih da se namećem.“

„Uopšte se ne namećeš“, reče Margaret Bredli. „Smesti se udobno. Čaj će biti gotov za minut.“

Otišla je u malu kuhinju. Na svoje iznenađenje počela je da pevuši dok je pristavljala čajnik.

„Mislim da će joj dobro doći da provede leto u Evropi, pre nego što na jesen krene na Smit koledž“, reče Margaret Bredli.

Harison Marlou se naslonio i pogledao profesorku preko stola, a zatim u Rinu koja je sedela nasuprot nje. Ono što je video ulivalo mu je poverenje. Obična, ali ne i neprivlačna žena u kasnim dvadesetim. Nosila je jednostavnu odeću, maltene muškobanjastu, što je oslikavalo njenu profesiju. Nije imala budalaste manire poput mnogih svojih vršnjakinja. Nije se ni izdaleka ponašala poput šiparice. Bila je veoma ozbiljna i poslovna.

„Njena majka i ja smo često razgovarali o tome da je pošaljemo u Evropu“, započeo je.

„Smatra se da nijedna devojka nije potpuno obrazovana, ako nije neko vreme provela tamo“, reče profesorka ubeđeno.

Marlou polako klimnu. Odgajati ćerku je velika odgovornost. To nije u potpunosti shvatao do pre nekoliko meseci, kada je ušao u sobu za primanje i tamo našao Rinu. Nosila je tamnoplavu haljinu u kojoj je delovala nekako starije. Njena svetloplava kosa je sijala u polumraku.

„Zdravo oče.“

„Rina!“, uzviknuo je. „Šta radiš kod kuće?“

„Razmišljala sam koliko ti je teško da se vraćaš svaki dan u ovu veliku, praznu kuću“, reče, „pa sam odlučila da provedem par dana sa tobom.“

„Ali... tvoje studije?“ upitao je.

„Lako ću to nadoknaditi.“

„Ali...“

„Zar ti nije drago što me vidiš, oče?“, prekinula ga je.

„Naravno da mi je drago“, brzo je odgovorio.

„Zašto me onda ne poljubiš?“ pružila mu je obraz. Poljubio je. Zadržala ga je

kada je krenuo da se ispravi. „Sada ću ja tebe poljubiti."

Poljubila mu je usne. Bile su tople. Zatim se iznenada nasmejala.

„Golicaju me tvoji brkovi!"

Nasmešio se.

„Uvek si to govorila", reče nežno. „Odmalena."

„Ali, više nisam mala devojčica, zar ne oče?"

Pogledao je svoju prelepu ćerku, skoro ženu, u tamnoplavoj haljini.

„Više nisi mala", rekao je.

Okrenula se ka baru.

„Pomislila sam da bi voleo da popiješ piće pre večere."

Već mu je pripremila sve flaše. Otišao je do bara. Čak je bilo i leda.

„Šta ima za večeru?", upitao je.

„Rekla sam Moli da napravi tvoje omiljeno jelo, pečenu piletinu i krompir *rissole*."

„Odlično", rekao je posegnuvši rukom ka flaši viskija. Zaustavio ga je njen glas.

„Zar ne bi voleo da popiješ martini? Odavno ga nisi pio."

Oklevao je na trenutak, zatim posegnuo rukom ka džinu. Tek kada se okrenuo, shvatio je da drži dva koktela u rukama. Moć navike je čudo. Vratio je jedan na bar.

„Mogu li da ga popijem, oče? Napunila sam šesnaest godina. Mnogim devojka u školi roditelji dozvoljavaju koktel pre večere."

Zurio je u nju, a zatim presuo pola sadržine čaše nazad u šejker. Pružio joj je polupraznu čašu i podigao svoju da nazdravi. Nasmešila se i probala piće.

„Ovo je odlično", reče izgovarajući iste reči, istim tonom glasa koji je njegova žena tako često koristila.

Osetio je vrele, nekontrolisane suze i okrenuo se kako ona to ne bi videla. Dotakla mu je rukav pa se okrenuo nazad ka njoj. U očima joj se ogledalo saosećanje. Dopustio je da ga polako odvede do kauča i sedne pored njega.

Na trenutak je prestao da bude njen otac. Bio je samo usamljen čovek koji plače naslonjen na grudi svoje majke, žene, ćerke. Osetio je mlade, snažne ruke oko svojih ramena. Prstima ga je lagano mazila po kosi. Čuo je prigušen glas iz grudi.

„Siroti tata, siroti tata."

Naglo kao što je došao, trenutak je prošao i postao je svestan čvrstih, zategnutih grudi uz svoje obraze. Podigao je glavu.

„Napravio sam budalu od sebe", izgovorio je nezgrapno.

„Ne, oče", tiho je rekla. „Prvi put u životu se više nisam osećala kao dete. Osetila sam se kao odrasla osoba koja je nekome potrebna."

Na silu se nasmešio.

„Ima još vremena za odrastanje.“

Kasnije, za vreme večere, prišla je i sela na rukohvat njegove stolice.

„Ne vraćam se u školu“, rekla je. „Ostaću ovde i voditi računa o kući.“

Nasmešio se.

„Brzo bi ti dosadilo“, reče. „Nedostajala bi ti školska uzbuđenja, dečaci...“

„Dečaci!“, izgovorila je prezrivo. „Ne želim ih. Oni su gomila prljavih životinja koje me prate unaokolo. Ne mogu da ih podnesem.“

„Ne možeš, a?“, upitao je podrugljivo. „Kakav čovek bi se dopao vašem veličanstvu?“

Pogledala ga je ozbiljno.

„Stariji čovek“, reče. „Neko poput tebe, možda. Neko ko će učiniti da se osećam sigurno i potrebno. Mladići uvek pokušavaju nešto da ti otmu, da pokažu da su snažniji, da su važniji.“

Nasmejao se.

„To je zato što su mladi.“

„Znam“, odgovorila je ozbiljno. „Zato me i plaše. Zanima ih samo ono što oni žele, ne mare za ono što ja želim.“ Naslonila se i poljubila ga u teme. „Lepo ti stoje te sede.“ U glasu joj se oseti žaljenje. „Šteta što ne mogu da se udam za tebe. Volim te, oče.“

„Ne!“, rekao je oštro, tako oštro da je i sam sebe iznenadio jačinom reakcije.

„Na šta misliš, oče?“, upitala je zapanjeno.

Ustao je pogledao je.

„Ne, nećeš ostati kod kuće. Sutra se vraćaš u školu. Pitera će te voziti.“

Zurila je u njega, a iz očiju počеше da joj naviru suze. Ponovo je bila mala devojčica.

„Zar me ne voliš, oče?“, jecala je. „Zar ne želiš da ostanem sa tobom?“

Na trenutak je samo piljio u nju, a potom ga obuze sažaljenje.

„Naravno da te volim, draga“, tiho je izgovorio. „Ne možemo se zatvoriti u kavez kako bismo se zaštitili od spoljnog sveta.“

„Ali ja samo želim da budem sa tobom, tata!“

„Ne, dete, ne“, strpljivo je izgovorio. „Znam da se sada tako osećaš, ali jednoga dana, kada budeš starija, kada se udaš i dobiješ decu, tada ćeš razumeti.“

Otrgla se iz njegovog zagrljaja i besno ga pogledala.

„Ne!“, besnela je. „Nikada se neću udati! Nikada neću imati decu! Nikada neću dozvoliti nekom mladiću da me dira svojim prljavim rukama!“

„Rina!“, uzviknuo je šokirano.

Zurila je u njega tupo, a zatim ponovo počela da plače.

„Oh, oče!“ jecala je povređenim, slomljenim glasom. „Zar ne vidiš? Nisam ja u pitanju, ti si taj koji ne razume!“

„Rina, draga“, rekao je, posegnuvši rukom ka njoj. Ali, ona je već izašla iz

sobe. Čuo je kako trči uza stepenice i lupa vratima svoje sobe.

Polako se vratio u stvarnost, pogledao trpezarijski sto, zatim profesorku, pa Rinu. Oči su joj sijale od očekivanja.

„Da je Rinina majka živa, gospođice Bredli“, izgovorio je Marlou zvaničnim tonom, „siguran sam da bi bila srećna da našu ćerku ostavi u vašim sposobnim rukama.“

Margaret Bredli brzo spusti pogled na tanjir kako bi sakrila trijumf u očima. „Hvala vam, gospodine Marlou“, reče stidljivo.

9

Ostale su na palubi dok brod nije prošao pored Statue slobode i ostrva Elis i sve dok voda nije postala tamnozeleno, a obala se više nije videla.

„Uzbuđena?“ upita Margaret Bredli.

Rinine oči su sijale.

„Ovo je poput sna.“

Margaret se smešila.

„Biće sve bolje i bolje. Sada bi valjalo da odemo do kabine i odmorimo se pre večere.“

„Ali, nisam umorna“, pobuni se Rina.

„Bićeš“, izgovori Margaret čvrstim, ali prijatnim tonom. „Bićemo na *Levijatanu* šest dana. Imaćeš dovoljno vremena sve da vidiš.“

Klimnula je u znak tihog odobravanja dok su ulazile u kabinu. Harison Marlou nije škrtao kada je njegova ćerka bila u pitanju. Kabina se nalazila u prvoj klasi, imala je dva spojena kreveta i kupatilo. Nije oklevao ni kada je predložila da se Rini kupi nova garderoba. Jednostavno je ispisao ček na hiljadu dolara i rekao joj da ga obavesti ako to ne bude dovoljno.

U Njujorku su kupile samo par stvari, ostalo će nabaviti u Parizu. Međutim, naručila je nekoliko stvari, a da Rini nije ništa rekla, i tražila da ih isporuče direktno na brod. Nije mogla da dočeka da vidi njen izraz lica kada ih ugleda.

Kutije su stajale na krevetu, ali nije Rini ukazala na njih. Želela je da trenutak bude poseban. Skinula je lagani prolećni kaputić i sela u duboku, udobnu stolicu. Otvorila je tašnu i izvadila cigarete. Tek kada je jednu zapalila, shvatila je da Rina zuri u nju. Setila se da je Rina nikada nije videla da puši. Pružila joj je kutiju.

„Hoćeš jednu?“

Rina je oklevala.

„Hajde“, nagovarala je. „U redu je. Većina žena u Evropi puši, nisu tako provincijalne kao žene u Americi.“

Posmatrala je kako pali cigaretu i nasmejala se kada se Rina zakašljala.

„Nemoj gutati dim.“

Rina je zadržala dim u ustima i polako ga ispustila.

„Kako ti se čini?“ Margaret se nasmeši.

„Dobro je.“

„Ovo je zabavno, gospođice Bredli.“

Margaret je pogleda.

„Sada kada smo krenule, možemo da ostavimo formalnosti po strani. Zovi me Pegi.“ Ustala je. „Želiš li prva da se kupiš, Rina?“

Rina odmahnu glavom.

„Ne, gospođice Bredli, vi se prvi okupajte, ako želite.“

Margaret odmahnu glavom, smešeci se.

„Pegi.“

„Mislim, Pegi.“

„Tako je već bolje“, reče Margaret.

Podigla je pogled kada je Rina izašla iz kupatila zavezujući kaiš bade-mantila. Plava kosa padala joj je do ramena. Izgledala je skoro srebrno oko preplanulog lica. Začulo se kucanje. Rina je upitno pogleda.

„Naručila sam šeri“, objasnila je. „Dobar je za apetit prvog dana na moru. Otkrila sam da sprečava *mal de mer*,“ Uzela je poslužavnik iz stjuardovih ruku i dodala Rini jednu čašu. „Živeli“, rekla je, smešeci se i polako otpila.

„Lepo je“, reče Rina.

„Drago mi je da ti se dopada.“

Rina je spustila čašu.

„Da li da večeras obučem svoje novo plavo odelo?“ Margaret je šokirano pogleda. „U prvoj klasi se na večeru obavezno ide u svečanom odelu, Rina.“

„Imam nekoliko haljina koje sam nosila na zabavama“, reče Rina. „Mogu da obučem jednu od njih.“

„Jednu od onih užasnih haljina koje nosiš na školskim igrankama?“

Na Rininom licu se pojavi povređen izraz.

„Meni su lepe.“

Margaret se nasmeja.

„Dovoljno su lepe su za decu, možda. Ali ne i za mladu damu koja ide u Evropu.“

„Onda ne znam šta da obučem“, reče Rina bespomoćno.

Dovoljno je zadirkivala.

„One kutije na krevetu su tvoje“, rekla je nonšalantno. „Mislim da ćeš u jednoj naći nešto što bi mogla večeras da obučeš.“

Izraz Rininog lica bio je upravo onakav kakvom se Margaret nadala. Obukla je zift crnu koktel haljinu golih ramena, pripijenu uz telo. Dok su, sat vremena kasnije, ulazile u trpezariju, svi muškarci su ih pratili pogledom.

Margaret je posesivno posegnula rukom preko stola i potapšala je po ruci.
„Izgledaš divno, draga.“

Margaret je spustila peškir i pogledala se u velikom ogledalu. Zadovoljna svojim odrazom, prešla je rukama po kukovima, a zatim ih raširila. Njene male grudi sa majušnim bradavicama nisu bile veće nego kod nekog muškarca, bokovi su joj bili ravni, a noge prave.

Uvukla se u svilenu pidžamu i brzo zakopčala šlic dugačkog donjeg dela. Zatim je zavezala uski gornji deo. Očešljala je tamnu kosu i zavezala je. Još jednom se pogledala u ogledalu. Pri usputnom pogledu ne bi se razlikovala od muškarca.

Izašla je zadovoljna iz kupatila i ušla u soba

„Kupatilo je slobodno, Rina.“

Rina je zapanjeno piljila u nju.

„Gospođice Bredli, mislim Pegi kakva pidžama!“

Margaret se nasmeši.

„Sviđa ti se!“

Rina klimnu. Margaret je bila zadovoljna.

„Sašivena je od pravog kineskog brokata. Prijateljica mi je poslala materijal iz San Franciska. Sama sam je dizajnirala.“ Sali ima dobar ukus. Ta pidžama joj je bila najomiljeniji od svih njenih poklona.

Rina ustade iz stolice i uze spavaćicu iz ormana. Tražila je bade-mantil.

„Sačekaj malo“, reče Margaret. Otišla je do plakara i izvadila malu kutiju.
„Kad sam već bila u radnji“, reče, „kupila sam ti i par spavaćica.“

Posmatrala je Rinino lice dok je otvarala kutiju.

„Svilene su!“

„Plašila sam se da imaš samo one užasne školske.“

Rina pogleda kutiju.

„Različita boja za svaki dan u nedelji“, reče. „Sve su tako lepe, ne znam koju prvu da obučem.“

Margaret se ponovo nasmeši.

„Obuci belu večeras.“

„Dobro“, reče Rina. Uzela je i ponovo potražila bade-mantil. Zastala je na vratima. „Ne znam kako da ti zahvalim, Pegi“, rekla je zahvalno. „Pored tebe sve deluje predivno.“

Margaret se radosno nasmeja.

„Želim da sve bude divno za tebe“, reče. Pogledala je Rinu kao da joj je nešto

upravo palo na pamet. „Šta kažeš na to da proslavimo ovo veče? Dok se presvlačiš, naručicu šampanjac. Napravićemo sopstvenu malu zabavu.“

„To će biti zabavno“, nasmeši se Rina. „Uvek sam želela da probam šampanjac, ali otac mi nije dozvoljavao.“

„Pa, biće to naša mala tajna“, nasmejala se Margaret dok je podizala slušalicu. „Obećavam da mu neću reći.“

Rina je spustila čašu i počela da se kikoće.

Margaret se zavalila u stolici i dalje držeći svoju za krhku dršku.

„Šta je smešno?“

„Moja spavaćica pucketa svaki put kad se nabora.“

„To je statički elektricitet“, reče Margaret. „Svila je dobar provodnik.“

„Znam“, reče Rina brzo. „Sećam se toga sa tvojih časova.“ Prešla je rukom niza spavaćicu. „Male plave varnice. Vidiš li ih?“

„Ne.“

Rina skoči na noge.

„Isključicu svetlo“, reče. „Tada ćeš ih videti.“

Ugasila je svetlo i stala ispred Margaret.

„Gledaj“, reče. Prešla je rukama niza spavaćicu. Začulo se tiho pucketanje i majušne varnice joj se pojaviše na vrhovima prstiju. Rina podiže čašu i iskapi je. Pružila je ka Margaret i upitala. „Mogu li dobiti još, Pegi?“

„Naravno“, odgovorila je Margaret, napunivši joj čašu.

Rina je podiže do usana i gucnu.

„Šampanjac je gazirani sok napravljen od vina“, rekla je ozbiljno. „Ali ima bolji ukus. Nije sladak.“

„Zar ti se ne čini da je postalo vrlo toplo?“

„Jeste“, odgovori Rina. „Da uključim ventilator?“

„Oh, ne“, odvrati Margaret brzo. „Prehladile bismo se na promaji. Skinuću gornji deo pidžame.“ Osetila je Rinin pogled na svojim malim grudima i podigla čašu. „Smeta li ti?“

Rina odmahnu glavom. Podigla je svoju čašu i otpila još jedan gutljaj.

„Čuješ li muziku?“

Margaret klimnu.

„To je orkestar iz balske dvorane. Sviraju valcer.“

Rina ustade. Ljuljala se u, ritmu muzike.

„Obožavam da plešem“, reče. Klizila je po sobi, bela spavaćica je vijorila dok se vrtela, otkrivajući duge, preplanule noge.

Margaret oseti slabost u donjem delu stomaka dok je ustajala.

„I ja volim da plešem“, reče, odglumivši naklon. „Mogu li vas zamoliti za ovaj ples, gospođice Marlou?“

Rina je pogleda uz osmeh.

„Samo za ovaj. Ostale sam već obećala, gospođice Bredli.“

Margaret prekorno mahnu prstom.

„Gospodin Bredli, molim vas.“

Rina se nasmeja.

„Naravno. Samo jedan ples, gospodine Bredli.“

Margaret zagrlila Rinu oko struka. Obe su se nasmejale kada su male plave varnice zapucketale po Rininoj spavaćici. Margaret je osetila kako joj noge drhte od vreline Rininih grudi kroz tanak materijal. Čvrsto je držala devojkicu i vodila ples. Vrtele su se sve brže i brže dok je muzika dostizala krešendo, a zatim naglo zastale. Rina je pogleda u lice. Margaret se nasmeši.

„Mogle bi da popijemo još malo šampanjca.“ Napunila je Rininu čašu i podigla svoju. „Dobro igraš, Rina.“

„Hvala ti. Ti vodiš bolje od bilo kog momka sa kojim sam igrala na školskim igrankama. Sve što radiš, radiš dobro.“ Rina se blago njihala. „Od igranja mi se vrti u glavi.“

„Možda je bolje da legneš malo na svoj krevet.“

Rina odmahnu glavom.

„Ne želim da upropastim našu žurku.“

„Lezi samo malo. Nećeš upropastiti žurku. Doći ću i ja i sestici pored tebe.“

„Dobro“, reče Rina. Prišla je krevetu i stavila čašu na noćni stočić, a zatim se ispružila preko belog čaršava.

Margaret sede pored nje.

„Da li ti je bolje?“

„Soba se još okreće“, reče Rina.

Margaret se nagnula i pomazila je po čelu.

„Zatvori oči na trenutak.“

Rina poslušno sklopi kapke. Neko vreme su ćutale. Margaret je i dalje mazila po glavi.

„Sada mi je bolje“, reče Rina nežno. „Više mi se ne vrti u glavi.“

Margaret nije odgovorila, ali je nastavila lagano da je mazi. Rina otvori oči i pogleda je. Margaret posegnu rukom ka čaši.

„Još malo šampanjca?“

Rina klimnu. Otpila je i vratila čašu Margaret koja joj se osmehnu, a zatim spusti čašu na stočić.

„Drago mi je što idemo u Evropu zajedno“, izgovori Rina iznenada. „Nikada nisam imala blisku prijateljicu. Devojke u školi mi deluju budalasto. Uvek pričaju o dečacima.“

„Sve su to prilično blesava deca“, reče Margaret. „Zato si mi se ti dopala od prvog trenutka kada si ušla u moju sobu one večeri. Znala sam da si drugačija, zrelija.“

„Otkako je Ladi poginuo, ne mogu da podnesem momke", reče Rina.

„Ladi?"

„Moj brat", objasnila je. „On i moj otac su jedini muškarci koji su mi se ikada dopadali."

„Sigurna sam da je bio divan", reče Margaret.

„Jeste." Rina okrenu glavu na drugu stranu. „Mislim da sam bila zaljubljena u njega."

„Nije to ništa", reče Margaret žustro. „Sve devojke vole svoju braću."

„On nije bio moj pravi brat. Ja sam usvojena."

„Kako znaš da si bila zaljubljena u njega?", upita Margaret dok je u njoj počela da se budi ljubomora.

„Znam", reče Rina. „Mislim da je i on mene voleo."

„Misliš?" Ljubomora se pojačavala. „Da li je... da li ste?"

Rina pogleda u stranu.

„Nikada nisam o tome razgovarala sa nekim."

„Meni možeš reći", reče Margaret. „Ja sam ti prijateljica. Među nama nema tajni."

„Nećeš se naljutiti na mene?"

„Neću se naljutiti", izgovori Margaret maltene oštro. „Reci mi!"

Rinin glas bio je prigušen jastukom.

„Nisam mu dozvolila da me dotakne zato što sam se plašila posledica. Zatim je jednog dana došao u moju sobu i vezao mi ruke za krevet kaišem i uradio to. Tako me bolelo!"

„Ne moguće da te je voleo, ako te povredio."

„Voleo me!", reče Rina divlje. „Zar ne shvataš, Pegi? Ja sam želela da to učini. Sve vreme sam ga izazivala. Kada je to uradio znala sam da ga volim. Ali, onda je otišao na jedrenje sa majkom i oboje su poginuli." Počela je da jeca. „Ja sam kriva zato što sam to želela. Zar ne shvataš da je trebalo da poginem ja, a ne moja majka? Zauzela je moje mesto u snu. Sada više uopšte ne sanjam."

„Ponovo ćeš sanjati", reče Margaret polako, privijajući Rinu na grudi.

„Ne verujem!"

„Sigurna sam", uveravala je Margaret. „Ispričaj mi sve i ja ću ti pomoći."

Rina prestade da plače.

„Misliš li da je to moguće?", upitala je, pretražujući joj pogledom lice.

„Ispričaj mi, pa ćemo videti."

Rina duboko udahnu.

„Sanjala sam da sam mrtva i da svi stoje oko mog kreveta i plaču. Znala sam koliko me vole i žele da budem i dalje sa njima zato što su me preklinjali da ne umrem. Ali nisam mogla ništa da učinim. Već sam bila mrtva."

Margaret oseti hladan dah uzbuđenja kako juri kroz nju. Polako je ustala.

„Zatvori oči, Rina“, rekla je tiho, „Odigraćemo tvoj san. Koga želiš da igram?“
Rina je stidljivo pogleda.

„Budi Ladi.“

„Biću Ladi“, reče Margaret. „Sada zatvori oči.“

Margaret pogleda devojkicu i na oči joj iznenada navreše suze. Počeo je da je razdire strah. Rina je bila mrtva. Stvarno je bila mrtva.

„Rina!“ vrisnula je napuklim glasom. „Molim te, nemoj da umreš! Molim te!“
Rina se nije pomerila i Margaret pade na kolena pored kreveta. „Molim te, Rina. Ne mogu da živim bez tebe.“ Nagnula se iznad kreveta i počela da ljubi Rinino lice.

Rina iznenada otvori oči sa malim, ponosnim osmehom na licu.

„Pa ti stvarno plačeš“, reče dodirnuvši prstima Margaret po obrazu.
Zadovoljno je zatvorila oči.

Margaret joj je polako svukla spavaćicu.

„Predivna si“, prošaputala je. „Ti si najlepša žena na svetu. Suviše lepa da bi sada umrla.“

Rina je pogleda.

„Stvarno misliš da sam lepa?“

Margaret klimnu. Strgnula je donji deo pidžame i bacila ga na pod.

„Treba samo da me pogledaš i videćeš koliko si lepa.“ Uzela je Rininu ruku i privila je na svoje grudi, a zatim preko stomaka do butina. „Osećaš li kako sam ravna, kao muškarac?“

Polako se spustila na krevet pored Rine. Nežno joj je milovala grudi i ljubila u hladne obraze.

„Sa tobom se osećam tako sigurno, tako dobro“, šaputala je Rina. „Nisi poput drugih momaka. Ne volim kada me oni dodiruju. Plašim ih se. Ali, tebe se ne plašim.“

Uz vrisak agonije, Margaret se okrenula i kolenima razdvojila Rinine noge.

„Volim te, Rina! Molim te, nemoj da umreš!“

Spojila je svoje usne sa Rininim. Na trenutak je osetila vatru njenog jezika, a zatim čula Rinin promukli šapat.

„Ladi, jebi me, jebi me! Volim te, Ladi!“

10

Rina je spustila pogled na svoj ručni sat. Bilo je pola dva.

„Stvarno moram da krenem“, reče.

„Zuriš nakon ovakvog ručka?“ Žak Dešan raširi ruke. „To je svetogrđe. Moraš nešto popiti pre nego što kreneš.“

Rina se nasmeši vitkom advokatu koji je počeo da sedi.

„Ali...”

„U Parizu si više od godinu dana", prekide je Žak, „i još nisi naučila da se nakon obroka nigde ne juri. Šta god da je u pitanju, moraće da sačeka." Pozvao je konobara. „Psssst!"

Konobar se zaustavio i naklonio sa poštovanjem.

„*Monsieur?*"

Rina se zaveli u stolici. Žak je upitno pogleda.

„Perno. Preko leda." Stresao se. „Preko leda", ponovio je konobaru. „Čuo si *mademoiselle*." Konobar je ka njoj bacio procenjivački pogled koji su izgleda svi Francuzi delili.

„Preko leda, *monsieur*“, reče. „Za vas, kao i obično?"

Žak klimnu, i konobar se udalji. Okrenuo se ka Rini.

„Kako napreduje slikanje?", upita. „Napreduješ li?"

Rina se nasmeja.

„Znaš i sam. Bojim se da nikada neću postati slikar."

„Ali se dobro zabavljaš?"

Okrenula se ka ulici. U vazduhu se osećao blagi miris maja koji se mogao osetiti samo u Parizu. Vozači kamiona su već radili samo u košuljama, a žene su odavno odbacile jednolične sive i crne zimske kapute.

„Nisi mi odgovorila", reče on.

Okrenula se ka njemu dok im je konobar donosio piće.

„Zabavljam se", reče dok je uzimala čašu.

„Zar nisi sigurna?", bio je uporan.

Iznenada se nasmešila.

„Naravno da sam sigurna."

Podigao je čašu.

„*A votre sante.*"

„*A votre sante*", ponovila je.

Spustio je čašu.

„A tvoja prijateljica?" upita. „Kako je ona?"

„Pegi je dobro", reče Rina automatski. Staloženo ga je posmatrala. „Pegi je veoma dobra prema meni. Ne znam šta bih radila bez nje."

„Kako možeš to da tvrdiš?", žustro je rekao. „Nikada nisi pokušala da budeš bez nje. Mogla bi da učiniš mnogo šta. Mlada si, lepa. Mogla bi da se udaš, da dobiješ decu, mogla bi čak..."

„Da budem tvoja ljubavnica?", nasmešila se prekidajući ga.

Klimnu je i nasmešio se.

„Čak i da budeš moja ljubavnica. To nije najgora stvar koja bi mogla da se desi. Ali, seti se mojih uslova."

Pogledala ga je u oči.

„Ti si veoma ljubazan čovek, Žak", reče, setivši se onog popodneva kada su se upoznali.

Pegi i ona bile su u Parizu nekoliko meseci i upravo su pronašle stan, pošto im je otac dozvolio da ostanu u Parizu godinu dana. Pegi ju je odvela na zabavu koju je priredio profesor sa univerziteta na kojem je počela da radi.

Rina se osećala veoma usamljeno. Nije govorila francuski dovoljno dobro da bi mogla da umeša u gomilu, pa se povukla u ugao. Prelistavala je časopis kada je začula nečiji glas.

„Gospođica *Americaine*?"

Podigla je pogled. Pred njom je stajao vitak čovek, tamne kose sa ponekom sedom na slepoočnicama. Nežno se osmehivao.

„*Non parle fran...*“

„Ja govorim engleski", brzo je prekinuo.

Nasmešila se.

„Šta lepa devojka poput tebe radi sama sa časopisom u rukama?" upitao je. „Ko je toliko blesav da te dovede na ovakvu zabavu i zatim...", mahnuo je neodređeno.

„Dovela me prijateljica", reče Rina, pokazujući Pegi. „Upravo je dobila posao na univerzitetu."

Pegi je živahno razgovarala sa jednim od profesora. Delovala je veoma privlačno u uskom odelu.

„Oh", izusti on, uz čudan zbunjen izraz lica.

„Koga si ti doveo?"

„Nikoga." Slegnuo je ramenima. „Zapravo sam došao sa nadom da ću upoznati tebe."

Bacila je pogled na njegove šake i videla da nosi burmu, kao i mnogi Francuzi.

„Očekuješ da poverujem u to?" rekla je. „Pitam se šta bi tvoja žena rekla?"

Nasmešio se, a potom i nasmejao sa njom.

„Moja žena bi imala razumevanja. Nije mogla da dođe sa mnom. Veoma je trudna.“ Ispružio je ruku ispred sebe i načinio preterano veliki krug.

Ponovo se nasmejala. Potom je začula Pegin glas preko ramena.

„Zabavljaš li se, draga?"

Nekoliko nedelja kasnije bila je sama u stanu kada je zazvonio telefon. Bio je to Žak. Otišla je sa njim na ručak. To im je prešlo u običaj.

Jednog popodneva veoma nalik današnjem sedeli su sa pićem u rukama.

„Zašto se toliko plašiš muškaraca?", upitao je iznenada.

Osetila je kako joj se crvenilo prikrada od vrata ka licu.

„Zašto misliš da se plašim?"

„Imam takav osećaj", reče. „Prosto znam."

Spustila je pogled ka svom piću i ćutala.

„Tvoja prijateljica nije rešenje”, reče on.

Pogledala ga je.

„Pegi nema nikakve veze sa tim. Ona mi je dobra prijateljica, i to je sve.”

Nasmešio se.

„U Francuskoj si, sećaš se? Sve je u redu, mi razumemo takve odnose. Ali, ja ne razumem tebe. Ti nisi sorta žene koja tako živi.”

Sada je već mogla da oseti kako joj lice gori.

„To nije baš ljubazno od tebe.”

Nasmejao se.

„Nije”, priznao je iskreno. „Ali, ne mogu da gledam kako gubiš vreme.”

„Više bi ti se dopalo da spavam sa nekim nespretnim idiotom koji nema pojma ni o čemu, i kojeg boli dupe za to kako se ja osećam?”, reče ljutito.

Odmahnulo je glavom.

„Ne. To mi se uopšte ne bi dopalo. Dopalo bi mi se da spavaš sa mnom.”

„Zašto misliš da bi s tobom bilo drugačije?”

Pogledao je u oči.

„Zato što sam ja čovek, a ne dečak. Zato što želim da ti ugodim. Dečaci su poput bikova, misle samo na sebe. U pravu si što se toga tiče. Ali, nemoj zbog toga misliti da jedino žene znaju kako se vodi ljubav. Postoje i senzibilni muškarci.”

„Poput tebe?”, upitala je sarkastično.

„Poput mene. Zar misliš da se viđam sa tobom zbog zajedničkih intelektualnih interesovanja?”

Nasmejala se.

„Bar si iskren.”

„Verujem u iskrenost.”

Nekoliko meseci kasnije, jednog kišnog popodneva, otišla je do njegovog stana i bilo je upravo onako kako je rekao. Bio je nežan i pažljiv. Uopšte je nije bolelo. Sve vreme je osećala moć u sebi, moć da ga dovede do tačke ekstaze sa koje nema povratka, moć koja nikada ne bi mogla da se pretvori u strah, zato što može da je kontroliše.

Posmatrala ga je kako Žakopčava košulju pred ogledalom.

„Žak.”

Okrenulo se.

„Da, šećeru?”

Ispružila je ruke ka njemu.

„Dođi ovamo, Žak.”

Prišao je krevetu. Brzo se sagnuo i poljubio je u gole grudi.

„Kada vodiš ljubav, draga”, reče, „bradavice su ti pune poput zrelih, purpurnih šljiva. Sada su poput malih, ružičastih makova.”

„Bilo je baš onako kako si rekao, Žak."

„Drago mi je."

Uzela je njegove snažne, smeđe šake u svoje i pogledala ih. Zlatna burma zasija. Pogledala ga je u oči.

„Mislim da bih volela da budem tvoja ljubavnica", rekla je nežno.

„*Bon*“, reče on. „Nadao sam se da ćeš to reći. Zato sam iznajmio ovaj stan. Možeš da se useliš večeras."

Iznenadila se.

„Da se uselim ovde?"

Klimnuo je.

„Ako ti se ovaj stan ne dopada, pronaći ću neki drugi."

„Ne mogu to da učinim! A Pegi?"

„Kakve veze ima Pegi s tim?", slegnuo je ramenima. „To je *fini*“

„Zar ne možemo da nastavimo da se viđamo kao sada? Doći ću ovde kada god želiš."

„Znači, nećeš se useliti?"

Odmahnula je glavom.

„Ne mogu. Šta bi Pegi radila bez mene? Ne može da zadrži stan ako joj ja ne pomazem. Osim toga, ako bi moj otac saznao, ubio bi me."

„A ne smeta mu što živiš sa tom sa tom *lesbienne*?" reče gorko.

„Ne poznaješ mog oca. U Bostonu nikada ne razmišljaju o takvim stvarima."

„Šta on misli, ko je ona?"

„Ono što je uvek bila", odgovori Rina. „Moja profesorka, moja prijateljica."

Kratko se nasmejao.

„Da, ona jeste tvoja profesorka."

„Oh, Žak", izgovorila je povređenim glasom. „Nemoj sada sve da pokvariš. Zašto ne možemo da nastavimo ovako?"

Pogledao je.

„Znači, nećeš se useliti u ovaj stan?"

„Ne mogu“, reče ona. „Zar ne razumeš da ne mogu?"

Ustao je i otišao do toaletnog stočića. Završio je sa zakopčavanjem košulje i dohvatio kravatu.

„Ne razumem u čemu je stvar. Najzad, i ti si oženjen. Ne možeš ovde da provodiš bogzna koliko vremena."

Proučavao ju je.

„To je drugo", reče hladno.

„Drug?", vrisnula je. „Zašto je drugo kada si ti u pitanju, a nije drugo kada sam ja u pitanju?"

Zurio je u nju.

„Čovek može biti neveran svojoj ženi, i ona njemu, ako tako želi. Ali, čovek

nikada ne sme biti neveran ljubavnici, niti žena sme biti neverna svom ljubavniku."

„Ali, Pegi nije muškarac!"

„Ne, nije", reče on smrknuto. „Ona je nešto mnogo gore od muškarca."

Rina ga pogleda. Ponosno je podigla glavu.

„To su tvoji uslovi?", tiho je upitala

Sedela je ponosno, uspravno, grudi su joj izgledale veličanstveno. Video je obrise rebara kako se pomeraju ispod kože dok diše. Nikada u životu nisam video takvu lepotu, pomislio je. Naglas je izgovorio:

„Ako to želiš tako da nazoveš da, to su moji uslovi."

Nije odgovorila.

„Ne razumem", reče Rina. Pogledala ga je. „Dodaj mi haljinu."

To je bilo pre mnogo meseci. Začudo, ostali su prijatelji. Podigla je „perno" ka usnama i iskapila čašu.

„Sada stvarno moram da idem", reče. „Obećala sam Pavanu da ću biti u studiju u tri sata."

Podigao je obrvu.

„Pavan? Sada se baviš skulpturom?"

Odmahnula je glavom.

„Ne, biću mu model."

Žak je znao šta Pavan pokušava da učini. Koristio je mnoge modele za jednu jedinu statuu. Uvek je pokušavao da napravi ideal. Nikada neće uspeti.

Osetila je kako mu pogled klizi ka njenim grudima. Nasmejala se.

„Nije ono što misliš."

„Ne?", upita on. „Zašto?"

„Kaže da su previše velike."

„Lud je", reče Žak žustro. „Ali, svi umetnici su ljudi. Šta je u pitanju?"

Ustala je.

„Moja preponjača", reče.

Prvi put od kako ga je upoznala ostao je bez reči.

Nasmejala se. Konačno je pronašao svoj glas.

„Zašto?"

„Zato što je to najveća planina na koju će se bilo koji muškarac ikada popeti, kaže on, i više će ih izginuti pokušavajući da se popnu, nego što ih je ikada izginulo na Mont Everestu.“ Nasmejala se i nagnula ka njemu. „Ali nećemo mu reći da si ti preživeo uspon, zar ne, Žak?"

Poljubila ga je u obraz, okrenula se i zakoračila na trotoar. Posmatrao je dok nije nestala u gomili, a zatim je pozvao konobara.

„Pssst!", reče mu. „Mislim da ću popiti još jedno piće!"

Projurila je pored ljubaznog konsijerža, i popela se uza stepenice na treći sprat. Ostala je u studiju duže nego što je planirala. Jedva će imati vremena da spremi večeru pre nego što se Pegi vrati kući.

Rina je prošla kroz majušnu dnevnu sobu u kuhinju. Istom šibicom je brzo upalila plin pod bojlerom i rernu, ostavivši je na tihoj vatri. Uzela je malo, potamnelo, već ispečeno pilence koje je upravo kupila u roštiljarnici na uglu i stavila ga u tepsiju, pa u rernu kako se ne bi ohladilo. Žurno je isekla nekoliko parčića sa velike vekne hleba i stavila ih pored velikog komada sira. Zatim je postavila sto. Završila je za nekoliko minuta.

Pogledala je na sat. Imaće čak vremena i da se okupa, ako se voda zagrejala. Pipnula je bojler. Bio je mlak. Biće dovoljno ako napuni kadu samo do polovine.

Na putu ka kupatilu, ponovo je prošla kroz dnevnu sobu, sa prstima na dugmićima bluze. Vrata se otvoriše i ona se okrenu ka njima.

„Poranila si“, reče.

Pegi je hladno pogleda i bez odgovora zatvori vrata za sobom. Rina slegnu ramenima. Pegi je bila ćudljiva. Jednog trenutka bi bila vesela, raspoložena i srdačna, a sledećeg hladna i mrzovoljna. Proći će je.

„Ima vina i sira na stolu ako želiš nešto da gricneš pre večere“, rekla je i ponovo krenula ka kupatilu.

Pegina šaka je zaustavi i okrenu.

„Rekla sam ti da se ne vidiš više sa Dešanom!“

Rina je zurila u nju. Znači, to je u pitanju. Neko ih je video u restoranu i rekao Pegi. Čudno je to. Od svih muškaraca koje su poznavale, Pegi je bila ljubomorna samo na Žaka. Mladići je nikada nisu uznemiravali. Međutim, Žak je, sa samouverenim osmehom i sedom kosom na slepoočnicama, uvek uspevao da je onespokoji.

„Naletela sam na njega i pozvao me na ručak“, reče Rina. Nije se plašila Peginih ljubomornih ispada, ali nije joj bilo do svađe. „Nisam želela da budem neuljudna.“

„Gde si bila celo popodne?“, zahtevala je Pegi da zna „Nisi bila u umetničkoj školi, nisi bila kod kuće. Zvala sam i zvala sve dok nisam izludela od brige.“

„Nije mi se išlo u školu“, reče Rina.

Pegi žmirnu ka njoj.

„Da nisi otišla do njegovog stana?“

Rina joj uzvratila pogled.

„Ne, nisam.“

„Ušao je u svoj stan sa nekom plavušom oko četiri.“

Rina podiže obrvu. Žak nije gubio vreme.

„Ja nisam jedina plavuša u Parizu”, reče.

„Nije podigao slušalicu”, izusti Pegi optužujuće.

Rina se nasmeši.

„Ne mogu reći da ga krivim.”

Pegi je ošamari.

„Lažeš!”

Rina podiže ruku ka svom obrazu. Zurila je u Pegi. I drugi obraz poče da joj gori kada je Pegi ponovo ošamarila. Zgrabila je Rinu za ramena i počela da je tresе.

„Želim da čujem istinu!”

„Rekla sam ti istinu!”, vrisnu Rina i divlje napade Pegi.

Pegi se povuče zbog iznenadnog nasrtaja. Na licu je imala izraz povredенosti.

„Zašto mi to radiš kada znaš koliko te volim?”

Rina je piljila u nju. Prvi put je obuzeo osećaj odvratnosti. Najpre zbog Pegi, a potom i zbog sebe. Maltene istog trenutka, Pegi se bacila na kolena i obgrlila joj butine.

„Molim te, molim te, draga, ne gledaj me tako. Nemoj se ljutiti na mene. Žao mi je. Luda sam od ljubomore.”

Rinu je lice peklo od udaraca. Iznenada je bila vrlo umorna.

„Nemoj to više nikada uraditi”, rekla je.

„Neću, neću”, obećavala je Pegi, mahnito. „Ne mogu da podnesem da taj prljavi pohotljivac opet položi ruke na tebe.”

„On nije pohotljivac, on je muškarac”, reče Rina. Pogledala je Pegi. U glasu joj se osećao blagi prezir. „Pravi muškarac, a ne imitacija!”

„Pokazala sam ti više nego što bi mogla da naučiš od svih muškaraca na svetu.”

Rinu je iznenada pogodilo otkrovenje. Neka hladnoća projuri kroz nju. Pogledala je tamnosmeđu glavu naslonjenu na svoju suknju.

„Upravo to i nije u redu. Ti toliko žudiš da mi pokažeš koliko me voliš, da me naučiš ljubavi. Ali, sve to dolazi spolja. Zašto ne možeš da me naučiš da osećam ljubav, da dajem ljubav?” polako je odgurnula Pegi od sebe. Zatim je, zbog nedostatka boljeg mesta, pala na kolena, naslonila glavu na Pegine grudi i počela da plače.

„Plači, ljubavi, plači”, šaputala je Pegi. „Isplači se. Uvek ću se brinuti o tebi. Ljubav zato postoji.”

Bilo je rano kada je Amru Sing stigao na zabavu koju je Pavan priredio u čast otkrivanja svog remek-dela. U šest sati se naklonio svom domaćima, učtivo odbio piće i zauzeo svoje uobičajeno mesto pored zida u praznoj sobi.

Kao što mu je bila navika, skinuo je košulju, uredno je složio i stavio na pod. Zatim je skinuo cipele nije nosio čarape i stavio ih pored košulje. Duboko je udahnuo i naslonio se na zid, skliznuo do poda i seo na košulju sa prekrštenim nogama.

Na taj način je mogao, bez okretanja glave, da posmatra svaku osobu u prostoriji. Iz ove pozicije je mogao najlakše da ispuni svoj um. Razmišljao je o mnogim stvarima, ali najviše o ljudskoj taštini i ambiciji. Amru Sing je tražio čoveka čija taština i ambicija prevazilaze lično i teže slavi koja je tokom mnogih stoleća zatrpana duboko u ljudskom duhu. Nije ga obeshrabrivalo to što još nije pronašao takvog čoveka.

Osetio je kako mu se mišići napinju na način koji je u isto vreme relaksirajući i utešan. Osetio je kako mu se disanje usporava i postaje sve pliće. Zatvorio je ugao uma na trenutak, mada su mu oči bile otvorene i pripravne. Njegova potraga se može završiti bilo koje noći, možda baš večeras.

Međutim, već je osećao zli duh boginje Kali kako divlja po prostoriji. Sleganjem ramena je oterao osećaj razočarenja. U sobi je bilo toliko niskih ljudi.

Na podu, u uglu iza sofe, čovek i žena su bludničili skriveni od pogleda drugih, ili su bar mislili da su skriveni. Pomislio je na skaredne pozicije urezane visoko na zidovima boginjinog hrama i osetio kako kroz njega struji prezir. Ovaj ružni snošaj koji je posmatrao ispod visokih nogu kauča, nije mogao biti opravdan čak ni svetim obožavanjem zle boginje.

Statua je stajala na postolju u niši kod vrata, osvetljena odozgo jednom svetiljkom. Stajala je mirno, poput leša u pokrovu. Nije se pomakla kada su se vrata otvorila i dva nova gosta ušla unutra. Amru ih je prepoznao ne pomerajući oči. Plava Amerikanka i njena tamnokosa prijateljica. Zatvorio je svoj um pred njima kada je sat odzvonio i Pavan počeo da govori.

Samo je ponavljao ono što je već govorio tokom mnogih večeri, ali je na kraju iznenada počeo da plače. Bio je veoma pijan i zamalo da padne dok je, brzim potezom, skidao pokrivač sa statue.

U prostoriji je zavladao tišina dok su svi posmatrali hladan, mermerni oblik. Izrezbarena je u veličini za jednu trećinu manjoj od prirodne, od italijanskog ružičastog mermera koji je na svetlu dobio nežnu nijansu životne topline. Figura je stajala na prstima, sa rukama iznad lica okrenutog nagore, i posezala za svojim ljubavnikom, suncem.

Tišinu se odjednom prekinula kada su svi počeli da mu čestitaju i tapšu. Svi osim jedne osobe, svi osim Leokadije, trgovca umetninama. To je bio nizak, sed čovek, tankih, naprćenih, bankarskih usta.

Šta god da su drugi govorili, njegova reč bila je presudna. On će odrediti vrednost statue. Nebitno je što će možda cena koju odredi zauvek sprečiti prodaju. Njegova procena je određivala da li će statua biti smatrana umetničkim delom.

Pavan mu se zabrinuto približi.

„Pa, *monsieur*?“, upita. „Šta vi mislite?“

Leokadija ga nije pogledao. Nikada nije gledao osobu sa kojom razgovara. Umetnici su tvrdili da ne može da ih pogleda u oči zato što je parazit koji živi od njihovog znoja i krvi bolje od njih samih.

„Tržište za skulpturu je veoma slabo“, izgovori najzad.

„Bah!“, frknu Pavan. „Nisam vas pitao za tržište. Pitao sam vas šta mislite o mom delu!“

„Tvoje delo je kao i uvek“, reče trgovac dvosmisleno.

Pavan se okrenu i pokaza rukom ka statui.

„Pogledajte te grudi. Koristio sam različite devojke kako bih postigao simetriju koju priroda ne daruje. A lice. Bez ijedne mane! Pogledajte obrve, oči, jagodice, nos!“ Iznenada je ućutao, zureći u statuu. „Nos“, prošaputao je.

Okrenuo se ka modelima, skupljenim pored zida.

„Donesite bocu vina! Nos, *monsieur*“, reče optužujuće. „Zašto mi niste ništa rekli za nos?“

Leokadija je ćutao. Nije bilo pravo vreme da objašnjava Pavanu da nos nema mane. Morao je da sačuva svoju reputaciju.

„Moje dleto!“, urliknuo je Pavan. Popeo se na stolicu i pažljivo postavio dleto. Malčice je zagrebao kamen, a zatim uglačao površinu rukavom. Mermer je ponovo zasijao, a on je sišao sa stolice i pogledao. Iznenada je frustrirano vrisnuo u agoniji. „Ne valja!“, kriknuo je. „Užasno je! *Monsieur*, zašto mi ništa niste rekli? Zašto ste mi dozvolili da napravim budalu od sebe?“

Leokadija je i dalje ćutao.

Pavan je tupo zurio u trgovca dok su mu se oči punile suzama, zatim se okrenuo i divljački zamahnuo čekićem ka glavi statue. Mermer puče, a glava se rasu po podu. Pavan je divlje zamahivao po ostatku figure. Otpale su ruke, potom ramena. Na grudima se najpre napravila pukotina, a zatim su se i ona skrhalo. Statua se luđački klimala na postolju, a zatim pala.

Pavan je klečao iznad krhotina i zamahivao čekićem kao posednut.

„Voleo sam te!“, urlao je dok su mu suze klizile niz obraze. „Voleo sam te, a ti si me izdala!“ Najzad je iscrpljeno pao na pod među ostatke.

Istom brzinom kojom su došle, suze su i presušile. Pavan je frenetično tražio nešto među komadima skrhanog mermera. Najzad je to pronašao i osovio se na noge. Divlje je mahao ka trgovcu sa fragmentom u ruci. Stavivši ga na spojene dlanove, ispružio je ruke.

„Sada shvatam u čemu sam pogrešio, *monsieur*“, reče. „Vidite li?“

Leokadija pogleda komad kamena. Nije ni znao šta to treba da predstavlja. Međutim, ni sada nije bilo pravo vreme da progovori. Oprezno je klimnuo.

„Hvala bogu!“, zaurla Pavan. „Hvala bogu što nisam uništio jedino zrno lepote

u besu svog razočaranja!"

Gomila se gurala napred da vidi šta Pavan drži u ruci. Svima je izgledalo poput običnog komada slomljenog mermera.

„Šta je to?", prošaputa neko od njih.

„Glupe budale! Zar ne prepoznajete put kojim ste došli na svet? Dušu ženske lepote?", urlao je Pavan.

Ustao je na noge i urokljivo ih pogledao.

„Na ovo samo bogovi mogu da polože glavu! Pogledao je kamen u svojim rukama i nežan izraz mu obasja lice.

„Sada vidim svoju grešku", reče. „Oko ovog majušnog jezgra ću izrezbariti savršenu Ženu u kamenu!" pogledao ih je dramatično.

Leokadija ponovo pogleda fragment. Znači to je u pitanju. Skoro istog trenutka mu je na pamet pao debeli egipatski princ koji je ušao u galeriju. Njemu bi se ovo sigurno dopalo.

„Hiljadu franaka", reče.

Pavan ga pogleda sa obnovljenim samopouzdanjem.

„Hiljadu franaka!", rekao je prekorno.

„Dobro, hiljadu i petsto", promrmlja Leokadija.

Pavan je pokrenuo večnu borbu između trgovca i umetnika. Okrenuo se svojim kolegama umetnicima.

„Nudi mi samo hiljadu i petsto franaka!" Žustro se okrenuo ka trgovcu. „Ni santima manje od dve i po hiljade, plus provizija za klesanje skulpture žene koja mi je bila model!" viknuo je.

Leokadija spusti pogled ka podu.

„Kako da preuzmem tu proviziju na sebe kada ne znam kako izgleda model?"

Pavan se okrenu. Modeli se radoznalo zagledaše, pitajući se koja je od njih pozirala za taj deo tela. Oblilo je rumenilo, ali je ruke povukoše napred ka skulptoru.

Pavan je uze za ruku i povede ka trgovcu. Prvi put, Leokadija je pogledao osobu pred sobom. Međutim, odmah je skrenuo pogled.

„Dogovoreno!", promrmljao je.

Duboki urlik trijumfa začuo se iz umetnikovog grla. Podigao je Rinu u naručje i uzbuđeno je poljubio u oba obraza.

„Živećeš zauvek, lepotice moja!", ponosno je uzviknuo. „Urezaću tvoju lepotu u kamen kako bi sama večnost mogla da te obožava!"

Rina poče da se smeje. Kakvo ludilo! Svi su ljudi. Pavan je počeo snažno da peva, vukući je za sobom u uvrnutom plesu. Podigao je na postolje, gde je maločas stajala statua. Osetila je da joj neke šake vuku haljinu. Ispružila je ruke kako bi se zadržala da ne padne. Sledećeg trenutka se našla potpuno naga na postolju. U prostoriji zavlada čudna tišina.

Dole ju je spustio lično Pavan. Nabacio joj je platno preko ramena dok je išla ka kupatilu. Jedna od devojaka joj dodade haljinu. Rina je uze i zatvori vrata za sobom. Pojavila se par sekundi kasnije.

Pegi je čekala ispred. Napola je vodila, a napola vukla. Ulazna vrata se za njima zalupiše.

Jedna od zavesa u umu Amra Singa iznenada se podiže. Čuo je prigušene glasove kroz drvenu pregradu iza svoje glave.

„Jesi li luda?”

„Nije bitno, Pegi.”

„Šta ako sutra budeš u novinama? Dopisnici će te prepoznati i ubrzo ćeš se naći na naslovnim stranama svih bostonskih novina!”

Rinin smeh je veselo odzvanjao.

„Već vidim naslove ispisane krupnim slovima”, reče ona. „Devojka iz Bostona izabrana za najbolju pičku u Parizu!”

„Zvučiš ponosno.”

„Zašto ne bih bila? To je jedina stvar koju sam ikada uradila za sebe.”

„Kad se pročuje, juriće te svaki muškarac u Parizu. Pretpostavljam da bi ti se to dopalo.”

„Možda i bi. Vreme je da odrastem i prestanem slepo da verujem tebi.”

Začuo se zvuk žestokog šamara, a potom i ljutiti uzvik.

„Ti si najobičnija kurva, jeftina kurva. Tako prema tebi treba i postupati!”

Na trenutak je zavládala tišina.

„Rekla sam ti da to više nikada ne uradiš!”

Amru je čuo još jedan šamar.

„Gaduro, kurvinska! To je jedini jezik koji razumeš!” Nastupila je pauza, a potom, „Rina!” U glasu se osetio tračak straha. *Kao da je dreser tigrova zakoračio u kavez i otkrio da je mače postalo odrasla mačka*, pomisli Amru Sing. „Šta radiš? Spusti tu cipelu!”

Odjeknuo je vrisak i čuo se zvuk tela koje pada, kotrljajući se niz duge, strme stepenice. Prvi put od kada ljudi pamte, Amru Sing je napustio zabavu pre nego što su svi gosti otišli.

Rina je stajala pored ograde, pepeljastog lica i gledala niza stepenice. U ruci je i dalje držala cipelu sa visokom, veoma oštrom štiklom. Uzeo joj je cipelu iz ruke i sagnuvši se, navukao je na njeno stopalo.

„Nisam je ni dotakla!”

„Znam”, reče Amru Sing tiho.

Pala mu je na grudi. Osetio je kako joj srce lupa divlje i uplašeno.

„Saplela se i pala preko ograde!”

„Nikome ništa ne govori!” prošaputao je zapovednim tonom. „Prepusti to meni!”

Zatim se vrata iza njih otvoriše i dvoje gostiju izađe u hodnik. Amru Sing je okrenu ka njima, pritisnuvši šakom Rininu glavu uz svoje grudi tako da je jedva mogla da diše, a kamoli da govori.

„Dogodila se nesreća“, izgovorio je smireno. „Pozovite doktora.“

Na ramenu je osetio kako Rina počinje da plače. Pogledao je blistavu plavu kosu. Čudno zadovoljstvo zasija u njegovim tamnim, dubokim očima.

Znamenje se ostvarilo. Zla boginja Kali je udarila. Ma koliko je pažljivo skovala plan da poseje krivicu, ovoga puta nije primila nevinu žrtvu na oltaru svoje moći.

12

Kada je Žak ušao u stan, Rina je dubila na glavi, tela prislonjenog uza zid. Stajao je nekoliko trenutaka, posmatrajući vitko telo u uskim crnim hulahopkama i sjaktavu kosu rasutu po podu.

„Šta to radiš?“, upitao je učtivo.

Nasmešila mu se naglavačke.

„Stojim na glavi.“

„To vidim i sam“, reče on. „Pitam se zašto?“

„Amru Sing kaže da je to dobro za mozak. Krv ga opere i onda dobijemo novi pogled na svet. U pravu je. Sve izgleda veoma drugačije kada si naglavačke.“

„Da li ti je Amru Sing objasnio kako čovek da poljubi devojkicu koja stoji na glavi?“, upitao je uz osmeh.

„Ne“, odgovorila je i nestašno se nasmešila. „Toga sam se sama setila!“ Gipko je izvila leđa i pomerila noge.

Grohotom se nasmejao. Slovo Y koje je nogama napravila na zidu bilo je nepogrešiva pozivnica. Žustro se sagnuo, spustio glavu između njenih nogu i poljubio je. Srušila se na pod od smeha.

„Lepo je čuti tvoj smeh“, reče on. „U početku se nisi često smejala.“

„U početku nisam bila srećna.“

„Da li si sada srećna?“, upitao je.

Kada ga je pogledala, u očima joj je i dalje blistao osmeh.

„Veoma sam srećna.“

Promenila se. Nije više bila ona ošamućena devojkicu koju je prvi put video one noći pre nekoliko meseci. Setio se one večeri kada mu je zazvonio telefon kraj kreveta.

„Gospodin Dešan?“, upitao je dubok, tih glas.

„OUI?“, odgovorio je kroz polusan.

„Izvinjavam se što vas uznemiravam“, nastavio je glas, govoreći na

francuskom jeziku sa čudnim akcentom, britanskim mada ne potpuno čistim. „Zovem se Amru Sing. Sa vašom sam prijateljicom, gospođicom Rinom Marlou. Potrebna joj je vaša pomoć.”

U trenutku se rasanio.

„Da li je ozbiljno?”

„Prilično”, odgovori Amru Sing. „Gospođica Bredli je doživela nesreću. Pala je niza stepenice i poginula. Policija pravi probleme.”

„Mogu li da razgovaram sa gospođicom Marlou?”

„Ona, nažalost, ne može da dođe do telefona. U šoku je.”

„Gde ste?”

„U studiju gospodina Pavana, skulptora. Zna li gde je to?”

„Da”, odgovori Žak brzo. „Biću tamo za pola sata. Ne dozvolite joj da u međuvremenu razgovara sa bilo kim.”

„Za to sam se već pobrinuo”, reče Amru Sing. „Neće razgovarati ni sa kim dok vi ne stignete.”

Žak nije razumeo na šta tačno Amru Sing misli dok nije video Rinino pepeljasto lice i prazan izraz u očima. Policija ju je efikasno izdvojila u malu garderobu.

„Vaša prijateljica je u veoma velikom šoku, gospodine”, reče inspektor kada se Žak predstavio. „Pozvao sam doktora.”

Žak se nakloni.

„Veoma ste ljubazni, inspektore. Možete li da mi kažete šta se desilo? Upravo sam stigao, pozvao me zajednički prijatelj.”

Inspektor raširi ruke.

„U pitanju je rutinski postupak, gospodine. Gospođica Bredli je pala niza stepenice. Treba nam samo izjava gospođice Marlou, koja je bila sama sa njom u tom trenutku.”

Žak klimnu. To sigurno nije sve, pomislio je. Zašto bi ga inače Amru Sing pozvao?

„Mogu li da uđem u garderobu?”

Inspektor se nakloni.

„Naravno, gospodine.”

Žak je ušao u malu prostoriju. Rina je sedela na stolici, skrivena iza visokog čoveka sa turbanom.

„Gospodin Dešan?”

Žak se nakloni.

„Na usluzi, gospodine Sing.” Pogledao je Rinu. Izgledalo je kao da ga ne vidi.

Kada je Amru Sing progovorio, glas mu je bio mek, kao da se obraća detetu.

„Gospođice, stigao je vaš prijatelj, gospodin Dešan.”

Rina ga tupo pogleda. Kao da ga nije prepoznala.

Žak upitno pogleda Singa. Uzvratio mu je pogled sa zagonetnim izrazom u crnim očima.

„Bio sam na mestu nesreće, gospodine Dešane. Bila je veoma uznemirena i spremna da prihvati krivicu za nesreću svoje prijateljice.“

„Da li je izazvala nesreću?“ upita Žak.

„Kao što sam već objasnio policiji“, reče Amru Sing blago, „ništa me nije navelo na taj zaključak.“

„Šta im je rekla?“

„Smatrao sam da je najbolje da ne razgovara s njima“, odgovori Amru Sing.

„Da li ste vi doktor?“

„Ja sam student, gospodine.“

Žak ga pogleda.

„Kako ste uspeali da je sprečite da razgovara sa policijom?“

Lice Amru Singa bilo je bezizražajno.

„Rekao sam joj da ne razgovara sa njima.“

„I ona vas je poslušala?“ upita Žak.

Amru Sing klimnu.

„Nije bila u stanju drugačije da postupi.“

„Mogu li da razgovaram s njom?“

„Ako želite“, odgovori Amru Sing. „Ali, predložio bih da to učinite na nekom drugom mestu. Policija može pogrešno shvatiti ono što bi ona mogla da ispriča.“

„Policija je već pozvala doktora“, reče Žak. „Zar on neće...“

Amru Sing se nasmeši.

„Doktor će samo potvrditi da je dama u šoku.“

Doktor je upravo to i uradio. Žak se okrenuo ka inspektoru.

„Ako mi dozvoljavate, otpratio bih gospođicu Marlou kući. Pošto je pregleda njen doktor, dovešću je sutra u vašu stanicu kako bi dala izjavu.“

Inspektor se nakloni.

Žak se nagnuo napred i rekao taksisti Rininu adresu.

„Mislim da bi bilo bolje da se gospođica Marlou ne vraća večeras u svoj stan“, brzo reče Amru Sing. „Tamo će je mnogo toga podsećati na preminulu prijateljicu.“

Žak se zamisli, a zatim vozaču dade drugu adresu.

Amru Sing je ušao u stan, a Rina ga je pokorno pratila. Žak je zatvorio vrata za njima. Amru Sing je odveo do stolice. Pokazao joj je da sedne.

„Sklonio sam svoje rame. Više ne mogu govoriti u tvoje ime. Sada moraš sama pričati.“

Rina polako podiže glavu. Treptala je kao da se budi iz dubokog sna. Tada ga je ugledala. Istog trenutka je počela da plače. Bacila mu se u naručje.

„Žak! Žak!“, kriknula je. „Znala sam da ćeš doći!“

Počela je da jeca, telo joj se treslo. Reči su joj letele sa usana u divljim nepovezanim rečenicama.

„Ššš“, nežno je šaputao držeći je u naručju, i umirivao je. „Ne plaši se. Sve će biti u redu.“

Iza sebe je čuo kako se vrata otvaraju i zatvaraju. Okrenuo je glavu. Amru Sing je otišao.

Sledećeg dana su otišli kod inspektora u kancelariju. Odatle su otišli do njenog stana i preneli njene stvari u njegov stan. Dve noći kasnije, kada je neočekivano došao u stan, Amru Sing je ustao sa stolice.

„Amru Sing je moj prijatelj“ reče Rina kolebljivo.

Žak je pogleda, a potom osmotri Indijca. Ispruživši ruku, zakoračio je ka njemu.

„Ako je tvoj prijatelj“, reče, „onda je i moj prijatelj.“

Beli zubi blesnuše kada se Indijac nasmešio dok su se toplo rukovali. Od tada su, sve troje, večerali zajedno bar jednom nedeljno.

Žak je otključao vrata. Žakoračio je u stranu kako bi Rina ušla, a zatim krenuo za njom u spavaću sobu. Čim je ušla, odbacila je cipele u stranu. Seo je na krevet i protrljao joj stopala.

„Ah, to mi tako prija.“

Kleknuo je ispred nje i počeo da joj masira stopala. Nasmešio joj se.

„Večeras si bila prelepa.“

Nestašno ga je pogledala.

„To je primetio i *monsieur le Ministre*.“ Zadirivala ga je. „Rekao je da ga imam u vidu ako ikada poželim drugu vezu.“

„Matori pohotljivac!“, psovao je Žak. „Mora da mu je punih osamdeset godina. Da tako nešto izjavi u operi!“

Ustala je i skinula haljinu, a zatim sela na pod u joga položaju. Noge je prekrstila ispod sebe, a ruke savila u četvrtastom položaju na grudima.

„Šta to radiš?“, upitao je iznenađeno.

„Pripremam se za meditaciju“, odgovorila je. „Amru Sing kaže da pet minuta meditacije pre spavanja otklanja svaku napetost iz tela i uma.“

Skinuo je manžetne sa košulje i stavio ih na toaletni stočić. Posmatrao je u ogledalu.

„Veoma lako mogu postati ljubomorani na Amru Singa.“

„Bila bih veoma nesrećna kada bi se to desilo“, ozbiljno je izgovorila. „Morala bih da prestanem da se viđam sa njim.“

„Učinila bi to zbog mene?“

„Naravno“, reče ona. „Volim te. On mi je samo prijatelj, učitelj.“

„On je i moj prijatelj", reče on ozbiljno. „Veoma bi me uznemirilo ako bi dozvolila da šaljiva primedba poremeti taj odnos."

Nasmešila se. On joj uzvratu osmeh i okrenu se ka stočiću. Počeo je da skida košulju. „Šta si danas naučila od našeg prijatelja?"

„Postoji velika mogućnost da ću se uskoro osloboditi želje za smrću koja rukovodi mojim delanjem od detinjstva", odgovorila je.

„To je dobro", reče Žak. „Na koji način ćeš to postići?"

„Podučava me joga tehnicu porođaja. To će mi dati kontrolu nad celim telom."

„Ne razumem kako će to pomoći. Te vežbe su bitne samo kada je žena trudna."

„Znam", reče ona.

Nešto u njenom glasu ga nateralo da je pogleda u ogledalu. Lice joj je bilo bezizražajno dok se nalazila u poziciji za meditaciju.

„Šta je pokrenulo tu temu?"

Njene oči ga pogledaše.

„Ti", reče. „Doktor Fornej kaže da si me učinio *enceinte*."

Iznenada se našao na podu pored nje. Držao je za ruke, ljubio je, govorio o razvodu od svoje žene kako bi se dete rodilo u porodičnoj vili na jugu Francuske. Položila mu je prst na usne. Činilo mu se da je iznenada postala starija od njega.

„Ma hajde, dragi", rekla je nežno. „Ponašaj se kao Amerikanac, sa glupim, provincijalnim idejama. Oboje znamo da bi ti razvod uništio karijeru, zato nemoj više govoriti o tome. Rodiću dete i nastavićemo kao do sada."

„Ali, šta ako tvoj otac otkrije?"

Nasmešila se.

„Nema potrebe da sazna. Kada budem otišla da ga posetim, reći ću da sam se udala za pogrešnog čoveka i razvela. Niko neće saznati pravu istinu." Nasmejala se i gurnula ga ka kupatilu. „Idi i okupaj se. Imao si dovoljno uzbuđenja za jedan dan. Da li si mi kupio bostonske novine?"

„U mojoj tašni su."

Legao je u kadu. Voda je bila topla i opuštajuća. Uzbuđeno kucanje srca se polako vraćalo u normalu. Polako je počeo da se sapunja, osećajući se snažno i raskošno.

Izašao je uz kupatila umotan u bade-mantil. Rina nije bila u spavaćoj sobi. Ušao je u dnevnu sobu. Strah mu preseče grudi kada je ugledao kao sedi za stolom i pilji u novine.

„Rina!"

Okrenula se ka njemu. Polako ga je pogledala. U životu nije video tako duboku muku u nečijim očima. Kao daje izgubila svaku nadu u spas.

„Ne mogu da rodim bebu, Žak", prošaputala je praznim glasom.

Glas mu je zaškripao.

„Šta?“

Suze su joj navirale na oči.

„Moram kući“, izustila je.

„Zašto?“ vrisnuo je dok je bol nezaustavljivo navirala.

Pokazala je ka novinama. Prišao je i pogledao preko njenog ramena.

Preko cele strane je krupnim slovima pisalo:

OPTUŽEN HARISON MARLOU

Bostonski bankar upetljan u zločin

Vezan za propast porodične banke

Ispod se nalazila fotografija njenog oca.

Uhvatio ju je za ramena.

„Oh, draga!“, izustio je.

Jedva je čuo njen šapat.

„Tako sam želela ovu bebu.“

Znao je da ne sme da se raspravlja sa njom. Kao Francuz je savršeno razumeo dužnost deteta prema roditeljima.

„Imaćemo drugu bebu“, reče. „Kada se sve bude završilo, vratićeš se u Francusku.“

Pod rukama je osetio kako se meškolji.

„Nemoguće“, jecala je. „Doktor Fornej mi je rekao da neću moći ponovo da rodim dete!“

13

Veliki ventilator na plafonu se sporo okretao. Avgustovska vrelina i vlaga opsedale su guvernerovu kancelariju. Maleni, užurbani sekretar je pokazao Rini da sedne na stolicu ispred masivnog stola.

Sela je i posmatrala kako nervozni mladić pored guvernera podiže papir za papirom dok ih je guverner potpisivao. Kada je najzad završio, sekretar pokupi poslednji papir i žurno izade, zatvorivši vrata za sobom.

Osmotrla je guvernera kada je posegao rukom preko stola i izvadio cigaru iz kutije. Na trenutak je gvirnula u njegove tamne, duboke oči na lepom licu. Glas mu je bio pomalo promukao.

„Smeta li vam da upalim cigaru, gospođice Marlou?“

Odmahnula je glavom.

Nasmešio se, uzeo mali nož i pažljivo podrezao kraj cigare. Stavio je u usta i kresnuo šibicu. Plamen je sinuo žutom bojom dok je uvlačio dim. Osetila je blago prijatan miris havanskog lista dok je bacao šibicu u pepeljara. Ponovo se nasmešio.

„Jedno od malobrojnih zadovoljstava koje mi lekar dozvoljava“, reče. Imao je

jednostavan, ali neobično jasan glas koji je ispunjavao prostoriju, mada je govorio tiho. Poput glumca uvežbanog da dobaci šapat do zadnjeg sedišta drugog balkona. Nagnuo se preko stola i snizio glas do poverljivog šapata. „Znate, očekujem da doživim sto dvadeset pet godina. Čak i moj lekar misli da ću uspeti, ako smanjim pušenje.“

Osetila je uverljivu srdačnost i na trenutak poverovala da je iskren.

„Sigurna sam da ćete uspeti.“

Zavalio se u stolici, sa zadovoljnim izrazom na licu.

„Među nama, ne marim da li ću živeti toliko dugo“, reče. „U pitanju je to što ne želim da za sobom ostavljam neprijatelje. Jedini način da to izbegnem je da ih sve nadživim.“

Nasmejavao se i ona mu se pridružila, na trenutak zaboravivši razlog svog dolaska. U njegovom izgledu bilo je nečeg iznenađujuće vitalnog i mladalačkog što je protivrečilo mnogobrojnim sedim vlasima u raskošnoj, gustoj, crnoj kosi.

Pogledao je preko masivnog stola, osetivši još jednom kako vreme juri. Povukao je dim i polako ga ispustio. Dopalo mu se ono što vidi. Odmah se videlo da ova devojka ne veruje u moderne gluposti o dijetama i dečaćkom izgledu. Duga, gusta kosa padala joj je preko ramena.

Podigao je pogled i sreo se sa njenim očima. Istog trenutka je znao da je svesna njegovog proučavanja. Nasmešio se bez stida.

„Bila si dete kada sam odobrio tvoje usvojenje.“

Njene reči ga umiriše.

„Otac i majka su mi često pričali koliko ste bili ljubazni i kako ste im omogućili da me usvoje.“

Polako je klimnuo. Pametno su učinili što su joj rekli istinu. Ionako bi otkrila, pre ili kasnije.

„Sada ti je osamnaest godina?“

„Sledećeg meseca punim devetnaest“, žustro je dodala.

„Porasla si otkako sam te poslednji put video.“ Uozbiljio se i pažljivo spustio cigaretu na pepeljaru. „Znam zašto si došla“, zvonko je izgovorio. „Saosećam sa situacijom u kojoj se nalazi tvoj otac.“

„Da li ste pročitali optužbe protiv njega?“, upita Rina.

„Pregledao sam papire“, priznao je.

„Mislite li da je kriv?“

Guverner je pogleda.

„Bankarstvo je poput politike“, reče. „Ima mnogo stvari koje su moralno ispravne, ali zakonski pogrešne. Nije bitno što je u pitanju ista stvar. Sudi se samo na osnovu krajnjeg rezultata.“

„Hoćete da kažete“, reče ona žustro, „da je trik u tome da ne budete uhvaćeni na delu!“

Osetio je blesak zadovoljstva. Svidali su mu se promućurni, pametni ljudi. Voleo je slobodnu razmenu ideja koja je sa takvim ljudima bila moguća. Šteta što politika ne privlači više takvih ljudi.

„Ne treba biti ciničan“, tiho je rekao. „Nije sve tako jednostavno. Zakon je savitljiv. Živ je i odražava nade i želje ljudi. Zato se zakoni tako često menjaju i donose amandmani. Moramo verovati da će se jednom zakon i moral susresti poput paralelnih linija koje se susreću u beskonačno dalekoj tački “

„U godinama mog oca, teško je čekati beskonačno dugo“, reče ona. „Niko nema toliko vremena. Čak ni vi, pa makar doživeli sto dvadeset petu godinu.“

„Na nesreću, donošenje odluka će uvek biti rizično za rukovodioce“, odgovorio je. „Tvoj otac je preuzeo taj rizik kada je odobrio zajmove. Pred sobom je to opravdao tako što je znao da će bez zajma neke vodenice morati da se zatvore, što će mnoge ljude ostaviti bez posla, a neki drugi će izgubiti investiciju ili osnovna sredstva izdržavanja. Tvoj otac je moralno bio u pravu. Ali kada je zakon u pitanju, to je druga priča. Glavna obaveza banke je dobrobit ulagača. Zakon to uzima u obzir. Država propisuje pravila vezana za slične zajmove. Po zakonu, tvoj otac nije smeo da ih odobri zato što nemaju odgovarajući zalog. Naravno, da se vodenice nisu zatvorile i da je zajam otplaćen, bio bi nazvan javnim dobrotvorom i dalekovidim poslovnim čovekom. Ali, desilo se suprotno i sada ti isti ljudi koji bi ga u tom slučaju hvalili, traže njegovu glavu na panju.“

„Zar nije bitno što je izgubio lično bogatstvo pokušavajući da spase banku?“, upita Rina.

Guverner odmahnu glavom.

„Nažalost, ne.“

„Znači, ništa ne možete učiniti za njega?“, očajno je pitala.

„Dobar političar ne prkosi javnom mnjenju“, izgovorio je polako. „Trenutno, javnost traži žrtvenog jarca. Ako tvoj otac odluči da se brani, izgubiće i dobiti deset do petnaest godina zatvora. U tom slučaju, ja ću napustiti guvernerski položaj mnogo pre nego što bude imao prava na uslovno puštanje iz zatvora.“

Podigao je cigaru iz pepeljare i nežno je kotrljao snažnim, belim prstima.

„Ako bi uverila oca da prizna krivicu i odrekne se prava na suđenje sa porotom, urediću sa sudijom da dobije kaznu od jedne do tri godine zatvora. Za petnaest meseci ću mu odobriti pomilovanje.“

Zurila je u njega.

„Šta ako se vama nešto desi?“

Nasmešio se.

„Doživeću sto dvadeset i pet godina, sećaš se? Ali, čak i da mi se nešto desi, tvoj otac ne može da izgubi. Za dvadeset meseci će steći pravo da zatraži uslovno puštanje.“

Rina ustade i ispruži ruku.

„Hvala vam što ste pristali da se vidite sa mnom“, rekla je pogledavši ga u oči. „Šta god da se desi, nadam se da ćete doživeti sto dvadeset i pet.“

Sa svoje strane pregrade posmatrala je oca dok je prilazio. Pogled mu je bio tup, kosa seda, čak mu je i lice dobilo neku sivkastu nijansu koja se stapala sa jednoličnom, sivom zatvorskom uniformom.

„Zdravo, oče“, rekla je nežno dok je sedao u stolicu preko puta.

Na silu se nasmejao.

„Zdravo, Rina.“

„Da li je sve u redu, oče?“, zabrinuto je upitala. „Da li dobro...“

„Dobro postupaju prema meni“, rekao je brzo. „Imam posao u biblioteci. Zadužili su me da uspostavim kontrolu inventara. Gube previše knjiga.“

Bacila je pogled ka njemu. Mora da se šali. Zavladao je čudna tišina.

„Dobila sam pismo od Stena Vajta“, reče ona najzad. „Dobili su ponudu od šezdeset hiljada dolara za kuću.“ Sten Vajt je bio advokat njenog oca. „To je dobra cena“, dodade ona. „Mislila sam da nećemo moći toliko da dobijemo. Čula sam da je tržište prezasićeno velikim kućama.“

„Neki Jevreji je žele“, reče on bez zlobe. „Zato su spremni da plate toliko.“

„Prevelika za nas dvoje. Ionako ne bismo tamo živeli kada izadeš.“

Pogledao je.

„Neće ostati mnogo novca. Kada namirimo kreditore i Stena, ostaće možda desetak hiljada.“

„Ne treba nam mnogo“, odgovori ona. „Snaći ćemo se dok ponovo ne počneš da radiš.“

Ovoga puta glas mu je bio gorak.

„Ko bi mene zaposlio? Više nisam bankar, sada sam zatvorenik“

„Ne govori tako!“ reče ona oštro. „Svi znaju da ono što se desilo nije tvoja krivica. Znamo da nisi uzeo ništa za sebe “

„To čini stvari još gorim“, reče on suvo. „Jedna je stvar kada te smatraju lopovom, a sasvim druga kada te smatraju budalom.“

„Nije trebalo da idem u Evropu. Trebalo je da ostanem kući s tobom. Možda se tada sve ovo ne bi desilo.“

„Ja sam podbacio u svojoj obavezi prema tebi.“

„To nije istina, oče.“

„Ovde imam dosta vremena za razmišljanje. Svake noći ležim budan pitajući se šta ćeš ti sada raditi.“

„Snaći ću se, oče“, rekla je. „Naći ću posao.“

„Kakav posao?“

„Ne znam“, odgovorila je. „Nešto ću naći.“

„Nije to tako lako. Nisi obučena ni za šta." Pogledao je svoje ruke. „Uništio sam ti sve šanse za dobar brak."

Nasmejala se.

„Nisam ni razmišljala o udaji. Svi mladići u Bostonu su upravo to mladići. Meni deluju poput dečaka. Nemam strpljenja za njih. Kada budem odlučila da se udam, udaću se za zrelog čoveka, poput tebe."

„Trebalo ti odmor", reče on. „Deluješ umorno i iznureno."

„Kada se budeš vratio kući, oboje idemo na odmor", rekla je. „Otići ćemo u Evropu. Znam mesto na Rivijeri gde možemo da živimo godinu dana za manje od dve hiljade dolara."

„Do tada će proći dosta vremena", reče on. „Tebi treba odmor odmah."

„Na šta ciljaš, oče?", upitala je.

„Pisao sam Fosteru, mom rođaku", odgovorio je. „Njegova žena Beti i on žele da dođeš malo kod njih. Kažu da je tamo divno u ovo doba godine i da možeš da ostaneš dok ja ne izađem iz zatvora i pridružim ti se."

„Ali, onda neću moći da te posećujem", reče ona žustro, posegnavši ka njegovim rukama kroz rešetke.

Stegnuo je njene šake.

„Tako je bolje za oboje. Biće manje bolnih sećanja."

„Ali, oče...", pokušala je da protestuje.

Stražar se pokrenuo i njen otac ustade.

„Već sam dao uputstva Stenu Vajtu", reče on. „Učini ono što sam ti rekao i idi kod rođaka."

Okrenuo se. Gledala je za njim dok su joj se oči maglile od suza. Videla ga je tek nekoliko meseci kasnije, kada je krenula u Evropu na medeni mesec. Doveda je muža u zatvor.

„Oče", izgovorila je maltene stidljivo, „Ovo je Džonas Kord."

Harison Marlou je ugledao čoveka svog godišta, možda i starijeg, ali visokog i vitalnog, što je za ovog zapadnjaka bilo karakteristično.

„Trebalo li ti išta, oče?", upitala je.

„Bilo šta, gospodine Marlou?" dodade Džonas Kord.

„Ne, ne hvala."

Kord ga pogleda. Harison Marlou je uspeo letimično da pogleda duboke, prodorne plave oči.

„Širim posao, gospodine Marlou", reče. „Voleo bih da razgovaramo pre nego što napravite planove o tome šta ćete raditi kada odavde izađete. Dobro bi mi došao čovek sa vašim iskustvom tokom refinansiranja proširenja."

„Veoma ste ljubazni, gospodine Korde."

Džonas Kord se osvrnu ka Rini.

„Povući ću se", reče, „Znam da želiš da razgovaraš sa ocem nasamo. Čekaću te

napolju."

Rina klimnu i dva čoveka se pozdraviše. Otac i ćerka se pogledaše, zatim je Rina progovorila.

„Šta misliš o njemu, oče?"

„Pa on je mojih godina!"

Rina se nasmeši.

„Rekla sam ti da ću se udati za zrelog čoveka, oče. Nikada nisam mogla da podnesem dečake."

„Ali... ali...", zamuca njen otac. „Ti si veoma mlada. Imaš ceo život pred sobom. Zašto si se udala za njega?"

Rina se nežno nasmeši.

„On je izuzetno bogat čovek, oče", rekla je tiho. „I veoma usamljen."

„Hoćeš da kažeš da si se zato udala za njega?" odjednom je shvatio ponudu njenog muža. „Ili zbog toga da bi se on brinuo o meni?" upitao je.

„Ne, oče", brzo je dodala. „Uopšte se nisam zato udala za njega."

„Zašto, onda?" upita on ponovo. „Zašto?"

„Da bi se brinuo o meni, oče", jednostavno je odgovorila.

„Ali, Rina...", ponovo je pokušao da protestuje.

Brzo ga je presekla.

„Najzad, oče, sam si mi rekao da ne mogu sama da se brinem o sebi. Zar me nisi zato poslao na zapad?"

Nije odgovorio. Više nije imao šta da kaže. Rastali su se nakon par nelagodnih trenutaka.

Ispružio se na uskom krevetu u svojoj ćeliji i zurio u plafon. Osetio je kako ga obuzima drhtavica i navukao tanko ćebe preko nogu. Kako je izneverio? Gde je pogrešio?

Zario je lice u tvrdi jastuk od slame, a vrele suze počеше da mu klize niz lice. Tresao se dok je drhtavica postajala sve jača i jača. Kasnije te noći, odveli su ga u zatvorsku bolnicu sa temperaturom od trideset devet stepeni. Preminuo je od upale pluća tri dana kasnije, dok su Rina i Džonas Kord bili na okeanu.

14

Bol joj je pulsirao u slepoočnicama i sekao san poput noža. Najpre je osetila kako joj san izmiče, a potom i užasnu usamljenost buđenja. Nemirno se prevrtala. Svi su bleđeli, osim nje. Zadržala je dah na trenutak, boreći se protiv povratka u stvarnost. Ali, nije bilo svrhe. Poslednji topli ostaci sna su nestali. Probudila se.

Otvorila je oči i na trenutak zurila unaokolo po bolničkoj sobi ne prepoznajući je. Potom se setila gde se nalazi. Na stolu je stajala vaza sa cvećem.

Verovatno su je uneli dok je spavala. Polako je okrenula glavu. Ilejn je dremala u velikoj stolici pored prozora. Bila je noć. Mora da je prespavala celo popodne.

„Imam užasnu glavobolju“, tiho je prošaputala. „Mogu li dobiti aspirin, molim te?“

Ilejn odskoči. Pogledala je Rinu upitno. Rina se nasmeši.

„Prespavala sam celo popodne.“

„Celo popodne?“ Rina je bila svesna prvi put nakon nedelju dana. „Celo popodne“, ponovi Ilejn. „Da.“

„Bila sam tako umorna“, reče Rina. „Uvek dobijem glavobolju kada spavam tokom dana. Treba mi aspirin.“

„Pozvaću sestru.“

„Nema veze, ja ću je pozvati“, reče Rina brzo. Počela je da diže ruku ka dugmetu iznad svoje glave. Ali nije mogla da je pomeri.

Pogledala je svoju šaku. Bila je vezana za krevet. Igla joj je bila zabodena u venu i prikačena za dugačko crevo umetnuto u flašu obešenu naopako na stalku.

„Za šta ovo služi?“

„Doktor smatra da je najbolje da te ne uznemiravaju sa obrocima dok se odmaraš“, reče Ilejn. Naslonila se na krevet i pritisnula dugme.

Sestra se istog trenutka pojavila na vratima. Brzo je prišla krevetu i stala pored Ilejn, pogledavši Rinu.

„Da li smo budni?“, upitala je uz profesionalnu razdraganost svojstvenu sestrama.

Rina se polako nasmeši.

„Budni smo“, izgovorila je slabašno. „Ti si nova sestra, zar ne? Ne sećam te se.“

Sestra je bacila brz pogled ka Ilejn. Bila je na dužnosti otkako je Rina primljena u bolnicu

„Ja radim noću“, mirno je odgovorila. „Upravo sam došla na posao.“

„Uvek imam glavobolju kada spavam po podne“, reče Rina. „Mogu li da dobijem aspirin?“

„Pozvaću doktora“, reče sestra.

Rina se okrenu.

„Mora da si iscrpljena“, obratila se Ilejn. „Idi kući i odmori se. Ovde si ceo dan.“

„Stvarno nisam umorna. I sama sam dremnula po podne.“

Doktor je ušao baš kada se Rina okrenula ka vratima. Stajao je i treptao iza blistavih naočara.

„Dobro večer, gospođice Marlou. Da li ste se dobro odmorili?“

Rina se nasmeši.

„Suviše dobro, doktore. Imam glavobolju.“ Nabrala je obrve. „Međutim, to je

veoma čudna glavobolja."

Prišao je krevetu i uzeo je za zglob, tražeći puls.

„Čudna?“, upitao je gledajući na sat. „Na koji način je čudna?“

„Izgleda da me najviše boli kada pokušavam da se setim imena. Znam vas i svoju prijateljicu“, pokazala je ka Ilejn, „ali kada pokušam da izgovorim vaša imena, jako me zaboli i ne mogu da se setim.“

Doktor se nasmeja dok joj je puštao ruku.

„To nije neuobičajeno. Neke migrene nagnaju ljude da zaborave sopstveno ime. Vaša glavobolja nije tako loša, zar ne?“

„Nije“, odgovori Rina.

Doktor je izvadio oftalmoskop iz džepa i nagnuo se ka njoj.

„Pregledaću vam oči ovom spravom“, reče. „Tako ću videti šta ima iza i možda otkriti da naprezanje očiju izaziva vašu glavobolju. Ne plašite se.“

„Nisam uplašena, doktore“, reče Rina. „Jedan doktor u Parizu me pregledao takvom spravom. Mislio je da sam u šoku. Ali nisam bila u šoku. Bila sam hipnotisana.“

Podigao je palcem njen kapak. Pritisnuo je dugmence na uređaju i svetlost zasija iz male rupe.

„Kako se zovete?“, upitao je.

„Katarina Osterlag“, odmah je odgovorila. Zatim se nasmejala. „Vidite, doktore, rekla sam vam da glavobolja nije tako jaka. Znam kako se zovem.“

„Kako vam se zove otac?“, upitao je pomerivši instrument na drugo oko.

„Harison Marlou. Vidite, i to znam.“

„Kako se zovete?“, ponovio je prvo pitanje, osvetljavajući gornji ugao oka.

„Rina Marlou“, odgovorila je. Glasno se nasmejala. „Ne možete me prevariti, doktore.“

Isključio je svetlo i ispravio se.

„Ne, ne mogu“, reče nasmešivši se.

Začula se neka buka na vratima i dva poslužitelja uguraše u sobu veliku, kockastu mašinu. Postavili su je pored kreveta.

„Ovo je elektroencefalograf“, objašnjavao je doktor tiho. „Koristi se za merenje električnih impulsa koji dolaze iz mozga. Veoma je koristan za otkrivanje izvora glavobolje kako bismo mogli da je izlečimo.“

„Deluje veoma komplikovano“, reče Rina.

„Uopšte nije“, objašnjavao je doktor. „Veoma je jednostavan. Objašnjavaću vam sve usput.“

„Mislila sam da je za glavobolju dovoljno da čovek uzme par aspirina.“

Nasmejao se zajedno sa njom.

„Znate kakvi smo mi doktori“, reče. „Kako da opravdamo svoju platu ako pacijentima samo prepíšemo par pilula?“

Ponovo se nasmejala, a doktor se okrenuo ka Ilejn. Klimnuo je i pokazao glavom vrata. Već se okrenuo nazad ka Rini dok je Ilejn izlazila.

„Vratićeš se kasnije, zar ne?“, upitala je Rina.

Ilejn se okrenu. Poslužitelji su već uključivali mašinu u struju, a sestra je pomagala doktoru da pripremi Rinu.

„Vratiću se“, obećala je Ilejn. Izašla je i pažljivo zatvorila vrata za sobom.

Skoro sat vremena kasnije doktor je izašao iz sobe. Skljokao se u stolicu nasuprot Ilejn, tražeći nešto u džepovima. Izvukao je izgužvanu kutiju cigareta i pružio je ka njoj. Uzela je jednu, a on je kresnuo šibicu i pridržao je najpre njoj, pa sebi.

„Pa?“ , upitala je kroz stisnute usne.

„Znaćemo više kada proučimo elektroencefalogram“, reče uvlačeći dim. „Ali već se vide znaci propadanja izvesnih nervnih oblasti.“

„Molim vas, doktore“, reče ona. „Objasnite mi to laički.“

„Naravno“, složio se i duboko udahnuo. „Mozak već pokazuje znake oštećenja u izvesnim delovima. Zbog tih oštećenja ne može da se seti nekih stvari jednostavnih, svakodnevnih stvari poput imena, mesta, vremena. U njenom sećanju vlada sadašnjost, nema prošlosti, možda nema čak ni današnjeg dana. Nesvesni napor da se priseti ovih malih stvari izaziva napor i glavobolju.“

„Zar to nije dobar znak?“, upitala je s puno nade. „Prvi put za nedelju dana deluje delimično normalno.“

„Znam koliko ste zabrinuti“, izgovorio je oprezno. „Ne želim da delujem preterano pesimistično, ali ljudsko telo je čudna mašina. Ona se dobro drži zahvaljujući svojoj fizičkoj izdržljivosti. Oblivaju je naizmenični talasi visoke temperature, temperature koja uništava sve na svom putu. Pravo je čudo što uspeva da se vrati u svesno stanje kada groznica na trenutak popusti.“

„Znači, ona klizi nazad u delirijum?“

„Temperatura počinje ponovo da raste“, odgovorio je.

Ilejn se brzo osovi na noge i priđe vratima.

„Mislite li da ću moći sa njom da razgovaram pre nego što ponovo zaspi?“

„Žao mi je“, reče on odmahnuvši glavom. Ustao je. „Temperatura je počela da raste dvadesetak minuta pošto ste izašli iz sobe. Dao sam joj sedativ za bolove.“

Zurila je u doktora.

„Bože moj!“ izgovorila je tihim glasom. „Koliko joj je još ostalo, doktore? Koliko još mora da pati?“

„Ne znam“, rekao je polako i uzeo je za ruku. „Dajte da vas odvezem kući? Večeras više ništa ne možete da učinite, verujte mi. Zaspala je.“

„Volela bih... volela bih da uđem kod nje na trenutak“, kolebljivo je izgovorila.

„To je u redu. Nemojte se uznemiriti zbog njenog izgleda. Morali smo skoro

potpuno da joj skratimo kosu zbog pregleda elektroencefalogramom."

Ilejn je zatvorila vrata svoje kancelarije i prišla stolu. Na njemu su stajale preliminarne skice kostima za novi film, čekajući da ih ona odobri. Upalila je svetlo i prišla baru.

Uzela je bocu viskija i napunila čašu ledom. Zatim je led prelila viskijem i sela podigavši skice. Pijuckala je piće dok ih je proučavala.

Pritisnula je dugme na rukohvatu stolice. Upalio se reflektor iznad njene glave i obasjao crteže. Okrenula je stolicu ka postolju levo od sebe, pokušavajući da zamisli haljinu na modelu.

Ali, oči su joj se neprestano punile suzama. Skice su nestajale. Na postolju je videla Rinu dok joj svetlost obasjava dugu plavu kosu divnu plavu kosu koja je u gnevno isečenim čupercima i dalje ležala na jastuku pod njenim obrazima.

„Zašto si to morao da učiniš, Gospode?“, besno je vrisnula ka plafonu „Zašto uvek uništavaš prelepe stvari? Zar nema dovoljno ružnoće na svetu?“

Suze su joj zamućivale pogled, ali kroz njih je i dalje videla Rinu kako prvi put stoji na postolju dok joj bela svila svetluca niz telo.

To nije bilo tako davno, pre svega pet godina. Bela svila bila je kupljena za venčanicu. Bilo je to neposredno pre Rininog venčanja sa Nevadom Smit.

15

Tiho venčanje se pretvorilo u cirkus, najveći reklamni cirkus Holivuda. I sve zbog toga što se Dejvid Vulf konačno uvukao u krevet crvenokose statistkinje koja se pojavljivala u *Otpadniku*.

Mada je bio običan pomoćnik, tek jedan stepenik iznad najnižeg službenika u reklamnom odeljenju, i zarađivao samo trideset pet dolara nedeljno, Dejvida su devojke opsedale. Ovo se može objasniti jednom rečju *nepotizam*. Berni Norman bio je njegov ujak.

Njemu samom to nije mnogo vredelo. Ali, devojke to nisu znale. Kako su i mogle da znaju da Norman ne može očima da vidi sina svoje sestre i da mu je dao posao samo da bi je učutkao? Da bi sprečio nećaka da mu dosađuje, naredio je svojim sekretaricama da osujete svaki Dejvidov pokušaj da uđe u njegovu kancelariju, kakav god da je hitan slučaj u pitanju.

To je nerviralo Dejvida, ali u ovom trenutku nije o tome razmišljao. Imao je dvadeset i tri godine i bavio se bitnijim stvarima. Na primer, time kolika je razlika između devojaka u Holivudu i devojaka u Njujorku. Pomislio je na razvodnice u bioskopu Bižu, na uplašenu, malu Italijanku i visoku, bučnu Irkinju, i seks na brzaka na praznom drugom balkonu ili na pozornici iza bioskopskog platna dok

film i dalje teče nad nervoznim glavama. Čak i tamo je ime Bernija Normana bilo korisno. Zašto bi inače osamnaestogodišnjem bivšem narkomanu dali posao pomoćnika upravnika?

Devojka je nešto govorila. Dejvid nije čuo šta je rekla.

„Šta kažeš?“, upitao je.

„Volela bih da idem na venčanje Nevade Smit.“

Možda je njena pozicija bila posredna, ali njen pristup nije. Shvatio je.

„To će biti malo venčanje“, reče.

Glas joj je bio jasniji sada kada je pogledala ka njemu.

„Ipak će biti mnogo važnih ljudi koje nikada nisam upoznala.“

„Videću šta mogu da učinim“, reče on.

Malo kasnije, kada je po treći put pohlepno pokušavao da se dočepa njene vagine, sinula mu je ideja. Iznenada je zaurlao dok su mu dalekosežne posledice sevale u umu. Devojka ga zapanjeno pogleda i, ugledavši njegov ushićen izraz lica, prošaputa

„Tiše, dušo, probudićeš komšije“, pomislivši da je stigao do vrhunca.

Na neki način, to se i desilo.

Berni Norman se ponosio time što je, od svih direktora, on uvek prvi stizao u studio. Svakoga jutra u sedam sati, njegova duga, crna limuzina prošla bi kroz čeličnu kapiju direktorskog ulaza i zaustavila se ispred upravne zgrade u kojoj se nalazila njegova kancelarija. Voleo je da dolazi rano, govorio je, zato što je mogao da pregleda poštu, dva puta brojniju od pošte bilo koga u studiju, pre nego što dođu njegove tri sekretarice. Na taj način je tokom ostatka dana bio slobodan za sve koji pokucaju na njegova vrata. Tvrdio je da su njegova vrata uvek otvorena.

Zapravo je dolazio rano zašto što je bio rođeno njuškalo. Mada niko o tome nije govorio, svi u studiju su znali šta radi čim se vrata za njim zatvore. Šunjao bi se kroz prazne direktorske i sekretarske kancelarije, pregledao papire na stolovima, zavirivao u otključane fioke i čitao sadržaj svakog pisma i memoranduma. Ako bi neki od direktora želeo da bude siguran da će Norman obratiti pažnju na nešto, valjalo bi samo da ostavi nacrt svoje poruke na stolu kada pođe kući.

Norman je to sam pred sobom lako pravdao. Prosto je pratio šta se dešava. Kako bi inače jedan čovek mogao da kontroliše tako komplikovanu organizaciju?

Tog jutra je stigao do vrata svoje kancelarije oko osam ujutru, pošto je njegova inspekcija potrajala duže nego obično. Duboko je uzdahnuo i otvorio vrata. Problemi, samo problemi.

Krenuo je ka svom stolu, ali se istog trenutka zaledio od užasa. Njegov nećak Dejvid je spavao na kauču dok su svuda po podu bili razbacani papiri. Berni je

osetio kako bes u njemu vri. Zakoračio je i svukao Dejvida sa kauča.

„Zašto, do đavola, spavaš u mojoj kancelariji, ti prokleta kopile!“, zaurlao je.

Dejvid se zbunjeno uspravio. Protrljao je oči.

„Nisam imao nameru da zaspim. Gledao sam neke papire, mora da sam zadremao.“

„Papire!“ urlao je Norman. „Kakve papire?“, žustro je podigao jedan. Užasnuto se okrenuo ka svom nećaku. „Produkcioni ugovor za *Otpadnika*. Moj poverljivi dosje.“ Optužio ga je.

„Mogu da objasnim“, brzo reče Dejvid, sada već potpuno budan.

„Ne trebaju mi objašnjenja!“, reče Norman dramatično. Pokazao je ka vratima. „Izlazi! Ako ne odeš iz studija za pet minuta, pozvaću čuvare da te izbace. Završio sam sa tobom. Otpušten si! *Fartig!** U ovom studiju ne tolerišemo njuškala i špijune. Zar sin moje rođene sestre! Odlazi.“

„Ma hajde, ujka Berni“, reče Dejvid, dok se pridizao.

„Ma hajde, kaže on meni!“, urlao je Norman. „Njegova majka me po pola noći drži budnim svojim telefonskim pozivima.“ Nesvesno je počeo da imitira nazalno cviljenje svoje sestre. „*Moj Duvidele nije još došao kući, cele noći nije došao kući. Možda je imao neku nesreću.*“ Nesreću, ha! Valjalo bi da joj kažem da njen Duvidele cele noći jebe crvenokosu šiksu iz studija, ha! Izlazi napolje!”

Dejvid je piljio u svog ujaka.

„Kako znaš?“

„Kako znam?“, besneo je njegov ujak. „Znam sve što se dešava u studiju. Misliš li da sam izgradio posao tucajući se po iznajmljenim sobama po celu noć? Ne! Radio sam kao pas, radio sam dan i noć!“

Prišao je svojoj stolici i potonuo u nju. Položio je ruku na srce preterano širokim zamahom ruke. „Sekiracija poput ove od ranog jutra i to zbog moje krvi i mesa, treba mi koliko i *luch im kopf*.**“ Otključao je sto i izvadio bočicu pilula. Brzo je progutao par i zavalio se u naslon zatvorenih očiju.

Dejvid pogleda svog ujaka.

„Jesi li dobro, ujka Berni?“

Norman je polako otvorio oči.

„Još si ovde?“, upitao je glasom čoveka koji ulaže krajnji napor u pokušaj da se kontroliše. „Idi!“ Pogledao je papire na podu. „Prvo pokupi papire“, brzo je dodao. „Zatim odlazi!“

„Ne zanima te zašto sam došao jutros“, pokušao je Dejvid da ga zainteresuje. „Iskrslalo je nešto veoma važno.“

Ujak otvori oči i pogleda ga.

* Sa tobom je gotovo.

** Rupa u glavi.

„Ako je važno, dođi da me vidiš kao i svi ostali. Znaš da su moja vrata uvek otvorena.

„Otvorena?“, nasmeja se Dejvid sarkastično. „Ako bi Isus lično došao u studio, one tri harpije ga ne bi pustile do tebe.“

„Ne spominji mi religiju!“, reče Norman podigavši ruku. „Znaš kakva je moja politika. Isti postupak prema svima. Ako neko želi da me vidi, mora prvo da razgovara sa mojom trećom sekretaricom, ona priča sa drugom, druga sa prvom. Ako moja prva sekretarica misli da je stvar dovoljno važna, ona razgovara sa mnom i odmah se nađeš u mojoj kancelariji!“ Pucnuo je prstima. „Samo tako! Ali ne možeš se ušunjati noću i pregledati poverljive papire! Izlazi već jednom!“

„Dobro“, Dejvid je krenuo ka vratima. Nije morao da se trudi da učini uslugu matorom kopiletu. „Idem“, reče gorko. „Ali dok budem izlazio, dobro me pogledaj zajedno sa mnom izbacuješ i milion dolara!“

„Sačekaj!“, doviknu ujak za njim. „Voleo bih da budem fer. Rekao si da imaš nešto važno da mi saopštiš? Reci. Slušam.“

Dejvid zatvori vrata.

„Sledećeg meseca, pre nego što film izađe, Nevada Smit i Rina Marlou će se venčati“, reče on.

„Ma šta mi reče?“ mrko ga pogleda ujak. „Koga je briga za to? Nisu me ni pozvali na venčanje. Osim toga, Nevada je prošlost.“

„Možda“, reče Dejvid. „Ali devojka nije. Video si film?“

„Naravno da sam video film!“, brecnu se Norman. „Večeras je pretpremijera.“

„Nakon pretpremijere, ona će biti najtraženija glumica u poslu.“

„Pa?“

„Iz papira sam video da ni sa kim nije potpisala ugovor“, reče Dejvid. „Potpiši danas pre podne ugovor sa njom. Zatim...“

Njegov ujak je već klimao glavom.

„Zatim im reci da želiš da im prirediš venčanje. Kao poklon studija. Od toga ćemo napraviti najveći šou koji se ikada desio u Holivudu. Ukupna zarada će biti veća za pet miliona.“

„Zašto je to dobro za nas?“, upita Norman. „Ne posedujemo ni delić filma, ne delimo profit.“

„Dobijamo honorar za distribuciju, zar ne?“, upita Dejvid, a samopouzdanje mu poraste kada je ugledao izraz lica svog ujaka.

„Dvadeset pet procenata od pet miliona je jedan milion i dvesta pedeset hiljada dolara. Dovoljno da pokrije pola troškova naše celokupne distribucije za godinu dana. Najbolje od svega je to što troškove venčanja možemo otpisati na reklamu i to naplatiti filmu. Tako nas venčanje neće koštati ni centa. Kord sve plaća od svog dela profita.“

Norman ustade na noge. U očima su mu blistale suze.

„Znao sam! Krv nije voda!“, kriknuo je dramatično. „Od sada radiš za mene. Ti si moj asistent! Reći ću devojkama da pripreme susednu kancelariju. Više od ovoga ne bih mogao da tražim ni od svog sina kada bih imao sina!“

„Ima još jedna stvar.“

„Ima?“ Norman je ponovo seo. „Šta?“

„Mislim da bi valjalo da se dogovorimo sa Kordom da snima jedan film godišnje za nas.“

Norman odmahnu glavom.

„A, ne! Ovde i bez njega ima dovoljno luđaka.“

„Ima osećaj za film. To se lepo videlo u *Otpadniku*.“

„Čista sreća.“

„Nije bila sreća u pitanju“, insistirao je Dejvid. „Bio sam na setu sve vreme. Nije bilo nijedne sitnice vezane za film kojom se nije lično pozabavio. Da nije bilo njega, Marlou nikada ne bi bila zvezda kakva će biti. Ima fantastične oči za pičku.“

„On je *goy*“, reče Norman uz omalovažavanje. „Šta oni znaju o pičkama?“

„*Goyim* su znali sve o pičkama pre nego što je Adam izveo Evu iz Rajskog vrta.“

„Ne“, reče Norman.

„Zašto?“

„Ne želim takvu vrstu čoveka u svojoj blizini“, reče Norman. „Neće biti zadovoljan time da prosto snima film. Uskoro će poželeti svime da rukovodi. On je *balabuss*“, ne želi da radi sa partnerima.“ Ustao je, obišao sto i krenuo ka svom nećaku. „Ne“, ponovio je. „Sa njim neću da poslujem. Ali, tvoje ideje mi se dopadaju. Odmah ćemo potpisati ugovor sa Rinom. Zatim ćemo im reći za venčanje. Nevadi se to neće dopasti, ali će pristati. Najzad, uložio je novac u film, neće rizikovati!“

Dejvid se pobrinuo da Kord dobije primerak snimka filmskog žurnala o venčanju. Džonas je u tom momentu bio u Evropi. Kada je u Londonu ušao u malu prostoriju za prikazivanje u kojoj su mu pustili film, svetla se iznenada ugasiše i muzika ispuni prostoriju. Na ekranu su iz kamere koja se okreće izlazila slova sve dok se na ekranu ništa drugo nije videlo.

*NORMANOV FILMSKI ŽURNAL
PRVI OBJAVLJUJE
NAJNOVIJE VESTI
IZ SVETA FILMA!*

*Onaj koji nije Jevrejin.

**Gazdarica (gazda).

Dramatično tmuran glas naratora se začuo povrh dugačkog snimka crkve oko koje se okupila gomila ljudi.

Ceo Holivud, ceo svet je ushićen zbog bajkovitog venčanja Nevade Smita i Rine Marlou, zvezda novog filma u produkciji Bernarda B. Normana, Otpadnik.

Zatim je krenuo snimak Nevade koji jaše ka crkvi u crnom kaubojskom odelu, na snežnobelom konju.

Mladoženja, svetski poznat kauboj Nevada Smit, stiže na svom podjednako poznatom konju, Vajtiju.

Nevada se popeo uza stepenice crkve, dok je policija zadržavala vrištavu masu ljudi. Zatim se dovezla crna limuzina. Berni Norman je izašao i okrenuo se da pomogne Rini. Zastala je na trenutak, nasmešila se ljudima, prihvatila Normanovu ispruženu ruku i krenula ka crkvi, a kamera je potom snimila njeno lice u krupnom planu.

Evo je i mlada, predivna Rina Marlou, zvezda Otpadnika, ruku pod ruku sa Bernardom B. Normanom, poznatim holivudskim producentom koji će je predati mladoženji. Venčаница gospođice Marlou sašivena je od alenkon čipke boje slonovače, kreirala ju je Ilejn Gejlard, poznata kostimografkinja, koja je dizajnirala kostime koje gospođica Marlou nosi u novom filmu Bernarda B. Normana, Otpadnik.

Zatim je krenuo snimak Nevadine kuće na Beverli Hilsu, ispred koje se nalazio neverovatno velik šator u kojem se šetkala gomila ljudi.

Na travnjaku veličanstvene kuće Nevade Smita, radnici Bernarda B. Normana su podigli šator u znak priznanja čuvenom paru. Dovoljno je velik da zaštiti hiljade zvanica ijedan od najvećih šatora svoje vrste u svetu. Hajde da se pozdravimo sa nekima od poznatih gostiju.

Kamera je krenula niz travnjak dok je spiker predstavljao mnoge poznate zvezde i kolumniste, koji su pozirali u okviru svojih očigledno pažljivo odabranih grupica, smešili se i klanjali u pravcu kamere. Kamera je potom krenula ka ulazu u kuću kada su se Rina i Nevada pojavili na dovratku. Trenutak kasnije, Norman se našao između njih. Rina je držala veliki buket od ruža i orhideja.

Evo ponovo srećnog para, sa svojim prijateljem Bernardom B. Normanom. Mlada će upravo baciti buket u gomilu koja to željno iščekuje.

Zatim je krenuo snimak Rine koja baca buket i devojka koje vrište. Cveće je uhvatila crvenokosa, kosooka devojka i kamera ju je uhvatila u krupnom planu.

Buket je uhvatila bliska mladina prijateljica, gospođica En Beri. Ova prelepa crvenokosa devojka, koja takođe glumi u Otpadniku, upravo je potpisah ugovor sa studiom Norman zahvaljujući svojoj odličnoj glumi u tom filmu.

Ponovo u krupnom planu, Rina, Nevada i Norman se nasmešiše ka gledalištu. Norman je stajao između njih, sa jednom rukom na Nevadinom ramenu, dok je druga bila skrivena iza mladinih leđa. Svi su se srećno smešili dok je scena lagano

bledela na platnu.

Svetla su upališe dok je Džonas ustajao i ozbiljnog lica napuštao prostoriju. U dnu stomaka osetio je ledenu hladnoću. Ako je to ono što Rina želi, neka joj je sa srećom.

Međutim, postojalo je nešto što Džonas nije video, niti bilo ko drugi ko bi gledao žurnal. Bila je to leva ruka Bernija Normana, skrivena iza Rininih leđa.

Ta ruka je ležerno i nemarno istraživala zaobljene konture njene zadnjice.

16

Prošlo je osam sati kada je Ilejn čula da se otvaraju vrata njene spoljne kancelarije. Spustila je paletu i obrisala boju sa prstiju o široku radnu bluzu. Okrenula se ka vratima baš kada je Rina zakoračila unutra.

„Žao mi je što te zadržavam, Ilejn“, izvinjavala se Rina. „Večeras smo snimali duže.“

Ilejn se nasmeši.

„U redu je. Ionako sam morala nešto da završim.“ Pogledala je Rinu. „Izgledaš umorno. Sedi i odmori se par minuta. U produkciji sam čula da ćete ostati do kasno pa sam naručila kafu i sendviče.“

Rina se zahvalno nasmeši.

„Hvala“, izgovorila je sedajući na veliki kauč, i skinula cipele. „Tako sam umorna.“

Ilejn je dogurala stočić do kauča, a potom otvorila mali frižider i izvadila poslužavnik sa sendvičima postavivši ga ispred Rine. Otvorila je veliki termos i sipala Rini šolju crne kafe. Rina podiže šolju vrele tečnosti do usana.

„Dobro miriše“, reče preko ivice. Otpila je još jedan gutljaj, a zatim naslonila glavu na kauč. „Tako sam umorna da nisam više ni gladna.“

„Nije ni čudo“, reče Ilejn. „Nisi imala slobodnu nedelju otkako ste završili snimanje *Otpadnika*. Tri filma, jedan za drugim, a sledeće nedelje počinje snimanje četvrtog. Čudo je da nisi doživela slom,“

Rina je pogleda.

„Volim da radim.“

„Kao i ja“, odgovori Ilejn žustro. „Ali u nekom trenutku moraš da postaviš granicu.“

Rina nije odgovorila. Pijuckala je kafu u uzela časopis *Varajeti*. Besciljno je okretala strane. Zaustavila se pred jednim naslovom, čitala neko vreme, a zatim pokazala stranicu Ilejn.

„Jesi li videla ovo?“

Ilejn je bacila pogled ka novinama. Pročitala je tipičan *Varajeti* naslov:

FANTASTIČAN ULOV OTPADNIKA NA BLAGAJNAMA

U GODINI PUNOJ KUKNJAVE IZLAGAČA I PRODUCENATA ZBOG RUPE BEZ DNA U KOJU NAIZGLED PADA SVA ZARADA KOJU FILMOVI OSTVARE, OHRABRUJUĆE JE PRIMETITI JEDAN ZRAK SVETLOSTI.

Iz *POUZDANIH* IZVORA SMO SAZNALI DA JE ZARADA *OTPADNIKA* SAMO U ZEMLJI, PROŠLE NEDELJE PREVALILA PET MILIONA DOLARA, I TO ZA MANJE OD GODINU DANA NAKON PUŠTANJA U BIOSKOPE. Na OSNOVU OVE SUME, A S OBZIROM NA TO DA FILM TEK TREBA DA SE PUSTI U NEKIM BIOSKOPIMA U ZEMLJI, A OSTATKU SVETA DA I NE GOVORIMO, FILM U KOME GLUMI RINA MARLOU ZARADIĆE DESET MILIONA DOLARA. U FILMU *OTPADNIK* U DISTRIBUCIJI STUDIJA NORMAN, KOJI JE PRODUCIRAO I FINANSIRAO DŽONAS KORD, BOGATI, MLADI ZAPADNJAK POZNAT PO LETU OD PARIZA DO LOS ANĐELESA, GLUMI I NEVADA SMIT.

Ilejn podiže pogled.

„Videla sam.“

„Znači li to da su svi dobili svoj novac?“

„Pretpostavljam da je tako“, reče Ilejn. „Osim ako ih Berni nije pokrao, a da nisu ni primetili.“

Rina se nasmeši. Osetila je nalet olakšanja. Bar Nevada ne mora više da brine. Uzela je sendvič i počela proždrljivo da jede.

„Iznenada sam ogladnela“, izgovorila je između zalogaja.

Ilejn joj bez reči dopuni šolju kafom, a zatim je sipala i sebi. Rina je brzo jela i za par minuta je završila. Uzela je cigaretu iz male kutije na stolu i zapalila je.

Naslonila se i ispuštala dim ka tavanici. U obraze joj se vratilo nešto boje.

„Sada se osećam bolje. Možemo da probamo nove kostime čim popušim cigaretu.“

„Nema žurbe“, reče Ilejn. „Imam vremena.“

Rina ustade.

„Bolje da počnemo“, reče zgnječivši cigaretu u pepeljari. „Upravo sam se setila da imam snimanje za magazin *Skrin stars* u šest sati ujutru.“

Ilejn je prišla ormanu i gurnula klizna vrata. U njemu je visilo šest uskih haljina sa helankama u cirkuskom stilu, različitih boja. Rina izvadi jednu i okrenu se ka Ilejn, držeći kostim pred sobom.

„Postaju sve manje i manje.“

Ilejn se nasmeši.

„Ove je lično Berni naručio. Najzad, film se zove *Devojka na letećem trapezu*.“

Uzela je kostim i pridržala ga dok se Rina skidala. Kada je skinula svoju haljinu, Rina se sa mukom uvukla u uzan kostim.

„Uh!“, dahtala je. „Možda nije trebalo da pojedem sendviče!“

Ilejn zakorači unazad i poče da proučava kostim.

„Bolje se popni na postolje“, reče. „Moraću da se pobrinem za par stvari.“ Brzo je kredom obeležila mesta koja treba prepraviti. „Dobro“, reče. „Hajde da probamo sledeći.“

Rina posegnu rukom da se otkopča, leđna od kopči se nije dala.

„Ilejn, moraćeš da mi pomogneš. Ne mogu da se otkopčam.“

Sišla je sa postolja i okrenula leđa ka Ilejn. Ona je spretno otkopča. Štof se brzo razmaknuo pa je prstima okrnula Rinina gola leđa. Prsti joj zatreperiše pri dodiru sa njenom čvrstom, toplom kožom. Ilejn oseti nalet krvi u slepoočnicama. Zakoračila je unazad brzo, kako da je dotakla usijano gvožđe. Nebrojeno puta je bila u iskušenju da se zbog nečeg sličnog uvali u probleme. Bilo joj je potrebno suviše godina da se domogne ovog posla.

Rina je svukla gornji deo i sada se mučila da ga svuče sa kukova. Pogledala je Ilejn.

„Moraćeš opet da mi pomogneš.“

Ilejn se trudila da joj lice bude bezizražajno.

„Popni se ponovo na postolje“, izgovorila je kroz stisnute usne.

Rina se vratila na postolje i okrenula ka njoj. Ilejn je vukla kostim dok su joj prsti goreli kad god bi dotakla Rinu. Najzad su helanke popustile i Ilejn oseti da je Rina zadrhtala kada je rukama dotakla njenu nežnu, svilenkastu preponjaču.

„Da li ti je hladno?“, upitala je Ilejn, zakoračivši unazad.

Rina je zurila u nju par trenutaka a zatim skrenula pogled.

„Ne“, odgovorila je tihim glasom, skidajući helanke.

Podigla ih je i pružila ka Ilejn. Ilejn posegnu rukom da dohvati kostim i dotače Rininu ruku. Nije mogla da je pusti. Pogledala je Rinu staloženo dok joj je srce lupalo kao ludo. Rina ponovo zadrhta.

„Ne“, prošaputala je i dalje gledajući u stranu. „Molim te, nemoj.“

Ilejn se osećala kao da sanja. Ništa nije delovalo stvarno.

„Pogledaj me“, reče.

Rina se polako okrenula. Pogledi im se susretoše. Ilejn je osećala da Rina drhti. Videla je kako joj bradavice odskaču na grudima poput probuđenih cvetova na belom polju.

Primakla se i zakopala lice u blede, meki lan među njenim kukovima. Stajale su veoma mirno par trenutaka, a zatim je osetila kako je Rina mazi po kosi. Zakoračila je unazad, a Rina je sišla i zagrlila je.

Ilejn je osetila da joj vrele suze naviru na oči.

„Zašto?“ divlje je vrisnula. „Zašto si morala da se udaš za njega?“

Kao i obično, Nevada se probudio u pola pet ujutru, navukao iznošene „leviske“ i sišao u štalu. Kao i obično, zatvorio je vrata koja povezuju njihove dve sobe kako bi Rina znala da je izašao.

Čekao ga je kauboj sa šoljom vrele, gorke kafe. Razgovarali su o uobičajenim stvarima kao i svakog jutra, Nevada je osećao kako mu kafa gori niz grlo do stomaka.

Kada je iskapio šolju, krenuli su kroz štalu, zavirivši u svaku pregradu. Vajtijeva pregrada bila je poslednja. Nevada se zaustavio pred njom.

„Jutro, dečko“, prošaputao je. Ždrebac proturi glavu preko kapije i pogleda Nevadu, velikim inteligentnim očima. Protrljao je njuškom njegovu ruku u potrazi za kockom šećera. Nije se razočarao.

Nevada je otvorio kapiju i ušao u pregradu. Pomazio je rukama glatke, blistave slabine životinje.

„Malko smo se podgojili, dečko“, prošaputao je. „Zato što nismo imali bogzna šta da radimo u poslednje vreme. Valjalo bi da malo vežbamo.“

Bez reči, kauboj mu dodade veliko sedlo koje je stajalo na ogradi. Nevada ga prebaci konju preko leđa i čvrsto priveza. Stavio mu je đem u usta i izveo ga iz štale. Uzjahao je ispred bele zgrade.

Kaskali su ka stazi za vežbanje koju je izgradio u podnožju brda iza kuće. Video je sive kule krova kada je projahao pored. Mehanički je naterao konja u galop.

Na pamet mu pade članak koji je pročitao u magazinu *Varajeti*. Usne mu se iskriviše u ironičan osmeh. Snimio je najgledaniji film godine i niko mu još nije ponudio da snimi novi. Dani velikih vestern filmova su prošli. Postali su preskupi.

Nije bio jedini, pomislio je. Miks, Majnard, Gibson, Holt svi su u istom sosu. Majnard je pokušao da se bori. Snimio je seriju brzih filmova za *Univerzal*. Svaki je snimljen za oko pet dana. Nevada je pogledao jedan od njih. Nije to za njega. Film je bio sav iseckan, a zvuk još gori. Uglavnom se nije čulo šta glumci govore.

Tom Miks je pokušao nešto drugo. Odlučio je da prikazuje predstavu „Divlji zapad“ u Evropi. Ako sve bude u redu sa papirima, on i njegov konj Toni će ih oboriti s nogu. Možda nije loše razmišljati o nečemu sličnom.

Nevadina trupa je i dalje dobro zarađivala. Ako im se priključi, zarađivaće još bolje. Ili to, ili da nauči da svira gitaru.

Tako je izgledao novi vestern glavni lik bio je kauboj koji peva i svira gitaru. Osetio je blago gađenje samo razmišljajući o tome. Onaj debeljuškasti Džin Otri je požnjeo veliki uspeh. Nevada je od jednog kauboja čuo da je jedini problem bio sprečiti ga da padne sa konja. Teksu Riteru je dobro išlo u studiju Kolumbija.

Nevada ponovo pogleda kuću. To mu je bila najveća glupost zamka od pola

miliona dolara. Bilo mu je neophodno više od dvadeset slugu. Gutala je novac poput čopora vukova koji proždiru zalutalo goveče. Brzo je sabrao svoje prihode.

Stočni ranč u Teksasu samo što je postao isplativ kada je došlo do velike ekonomske krize i sada je prava sreća ako prihodi i rashodi na kraju godine budu na nuli. Njegov honorar od prodaje Nevada Smit igračaka i kaubojskih odela se znatno umanjio otkako su deca svoju nestalnu odanost podarila drugim zvezdama. Ostao mu je samo deo predstave „Divlji zapad“ i Nevada ranč za raspuštenice. Sve to je donosilo najviše dve hiljade mesečno. Samo kuća ga je koštala šest hiljada mesečno.

Rina je ponudila da dele troškove, ali on je dobio, smatrajući da je obaveza muškarca da plaća račune. Ali sada je znao da neće moći da zadrži kuću, mada je banci isplaćen zajam za *Odmetnika*, ako ne bude počeo da troši svoj kapital. Najrazboritije bi bilo prodati je.

Biće na velikom gubitku. Talberg iz studija *Metro* mu je ponudio sto pedeset hiljada. Tako će bar isplatiti posrednički honorar.

Odlučio je. Nije bilo svrhe sedeti i čekati da telefon zazvoni. Prodaće kuću i krenuti na put sa predstavom. Počeo je da se oseća bolje. Odlučio je da sve ispriča Rini kada se uveče vrati iz studija.

Telefon na stubu pored ograde je glasno zazvonio. Prišao je na konju i podigao slušalicu.

„Da?“

„Gospodine Smite?“

Bio je to batler.

„Kaži, Džejmse“, reče Nevada.

„Gospođa Smit želi da joj se pridružite za doručkom.“

Nevada je oklevao. Čudno je kako sluge brzo shvate ko je u porodici bitniji. Džejms je upravo koristio formalan ton, koji je ranije upotrebljavao kada se obraća Rini.

Čuo je kako batler pročišćava grlo.

„Da li da kažem gospođi Smit da dolazite, gospodine?“, upitao je. „Mislim da očekuje neke fotografije iz magazina *Skriti stars*.“

Znači, to je u pitanju. Nevada se oseti uvređeno. Rina ga je prvi put u nekoliko meseci pozvala da joj je pridruži za doručkom i to samo zbog publiciteta. Skoro istog trenutka je zažalio zbog tog osećanja. Najzad, to nije bila njena krivica. Radio je dan i noć već mesecima.

„Reci joj da ću doći čim ostavim konja u štali“, odgovorio je.

„Još samo jedna fotografija dok sipaš Nevadi kafu“, reče fotograf, „i završili smo.“

Nevada je podigao šolju i pružio je preko stola ka Rini. Ona podiže srebrni čajnik i zadrža ga iznad šolje. Nasmešila se automatski i profesionalno.

Prošli su celu rutinu. Fotografija Rine kako prži slaninu i jaja dok on preko njenog ramena posmatra šporet, prepečeni tost, njih dvoje kako hrane jedno drugo. Sve ono što su čitaoci očekivali od filmskih zvezda sliku domaće atmosfere.

Kada su fotografi pokupili opremu i otišli, na trenutak je nastupila neugodna tišina. Nevada je prvi progovorio.

„Drago mi je što je to gotovo.“

„I meni“, reče Rina. Oklevala je, a zatim pogledala zidni sat. „Bolje da krenem. Treba da budem u šminkernici u sedam i trideset.“ Krenula je da ustane, ali je kraj nje zazvonio telefon. Ponovo je sela i podigla slušalicu. „Halo.“

Nevada je iz slušalice začuo pucketavi glas. Rina ga čudno pogleda, a zatim progovori.

„Dobro jutro, Luela“, rekla je medenim glasom. „Ne, nisi me probudila. Nevada i ja baš doručujemo... Da, tako je *Devojka na letećem trapezu*. Divna uloga... Ne, Norman je odlučio da ne pozajmljuje Gejbla od studija *Metro*. Kaže da samo jedan čovek može to da odigra... Naravno da je Nevada u pitanju. Sačekaj, daću mu slušalicu pa neka ti sam ispriča.“ Pokrila je slušalicu rukom. „To je Parsonova“, prošaputala je žurno. „Berni je juče odlučio da ti da ulogu kaskadera. Luela traži komentar.“

„Šta je bilo?“, upita Nevada suvo. „Zar MGM nije hteo da mu pozajmi Gejbla?“

„Ne budi blesav! Uzmi slušalicu.“

„Zdravo, Luela.“

Poznati sladunjavi glas zacvrkuta iz slušalice.

„Čestitam, Nevada! Mislim da je predivno što ćeš opet igrati sa svojom krasnom suprugom!“

„Sačekaj malo, Luela“, nasmejao se. „Ne tako brzo. Nisam prihvatio ulogu“

„Nisi?“ Parsonova će ponovo imati ekskluzivnu vest. „Zašto?“

„Već sam sredio da idem na put sa svojom predstavom 'Divlji zapad'“, odgovori on, „tako da ću biti zauzet sledećih šest meseci. Dok sam na putu, Rina će pronaći novi dom za nas, mislim da bi nam bilo udobnije u manjoj kući.“

Glas joj postade poslovan.

„Prodajete Hiltop?“

„Da.“

„Talbergu?“, interesovala se. „Čula sam da je zainteresovan.“

„Ne znam“, odgovorio je. „Nekoliko ljudi je zainteresovano.“

„Javićete mi čim odlučite?“

„Naravno.“

„Među vama je sve u redu?“, upitala je lukavo.

„Luela!“ nasmejao se. „Znaš i sama da jeste.“

„Drago mi je! Oboje ste tako dragi ljudi“, reče ona, a zatim oklevajući dodade. „Javi mi ako bude nekih vesti.“

„Obećavam, Luela.“

„Srećno!“

Nevada je spustio slušalicu i pogledao preko stola. Nije želeo da sazna na ovaj način, ali sada nije bilo pomoći. Rini je lice pobledelo od besa.

„Mogao si meni da kažeš pre nego što si ispričao celom svetu!“

„Nisam imao priliku“, odvratio je ljutito mada to nije želeo. „Danas smo prvi put za tri meseca progovorili nekoliko reči. Osim toga, i ti si meni mogla da kažeš za film.“

„Berni je juče ceo dan pokušavao da te dobije, ali nisi se javljao na telefon.“

„Koješta“, reče on. „Bio sam kod kuće ceo dan. Uopšte nije nazvao. Uostalom, ne treba mi njegova milostinja, a ni tvoja, kad smo već kod toga.“

„Kada bi promolio nos iz proklete štale, možda bi shvatio šta se dešava.“

„Znam šta se dešava“, besneo je. „Ne moraš da se ponašaš poput filmske zvezde.“

„Oh, kakva je korist od ovoga?“, reče ona gorko. „Zašto si se uopšte oženio mnome?“

„Zašto si se ti udala za mene?“ upitao je podjednako gorko.

Dok su piljili jedno u drugo, istina ih iznenada pogodi. Venčali su se zato što su oboje znali da su izgubili ono drugo i pokušavali su očajnički da sačuvaju vezu koja više nije postojala. Sa tim saznanjem sav bes je nestao, brzo kao što se i pojavio.

„Žao mi je“, reče on.

Spustila je pogled ka šolji sa kafom.

„I meni. Rekla sam ti da ću sve upropastiti“

„Ne budi blesava“, reče on. „Nije tvoja krivica. Svakako bi se dogodilo. Filmska industrija se menja.“

„Ne govorim o tome“, reče Rina. „Govorim o tebi i meni. Bolje da si se oženio nekom devojkom koja je mogla da ti podari porodicu. Ja ti ništa nisam dala.“

„Ne možeš preuzeti svu krivicu. Oboje smo pokušali, ali nijedno od nas nije imalo ono što je drugom potrebno. Pogrešili smo, to je sve.“

„Neću moći da podnesem zahtev za razvod pre nego što završim ovaj novi film“, reče ona tiho. „Što se mene tiče, u redu je ako ti podneseš zahtev ranije.“

„Ne, sačekaću“, rekao je smireno.

Pogledala je na sat.

„Gospode! Kasnim!“, uzviknula je. „Moraću da požurim.“ Na vratima je zastala i pogledala ga. „I dalje si moj prijatelj?“

Klimnuo je polako i uzvratio joj osmeh, ali glas mu je bio ozbiljan.

„Uvek ću biti tvoj prijatelj.“

Stajala je tamo na trenutak. Video je da joj suze naviru na oči, a zatim se okrenula i istrčala iz prostorije.

Otišao je do prozora i sklonivši zavesu pogledao ka automobilskom prilazu sa prednje strane kuće. Video je kako istrčava i kako šofer za njom zatvara vrata. Kola su krenula nizbrdo na putu ka studiju. Pustio je zavesu.

Rina se nikada nije vratila u kuću. Te noći je spavala kod Ilejn. Sledećeg dana se odselila u hotel i tri meseca kasnije, u Rinu, podnela zahtev za razvod na osnovu međusobnog neslaganja u braku.

Ne računajući zakonski postupak, brak se završio.

17

Dejvid je čuo žestoko lupanje vrata kancelarije svoga ujaka. Brzo je ustao i otišao do vrata koja povezuju njihove kancelarije. Otvorio ih je i našao ujka Bernija u stolici, besnog i crvenog u licu kako pokušava da dođe do daha. Pokušavao je da izbacii pilule iz flašice na dlan.

Dejvid je brzo napunio čašu sa vodom i dodao je Normanu

„Šta se desilo?“

Norman proguta dve pilule i spusti čašu na sto. Pogledao je Dejvida.

„Zašto nisam ušao u krojački posao sa svojim bratom, tvojim ujakom Luisom?“

Dejvid je znao da je pitanje retoričko, pa je strpljivo čekao da Norman nastavi. „U njegovoj firmi dnevno šiju pedeset, ponekad i stotinu odela. Sve je mirno, tiho. Uveče ide kući. Jede. Spava. Nema briga. Nema čir. Nema sekiracije. Tako čovek treba da živi. Lagodno. A ne poput psa. Poput mene.“

„Šta se desilo?“ ponovi Dejvid pitanje.

„Kao da nemam dovoljno problema“, žalio se Norman. „Akcionari se žale da trošimo previše novca. Trčim u Njujork da se objašnjavam sa njima. Sindikat pretila će pokrenuti štrajk u bioskopima. Sednem sa njima i dogovorim se da bar ne zatvaraju bioskope. Zatim čujem da je Hitler u Evropi preuzeo svu našu imovinu u Nemačkoj, kancelarije, bioskope, sve! Taj antisemita je ukrao više od dva miliona dolara. Zatim naši jemci i bankari počnu da se žale kako naši filmovi nemaju prestiž, pa odem i kupim najveći umetnički hit na Brodveju. Zove se *Sunčeve pege*. Do te mere je umetnički da čak ni ja ne razumem o čemu se radi.

„Sada ne mogu da se izborim sa tom umetničkom bombom. Sa svim režiserima u Holivudu sam razgovarao o tome. Nisam toliko glup da ne ukapiram da ni oni ne znaju o čemu se tu radi. Zato sam unajmio režisera koji je predstavu postavio na sceni, Kloda Danbara. Ako sam ikada video *faigelea*, to je on. Ali dobio je pedeset hiljada.

„Petrošeno je sto pedeset hiljada, a još nema zarade. Pozovem Luija i zamolim ga da mi pozajmi Gretu Garbo. Nasmejao mi se u lice. 'Nemaš ti taj novac, kaže mi. 'Osim toga, ona za nas snima prestižan film. *Ana Kristina* Judžina O'Nila.' Pozdravim se sa njim i nazovem Džeka Vornera. Pitam ga da mi pozajmi Beti Dejvis. 'Sačekaj malo', kaže on. Sedim ja tako na telefonu bar deset minuta.

„*Pisher* misli da ne znam šta radi? Zove svog brata Harija u Njujorku, eto šta radi. Sedim na međugradskoj vezi u Njujorku dok mi račun raste svakog minuta, a on zove svog brata Harija, koji se nalazi dva bloka dalje od mene. Spusti slušalicu, dođe mi da mu kažem. Nazvaću ja tvog brata za par centi.

Najzad, Džek se vrati na vezu devedeset i pet dolara kasnije. 'Imaš sreće, kaže mi. 'Ne radi ni na čemu do septembra. Možeš je dobiti za sto pedeset hiljada.' Za sto pedeset hiljada! 'Nemoj da mi činiš uslugu', kažem mu. Ona zarađuje trideset, najviše trideset i pet hiljada po filmu, možda ni toliko.

„Koliko bi platio?', pita me on. 'Pedeset', kažem ja. 'Zaboravi', odvrati on. 'Dobro, sedamdeset pet', kažem. 'Sto pedeset', ponovi on. 'Sto i dogovorili smo se.' 'Dogovorili smo se', pristane on. Spustim slušalicu. Poziv od dva minuta me koštao sto trideset pet dolara.

„Vratim se na Vol strit i kažem jemcima i bankarima da sada imamo prestižan film, da će to biti umetnički film i da ćemo imati sreće ako bilo ko ode u bioskop da ga pogleda. Zadovoljni su i čestitaju mi. Sednem na voz i vratim se u Holivud."

Berni iznenada ostade bez daha, pa je podigao čašu i iskapio je.

„Zar to nije dovoljno problema za bilo koga?"

Dejvid klimnu.

„Znači, jutros kada sam ušao u kancelariju, imao sam već dovoljno problema, slažeš li se? Koga sam pronašao kako me čeka u kancelariji? Rinu Marlou, tu *courveh*". 'Rina, draga', kažem, 'izgledaš predivno od jutros.' Da li mi je rekla zdravo? Ne! Nabila mi je *Reporter* pod nos i rekla: 'Šta je ovo? Da li je ovo istina?'

„Spustim pogled i vidim priču o Beti Dejvis i *Sunčanim pegama*. 'O čemu ti to govoriš, draga?', kažem. 'Takva bomba od filma nije za tebe. Za tebe imam priču koja će oduvati ljude. *Šeherezada*. Takve kostime u životu nisi videla.' Znaš šta mi ona kaže?" Tužno je odmahnuo glavom.

„Šta?", upita Dejvid.

„Nakon svega što sam učinio za nju, ona mi se tako obraća!", reče njegov ujak povređenim glasom. „'Sklanjaj ruke sa mojih sisa', kaže, 'štaviše, ako ne dobijem tu ulogu, možeš da nabiješ *Šeherezadu* sebi u dupe!' Zatim je izašla iz kancelarije. Šta misliš o tome?", izgovori Norman ožalošćenim glasom. „Samo sam pokušao da je smirim. Jebe se praktično sa svima u Holivudu, ali sa mnom razgovara na taj način!"

Dejvid klimnu. I on je čuo te priče. Tokom protekle godine, otkako je raskinula sa Nevadom, kao da je poludela. Pričalo se da su zabave u njenoj novoj

kući na Beverli Hilsu prave orgije. Pričalo se da ima aferu sa kostimografkinjom Ilejn Gejlard. Dok god se ništa od toga nije pojavljivalo u štampi, studio nije obraćao pažnju. Ne tiče ih se šta radi u slobodno vreme, ako to njima ne nanosi štetu.

„Šta ćeš učiniti?"

„Šta mogu da učinim?", upita Berni. „Daću joj ulogu. Ako nas napusti izgubićemo dva puta više novca nego što upravo gubimo." Posegnuo je rukom ka cigari. „Nazvaću je po podne i saopštiti joj odluku." Zastao je usred pokreta. „Ne, imam bolju ideju. Ti ćeš po podne otići do nje i reći joj. Neka sam proklet ako dozvolim da izgleda kao da joj se ulizujem."

„Dobro", reče Dejvid. Krenuo je nazad ka svojoj kancelariji.

„Sačekaj malo", dozvao ga je ujak. Dejvid se okrenu. „Znaš li na koga sam naleteo sinoć u *Voldorfu?*", upita Berni. „Na tvog drugara."

„Na mog drugara?"

„Da. Znaš ti dobro na koga mislim. Na onog luđaka. Letača. Na Džonasa Korda."

„Oh", izusti Dejvid. Dopalo mu se kako je njegov ujak to izgovorio, podsetivši ga na prethodni razgovor koji su vodili o Kordu pre nekoliko godina. Džonas i on nikada nisu razmenili ni reč. Sumnjao je da je Kord uopšte svestan njegovog postojanja. „Kako izgleda?"

„Isto“, odgovori njegov ujak. „Kao propalica. Nosi patike, ne nosi kravatu. Ne znam kako mu to dopuštaju. Bilo koga drugog bi izbacili, ali njega ne. To samo dokazuje da nema ničeg privlačnijeg od novca jednog *goyima*.“

„Jesi li razgovarao sa njim?“, upita Dejvid radozvalo.

„Naravno“, odgovori Norman. „Pročitao sam u novinama da snima novi film. Ko zna, rekoh sebi, možda se *schnorreru* ponovo posreći. Osim toga, sa ovim sranjem od prestižnog filma, možda će nam biti potreban neko poput njega. Njegovim novcem bi mogli da platimo mnoge račune.

„Dva je ujutru, a on ima dve *courvels* pod rukama. Prišao sam mu i rekao: 'Zdravo, Džonase.' Pogledao me kao da me nikada u životu nije video. 'Sećaš me se', kažem, 'Berni Norman iz Holivuda.' 'Naravnog kaže on.

„Ali iz njegovog izraza ne mogu da procenim da li se stvarno seća pošto mu je očajno potrebno brijanje. 'Ove dve devojčice su glumice, ali neću ti reći njihova imena da ne bi potpisao ugovor sa njima. Ako mi se dopadne neka devojka^ kaže on, odmah joj dam da potpiše ugovor sa Kord eksplozivom. Više ne rizikujem da mi ih oduzmeš kao Marlouovu.' Nakon toga me tako zviznuo po ramenu da dva sata nisam mogao da podignem ruku.

„Nasmešio sam se, iako mi nije bilo do toga. 'U našem poslu, čovek mora brzo da reaguje", kažem, 'inače brzo zaostaneš. Ali to je prošlost. Želim sa tobom da razgovaram o novom filmu koji snimaš. Odlično smo odradili posao sa prethodnim

pa treba da organizujemo sastanak." „Zašto ne bismo odmah održali sastanak? upita on. 'Što se mene tiče, to je u redu, kažem. Okrenuo se ka devojkama. 'Čekajte ovde', reče im. Zatim se okrenuo ka meni i uzeo me podruku. 'Hajde', reče povukavši me. 'uđi u moju kancelariju.'

„Iznenadeno ga pogledah. 'Imaš kancelariju u *Voldorfu*, upitah. 'Imam kancelariju u svakom hotelu u Sjedinjenim Državama', kaže on. Ušli smo u lift, 'Mezanin, molim vas.' reče on poslužitelju. Izašli smo i krenuli hodnikom ka vratima. Pogledah znak. Piše 'Gospoda'. Pogledah ga, on se iskezi. 'Moja kancelarija', reče i otvori vrata. Sve je obloženo belim pločicama i nema nikoga. Tu su sto i stolica za poslužitelja. Seo je i ja iznenada shvatih da uopšte nije pijan i da se više ne smeši. 'Nisam još odlučio ko će distribuirati film', kaže. 'Sve zavisi od toga ko mi ponudi bolji ugovor.' 'Pametnoj kažem ja, ali ne mogu ništa da kažem dok ne čujem o čemu se radi u filmu.' 'Reći ću ti', kaže on. 'Reč je o deset letaća u Prvom svetskom ratu. Kupio sam pedesetak starih aviona *spadova, fokera, njuporta, de hevilendsa* i ima da im razvalim krila od letenja.'

„Ah, znači ratni film', kažem. „To ne valja. Ratni filmovi ne prolaze dobro još otkako je snimljen *Na zapadu ništa novo*. Niko ne dolazi u bioskope da ih gleda. Ali, pošto smo već saradivali i zajedno imamo sreće, mogao bih da se priključim. Kakve uslove tražiš?' Pogledao me pravo u oči. 'Opšti troškovi studija, deset procenata?', kaže. 'Distribucija, petnaest procenata sa svim troškovima odbijenim od zarade pre obračunavanja honorara za distribuciju.' 'Nemoguće', kažem ja. 'Moji opšti troškovi su minimum dvadeset pet procenata.'

„Nisu', kaže on, ali neću da sitničarim. Samo želim da ti ukažem na jednostavnu aritmetiku. Prema tvom godišnjem izveštaju, tokom poslednjih nekoliko godina prošek opštih troškova ti je dvadeset jedan procenat. Tokom tog perioda *Otpadnik* je ostvario dvadeset pet posto tvoje ukupne zarade. Oduzmi to od zarade i dobićeš opšte troškove od skoro trideset šest procenata. Ista jednačina se može primeniti i na studio', kaže. 'Obim posla diktira procenat, ako obezbedim obim, ne treba me opteretiti sa uobičajenim procentima. Želim mastan procenat, što bi rekli ljudi iz filmske industrije.'

„Ne mogu to sebi da priuštiti', kažem. 'Kako se stvari odvijaju u filmskoj industriji', kaže on, 'rekao bih da ne možeš sebi da priuštiš da ne prihvatiš ovu ponudu.' 'Odbor to nikada neće prihvatiti', kažem. Ustao je i nasmešio se. „Prihvatiće. Za par godina će sigurno prihvatiti. Zašto ne pišaš kada smo već ovde', reče. Iznenadeno sam prišao pisoaru. Kada sam se okrenuo, njega više nije bilo. Pokušao sam da ga pronađem sutra ujutru pre nego što sam seo na voz. Niko nije znao gde je. U njegovoj kancelariji ne znaju čak ni da je u Njujorku. Potpuno je nestao." Berni spusti pogled ka svom stolu. „Pravi *meshuggeneh**, kažem ti."

*Ludak

Dejvid se nasmeši.

„Rekoh ti da će brzo ukapirati kako stvari funkcionišu. Dobro je odradio aritmetiku.“

Ujak ga pogleda.

„Znam da je dobro odradio aritmetiku“, reče. „Ali, zar je toliko siromašan da mora da mi otima hleb iz usta?“

„Pođite za mnom, gospodine“, reče batler učtivo. „Gospođica Marlou je u solarijumu.“

Dejvid klimnu i pođe za njim uza stepenice do zadnjeg dela kuće. Batler zastade ispred vrata i pokuca.

„Gospodin Vulf je došao u posetu, gospođo.“

„Reci mu da uđe“, doviknu Rina kroz zatvorena vrata.

Batler ih otvori i pridrža. Dejvid žmirnu kada je izašao na jarko kalifornijsko sunce. Krov prostorije bio je od stakla, kao i svi zidovi. Na drugom kraju prostorije se nalazio visok paravan. Iza njega je dopirao Rinin glas.

„Posluži se pićem iz bara, izaći ću za minut.“

Pogledao je i spazio bar u uglu. Platnene stolice bile su razbacane unaokolo po prostoriji. Najveći deo poda je prekrivao čupavi, beli tepih.

Ilejn Gejlard je izašla iza paravana. Nosila je belu bluzu sa rukavima zavrnutim iznad laktova, crne pantalone muškog kroja, pripijene uz njene uske kukove. Izblajhanu kosu je začesljala unazad.

„Zdravo, Dejvide. Dopusti da ti pomognem.“

„Hvala ti, Ilejn.“

„Napravi martini za mene“, začuo se Rinin glas iza paravana.

Ilejn nije odgovorila. Pogledala je Dejvida.

„Šta želiš da popiješ?“

„Viski i vodu“, odgovorio je. „Samo malo leda.“

„Dobro“, reče i već se spretno razmahala po baru. Pružila mu je piće. „Evo, kako ti se čini?“

Probao je.

„Odlično je.“

„Da li je moj martini spreman?“ upita Rina iza njega.

Okrenuo se. Upravo je izlazila iza zaklona, zavezujući beli, baršunasti ogrtač. Letimično joj je osmotrio osunčanu butinu i Žaključio da ne nosi ništa ispod ogrtača.

„Zdravo, Rina.“

„Zdravo, Dejvide“, odvratila je, a zatim pogledala Ilejn. „Gde mi je piće?“

„Dejvid je očigledno došao zbog posla“, reče Ilejn. „Zašto ne sačekaš dok

porazgovarate?"

„Ne govori mi kako da se ponašam!" brecnu se Rina. „Sipaj piće!" okrenula se ka Dejvidu. „Otac mi je pravio martini kada sam bila dete. Mogu da ga pijem kao vodu. Ilejn to ne razume."

„Izvoli", reče Ilejn kratko.

Rina uze martini.

„Živeli, Dejvide."

„Živeli", odvrati Dejvid.

Otpila je pola čaše, a zatim ga povela ka grupi stolica.

„Sedi", reče spustivši se u jednu.

„Lepa ti je kuća", reče Dejvid učtivo.

„Nije loša", odgovori ona. „Ilejn i ja smo se odlično zabavile opremajući je." Potapšala je Ilejn po obrazu. „Ilejn ima smisla za slaganje boja. Valjalo bi da pomeneš ujaku da joj dopusti da se okuša kao umetnički direktor. Otkrićeš da može odlično da obavi posao."

„Rina", reče Ilejn dok joj se u glasu osećao tračak radosti, „Sigurna sam da Dejvid nije došao da razgovara o meni."

„Popričaću sa ujka Bernijem", reče on učtivo. „I ja sam siguran da bi obavila odličan posao."

„Vidiš?", reče Rina. „Ilejn je suviše skromna. Ona je najtalentovanija osoba koju sam upoznala." Pružila joj je praznu čašu. „Dopuni."

Dejvid letimice osmotri njene raskošne, oble grudi. Biće potrebno više od masaže da obuzda njenu svojevoljnost, ako nastavi toliko da pije.

Rina mu preseče razmišljanje.

„Da li je matori kopilan odlučio da mi da ulogu u *Sunčanim pegama*?"

Dejvid je pogleda.

„Moraš da shvatiš njegovu poziciju, Rina", žustro je izgovorio. „Ti si najvrednija imovina kompanije. Ne možeš ga kriviti ako ne želi da ti da ulogu u filmu koji će sigurno doživeti propast."

Rina uze piće od Ilejn.

„Sve se svodi na to", reče ratoborno, „da on smatra kako ja ne umem da glumim. Dobra sam samo za to da šetam unaokolo sa što manje odeće na sebi."

„On misli da si ti dobra glumica, Rina. Ali, što je još važnije, ti si zvezda, jedna u milion. Samo pokušava da te zaštiti, to je sve."

„Zaštitiću sama sebe", brecnula se ljutito. „Jesam li sam dobila ulogu?"

„Dobila si je."

„Dobro je", reče pijuckajući piće. Ustala je sa stolice, a Dejvid je primetio da je blago pijana. „Reci svom ujaku da neću nositi prsluče kad sledeći put dođem u njegovu kancelariju."

„Siguran sam da će ga to usrećiti", iskezi se Dejvid. Spustio je piće i ustao.

„Mislim da želi da me pojebe", reče ona, blago se njišući.

Nasmejao se.

„Ko to ne želi?", upita. „Mogu da navedem bar šest miliona muškaraca koji su o tome razmišljali."

„Ti ne želiš", reče ona, gledajući ga pravo u oči.

„Ko kaže?"

„Ja", rekla je ozbiljno. „Nikada to nisi od mene tražio."

„Podseti me da jednom skupim hrabrost."

„U tom slučaju, podsećam te odmah", reče i povuče kaiš ogrtača. Otvorio se, otkrivši njeno nago telo. Zurio je, toliko iznenađen da nije mogao da progovori.

„Sidi dole, Ilejn", reče Rina ne skidajući pogled sa njega. „I proveriti da li će večera biti gotova na vreme."

Dejvid okrznu Ilejn pogledom dok je prolazila pored njega i išla ka vratima. Makar doživeo sto godina, nikada neće zaboraviti dubinu bola koji je ugledao u njenim očima.

18

Pre nego što je upoznao Rinu Marlou, Klod Danbar je bio zaljubljen u tri stvari: svoju majku, sebe i pozorište tim redom. Njegov moderni *Hamlet* bio je najuspešnija Šekspirova drama ikada odigrana u Njujorku. Ali režija *Sunčanih pega*, inače osrednje napisane drame, uzdigla je njegovu karijeru do zvezdanih visina.

Sunčane pege su drama u kojoj se pojavljuju samo tri lika. Dva tragača za zlatom, koji žive izolovanim životom na ivici velike pustinje, i mlada devojka sa amnezijom koja doluta u njihov logor. Dolazi do borbe između dva muškarca. Mlađi pokušava da je zaštiti od pohote starijeg, samo da bi, pošto je u tome uspeo, i sam podlegao istom poroku.

Mnogo razgovora, malo akcije. Uprkos jednogodišnjem prikazivanju na Brodveju, Danbar je bio toliko iznenađen kada ga je Norman pozvao i rekao mu da je otkupio predstavu, da je bez oklevanja pristao da režira film. Tek kada je stigao u Kaliforniju, saznao je ko će glumiti glavnu ulogu

„Rina Marlou!" rekao je Normanu. „Mislio sam da će je igrati Bet Dejvis."

Producent ga blago pogleda.

„Vornor me zajebao", reče tihim, poverljivim glasom. „Odmah sam se setio Rine."

„Zar nemate nekog drugog, gospodine Normane?" upitao je mucajući kao i uvek kada bi se uznemirio zbog nečega. „Šta mislite o devojci koja je igrala tu ulogu u pozorištu?"

„Nije poznata“, brzo odvrati Norman. „Ova tvoja predstava je važna imovina. Moramo da je zaštitimo na blagajni što je bolje moguće. Rina nikada nije snimila film koji nije zaradio novac.“

„Možda nije“, priznade Danbar. „Ali, ume li ona da glumi?“

„Od nje nema bolje glumice u Holivudu. Ti si režiser. Uzmi scenario i provedi popodne sa njom u njenoj kući i uverićeš se.“

„Gospodine Normane...“

Ali Norman ga je već uzeo pod ruku i vodio ka vratima.

„Budite pošteni, gospodine Danbare. Pružite joj šansu, radite sa njom. Ako i dalje budete smatrali da nije za tu ulogu, videćemo šta može da se učini.“

Producent ga se tako efikasno oslobodio, da toga nije bio ni svestan dok nije shvatio da stoji ispred zatvorenih vrata dok tri sekretarice pilje u njega.

Osetio je nalet crvenila. Da bi sakrio zbunjenost, prišao je devojci za najbližim stolom.

„Da li biste mogli da mi kažete gde živi gospodica Marlou?“ upitao je. „I kako da dođem do tamo?“

Sekretarica se nasmešila.

„Mogu i bolje od toga, gospodine Danbare“, izjavila je efikasno i podigla slušalicu. „Srediću da vas službeni šofer pokupi i odveze tamo.“

Tog popodneva, pre nego što je otišao kod Rine, Klod Danbar je svratio do bioskopa u kojem se prikazivao njen najnoviji film. Posmatrao je ekran fasciniran i užasnut. Nije bilo sumnje da je devojka prelepa. Shvatio je da poseduje neku vrstu animalizma koja privlači određen tip publike. Ali, nije bila odgovarajuća devojka za ovu ulogu.

Devojka iz predstave je mračna, okrenuta sebi, uplašena. Dok pokušava da povрати sećanje, izgleda upravo onako kako se oseća ispijeno, izmučeno i iscrpljeno od vreline pustinje. Činjenica da je u pitanju žensko čeljade izazvala je žudnju kod muškaraca, a ne njen fizički izgled. Tek na samom klimaksu predstave se otkriva da se u korenu njenog straha zapravo nalazi njena sopstvena pohota.

Na platnu Rina deluje uzbudljivo i odvažno, svesna svoje seksualnosti kojom se neprestano razmeće pred publikom, ali u njenoj glumi nema suptilnosti. Ipak, morao je da prizna da oseća kako iz nje izbija vitalnost. Kada je na platnu, bez obzira na to ko je sa njom u sceni, nije mogao da otrgne pogled od nje.

Izašao je iz bioskopa i vratio se u hotel, gde je šofer trebao da ga pokupi. Kao i obično kada je bio uznemiren, pozvao je majku. „Znaš li koga su odredili za glavnu žensku ulogu, majko?“

„Koga?“, upitala je njegova majka smirenim glasom.

„Rinu Marlou.“

Majka je bila šokirana.

„Ne verujem!“

„Da, majko", reče on. „Gospodin Norman mi kaže da nisu mogli da dobiju Bet Dejvis."

„Odmah se vrati kući", reče njegova majka strogo. „Reci gospodinu Normanu da moraš da razmišljaš o svom ugledu, da ti je obećao Bet Dejvis i da nećeš prihvatiti tu plavu kreaturu kao zamenu!"

„Već sam rekao gospodinu Normanu da ću porazgovarati sa gospođicom Marlou. Obećao mi je da će pokušati da pronađe nekog drugog, ako posle tog razgovora ne budem zadovoljan."

„Dobro", odvrati ona. „Ali zapamti, tvoj integritet je bitniji od bilo čega drugog. Ako nisi potpuno zadovoljan, odmah se vrati kući."

„Da, majko", reče on. „Volim te."

„Volim i ja tebe. Čuvaj se", odgovori mu majka završivši ritual pozdravljanja.

Rina je ušla u sobu u kojoj je čekao u crnom, pripijenom jednodelnom odelu. Svetloplavu kosu pokupila je u punđu. Nije nosila šminku.

„Gospodine Danbare", rekla je prilazeći bez smeška sa ispruženom rukom.

„Gospođice Marlou", odgovorio je, prihvativši njenu ruku. Iznenadio ga je snažan stisak njenih prstiju.

„Radovala sam se našem susretu", reče. „Čula sam toliko toga o vama."

Zadovoljno se nasmešio.

„I ja sam čuo mnogo toga o vama."

Podigla je pogled i prvi put se nasmešila.

„Kladim se da je tako", izgovorila je bez zlobe. „Zato ste i došli do mene čim ste stigli u Holivud. Verovatno se pitate zašto, do đavola, želim da igram u *Sunčanim pegama*?" Zapanjila gaje njena iskrenost.

„Zaista, zašto to želite, gospođice Marlou? Meni se čini da ne bi valjalo da čačkate mečku. Dobro vam ide." Spustila se u stolicu.

„Mečka može da se nosi", izjavila je nemarno. „Ja sam glumica. Želim da otkrijem koliko sam dobra glumica. Vi ste režiser koji može u tome da mi pomogne."

Zurio je u nju na trenutak.

„Pročitali ste scenario?" Klimnula je. „Sećate li se prvih rečenica koje devojka izgovara kada uđe u logor?"

„Da."

„Pročitajte mi ih", zamolio je pruživši joj scenario.

Prihvatila ga je, ali ga nije otvorila.

„Zovem se Meri. Da, tako je, mislim da se zovem Meri."

„Izgovarate reči, gospođice Marlou", reče on mršteći se, „ali ne razmišljate o njima. Ne osećate napor koji devojka ulaže kako bi se setila svog imena."

„Razmišljajte o tome na ovaj način. Ne mogu da se setim svog imena, ali kada bih mogla, to bi bilo neko poznato ime. To je ime kojim su me zvali celog života, a teško mi je da se setim. Mada se to ime često spominje u crkvi i sama sam ga izgovarala tokom molitve. Čini mi se da se prisećam. Mislim da znam. „Zovem se Meri. Da, tako je, mislim da se zovem Meri.“

Rina je zurila u njega bez reči. Zatim je ustala i otišla do kamina. Položila je ruku na okvir i okrenula mu leđa. Rasplela je punđu, kosa joj pade po ramenima kada se okrenula nazad ka njemu.

Lice joj je iznenada postalo ispijeno i napeto dok je govorila.

„Zovem se Meri“, prošaputala je napuklim glasom. „Da, tako je. Mislim da se zovem Meri.“

Ruke su mu se naježile dok ju je posmatrao. Uvek se tako osećao kada bi u pozorištu bio na pragu nečeg velikog.

Berni Norman je došao na set, poslednjeg dana snimanja. Odmahnuo je glavom kada je otvorio vrata i ušao na veliku scenu. Taj *faigele* nikada nije trebao da bude unajmljen da režira film. Što je još gore, nikada nije trebalo da dozvoli sebi da ga nagovore da kupi tu priču. Cela stvar bila je potpuno luda.

Prvo, snimanje su morali da odlože za mesec dana. Režiser je želeo da Rina uigrava ulogu trideset dana. Norman je morao da pristane pošto je Rina rekla da neće početi da snima pre nego što Danbar kaže da je spremna. Koštalo ga je sto pedeset hiljada samo da plaća statiste.

Zatim je režiser insistirao da se sve radi kao na pozorišnoj sceni. Do đavola sa budžetom. Ode još pedeset hiljada. Povrh svega, Danbar je insistirao da zvuk u svakoj sceni bude savršen. Bez naknadnog nasnimavanja glasova i loše sinhronizacije. Svaka reč je morala da bude savršena. Nije ga bilo briga koliko puta se scena ponavlja. A i zašto bi se kopile brinulo? Nije trošio svoj novac.

Snimanje je trajalo tri meseca duže nego što je bilo predviđeno. Milion i po dolara je bačeno niz reku. Trepnuo je kada je izašao na žarko osvetljeni deo scene.

Hvala bogu, ovo je poslednja scena. Devojka otvara vrata kolibe i vidi da su oba čoveka mrtva. Mlađi je ubio starijeg, a potom i sebe kada je shvatio na šta ga je devojka naterala. Treba samo da ih pogleda, malo otplače, a zatim krene ka pustinji. Jednostavno. Ništa nije moglo da krene naopako. Za deset minuta će sve biti gotovo.

„Svi na mesta.“

Dvojica glumaca se ispružiše ispred vrata kolibe. Pomoćnik režisera i devojka koja vodi knjigu snimanja uz pomoć fotografija snimljenih tokom prethodne scene brzo proveriše da li leže kako treba i ispraviše ih. Šaka jednog od glumaca bila je na pogrešnom mestu, na obrazu drugog se pojavila mrlja.

Norman i Danbar klimnuše.

„Kamera!" Na trenutak je nastupila tišina, klapa je škljocnula, a zatim je Danbar tiho izgovorio: „Akcija."

Norman se nasmeši. Mačiji kašalj. Nije bilo zvuka koji bi mogao da usere snimanje ove scene. Vrata kolibe počеше polako da se otvaraju. Rina izade i pogleda dvojicu muškaraca.

Norman opsova. Čovek bi pomislio da je *shmuck'* dovoljno pametan da joj malo pocepa haljinu. Najzad, navodno se nalazi u pustinji. Ali ne, haljina joj je bila zakopčana do vrata kao usred zime. Najbolje sise u Holivudu, a Danbar ih je sakrio.

Velika kamera je polako klizila ka krupnom planu. Rina podiže glavu i pogleda pravo u kameru. Prošao je jedan trenutak, zatim još jedan.

„Plaći, prokleta bila!“, vrisnu Danbar. „Plaći!"

Rina je trepnula. Ništa se nije desilo.

„Rez!" izdra se Danbar. Otišao je do scene i preskočio jednog od ispruženih ljudi kako bi došao do nje. Pogledao je. „U ovoj sceni treba da plačeš, sećaš se?“, upitao je sarkastično.

Klimnula je bez reči.

Okrenuo se i vratio na svoje mesto pored kamere. Rina se vratila u kolibu i zatvorila vrata za sobom. Pomoćnik režisera i devojka koja vodi knjigu snimanja ponovo proveriše pozicije i sidoše sa seta.

„Kamera!"

„Scena trista sedamnaest, drugi put!", izgovori čovek sa klapom u rukama i brzo zakorači unazad.

„Akcija!"

Sve se desilo upravo kao i malopre do trenutka kada Rina pogleda u kameru. Piljila je na trenutak bez treptanja. Oči su joj bile suve. Iznenada je zakoračila u stranu.

„Rez!" uzviknuo je Danbar. Ponovo je krenuo ka sceni.

„Žao mi je Klode", reče Rina. „Jednostavno ne mogu. Bolje da upotrebimo šminku."

„Šminka!", uzviknu pomoćnik režisera. „Donesite veštačke suze!"

Norman klimnu. Nema svrhe rasipati novac. Na ekranu niko neće primetiti razliku. Osim toga, lažne suze bolje izgledaju klize niz obraze kao podmazane kuglice.

Danbar se okrenu.

„Bez šminke!"

„Bez šminke!" začuo se pomoćnik režisera poput odjeka. „Sačekajte sa suzama!"

Danbar pogleda Rinu.

„Ovo je poslednja scena u filmu“, rekao je. „Dva čoveka su mrtva zbog tebe, sve što mi treba jeste jedna vašljiva suza. Ne zato što ti je žao njih, ili sebe. Već da bi mi dokazala da imaš dušu. Ne treba mi mnogo, tek toliko da dokažeš da si žena a ne životinja. Razumeš?“

Rina klimnu.

„Dobro“, rekao je tiho. „Idemo iz početka.“ Otišao je nazad na svoje mesto pored kamere. Nagnuo se napred, intenzivno gledajući u Rinu kada je prošla kroz vrata, pogledala je dvojicu muškaraca, zatim podigla pogled kada se kamera približila. „Sada!“, izgovori Danbar gotovo šapatom. „Plači!“

Rina je zurila u kameru. Ništa se nije desilo.

„Rez!“, uzviknu Danbar. Besno je izašao na scenu. „Kakva si ti to žena, do đavola?“, vrištao je.

„Molim te, Klode“, preklinjala ga je.

Zurio je u nju hladno.

„Pet meseci snimamo ovaj film. Radio sam dan i noć iz samo jedno razloga. Rekla si da želiš da dokažeš da si glumica. Pa, učinio sam sve što sam mogao. Neću uništiti integritet ovog filma u poslednjoj sceni zbog tvoje nesposobnosti. Želiš da budeš glumica dokaži to! Odglumi scenu!“

Okrenuo joj je leđa i udaljio se. Norman je prekrilo lice rukama. Dan snimanja ga košta deset hiljada dolara. Trebao je da pretpostavi.

„Akcija!“

Provirio je kroz prste ka sceni. Ovoga puta čuo je Danbara kako se obraća Rini tihim glasom.

„Dobro je, dobro je, sada izadi. Pogledaj ih. Prvo Pola, zatim Džozefa. Vidiš pištolj u Džozefovoj ruci, znaš šta se desilo. Polako podigni pogled. Mrtvi su. Možda ih nisi volela, ali živela si sa njima, iskoristila si ih. Možda ti jedan od njih na trenutak vrati komadić sećanja sećanja koje si izgubila i još nisi povratila. To potraje samo delić sekunde, a zatim se veo ponovo spušta. Možda tvoj otac, brat ili dete koje nikada nisi imala, leži na pesku pred tvojim nogama. Suze ti klize niz lice.“

Norman je polako sklonio šake sa lica. Zadržao je dah kada je pogledao iza kamere koja mu je zaklanjala vidik. Rina je plakala. Bile su to prave suze.

Danbar je i dalje šaputao.

„Suze naviru, ali veo je ponovo pao i ne možeš više da se setiš zašto plačeš. Prestaješ da plačeš, suza više nema. Okrećeš se i gledaš ka pustinji. Negde tamo, na užarenom pesku, neko čeka sa tvojim sećanjem. Pronaći ćeš tu osobu. Saznaćeš ko si. Polaziš ka pustinji... polako... polako... polako.“

Glas mu je utihnuo dok je Rina polako odlazila, čak su i njena ponosna, uspravna leđa izazivala samilost. Norman pogleda oko sebe. Cela ekipa je zurila u Rinu. Zaboravili su na sve i videli samo nju. Osetio je suze u svojim očima.

Prokleta scena je dotakla čak i njega.

„Rez!“, uzviknuo je Danbar promuklim, pobjedničkim glasom. „Šalji na razvijanje!“ Iscrpljeno se srozao nazad u stolicu.

Dok su svi aplaudirali, na sceni nastade ludnica. Čak i stari veterani iz ekipe su se kezili. Norman je istrčao na scenu. Uzbuđeno je zgrabio Rinu za ruku.

„Bila si predivna, dušo!“, rekao je. „Veličanstvena!“

Rina ga pogleda. Na trenutak je delovalo kao da je veoma daleko. Potom joj se pogled razbistri. Pogledala je Danbara, okruženog snimateljima i asistentima, a zatim ponovo Normana.

„Stvarno to misliš?“

„Ne bih to rekao da tako ne mislim“, odgovorio je smešeći se. „Valjda me poznaješ. Odmori se nekoliko nedelja. *Šeherezada* je spremna za snimanje.“

Okrenula se i posmatrala Danbara kako polako prilazi dok mu se iscrpljenost ogledala na četrdesetogodišnjem licu.

„Hvala vam“, reče mu ona uzevši ga za ruku.

Umorno se nasmešio.

„Vi ste velika glumica, gospođice Marlou“, izgovorio je formalnim tonom, sada pošto je posao završen. „Privilegija je raditi sa vama.“

Rina je zurila u njena dok ju je obuzimala neka nova životna snaga.

„Malaksali ste“, rekla je zabrinuto.

„Biću dobro kada se odmorim“, žustro je odvratio. „Otkako smo počeli da snimamo, nisam čestito odspavao.“

„Brzo ćemo to popraviti“, reče Rina poverljivo. „Ilejn.“

Ilejn se iznenada pojavi negde iz gomile.

„Pozovi Džejmsa i reci mu da pripremi gostinsku sobu za gospodina Danbara.“

„Ali, gospođice Marlou“, pobunio se režiser. „Ne mogu vam dozvoliti da se opterećujete!“

„Zar mislite da ću vam dozvoliti da se vratite u onu praznu hotelsku sobu u tom stanju?“, insistirala je Rina.

„Obećao sam majci da ću je nazvati čim film bude gotov.“

„Možete je pozvati od moje kuće“, nasmeja se Rina. „Imam telefon.“

Norman potapša Danbara po ramenu.

„Poslušaj Rinu, Danbare. Dobro će ti doći odmor. Pred tobom je deset nedelja montaže. Ali ne brini, film je odličan. Ne bi me iznenadilo da oboje dobijete Oskara.“

Dok je izgovarao te reči, Norman ni sam nije u njih verovao, ali to se ipak desilo.

Nelija Danbar, šezdesettrogodišnja starica, čvrsta kao stena, zakorači preko prostorije i pogleda svog sina.

„To užasno stvorenje“, izgovorila je tiho. Sela je pored sina i spustila njegovu glavu na svoje rame. Odsutno mu je mazila kosu. „Pitala sam se koliko će ti trebati da je sagledaš u pravom svetlu“, reče. „Rekla sam ti da se ne ženiš njome.“

Klod nije odgovorio. Nije bilo potrebe. Osećao se sigurno u majčinom zagrljaju. Uvek je tako bilo. Čak i kada je bio dete i trčao kući iz škole pošto su ga drugi dečaci zadirkivali. Majka ga je dobro poznavala. Nije morao da joj kaže da ga nešto muči. Instinktivno se preselila u Kaliforniju nakon njegovog venčanja sa Rinom.

Nikada nije bio naročito snažan, već mršav i krhkog zdravlja. Izmirivala ga je žestoka nervoza njegovih kreativnih napora. Kada bi se to desilo, njegova majka bi se pobrinula da legne u krevet. Nekada bi i krevetu proveo i po nekoliko nedelja. Donosila bi mu jelo i novine ili mu čitala odlomke iz knjiga koje su oboje voleli.

Često je osećao da su mu to najsrećniji trenuci u životu. Ovde, među nežnim pastelnim bojama prostorije koju je majka dekorisala za njega, osećao se toplo, udobno i opuštano. Sve što bi poželeo bilo mu je nadohvat ruke. Prljavština i sitničavost sveta ostale su zaključane sa druge strane vrata.

Otac je uvek bio samo nejasna, maglovita senka. Jedva ga se sećao, pošto je preminuo kada je Klodu bilo samo pet godina. Smrt oca napravila je tek pokoji nabor u tkanju njihovih života, pošto su bili dobro zbrinuti. Nisu bili bogati, ali im nikada ništa nije nedostajalo.

„Vrati se kući i uzmi ono malo stvari koje su ti potrebne“, reče mu majka. „Prespavaćeš ovde. Ujutru ćemo se pozabaviti razvodom.“

Podigao je glavu sa majčinog ramena i pogledao je.

„Ali, majko, ne bih znao šta da kažem advokatu.“

„Ne brini“, reče mu majka poverljivo. „Ja ću se za sve pobrinuti.“

Osetio je kako mu se diže teret sa ramena. Majka je ponovo izgovorila čarobne reči. Ali, kada se našao na ulici ispred kuće i video Rinina kola na prilazu, nije smeo da uđe. Ponovo će se desiti scena, a on to nije mogao da podnese. Nije imao snage.

Pogledao je na sat. Bilo je skoro jedanaest. Rina će uskoro krenuti, pošto u studiju ima zakazan svečani ručak. Spustio se do koktel bara na uglu Sanset bulevara. Popiće piće dok čeka. Odavde će videti kola kada budu krenula nizbrdo.

Kada je ušao, u koktel baru bilo je mračno, a stolice su bile dignute na stolove. Međutim, bar je bio otvoren. Jedna mušterija je već sedela sa čašom piva pred sobom. Klod sede na stolicu pored prozora, kako bi mogao da posmatra ulicu.

Blago je zadrhtao. Počela je da rominja kiša dok je koračao niz trotoar. Biće to gadno, pro hladno popodne svojstveno sunčanoj Kaliforniji. Ponovo je zadrhtao. Valjda se neće prehladiti.

„Viski i toplu vodu“, rekao je barmenu, prisativši se da mu je majka uvek davala to piće na prvi znak prehlade.

Barmen ga začuđeno pogleda.

„Toplu vodu?“

Klod klimnu.

„Da, molim vas.“ Podigao je pogled i primetio da ga preostali gost mladić u kratkoj, žutoj jakni takođe začuđeno posmatra. „I parče limuna, ako imate“, doviknuo je za barmenom.

Klod je podigao malu kriglu punu vrele tečnosti. Dok je pijuckao, toplota mu se razlivala stomakom. Okrenuo se i pogledao kroz prozor. Kiša je sada već pljuštala. Ponovo je podigao kriglu. Na njegovo iznenađenje bila je prazna. Odlučio je da popije još jednu. Ima vremena. Tačno je znao šta Rina sada radi. Pozvao je barmena.

U tom trenutku je sedela pred toaletnim stočićem. Šminkaće se sve dok ne bude izgledala upravo onako kako želi. Zatim će se zamajavati oko svoje kose. Češljaće je sve dok ne bude nehajno rasuta, ali sa svakom dlakom na svom mestu.

Fetiš joj je bio da uvek kasni. Kasnila je bar po sat vremena, uglavnom i znatno više. Izluđivalo ga je što mora da je čeka, mada nikoga drugog to nije doticalo. Prosto su tu njenu osobinu uzimali zdravo za gotovo.

Klod pogleda kriglu. Ponovo je bila prazna. Naručio je još jedno piće. Počeo je da se oseća bolje. Rina će biti iznenađena kada se vrati kući i otkrije da su njegove stvari nestale. Neće ga više nazivati polovičnim muškarcem. Otkriće da je pravi muškarac kada joj advokat uruči papire za razvod braka. Tada će shvatiti da ne može da ga maltretira.

Nikada ga više neće pogledati kao prve bračne noći sa sažaljenjem i prezirom. Što je najgore od svega, u njenom pogledu je video da je sagledala sve tajne njegove duše, tajne koje je skrivao i od sebe samog.

Ušao je u mračnu sobu sa poslužavnikom na kojem je bila boca šampanjca u ledu i dve čaše.

„Došao sam noseći vino za moju voljenu.“

Počeli su da vode ljubav. Nežno i lagano, onako kako je uvek znao da će biti. Bio je, naime, nevin. Bilo je neke utehe u njenim ženskim oblinama na krevetu, dok leže tako pasivno i bez zahteva. Počeo je čak i da komponuje pesmu njenoj lepoti kada je osenio da rukom istražuje njegovo telo.

Zaledio se na trenutak, zapanjen dodiranjem tuđih prstiju. Zatim se opustio, pošto je njen dodir bio tako lagan i nežan da ga je jedva bio svestan. Osetio je da joj je telo zadrhtalo, zatim još jednom. Tada kao da je neka vrelna buknila iz nje.

Kriknula je negde iz dubine grla i povukla ga ka sebi, rukama kidajući donji deo njegove pidžame. Više nije bila ponizna i nežna, više je nije bilo briga šta on želi, niti šta mu treba. Obuzela ju je pomama. Njeni prsti su ga povređivali dok je pokušavala da ga navodi, da ga na silu uvuče u sebe.

Iznenada ga je obuzeo užasan strah. Strah od njene seksualnosti, koja je ležala skrivena i čekala upravo ovaj trenutak da se nahrani njegovom muškošću i potpuno ga proždere. U panici se otrgao od nje i stao drhteći pored kreveta.

Pokušao je da se obavije pocepanom pidžamom i čuo kako joj se disanje usporava. Čaršavi zašuštaše. Pogledao je.

Okrenula se na stranu i zurila u njega, sa pokrivačem nemarno nabačenim preko kukova. Grudi su joj bile teške, bradavice nabrekle od strasti. Očima mu je progorevala kožu.

„Da li si ono što svi pričaju?“

Osetio je da mu obrazu gore. Znao je za podrugljive komentare koje su ljudi izgovarali njemu iza leđa, ali obični ljudi nisu razumeli šta znači biti potpuno predan poslu.

„Ne!“, žustro je izgovorio.

„Šta si onda?“

Pao je na kolena pored kreveta i pogledao je.

„Molim te“, plakao je. „Molim te, moraš me razumeti. Oženio sam se tobom zato što te volim, ali ja nisam kao drugi. Majka kaže da sam nervozan i napet.“

Nije odgovorila. Ugledao je užasnu mešavinu sažaljenja, prezira i saznanja u njenim očima.

„Ne gledaj me tako“, molio je. „Sledeći put će biti bolje. Neću biti tako nervozan. Volim te. Volim te.“

Osetio je kako ga rukom nežno dodiruje, a zatim ga miluje po slepoočnicama. Polako, suze su mu presušile i uzeo ju je za ruke, ljubeći ih sa zahvalnošću.

„Biće bolje, draga“, obećao je.

Ali, nikada nije bilo bolje. Bilo je nečega u potpunoj ženstvenosti njenog tela, u njenoj užasavajućoj seksualnosti, što ga vodilo ka potpunoj impotenciji.

„Šta ste rekli?“ Te reči ga vratiše iz prošlosti u sadašnjost. Podigao je pogled. Obraćao mu se drugi gost, mladić u žutoj jakni. „Učinilo mi se da ste mi nešto rekli. Žao mi je.“

Klod se oseti kao budala. Nije bilo sumnje da je nešto rekao. To je često radio kada bi bio izgubljen u mislima. Postideo se.

„Zaista sam vam se obratio“, brzo je izgovorio pokušavajući da sakrije zbunjenost. „Rekao sam da se vreme pogoršava.“

Mladić pogleda kroz prozor, a zatim ponovo ka njemu.

„Da“, reče učtivo. „Stvarno tako izgleda.“

Klod ga pogleda. Delovao mu je prijatno. Bio je zgodan, na neki grub način.

Verovatno je glumac kojem su kola pošla nizbrdo, pa je seo da popije pivo dok kiša ne prestane. Podigao je kriglu. Ponovo je bila prazna.

„Dozvolite da vam platim piće“, reče.

Dečko klimnu.

„Još jedno pivo. Hvala.“

„Barmene, jedno pivo za mladog gospodina“, reče Klod. Potapšao je kriglu. „Meni isto.“

Ideja mu je sinula tek tri pića kasnije, kada je ugledao Rinina kola kao skreću na Sanset. Najzad, sa sobom je želeo da ponese priličnu količinu stvari. Nije mogao sve sam da nosi.

Pošto je drugi put pozvonio, setio se da je četvrtak i da posluga ima slobodan dan. Izvadio je ključ. Popeli su se stepenicama pravo do njegove sobe. Otvorio je orman i izvadio kofer.

„Isprazni fioke“, rekao je mladiću. „Ja ću doneti još jedan kofer.“

Izašao je iz sobe na trenutak. Kada se vratio, njegov drugar je držao Rininu fotografiju koja je stajala na stolu.

„Ko je ovo?“

„Moja žena“, izgovori Klod kratko. Zatim se zakikota. „Biće iznenađena kada se vrati kući i vidi da sam je napustio.“

„Ti si muž Rine Marlou?“

Klod klimnu.

„Ali ne zadugo, hvala bogu!“

Mladić ga začuđeno pogleda.

„Zašto želiš da napustiš tu lepoticu?“, upita.

Klod mu besno ote fotografiju iz ruku i zafrljači je ka zidu. Staklo se razbilo i razletelo u sitnim komadićima po tepihu. Okrenuo se i otišao u kupatilo. Skinuo je sako i razlabavio kravatu. Pustio je vodu da opere ruke, ali ga je zvuk podsetio na ono što je jednom video u solarijumu. Setio se vode iz fontane kada je ušao i shvatio da Rina leži gola na stolu, a Ilejn je masira.

Ilejn je bila gola do struka. Dole je nosila uske pantalone, kao i obično. Primetio je kako joj se vrpčasti mišići leđa pomeraju dok rukama nežno prelazi preko Rininog tela.

Rina je zabacila jednu ruku preko lica kako bi zaštitila oči od sunca. Telo joj se senzualno grčilo dok ju je Ilejn masirala. Kada su postale svesne njegovog prisustva, Rina podiže ruku. Bio je blago iznenađen time što Ilejn ima prilično ravne grudi.

„Nemoj prestati, draga“, reče joj Rina promuklim glasom.

Ilejn pokorno nastavi da je masira. Rinino telo je počelo ponovo da se njiše u senzualnom ritmu dok je ležala, glave okrenute na stranu, i posmatrala ga. Ubrzo je ispružila ruke i privukla njenu glavu ka svojim kukovima.

„Poljubi me, ljubavnice moja“, zapovedila je i dalje posmatrajući Kloda.

Okrenuo se i pobegao iz prostorije dok ga je zvuk njenog smeha pratio pomešan sa zvukom vode iz fontane.

Prisetivši se, podigao je ruke ka licu. Kupao se u znoju. Odeća se zalepila za njega, naježio se. Odlučio je da se istušira. Vrela voda je počela da ga opušta. Činilo mu se da privlači unutrašnju vrelinu viskija ka površinskom sloju kože. Bogato se nasapunjao sapunom nežnog mirisa koji je majka naručila specijalno za njega iz Londona.

Izašao je iz tuš kabine, energično se trljajući peškirom. Sa zadovoljstvom je pogledao svoju ružičastu, svetlucavu kožu. Voleo je da bude čist. Potražio je svoj ogrtač, ali nije ga bilo na čiviluku.

„Hoćeš li mi, molim te, dodati plavi ogrtač iz ormana“, izgovorio je automatski, bez razmišljanja.

Spustio je flašu kolonjske vode sa police, sipao znatnu količinu na dlan i počeo da se maže. Instinkt ga je naterao da pogleda u ogledalo. Mladić je stajao na vratima i posmatrao ga. Ogrtač mu je bio u ruci. Skinuo je žutu jaknu. Bio je u prljavoj, beloј majici.

Klod ugleda guste, crne dlake koje su divlje bujale na dečkovim rukama, ramenima i grudima. Obuze ga osećaj gađenja.

„Ostavi ga na stolici“, reče pokrivajući se peškirom.

Umesto da učini kako mu je rečeno, dečko se iskezi i uđe u kupatilo zatvorivši nogom vrata za sobom. Klod se besno okrenu.

„Izlazi napolje!“

Mladić se nije ni pomakao. Osmeh mu postade još širi.

„Ma hajde, matori“, reče. „Nisi me stvarno doveo ovamo da ti pomognem oko pakovanja, zar ne?“

„Izlazi odavde ili ću zvati upomoć“, reče Klod, osetivši čudno uzbuđljivu vrstu straha.

Dečak se nasmeja.

„Ko će te čuti?“, upita. „Shvatio sam o čemu se radi čim si rekao da sluge imaju slobodan dan.“

„Gade jedan!“ vrisnuo je Klod. Osetio je udarac u glavu i pao ničice. Podigao se na ruke i kolena. „Molim te, idi“, prošaputao je, slabim glasom.

Mladić podiže ruku preteći. Klod se instinktivno povuče, ali nedovoljno. Otvorenim dlanom ga je zakačio po obrazu odbacivši mu glavu do šolje. Uplašeno je zurio u mladića.

„Ne želiš da odem, zar ne?“, reče mladić trгнуvši svoj crni, kožni kaiš. „Ti si od onih koji vole pomalo grubosti.“

„Nisam!“

„Ne?“ Mladić se podrugljivo nasmeja podigavši kaiš. „Ne seri, nisam ćorav.“

Klod na trenutak nije mogao da shvati na šta dečko misli, zatim se pogledao. Ludačka misao mu prostruji kroz glavu. Kada bi ga Rina sada videla, znala bi da je pravi muškarac. Kaiš ga zagreba po leđima, poteravši mu drhtaj agonije niz kičmu „Dosta!“ zacvileo je. „Molim te, nemoj više da me udaraš!“

Podigao se umorno sa poda i pogledao ka spavaćoj sobi. Mladić je nestao odnevši sa sobom sav novac koji je Klod ima pri sebi. Polako je ponovo ušao u kadu i pustio toplu vodu.

Osetio je kako mu se snaga vraća dok mu je voda natapala kožu. Desila se užasna stvar, pomislio je prisativši se svih poniženja koje mu je mladić naneo. Obuze ga toplo osećanje zadovoljstva. Da je on bio jači, pokazao bi mu. Osetio je uzbuđenje u grudima dok je razmišljao kako bi mu oteo kaiš iz ruke i tukao ga dok ne iskrvari. Osetio je nalet moći u preponama.

U tom trenutku je shvatio istinu.

„Oh, ne!“, vrisnuo je od šoka. Istina je ono što se priča o njemu. Samo je on bio slep, a sada ga je sopstveno telo izdalo.

Obuzela ga je neka vrsta ošamućenog besa. Izašao je ispod tuša ne gaseći vodu. Otvorio je ormarić i uzeo staromodni žilet koji je koristio od kako je počeo da se brije, brijač koji je smatrao simbolom svoje muškosti.

Divlji, luđački gnev je buktao u njemu dok se žestoko sekao. Ako već ne može da bude muškarac, bar će od sebe načiniti ženu. Sekao se iznova i iznova, sve dok ga snaga nije napustila pa je pao na pod.

„Prokleta bila!“, vrištao je. „Prokleta bila, majko!“

To su bile poslednje reči koje je izgovorio.

20

Dejvid Vulf je stajao na vratima kupatila. Mučnina mu se prikradala iz stomaka. Krvi je bilo svuda, na plavo-belim pločicama poda i zidova, na kadi, na lavabou i šolji.

Nije mogao da poveruje da je ujak pre samo trideset minuta uleteo u njegovu kancelariju, purpurnog lica kao i obično kada je bio uznemiren.

„Odmah idi do Rine Marlou“, reče Berni Norman. „Jedan od momaka iz odeljenja za odnose sa javnošću je od svog izvora u policijskoj stanici Beverli Hils saznao da je Danbar izvršio samoubistvo.“

Dejvid je već bio na vratima.

„Pobrini se da bude zaštićena!“, dovikivao je starac za njim. „Uloženo je dva miliona dolara u njene filmove koji još nisu pušteni u bioskop!“

Na kapiji je pokupio Harija Ričardsa, šefa obezbeđenja studija. Ričards je ranije bio narednik u policiji i bio sa njima u dobrim odnosima. Pošao je prečicom

preko starog puta od cigle, kroz Koldvoter kenjon ka Sanset bulevaru. Bio je u Rininoj kući za dvadeset minuta.

Dambarevo skvrčeno telo podizala su dva radnika iz mrtvačnice u belim mantilima i smeštala ga na mala nosila u obliku korpe. Pokrili su ga belim platnom.

Potom su podigli nosila, i Dejvid se sklonio u stranu kako bi ih pustio da prođu. Zapalio je cigaretu dok su odnosili telo kroz spavaću sobu u hodnik. Oštar duvanski dim zagreba ga po stomaku. Iz pravca foajea se začulo vrištanje pa je pojurio ka vratima, pitajući se kako je Rina uspela da se otrgne doktoru. Ali kada je stigao do stepenica, shvatio je da vrišti majka Kloda Danbara.

Pokušavala je da se otrgne iz stiska dvojice policajaca crvenih obraza, dok su pored nje pronosili telo.

„Moje dete!“, vrištala je. „Pustite me da pogledam moje dete!“

Dvojica radnika iz mrtvačnice neosetljivo prođoše pored nje i izadoše kroz vrata. Dejvid je video da se ispred okupila armija novinara, pribijajući se uz vrata dok su se otvarala i zatvarala. Krenuo je niza stepenice i ponovo čuo vrisak starice.

Oslobodila se jednog od policajaca i uhvatila se rukom za ogradu na stepenicama.

„Ti si ubila mog sina, kučko!“, piskav glas je ispunio celu kuću. „Ubila si ga kada si otkrila da se vraća meni!“ Starica je oslobodila i drugu ruku. Pokušavala je da se popne uza stepenice.

„Vodite tu ludaču odavde!“ Dejvid se okrenuo. Trgnuo ga je surov glas sa vrha stepeništa. Tamo je stajala Ilejn sa divljim, besnim izrazom lica. „Vodite je napolje!“, grubo je šištala. „Doktor i bez vrištanja ove matore kučke ne može da smiri Rinu!“

Dejvid uhvati Ričardsov pogled i klimnu mu. Ričards je istog trenutka prišao jednom od policajaca i nešto mu šapnuo. Lažna ljubaznost je nestala. Dva policajca su zgrabila staricu, jedan joj je prekrio usta rukama. Napola su je vukli, napola iznosili iz prostorije. Trenutak kasnije vrata se zalupiše i nastupi tišina.

Dejvid pogleda ka Ilejn, ali ona je već nestala. Prišao je Ričardsu.

„Rekao sam momcima da je odvedu u Kolton sanatorijum“, prošaputa bivši policajac.

Dejvid klimnu uz odobravanje. Doktor Kolton zna šta treba da radi. Studio mu je tokom godina slao mnoge problematične zvezde. On će se pobrinuti da starica ne razgovara ni sa kim dok se ne smiri.

„Pozovi studio i reci im da pošalju par ljudi. Ne želim da novinari nagrnu unutra kada policija ode.“

„Već sam to učinio“, odgovori Ričards, povukavši ga za ruku. „Hajde sa mnom u dnevnu sobu. Želim da upoznaš poručnika Stenlija.“

Poručnik Stenli je sedeo za malim telefonskim stolom ovalnog oblika sa

beležnicom pred sobom. Ustao je i rukovao se sa Dejvidom. Bio je to mršav, sedokos čovek sivog lica. Dejvid pomisli da više liči na računovođu nego na detektiva.

„Užasna stvar, poručniče“, reče Dejvid. „Da li ste uspjeli da otkrijete šta se tačno dogodilo?“

Poručnik klimnu.

„Mislim da smo uspjeli. Nema sumnje da je izvršio samoubistvo. Doduše, muči me jedna stvar.“

„Šta je u pitanju?“

„Proverili smo gde je Danbar danas bio i šta je radio. To je uobičajen postupak“, reče detektiv. „Pokupio je mladića u koktel baru pre nego što je došao ovamo. U baru se razmetao gomilom novčanica, ali nismo pronašli novac u njegovoj sobi. Takođe, ima nekoliko masnica na glavi i leđima koje islednik ne može da objasni. Barmen je prilično dobro opisao mladića. Pronaći ćemo ga.“

Dejvid ga pogleda.

„Od kakve je to koristi?“, upita. „Sigurni ste da je Danbar izvršio samoubistvo, šta vam on može reći?“

„Neki momci vole da pokupe homića u baru, da ga prebiju iz zabave, a zatim opljačkaju“

„Pa?“

„Danbar nije jedini homić u ovom okrugu“, odgovori poručnik, „U stanici imamo spisak dugačak kao rolna toalet-papira. Uglavnom gledaju svoja posla i zaslužuju zaštitu.“

Dejvid pogleda Ričardsa. Šef obezbeđenja mu uzvрати pogled ne menjajući izraz. Dejvid se ponovo okrenu ka policajcu.

„Hvala vam što ste porazgovarali sa mnom, poručniče“, reče. „Zadivila me vaša efikasnost.“

Pošao je ka vratima, ostavivši Ričardsa sa detektivom. Čuo je Ričardsov šapat dok je izlazio.

„Vidi, Stene“, reče krupni šef obezbeđenja. „Ako ovo dospe u štampu, nastupiće pravi haos. Studio će pretrpeti veliku štetu, već je dovoljno što je u pitanju samoubistvo.“

Dejvid je krenuo kroz hodnik ka stepenicama. Dobro je učinio što je poveo starog narednika. Bio je siguran da se u novinama neće pominjati drugi čovek. Popeo se stepenicama do male sobe za primanje koja je vodila ka Rininoj spavaćoj sobi. Ilej je iscrpljeno sedela na stolici. Pogledala ga je kada je ušao.

„Kako je ona?“

„U dubokom snu“, odgovorila je umornim glasom. „Doktor joj je dao dozu lekova za smirenje koja bi uspavala i konja.“

„Dobro bi ti došlo piće.“ Otišao je do bara i otvorio ga. „I meni bi dobro

došlo", dodao je. „Može li viski?"

Pošto nije odgovarala, napunio je dve čaše „heg&heg" viskijem. Dodao joj je jednu i seo nasuprot nje. Kada je viski stigao do stomaka, povratila joj se boja u lice.

„Bilo je užasno", reče.

Nije odreoagovao.

Otpila je još jedan gutljaj.

„Rina je imala zakazan ručak, vratile smo se iz studija oko četiri. Oko pola pet smo otišle gore da se presvučemo. Rini se učinilo da čuje vodu u Klodovom kupatilu. Sluge imaju slobodan dan, pa je mene zamolila da pogledam. Verovatno je osetila da nešto nije u redu pošto se nisam odmah vratila. Ušla je u sobu dok sam telefonirala policiji. Pokušala sam da je sprečim da uđe u kupatilo, ali dok sam se ja okrenula, ona je već bila na vratima."

Spustila je čašu i potražila cigarete po džepovima. Dejvid pripali jednu i dodade joj. Uzela je i stavila među usne. Dim se Žakovitla oko njenog lica.

„Stajala je i zurila u njega, u krv razlivenu na sve strane i ponavljala: 'Ja sam ga ubila, ja sam ga ubila! Ja sam ga ubila kao što sam ubila sve koji su me ikada voleli.' Zatim je počela da vrišti", reče Ilejn prekrivši uši šakama.

Dejvid je spustio pogled ka svojoj čaši. Bila je prazna. Ustao je ne progovarajući ni reči i dopunio je. Ponovo je seo i pogledao zlatastu tečnost.

„Znaš li da ne razumem zašto se udala za njega", reče.

„U tome i jeste problem", reče ona ljutito. „Niko od nas se nikada nije potrudio da je razume. Kada je gledamo, vidimo samo gomilu prodatih karata na blagajni i novac u banci. Nikoga nije briga kakva je osoba. Reći ću ti zašto se udala za njega. Zato što joj ga je bilo žao, zato što je želela od njega da napravi muškarca. Zato se udala za njega. Zato sada leži u spavaćoj sobi i plače u snu. Zato što nije uspela."

Zazvonio je telefon. Dejvid je pogleda.

„Javiću se", reče.

„Halo."

„Ko je to?"

„Dejvid Vulf", odgovorio je automatski.

„Džonas Kord", reče glas.

„Gospodine Korde", reče Dejvid. „Ja sam Normanov..."

„Znam", preseče ga Džonas. „Sećam te se. Ti si mladić koji sređuje stvari za Bernija. Čuo sam na radiju za nesreću. Kako je Rina."

„Spava. Doktor joj je dao lek za smirenje."

Nastupila je duga tišina, Dejvid je pomislio da se veza prekinula. Zatim je ponovo začuo Kordov glas.

„Da li je sve pod kontrolom?"

„Zasada", reče Dejvid.

„Dobro. Neka tako i ostane. Ako ti bilo šta zatreba, obavesti me.

„Hoću."

„Neću ti ovo zaboraviti", reče Kord.

Začuo se škljocaj i veza se prekinula. Dejvid je polako spustio slušalicu.

„To je bio Džonas Kord", reče.

Ilejn je sklonila šake sa lica.

Okrenuo se i pogledao telefon. Nema smisla. Ono što je čuo o Kordu nije nagoveštavalo da je u pitanju čovek koji gubi vreme na saosećajne razgovore. U stvari, ponašao se upravo suprotno.

Nesvesno je bacio pogled ka vratima Rinine sobe. Tu mora da ima još nečega, pomislio je.

Prošlo je četiri meseca pre nego što je ponovo video Rinu. Podigao je pogled sa kauča kada je ušla u kancelariju njegovog ujaka.

„Rina, draga!", reče Berni Norman dok je ustajao, obilazio sto i oduševljeno je grlio. Producent zakorači unazad i pogleda je. Zatim je obišao kao da je nagrađivana junica na stočnoj pijaci. „Mršavija si i lepša nego ikada.“

Rina pogleda Dejvida.

„Zdravo, Dejvide", reče tiho.

„Zdravo, Rina.“ Ustao je. „Kako si?“

„Dobro", odgovorila je. „Kako i ne bih bila nakon tri meseca na farmi zdravlja?“

Nasmejao se.

„Dok budeš snimala sledeći film osećaćeš se kao da si i dalje na odmoru", prekide ih Norman.

Rina se okrenu nazad ka njemu sa slabašnim osmehom na licu.

„Hajde, matori prevarante", reče. „Pokušaj da me predeš da prihvatim ulogu.“

Norman se nasmeja.

„Na trenutak sam se zapitao ko je ova ljubazna devojka koja mi je ušla u kancelariju!"

Konačno se i Rina nasmeja.

„Kakav odmor je u pitanju?", upita.

„Afrika!", reče Norman trijumfalno. „Najbolji scenario koji se odvija u džungli još od *Trgovačkog roga*.“

„Znala sam", reče Rina pogledavši Dejvida. „Znala sam da ću jednoga dana glumiti ženskog Tarzana!"

Kada je otišla, Dejvid pogleda svog ujaka.

„Rina deluje smirenije, nekako potčinjenije."

Norman ga oštroumno osmotri.

„Pa šta?" reče. „Možda je odrasla i smirila se. Bilo je vreme." Ustao je i prišao

Dejvidu. „Imamo samo šest meseci do sastanka akcionara u martu.“

„Još ne znaš ko obara cenu?“

„Ne.“ Norman odmahnu glavom. „Sve sam proverio. Posrednike, jemce, banku. I oni su pokušali. Niko ništa ne zna. Međutim, vrednost akcija opada svaki dan.“ Grickao je neupaljenu cigaru. „Otkupio sam koliko god sam mogao akcija, ali nemam dovoljno novca da to zaustavim. Potrošio sam sav novac koji sam mogao da izmolim ili pozajmim.“

„Možda će vrednost akcija skočiti kada najavimo Rinin novi film. Svi znaju da njeni filmovi sigurno donose zaradu.“

„Nadam se da je tako“, reče Norman. „Gubimo novac na sve strane. Čak i u bioskopima.“ Vratio se do svoje stolice i skljojao u nju. „Napravio sam grešku. Nije trebalo da ih kupujem. Morao sam da pustim akcije u opticaj, da pozajmim sav onaj novac od banke. Filmski posao poznajem, ali nekretnine fuj! Nisam trebao da slušam one *chazaiem** sa Vol strita, pre deset godina. Morao sam da prodam svoju kompaniju, a ostao sam i bez novca. Ne znam čak ni ko ju je kupio!“

Dejvid ustade.

„Nema svrhe sekirati se oko toga. Imamo još šest meseci do sastanka. Mnogo toga se može desiti za šest meseci.“

„Da“, izgovori Norman obeshrabreno. „Stvari mogu da postanu još gore!“

Dejvid je zatvorio vrata svoje kancelarije za sobom. Seo je za sto i pretresao listu neprijatelja koje je njegov ujak načinio tokom života. Bila je to poduža lista, ali niko od njih nije imao dovoljno novca za operaciju ovog obima. Osim toga, svi su radili u filmskoj industriji i oštetili su njegovog ujaka isto koliko i on njih. Njihov odnos je nalikovao utakmici koju među sobom igraju članovi istog kluba. Vrištali su i urlali jedni na druge, ali niko igru nije shvatao toliko ozbiljno da bude toliko kivan.

Iznenada se prisetio nečega. Rina. Bacio je pogled ka vratima dok mu je ruka automatski krenula ka telefonu. Brzo je povukao. Nema svrhe praviti budalu od sebe. Ali, nešto je naslutio. Nije znao koliko je u pravu sve dok šest meseci kasnije nije pomogao Ilejn da prijavi Rinu u bolnicu pod lažnim imenom. Vratila se iz Afrike nakon snimanja *Kraljice iz džungle* i iznenada razbolela. Nije želeo da reporteri to saznaju pre nego što se film nađe u bioskopima.

21

„Džonas Kord“, reče Norman gorko. „Bio je to Džonas Kord. Zašto mi nisi rekao?“

*Svinje

Dejvid se okrenu ka prozoru i pogleda u pravcu Central parka.

„Nisam znao pouzdano. Samo sam nagađao.“

„Znao, ne znao“, reče producent, grickajući cigaru. „Trebalo je da mi kažeš.“

„Da li bi imalo svrhe?“, upita Dejvid. „Nisam mogao to da dokažem, a čak i da jesam, nismo imali dovoljno novca da se borimo sa njim.“

Norman izvadi cigaru iz usta i smrknuo je pogleda. Uz ljutit gest ju je bacio na pod.

„Šta sam mu učinio da poželi da me upropasti?“ besno je upitao.

Dejvid nije odgovorio.

„Ništa! Eto šta. Zaradio sam novac za njega. Tako je imao više nego dovoljno novca da mi zarije nož u leđa!“ Berni uze novu cigaru iz džepa i mahnu njome pred Dejvidovim nosom. „To neka ti bude za nauk. Nikada nikome ne čini uslugu, nikada nikome nemoj pomoći da zaradi novac, osim sebi samom. U suprotnom ćeš u leđima pronaći nož napravljen od tvog ličnog srebra!“

Dejvid pogleda ljutito, purpurno lice svoj ujaka i priseti se scene koja se odigrala na sastanku akcionara.

Norman je na sastanak stigao samouvereniji nego tokom proteklih nekoliko nedelja. Procenat punomoćja koja su dobili bio je isti kao i prethodnih godina. Samo dvadeset pet procenata akcionara se trudilo da šalje obrasce sa punomoćjem. Zanimalo ih je samo da li će ponovo početi da dobijaju dividendu. Ali ta punomoćja, uz onih osam procenata njegovih ličnih akcija, činilo je pozamašnih trideset tri procenta akcija za glasanje.

Broj učesnika sastanka bio je uobičajen. Nekoliko biznismena u penziji, nekoliko žena koje su dolutale sa ulice samo zato što su posedovale desetak akcija i dosađivale se. Tu su bili i direktori kompanije koji su se slučajno zadesili u gradu, kao i službenici kompanije koji su radili u njujorškoj kancelariji.

Tek nakon uobičajenih formalnosti, pošto je zatražio nominacije od odbora, Norman osetio je da nešto nije u redu. Dok je govorio, agent Den Pirs je ušao i seo u prvi red, sa još jednim čovekom čije lice mu je bilo poznato, ali imena nije mogao da se seti.

Potpredsednik zadužen za prodaju savesno je pročitao Normanovu listu odobrenih kandidata za direktore. Drugi potpredsednik, zadužen za upravu nad bioskopima, savesno je podržao nominacije. Zatim je treći potpredsednik, zadužen za inostrane operacije, savesno dao predlog da se glasanje zaključi.

U tom trenutku, Pirs je ustao.

„Gospodine predsedniče“, rekao je. „Imam još nekoliko kandidata za direktore korporacije.“

„Nemaš pravo na to“, doviknu Norman sa podijuma.

„Prema statutu kompanije“, odvratio je Den Pirs, „bilo koji akcionar može predložiti onoliko osoba za direktore koliko ima direktorskih mesta u korporaciji!“

Norman se okrenu ka svom potpredsedniku i savetniku

„Da li je to istina?" Advokat nervozno klimnu „Otpušten si, glupo kopile!" prošaputa Norman. Okrenuo se ka Pirsu. „To je nelegalno!", doviknuo je. „Trik koji treba da potrese kompaniju."

Čovek koji je sedeo pored Pirsu ustade.

„Nominacije gospodina Pirsu su u savršenom redu. Lično mogu da posvedočim da ima zakonsko pravo da ih iznese."

Norman se u tom trenutku setio njegovog imena bio je to Makalister advokat Džonasa Korda. Istog trenutka se smirio.

„Pretpostavljam da možeš da dokažeš da si akcionar?", upitao je.

Makalister se nasmeši.

„Naravno."

„Da vidim taj dokaz. Imam pravo da to zahtevam."

„Naravno da imaš to pravo", reče Makalister. Prišao je podijumu i predao mu potvrdu o vlasništvu nad akcijama.

Norman je osmotri. Bila je to potvrda o vlasništvu nad deset akcija na ime Danijela Pirsu.

„Imaš samo deset akcija?", upitao je nevino.

Makalister se nasmeši.

„To mi je dovoljno", reče izbegavajući pokušaj producenta da otkrije koliko akcionara predstavlja. „Mogu li da nastavim sa predlozima?"

Norman kimnu bez reči. Pirs ponovo ustade i pročita imena šestorice ljudi koje nominuje za devetočlani odbor. Dovoljno za potpunu kontrolu Osim imena samog Pirsu i Makalistera, Normanu su ostali bili nepoznati.

Kada su glasovi bili spremni za prebrojavanje, Makalister pred odbor iznese punomoćja za četrdeset jedan procenat kompanije dvadeset šest procenata na ime Džonasa Korda i petnaest procenata na ime različitih brokerskih kompanija. Bila su izabrana sva šestorica nominovanih kandidata.

Norman se okrenuo svojim izvršnim direktorima. Na trenutak ih je posmatrao u tišini, potom je povukao šestoricu svojih kandidata, ostavivši u odboru sebe, Dejvida i potpredsednika koji je i blagajnik odbora. Pošto je sastanak bio završen, za popodne je sazvaio sastanak direktora u kancelarijama kompanije, kako bi bili izabrani činovnici.

Krenuo je napolje. Njegovo obično crveno lice bilo je belo kao krpa. Pirs ga zaustavi na vratima.

„Berni", reče, „voleo bih da porazgovaram sa tobom pre sastanka direktora."

Norman je zurio u njega.

„Sa izdajnicima ne razgovaram", rekao je hladno. „Idi popričaj sa Hitlerom!" Potom je napustio prostoriju.

Den Pirs se okrenu ka Dejvidu.

„Dejvide, nateraj ga da se urazumi“, reče. „Kord mi je naložio da matorom ponudim tri miliona dolara za njegove akcije. To je dva puta više od njihove stvarne cene. Ako odbije da ih proda, Kord kaže da će staviti kompaniju pod stečaj, tada akcije neće vredeti ni pišljivog boba.“

„Videću šta mogu da učinim“, reče Dejvid, pojurivši za ujakom.

Sada je Norman ponovo urlao, koračajući po prostoriji i pretio borbom za punomoćja. Pokazaće on tom luđaku Kordu da Berni Norman nije budala, da nije izgradio posao golim rukama ni iz čega, a da mu je pri tom glava šuplja.

„Sačekaj malo!“, reče Dejvid oštro. Bilo mu je dosta besmislica koje je ujak izgovarao. Bilo je vreme da neko objasni starom kako stvari stoje. „Pričaš o borbi za punomoćja?“ uzviknuo je. „Sa čime ćeš se boriti protiv njega? Sa malo pljuvačke umesto novca? Ako i uđeš u sukob, da li iskreno veruješ da će bilo ko stati na tvoju stranu? Protekle četiri godine kompanija je postojano gubila novac. U tom periodu najveću zaradu je ostvario *Odmetnik* Kordov film, a ne naš. Najpopularniji film na današnjem tržištu je *Davoli na nebu* takođe, Kordov film. Onaj koji nisi hteo da distribuiráš zato što nije hteo da ti da više novca! Misliš li da će bilo koja normalna osoba izabrati tebe umesto Korda?“

Producent je zurio u njega.

„Kada samo pomislim“, vrisnuo je, „da od moje krvi i mesa potiču takve reči!“

„Ma hajde, ujka Berni“, reče Dejvid. „Porodica nema nikakve veze sa tim. Samo ti iznosim činjenice.“

„Činjenice?“, uzviknu Norman. „Želiš činjenice? Hajde da ih pogledamo. Ko je kupio *Sunčane pege*, film koji je pobrao sve moguće nagrade? Ko? Ja.“

„Takođe je koštao milion dolara više nego što je zaradio.“

„To je kao moja krivica?“, odgovori njegov ujak sa gorčinom. „Zar im to nisam rekao pre nego što je počelo snimanje? Ali ne, hteli su prestiž, prestiž su i dobili.“

„To je prošlost, ujka Berni“, reče Dejvid. „Nema veze sa onim što se danas desilo. Nikoga više nije briga za to.“

„Mene je briga“, odvratio je Norman. „Moju krv prolivaju Mene žrtvuju golemu. Ali, još nisam mrtav. Kada im budem ispričao za film koji snimam sa Rinom Marlou, dobiću svako punomoćje koje budem poželeo.“

Dejvid je zurio u ujaka par trenutaka, a zatim podigao telefonsku slušalicu.

„Međugradsku vezu, molim vas“, reče. „Pozovite bolnicu Kolton, Santa Monika u Kaliforniji, soba tri nula devet.“ Bacio je pogled ka ujaku koji je gledao kroz prozor. „Ilejn? Dejvid je. Kako je ona?“

„Nije dobro“, izgovori Ilejn glasom tako tihim da je jedva čuo.

„Šta je doktor rekao?“

Počela je da plače u slušalicu.

„Drži se“, reče on. „Ne smeš sada da posustaneš.“

„Rekao je... rekao je da umire. Čudo je da je i ovoliko izdržala. Ne zna šta je

održava u životu."

Veza je škljocnula. Dejvid se okrenu ka ujaku.

„Rina više nikada neće snimiti film, ni za tebe, ni za bilo koga drugog", reče. „Ona umire."

Producent je zurio u njega, dok mu je lice bledele. Potonuo je nazad u stolicu.

„Gospode! Šta će se desiti sa kompanijom? Ona mi je bila jedina šansa. Bez nje, akcije će otići u bescenje i sa nama će biti gotovo." Obrisaio je lice maramicom. „Čak ni Kord se neće baktati više sa nama."

Dejvid je piljio u ujaka.

„Kako to misliš?"

„*Shmuckl*", brecnuo se Norman. „Zar ne razumeš? Zar moram da ti crtam dijagram?"

„Šta ne razumem?", upita Dejvid zbunjeno. „Šta?"

„Korda zabole za kompaniju", reče starac. „Sve što želi je devojka."

„Devojka?"

„Naravno", reče Norman. „Rina Marlou. Sećaš se sastanka koji sam imao sa njim u toaletu u *Voldorfu*. Ispričao sam ti šta je rekao? Nije hteo da mi kaže imena onih *curvehs* zato što sam mu Rinu ukrao ispred nosa?"

Dejvidu se iznenada upali lampica. Zašto se on nije toga dosetio? Zašto to nije povezo sa Kordovim telefonskim pozivom one noći kada se Danbar ubio? Pogledao je ujaka sa ponovnim poštovanjem.

„Šta ćemo učiniti?"

„Učiniti?" reče starac. „Učiniti? Čutaćemo kao zaliveni i otići na sastanak. Srce mi se slama, ali ako je ponudio tri miliona za moje akcije, siguran sam da će ih platiti pet!"

Ovoga puta san nije nestao kada je Rina otvorila oči. Delovao je stvarnije nego inače. Ležala je veoma mirno par trenutaka, gledajući providnu plastiku koja joj je pokrivala glavu i grudi. Polako je okrenula glavu.

Ilejn je sedela na stolici i posmatrala je. Želela je da joj kaže da ne brine, da nema čega da se plaši. Toliko puta je prošla kroz ovo u snovima.

„Ilejn!", prošaputala je.

Ilejn se trže i skoči iz stolice. Rina joj se nasmeši.

„To sam stvarno ja, Ilejn", prošaputala je. „Nisam poludela."

„Rina!" Osetila je njenu ruku na svojoj pod čaršavom. „Rina!"

„Ne plači, Ilejn", prošaputala je. Okrenula je glavu i pogledala kalendar na zidu, ali bio je predaleko. „Koji je danas dan?"

„Petak."

„Trinaesti?" Rina pokuša da se nasmeši. Ilejn se nasmeja uprkos tome što su

joj se niz obraze kotrljale suze. „Pozovi Džonasa“, reče Rina slabim glasom. „Želim da ga vidim.“

Zatvorila je oči na trenutak i otvorila ih kada se Ilejn vratila.

„Jesi li si ga pronašla?“

Ilejn odmahnu glavom.

„U njegovoj kancelariji su mi rekli da je u Njujorku, ali da ne znaju tačno gde.“

„Pronađi ga, gde god da je!“, nasmeši se Rina. „Ne možeš me prevariti“, reče. „Igrala sam ovu scenu često. Pozovi ga. Neću umreti pre nego što ga vidim.“ Nasmešila se blago ironičnim osmehom. „Uostalom, ovde niko ne umire tokom vikenda. Kolumne za vikend izdanje novina već su u štampi.“

Kraj prvog dela

O piscu

Harold Robins rođen je kao Harold Rubin u Njujorku i tvrdio je da je siročić jevrejskog porekla koje je odraslo u katoličkom domu za nezbrinutu decu. Međutim, Robins je bio sin obrazovanih poljskih emigranata ruskog porekla. Odgajio ga je u Bruklinu otac farmaceut sa suprugom. Njegova prva žena, Haroldova majka, nije bila kineska plesačica koja je umrla od posledica ujeda papige, što je on takođe tvrdio. Ona je zapravo bila srednjoškolska ljubav Robinsovog oca (kada je taj brak okončan nakon 28 godina, ženio se još dva puta).

Već sa dvadeset godina, postao je milioner. Pred početak Drugog svetskog rata, bogatstvo je izgubio u poslovima vezanim za trgovinu šećerom. Kasnije se ponovo obogatio, zahvaljujući sjajnoj karijeri pisca, ali i tome što je većina njegovih knjiga bila ekranizovana. Robins je dugo živio na 'Visokoj nozi', među bogatima i slavnima. Posedovao je ogromnu jahtu i kuće na Francuskoj rivijeri i na Beverli Hillsu. Njegovi romani često su predstavljali stvarne priče iz njegovog života, a junaci su bili ljudi koje je zaista upoznao.

Robinsova prva knjiga, *Never Love a Stranger* (1948) izazvala je kontroverze zbog eksplicitnih opisa seksa. Ijan Parker rekao je da je izdavač odlučio da objavi ovaj roman zato što je to bila jedina knjiga koja je kod njege, dok ju je čitao, na jednoj strani izazivala suze, a već na sledećoj seksualno uzbuđenje.

The Dream Merchants (1949), sledeći Haroldov roman, bavio se filmskom industrijom, od njenih početaka pa sve do pojave ton-filma. Još jednom je Robins pomešao sopstvena iskustva, istorijske činjenice, melodramu, seks i akciju kako bi stvorio britku, žestoku priču.

Njegov roman iz 1952. godine, *A Stone for Danny Fisher*, ekranizovan je 1958. godine kao *King Creole*, u kom je glavnu ulogu igrao Elvis Prešli.

Nešto kasnije, prema nekim izvorima, Robins je postao najprodavaniji pisac na svetu sa 20 objavljenih knjiga koje su prevedene na 32 jezika i prodane u više od 750.000.000 primeraka. Jedna od njegovih najpoznatijih knjiga jeste roman *Lovci na sreću (The Carpetbaggers)*, koji je donekle zasnovan na životu Hauarda Hjuza. Njegov nastavak, *The Raiders*, objavljen je 1995. godine.

Robins se ženio pet puta. Od 1982. godine bio je vezan za invalidska kolica zbog povrede kuka, ali je nastavio da piše. Dosta vremena provodio je na Francuskoj rivijeri i u Monte Karlu, sve do smrti, 14. oktobra 1997. godine. Posthumno je objavljeno još nekoliko njegovih nedovršenih romana.